PIERDUT ÎN TIMP

STEPHEN BAXTER

STEPHEN BAXTER

PIERDUT ÎN TIMP

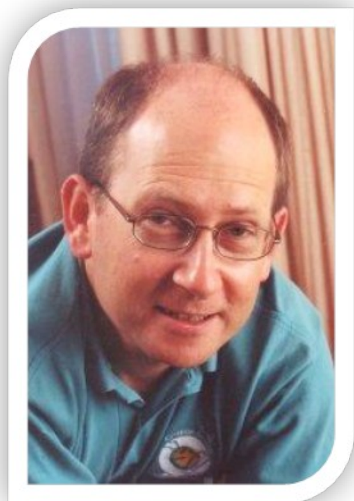
Traducerea CĂTĂLIN TENIŢĂ

STEPHEN BAXTER
THE TIMESHIPS
1995

După volumul apărut la
Editura Nemira

1999

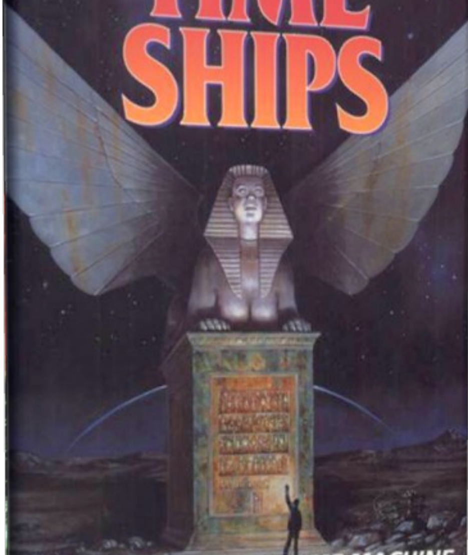

Stephen Baxter (n. 13 noiembrie 1957, Liverpool, Anglia) este un scriitor britanic de hard SF. Este licentiat în matematică și inginerie.

Puternic influențat în scrierile sale de către pionierul SF-ului, H.G. Wells, Baxter a fost ales vicepreședinte al *H.G. Wells Society* în 2006.

The Time Ships -1995 (*ro. Pierdut în timp*) este continuarea „oficială” a romanului wellsian „Maşina Timpului”, aprobată de societatea *H.G.Wells*, cu prilejul centenarului.

Cartea a câştigat premiile *John W. Campbell Memorial* şi *Philip K. Dick* în 1996 şi *British Science Fiction Association* în 1995. A fost nominalizată şi pentru premiile *Hugo, Clarke, şi Locus* în 1996.

STEPHEN BAXTER
THE TIME SHIPS
THE SEQUEL TO THE TIME MACHINE

Soţiei mele Sandra
şi în memoria lui H.G.

PROLOG

Vineri dimineaţa, de-abia reîntors din viitor, m-am trezit mult după ivirea zorilor, din cel mai profund somn fără vise.

M-am sculat din pat şi am tras draperiile. Soarele străbătea leneş drumul său obişnuit pe bolta cerească, iar eu mi-am amintit cum, din perspectiva accelerată a unui Explorator al Timpului, astrul sălta sprinten prin văzduh! Acum însă, se părea, eram din nou captiv în scurgerea mâloasă a timpului, precum o insectă într-un chihlimbar vâscos.

Zgomotele dimineţii, în Richmond, se învălmăşeau dincolo de fereastra mea: tropăitul cailor, troncănitul roţilor pe caldarâm şi pocnetele uşilor. Un tramvai cu abur, scuipând fum şi scântei, înainta greoi pe Petersham Road, iar prin aer pluteau strigătele ca de pescăruşi ale negustorilor ambulanţi. Mi-am dat seama că gândurile mele se îndepărtau de coloratele peripeţii în timp, revenind într-un plan lumesc: mă

gândeam la conţinutul ultimului număr din *Pall Mall Gazette*[1] şi la mişcările de la bursă, şi îmi cultivam nădejdea că era posibil ca, în poşta din dimineaţa aceasta, să-mi parvină cel mai recent *American Journal of Science*[2], ce avea să cuprindă câteva dintre speculaţiile mele asupra descoperirilor savanţilor A. Michelson şi E. Morley[3] privind anumite manifestări ciudate ale luminii, relatate în urmă cu patru ani în această revistă, în 1887...

Şi aşa mai departe! Amănuntele de zi cu zi îmi năvăleau în minte iar, prin contrast, amintirea aventurii mele în viitor ajunse să pară fantastică – absurdă, chiar. Acum, reflectând din nou la ea, trăiam impresia că întreaga experienţă avea o consistenţă halucinantă, aproape onirică: senzaţia căderii precipitate, înceţoşarea tuturor aspectelor legate de călătoria în timp şi, în sfârşit, prăbuşirea în lumea de coşmar a anului de graţie 802701. Forţa pe care o exercită cotidianul asupra imaginaţiilor noastre se dovedi impresionantă. Stând acolo, în pijama, o parte din îndoiala care, în cele din urmă, mă copleşise în noaptea precedentă reveni şi am început să pun sub semnul întrebării însăşi existenţa Maşinii Timpului. În ciuda faptului că ţineam minte foarte limpede cei doi ani din viaţă pe care mi-i petrecusem,

---

1 Influent cotidian britanic din epocă, înfiinţat de Frederick Greenwood şi George Smith în 1865 (n. trad.).

2 Cunoscută publicaţie ştiinţifică americană, înfiinţată în 1818 de Benjamin Silliman (n. trad.).

3 Autorul se referă la celebrul experiment cu interferometrul al fizicienilor americani Albert Abraham Michelson (1852-1931) şi Edward Williams Morley (1838-1923), prin care s-a demonstrat că viteza de propagare a luminii este constantă, oricare ar fi mişcarea observatorului, probându-se astfel inexistenţa „vântului de eter” postulat până atunci şi punându-se bazele noii paradigme relativiste a fizicii (n. trad.).

la realizarea ei, printre şuruburi şi piuliţe, ca să nu mai pun la socoteală cele două decenii dinainte, pe parcursul cărora desprinsesem teoria călătoriei în timp din anomaliile pe care le observasem pe măsura cercetărilor mele de fizică optică.

Am rememorat conversaţia cu tovarăşii mei, de la cina din seara trecută – într-un fel, acele câteva ceasuri erau de departe mai animate, acum, decât toate zilele pe care le petrecusem în viitorime – şi mi-am amintit de amestecul de reacţii la istorisirea mea: destinderea generală provocată de o poveste bună, însoţită de urme de simpatie sau luare în derâdere aproape făţişă. În funcţie de temperamentul fiecăruia, şi, ţineam eu minte, scepticismul cvasi universal. Numai un prieten apropiat, căruia, în paginile ce au să urmeze, îi voi spune Scriitorul, păruse să-şi aplece urechea la vorbele mele incoerente cu oarece înţelegere şi încredere.

Stând la fereastră, m-am întins, iar îndoielile asupra amintirilor mele mi s-au zdruncinat. Durerea de spate era suficient de reală, acută şi insistentă, la fel şi senzaţiile arzătoare din muşchii braţelor şi ai picioarelor: proteste ale musculaturii unui bărbat care nu se mai se găsea la prima tinereţe şi care fusese silit, contrar obişnuinţelor sale, să se istovească. „Ei bine, atunci”, m-am certat cu mine însumi, „dacă expediţia ta în viitor a fost cu adevărat un vis – pe de-a întregul, inclusiv noaptea aceea sumbră, când te-ai luptat în pădure cu Morlocii[4] – de unde provin durerile şi junghiurile acestea? Poate oi fi făcut tumbe prin grădină, într-un delir de somnambul?”

4 Creaturi palide, asemănătoare maimuţelor, care trăiesc în adâncurile întunecate.

Iar apoi, aruncat în neorânduială într-un colţ al camerei mele, am văzut un mic maldăr de haine: erau veşmintele pe care le purtasem până la uzarea completă în timpul zborului meu în viitor şi care acum nu mai aveau altă menire decât aceea de a fi distruse. Puteam să văd petele de iarbă şi urmele de foc; buzunarele erau rupte, şi mi-am adus aminte de modul în care Weena folosise acele bucăţi de material pe post de glastre ad-hoc, pentru a le umple cu florile etiolate[5] ale viitorului. Încălţările îmi lipseau – am simţit un bizar fior de regret gândindu-mă la acei papuci de casă vechi şi comozi, pe care îi luasem fără să mă gândesc într-un viitor ostil, înainte de a-i abandona unei sorţi de neimaginat, iar acolo, pe covor, se găseau rămăşiţele mizerabile şi pătate cu sânge ale şosetelor mele.

Cumva, acele şosete – vechi, comice şi zdrenţuite – cu existenţa lor prozaică, m-au încredinţat, mai presus de orice, că încă nu îmi pierdusem minţile, că zborul meu în viitor nu fusese în întregime un vis.

Am priceput că trebuia să mă întorc în acel timp; trebuia să strâng dovezi că viitorul era la fel de real precum Richmondul anului 1891, pentru a-mi convinge cercul de prieteni şi confraţii în truda ştiinţifică, şi pentru a alunga ultimele rămăşiţe ale propriei mele îndoieli.

În vreme ce îmi conturam în minte această decizie, îmi apăru din senin chipul dulce şi frivol al Weenei, la fel de însufleţit ca şi cum ea ar fi stat în faţa mea. Tristeţea şi un sentiment nestăvilit de vinovăţie

5 Etiolare = fenomen care apare la plantele crescute în întuneric, manifestat prin lungirea tulpinilor, micşorarea şi albirea frunzelor, etc., din cauza lipsei de clorofilă (n. trad).

datorat propriei mele impetuozităţi îmi sfâşiară inima. Weena, femeia-copil din rasa Eloilor, mă însoţise către Palatul de Porţelan Verde, prin adâncurile codrilor renăscuţi din acea vale îndepărtată a Tamisei, şi se pierduse în confuzia incendiului ce a urmat şi a asalturilor sumbre ale Morlocilor. Întotdeauna am fost o persoană care mai întâi acţionează şi abia după aceea permite părţii raţionale a minţii sale să se adapteze. În viaţa mea de burlac, această tendinţă nu împinsese pe nimeni, cu excepţia propriei persoane, spre vreo primejdie serioasă, însă acum, în nesocotinţa şi în graba mea nestăvilită, o lăsasem pradă pe biata şi încrezătoarea Weena unei morţi oribile în umbrele acelei Nopţi Negre a Morlocilor.

Mâinile îmi erau pătate cu sânge, şi nu doar cu puroiul acelor suboameni degeneraţi şi respingători – Morlocii. Am stabilit că trebuia să mă revanşez – în orice mod posibil – pentru felul abominabil în care o tratasem pe sărmana şi încrezătoarea Weena.

Eram plin de hotărâre lăuntrică. Aventurile mele, fizice şi intelectuale, încă nu luaseră sfârşit!

Am pus-o pe doamna Watchets să-mi pregătească o baie şi am intrat cu greu în ea. În ciuda sentimentului de urgenţă, mi-am acordat un răgaz pentru a-mi desfată bietele oase istovite; am remarcat cu interes băşicile şi zgârieturile de pe picioare, precum şi arsurile superficiale pe care le suferisem pe mâini.

M-am îmbrăcat repede. Doamna Watchets îmi pregătise micul-dejun. M-am năpustit la ouă, ciuperci şi roşii cu avânt, însă am găsit că şunca şi carnaţii mă apăsau pe limbă; când am muşcat din carnea

cleioasă, sucurile ei, saturate de sare şi untură, îmi treziră o vagă repulsie.

Nu am putut să nu îmi amintesc de Morloci şi de carnea pe care văzusem că o consumau la ospeţele lor dezgustătoare! Peripeţiile mele nu îmi diminuaseră apetitul pentru friptura de berbec la cina din seara precedentă, mi-am adus eu aminte, dar atunci foamea îmi fusese mult mai chinuitoare. Oare o anumită stare de şoc şi de nelinişte, decurgând din nefericitele mele aventuri, îşi croia chiar şi acum drum printre straturile minţii mele?

Însă îmi stă în obicei să iau un mic-dejun sănătos, căci sunt de părere că o doză bună de peptone[6] în artere, la începutul zilei, este esenţială pentru funcţionarea eficientă a vigurosului mecanism uman. Iar astăzi era posibil să fie cea mai solicitantă zi din viaţă pe care o avusesem de înfruntat. Aşadar, am lăsat deoparte rezervele şi am terminat ce aveam în farfurie, mestecând cu hotărâre şunca.

O dată isprăvit micul-dejun, am îmbrăcat un costum de vară subţire, însă trainic. După cum cred că le povestisem tovarăşilor mei de la cina din seara precedentă, devenise evident pentru mine, pe măsură ce mă prăbuşeam prin timp, că iarna fusese alungată din lumea anului de graţie 802701 – n-aş putea spune dacă prin evoluţie naturală, prin proiectare geogonică ori prin remodelarea Soarelui însuşi – aşa că, în vremurile ce aveau să vină, nu era nevoie de paltoane călduroase sau de fulare. Mi-am pus o pălărie, pentru a ţine la distanţă Soarele viitorului de tenul meu palid, tipic englezesc, şi am scotocit după cea mai durabilă

6 Substanţă organică produsă în timpul digestiei prin hidroliza proteinelor sub acţiunea pepsinei.

pereche de ghete pe care o aveam.

Am luat o mică raniţă şi am început să mă învârtesc prin casă, răscolind prin dulapuri şi sertare după obiectele de echipament pe care le socoteam trebuincioase pentru cea de-a doua călătorie – spre neliniştea sărmanei şi răbdătoarei doamne Watchets care, sunt sigur, acceptase de mult că sănătatea mea mentală se afla pe tărâmurile neguroase ale mitologiei! Aşa cum îmi este felul, mă cuprinsese febra plecării, cu toate că eram decis să nu mai fiu chiar atât de repezit ca întâia oară, când străbătusem opt mii de secole protejat fiind numai de o pereche de papuci şi o singură cutie de chibrituri.

Am îndesat în raniţă toate chibriturile pe care le-am putut găsi prin casă – de fapt, l-am trimis pe Hillyer la tutungerie pentru a mai cumpăra nişte cutii. Am băgat înăuntru camfor, lumânări şi, dintr-un imbold de moment, o măsură de feştilă rezistentă, în caz că, silit de situaţie, trebuia să-mi fac singur lumânări noi. (N-aveam decât o idee vagă despre modul în care se exercita acest meşteşug, în paranteză fie spus, dar, în lumina strălucitoare a acelei dimineţi optimiste, nu mă îndoiam de capacitatea mea de a improviza.)

Am luat spirt alb, alifii, nişte tablete de chinină şi un sul de bandaj. Nu aveam nici o armă de foc – mă îndoiesc că aş fi luat aşa ceva, chiar dacă aş fi deţinut una, căci la ce bun este o armă de foc când muniţia s-a epuizat – însă mi-am băgat în buzunar cuţitul cu plasele. Am împachetat un set de unelte – o şurubelniţă, câteva chei inelare de diferite mărimi, un mic bomfaier cu pânze de rezervă – precum şi un număr de şuruburi şi de bare de nichel, alamă şi cuarţ. Eram hotărât ca nici un accident trivial ce s-ar

putea abate asupra Maşinii Timpului să nu mă imobilizeze în vreun viitor dezarticulat, din pricina lipsei unei bucăţele de alamă: în ciuda proiectului meu trecător de a construi o nouă Maşină a Timpului când cea originală îmi fusese furată de Morloci în 802701, în lumea decăzută a viitorimii nu dădusem peste nici o dovadă cum că aş putea să găsesc materiale pentru a repara măcar un şurub căruia i se stricase filetul. De bună seamă că Morlocii păstraseră unele aptitudini tehnice, însă nu-mi surâdea ideea de a fi obligat să mă tocmesc cu acei viermi albinoşi de dragul câtorva buloane.

Am descoperit aparatul meu Kodak şi am scotocit după bliţ. Camera fusese recent încărcată cu un film de o sută de negative, pe rolă de hârtie. Mi-am adus aminte cât de-al naibii de costisitor îmi păruse aparatul atunci când îl achiziţionasem – nu mai puţin de douăzeci şi cinci de dolari, cumpărat într-o excursie la New York – însă, dacă mă întorceam cu fotografii ale viitorului, fiecare dintre acele poze de doi inci[7] avea să fie mai preţioasă decât cele mai bune dintre picturi.

Acum, mă întrebam eu, oare eram gata? I-am cerut sfatul bietei doamne Watchets, deşi nu aveam să-i spun, fireşte, încotro intenţionam să călătoresc. Această femeie destoinică – flegmatică, cinstită şi remarcabil de directă, şi totuşi cu un suflet devotat şi imperturbabil – aruncă o privire în raniţă, aşa burduşită cum era, şi ridică întrebător din sprânceană. Apoi porni spre camera mea şi se întoarse cu şosete de rezervă, cu rufărie de corp şi – aici mai că mi-a venit să o sărut – cu pipa mea, un set de curăţătoare

---

7 Un inci = 2,54 cm (n. red.).

şi cutia de tutun de pe policioara căminului.

Astfel, cu amestecul meu obişnuit de nerăbdare zorită şi inteligenţă superficială – şi cu o neţărmurită încredere în bunăvoinţa şi bun-simţul celorlalţi – eram gata să revin în timp.

Cărându-mi raniţa sub un braţ şi Kodakul sub celălalt, m-am îndreptat către laborator, unde mă aştepta Maşina Timpului. Când am ajuns în fumoar, am fost uimit să descopăr că aveam un musafir: unul dintre oaspeţii din seara precedentă şi poate cel mai apropiat prieten al meu – era Scriitorul despre care am vorbit. Stătea în mijlocul încăperii, într-un costum care îi venea prost, cu nodul de cravată cât de grosolan se putea imagina, iar mâinile legănându-i-se stângaci pe lângă trup. Mi-am amintit din nou cum, din cercul de prieteni şi cunoştinţe pe care îi adunasem pentru a-mi servi ca primi martori la faptele mele de vitejie, acest tânăr serios ascultase cu cea mai mare atenţie, tăcerea sa vibrând de simpatie şi fascinaţie.

Mă simţeam neobişnuit de bucuros să-l văd şi recunoscător pentru că venise – că nu mă ocolise, luându-mă drept un excentric, precum ar fi făcut unii, după spectacolul pe care îl dădusem în seara dinainte. Am râs şi, împovărat cu sacul şi aparatul de fotografiat, i-am întins un cot; el mă apucă de încheietură şi o scutură solemn.

— Sunt grozav de ocupat, am spus eu, cu maşina aceea[8].

---

8 Dialogul dintre Scriitor şi Exploratorul Timpului din această parte a cărţii este preluat *ad litteram* de autor din Capitolul al XV-lea al romanului lui H. G. Wells *The Time Machine* (1895). Pentru versiunea românească, atât în redarea acestui citat, cât şi a unor termeni din lucrarea lui Wells, s-a folosit

El mă cercetă; am avut impresia că în ochii săi, de un albastru spălăcit, se putea citi nevoia disperată de a crede.

— Dar nu e oare o glumă? Călătoreşti într-adevăr prin Timp?

— Călătoresc cu adevărat, am rostit eu, susţinându-i privirea cât de mult am putut, căci voiam să fie convins.

Era un bărbat scund şi îndesat, cu buza inferioară proeminentă, fruntea lată, pomeţii delicaţi şi urechile mai degrabă urâte. Era tânăr – de vreo douăzeci şi cinci de ani, pesemne, având cu două decenii mai puţin decât mine însumi – însă părul său lins deja începea să se rărească. Mergea oarecum săltăreţ şi emana o anumită energie – nervos, precum o pasăre greoaie – dar întotdeauna părea bolnăvicios: suferea de hemoragii, din vreme în vreme, ca urmare a unei lovituri de picior în rinichi, la un joc de fotbal, pe timpul când lucra ca profesor într-o şcoală particulară uitată de Dumnezeu, din Ţara Galilor. Iar astăzi, în ochii săi albaştri, deşi obosiţi, se citeau, ca de obicei, inteligenţa şi preocuparea pentru mine.

Prietenul meu îşi câştiga existenţa ca profesor – în momentul acela, ţinând nişte cursuri prin corespondenţă – însă era un visător. La plăcutele noastre banchete de joi seara, din Richmond, îşi înşira cu nemiluita teoriile despre viitor şi despre trecut, şi ne împărtăşea ultimele sale gânduri cu privire la semnificaţia analizei dezolante şi atee a lui Darwin ori alte asemenea lucruri. Visa la perfectibilitatea rasei umane – era exact genul de persoană, ştiam sigur,

---

traducerea lui Mihu Dragomir şi C. Vonghizas, *Maşina Timpului*, apărută în H.G. Wells, Opere alese, vol. I, Editura Tineretului, 1962 (n. trad.).

care şi-ar fi dorit din toată inima ca povestea mea despre călătoria în timp să fie adevărată!

Îi spun „Scriitorul” dintr-o veche amabilitate, presupun, căci, din câte ştiam, nu publicase decât diverse speculaţii timide prin reviste de colegiu; însă eu nu aveam nici o îndoială că mintea lui vie urma să-i croiască o nişă de un anume fel în lumea literelor – şi, lucru mai important, nici *el* nu avea vreo îndoială.

Deşi eram nerăbdător să pornesc la drum, m-am oprit o clipă. Poate că Scriitorul îmi putea servi ca martor pentru acest nou voiaj – de fapt, m-am întrebat acum, poate că deja intenţiona să transpună aventurile mele anterioare într-o formă colorată, adecvată pentru publicare.

Ei bine, urma să aibă binecuvântarea mea!

— Am nevoie doar de o jumătate de oră, am spus eu, considerând că mă puteam întoarce exact în acest loc şi în acest timp cu o simplă apăsare a manetelor maşinii mele, indiferent ce perioadă aveam să petrec în viitor ori în trecut. Ştiu de ce-ai venit şi este foarte amabil din partea dumitale. Iată câteva reviste. Dacă rămâi la prânz la mine, îţi voi arăta de data aceasta amănunţit cum se călătoreşte în timp, cu exemple, cu tot ce trebuie. Mă ierţi dacă acum te părăsesc?

El consimţi. Eu am încuviinţat din cap în direcţia sa şi, fără alte preparative, am pornit de-a lungul coridorului, spre laboratorul meu.

Aşa mi-am luat rămas-bun de la lumea lui 1891. N-am fost niciodată un bărbat care să se ataşeze profund, şi nu sunt genul căruia îi plac despărţirile înflorite; dacă aş fi ştiut însă că nu aveam să-l mai văd niciodată pe scriitor – cel puţin, nu în carne şi

oase – îmi închipui că aş fi fost ceva mai ceremonios!

Am pătruns în laboratorul meu. Era aranjat oarecum ca un atelier de sculărie. De tavan era agăţată o turbină de abur, care acţiona diferitele maşinării de prelucrare a metalului prin intermediul unor curele de piele, iar amplasate pe bancurile de pe podea se găseau un utilaj de ştanţat tabla, prese, aparate de sudură cu acetilenă, menghine şi alte asemenea unelte. Pe banc se aflau bucăţi de metal şi schiţe, în vreme ce roadele abandonate ale muncii mele zăceau în praful de pe duşumea, căci eu nu sunt de la natură o persoană ordonată; la picioarele mele, bunăoară, am dat peste bara de nichel care îmi întârziase primul meu sejur în timp – acea bară care se dovedise a fi exact cu un inci mai scurtă, aşa că trebuise să o refac.

Am reflectat la faptul că îmi petrecusem mai mult de două decenii din viaţă în această încăpere. Locul era o seră modificată, care dădea spre grădină. Fusese construită pe un cadru subţire de fier forjat, vopsit în alb, iar pe vremuri oferise o privelişte decentă înspre râu, dar trecuse mult timp de când acoperisem geamurile, pentru a asigura o anumită consistenţă a luminii şi a mă feri de privirile curioase ale vecinilor mei. În întunericul uleios se zăreau diversele mele unelte şi dispozitive, ducându-mă acum cu gândul la enormele maşinării din cavernele Morlocilor, pe care le văzusem în treacăt. M-am întrebat dacă nu cumva eu însumi aveam în sânge o tendinţă morbidă de Morloc!

După ce urma să mă întorc, am stabilit, aveam să dau jos pereţii de şipcă şi să iluminez din nou încăperea, să o prefac într-un loc al strălucirii Eloilor,

şi nu a clarobscurului Morlocilor.

M-am îndreptat către Maşina Timpului.

Acea structură voluminoasă şi asimetrică stătea lipită de peretele dinspre Nord-Vest al atelierului – unde o trăseseră Morlocii – la depărtare de opt sute de milenii, în intenţia lor de a mă prinde în interiorul piedestalului Sfinxului-cel-Alb. Am cărat maşina înapoi în colţul de Sud-Est al laboratorului, acolo unde o construisem. O dată terminată această operaţiune, m-am aplecat în faţă şi, în semiîntuneric, am desluşit cele patru cadrane cronometrice care numărau trecerea maşinii prin matricea statică de zile a Istoriei; acum, bineînţeles, indicatoarele erau toate la zero, căci maşina revenise în propriul ei timp. Lângă şirul de cadrane, se găseau cele două manete care struneau dihania – una pentru viitor, iar alta pentru trecut.

Am întins mâna şi, într-o pornire de moment, am mângâiat maneta pentru viitor. Masa butucănoasă şi încâlcită de metal şi fildeş zvâcni precum o făptură animată. Am zâmbit. Maşina îmi reamintea că nu mai aparţinea acestui Pământ, acestui Spaţiu şi Timp! Dintre toate obiectele materiale ale universului, cu excepţia acelora pe care le purtasem asupra mea, doar această maşină era *cu opt zile mai bătrână decât lumea ei*, căci petrecusem o săptămână în epoca Morlocilor, dar mă întorsesem în ziua plecării mele.

Mi-am lăsat bagajul şi aparatul de fotografiat pe duşumeaua laboratorului şi mi-am atârnat pălăria de spatele uşii. Amintindu-mi de modul în care îşi făcuseră de cap Morlocii cu maşina, m-am apucat să o verific. Nu mi-a fost greu să curăţ diferitele pete

maronii şi bucăţelele de iarbă ori de muşchi care încă atârnau de şinele aparatului; niciodată nu fusesem adeptul aspectului neîngrijit. Însă una dintre şine era strâmbată, iar eu am îndreptat-o. Apoi am testat şuruburile şi am gresat barele de cuarţ.

În timp ce munceam, mi-am adus aminte de panica ruşinoasă care mă covârşise atunci când descoperisem că pierdusem maşina în favoarea Morlocilor şi am simţit un fior de afecţiune pentru hardughia aceasta urâtă. Maşina era o cuşcă deschisă de nichel, alamă şi cuarţ, abanos şi fildeş, destul de cizelată – precum lucrătura unui orologiu de biserică – având o şa de bicicletă dispusă nepotrivit în mijlocul întregului ansamblu. Cuarţul şi cristalele minerale, saturate cu Plattnerită, luceau pe cadru, conferind întregului ansamblu un aspect de irealitate şi asimetrie.

Fireşte, nimic nu ar fi fost posibil fără proprietăţile ciudatei substanţe pe care o denumisem „Plattnerită”. Mi-am adus aminte cum, din întâmplare, ajunsesem în posesia unui eşantion din acel material – în acea noapte, cu două decenii în urmă, când un necunoscut urcase până la uşa mea şi îmi dăduse un pachet cu această substanţă. „Plattner”, aşa cum se prezentase, era un ins masiv, cu un cap ciudat, mare şi grizonat, cu câţiva ani buni mai în vârstă decât mine, şi îmbrăcat în nişte culori bizare, de junglă. M-a îndemnat să studiez acea materie puternică pe care mi-o înmânase, într-un flacon de medicamente. Ei bine, substanţa a rămas necercetată, pe un raft din laboratorul meu, mai mult de un an, în vreme ce eu făceam progrese cu o lucrare mai concretă. Dar, în cele din urmă, într-o după-amiază plictisitoare de

duminică, am dat jos flaconul de pe raftul său...

Iar ceea ce am descoperit, în final, a condus la – asta!

Plattnerita, care satura barele de cuarţ, era substanţa ce alimenta Maşina Timpului şi făcea posibile isprăvile sale. Însă îmi place să mă măgulesc singur, zicându-mi că fusese nevoie de propria mea combinaţie de spirit analitic şi imaginaţie pentru a descoperi şi utiliza proprietăţile acelei substanţe remarcabile, acolo unde cineva mai puţin capabil n-ar fi înţeles.

Ezitasem să-mi fac publică descoperirea, oricât de bizar ar fi fost domeniul, fără o verificare experimentală. Mi-am promis că, imediat după ce mă întorceam, cu specimene şi fotografii, aveam să întocmesc studiul pentru *Philosophical Transactions*[9]; urma să fie o adăugire celebră la cele şaptesprezece articole pe care deja le publicasem acolo, pe teme de fizică a luminii. Ar fi fost amuzant, mă gândeam eu, să-mi intitulez articolul într-un fel sec, cum ar fi, de pildă, „O serie de reflecţii asupra anormalelor proprietăţi cronologice ale mineralului «Plattnerită» “şi să îngrop în interiorul său zguduitoarea revelaţie a existenţei călătoriei în timp.

În cele din urmă, am terminat. Mi-am potrivit pălăria pe ochi încă o dată, după care mi-am ridicat bagajul şi camera fotografică şi le-am pus sub şa. Apoi, dintr-o pornire, m-am dus la şemineul laboratorului şi am luat vătraiul care se afla acolo. Am cântărit cu mâna greutatea sa substanţială, socotind că s-ar putea să-mi fie de folos, şi l-am legat de cadrul maşinii.

---

9 Prestigioasă publicaţie ştiinţifică a Societăţii Regale, care a fost înfiinţată în 1665 şi care apare şi în prezent (n. trad.).

După aceea m-am aşezat în şa şi mi-am pus mâna pe manetele albe de pornire. Maşina tremură, precum un animal al timpului ce devenise.

Am aruncat o privire prin laborator, la realitatea lui pământească, şi m-a frapat cât de nepotriviţi arătam amândoi în el acum – eu, în veşmântul meu de explorator amator, iar maşina, cu aspectul ei din altă lume şi cu petele şi zgârieturile din viitor – deşi eram deopotrivă, într-un anume sens, odrasle ale acestui loc. Am simţit tentaţia să mai zăbovesc câtva timp. Ce rău se putea întâmpla dacă mai aşteptam încă o zi, încă o săptămână, ori încă un an aici, cuprins în propriul meu secol confortabil? Aş fi putut să-mi adun energiile şi să-mi vindec rănile. Oare nu mă repezeam încă o dată în această nouă aventură?

Am auzit sunetul unor paşi pe coridorul casei şi rotirea unui mâner de uşă. Trebuie că era Scriitorul, intrând în laborator.

Într-o clipă, am decis. N-aş fi căpătat mai mult curaj o dată cu trecerea altei părţi din acest secol al XIX-lea, plicticos şi osificat; iar în plus îmi luasem rămas-bun de la toate persoanele de la care dorisem să-mi iau.

Am împins maneta până la capăt. Am avut acea senzaţie ciudată de *învârtire* care se iveşte în prima clipă a călătoriei în timp, urmată de acel sentiment covârşitor şi zăpăcitor de cădere. Cred că am rostit o exclamaţie în momentul revenirii acelui simţământ neplăcut. Îmi închipui că am auzit un pocnet de sticlă: o fereastră de luminator, aspirată de mişcarea aerului. Iar în restul minuscul al unei secunde, l-am văzut stând acolo, în cadrul uşii: Scriitorul, o siluetă nedesluşită, de nălucă, cu o mână ridicată către

mine – captiv în timp!

Apoi a dispărut, făcut invizibil de zbor. În jurul meu, pereţii laboratorului deveniră ceţoşi şi, din nou, enormele aripi ale nopţii şi ale zilei fâlfâiră în jurul capului meu.

CARTEA ÎNTÂI

NOAPTEA CEA NEAGRĂ

1. Călătoria în timp

Există Trei Dimensiuni ale Spaţiului, prin care omul se poate deplasa după bunul său plac. Iar Timpul este pur şi simplu *A Patra* Dimensiune: identică în fiecare caracteristică importantă cu celelalte, cu excepţia faptului că propria noastră conştiinţă este silită să călătorească prin ea cu un ritm constant, precum peniţa condeiului meu pe pagina asta.

Dacă – speculasem eu pe parcursul studiilor mele referitoare la proprietăţile bizare ale luminii – am putea *să răsucim* cele Patru Dimensiuni ale Spaţiului şi Timpului – să schimbăm Lungimea cu Durata, bunăoară – s-ar putea hoinări pe culoarele Istoriei la fel de uşor ca atunci când iei o cabrioletă până la West End!

Plattnerita înglobată în substanţa Maşinii Timpului reprezenta cheia acestei operaţiuni, permiţând maşinii să se rotească, într-un mod neobişnuit, într-o nouă configuraţie din structura Spaţiului şi Timpului. Astfel, spectatorii care au urmărit plecarea Maşinii Timpului – ca şi Scriitorul meu – au raportat că văzuseră dispozitivul răsucindu-se foarte repede,

înainte să dispară din Istorie; şi tot astfel, conductorul – eu însumi – suferea invariabil de ameţeală, stare indusă de forţele centrifuge şi Coriolis, care îl făceau să se simtă ca şi cum ar fi fost proiectat afară din maşină.

Dar, în pofida tuturor acestor efecte, rotirea indusă de Plattnerită era fundamental diferită de răsucirea unui titirez sau de revoluţia lentă a Pământului. Senzaţia de vertij era contrazisă flagrant, în ceea ce îl priveşte pe conductor, de iluzia că stă nemişcat în şa, iar timpul licăreşte pe lângă maşină – căci *era rotaţie în afara Spaţiului şi Timpului*.

În vreme ce noaptea gonea după zi, conturul înnegurat al laboratorului dispăru din jurul meu, aşa că ajunsesem să stau în aer liber. Străbăteam din nou acea perioadă din viitor, socoteam eu, în care laboratorul fusese demolat. Soarele zbura precum o ghiulea prin văzduh, cu multe zile comprimate într-un minut, iluminând în preajma mea sugestia vagă şi costelivă a unor schele. În curând, schelele se prăbuşiră, lăsându-mă pe panta dealului, sub cerul deschis.

Viteza mea prin timp spori. Licărul nopţilor şi al zilelor se contopi într-un albastru-închis, de crepuscul, şi am izbutit să văd luna rotindu-se prin fazele sale ca sfârleaza unui copil. Călătorind cu o viteză şi mai mare, ghiuleaua Soarelui se transformă într-un arc de lumină, întinzându-se pe boltă, un arc care se legăna în sus şi în jos pe cer. În jurul meu, vremea alterna în rafale succesive de zăpadă albă şi verde primăvăratic. Indicând anotimpurile. În sfârşit, din pricina acceleraţiei, m-am cufundat – din nou într-o linişte

desăvârşită, în care numai ritmurile anuale ale Pământului însuşi – trecerea centurii solare între extremele de la solstiţii – pulsau precum bătăile inimii pe deasupra peisajului ce evolua.

Nu sunt sigur dacă am istorisit, în prima mea relatare, despre *tăcerea* în care este suspendat cel ce întreprinde călătoria în timp. Trilurile păsărilor, troncănitul îndepărtat al vehiculelor pe caldarâm, ticăitul ceasurilor – până şi respiraţia slabă a materialului unei case – toate acestea alcătuiesc un fundal complex şi neobservat al vieţilor noastre. Acum însă, scos din timp, eram însoţit numai de sunetul propriei mele răsuflări şi de trosnetul uşor, ca de bicicletă, al Maşinii Timpului sub greutatea mea. Nutream o covârşitoare senzaţie de izolare – ca şi cum m-aş fi prăvălit într-un univers nou şi pustiu, deşi zidurile propriei noastre lumi erau vizibile parcă prin nişte geamuri afumate – însă înăuntrul acestui nou univers eu eram singura făptură însufleţită. Un adânc sentiment de confuzie coborî asupra mea, acţionând împreună cu senzaţia de prăbuşire vertiginoasă care îmi însoţea căderea în viitor, provocându-mi stări de greaţă profundă şi de depresie.

Acum însă liniştea a fost spartă de un murmur gros, fără sursă, ce părea să-mi umple urechile; era un susurat domol, precum cel al unui imens fluviu. Îl remarcasem din timpul primului zbor; nu puteam fi sigur de cauza sa, însă mi se părea că trebuie să reprezinte un efect al scandaloasei mele treceri prin curgerea lentă a timpului.

Cât de mult mă înşelam – ca de-atâtea ori în graba mea de a-mi da cu presupusul!

Am studiat cele patru cadrane cronometrice, ciocănind încet cu unghia sticla fiecăruia pentru a fi sigur că funcţionau. Deja acul celui de-al doilea, care măsura miile de zile, începuse să se depărteze de la poziţia sa de repaus.

Aceste cadrane – servitori muţi şi credincioşi – fuseseră adaptate din nişte manometre de presiune a aburului. Funcţionau prin calcularea unor anumite tensiuni de deformare din bara de cuarţ dopată cu Plattnerită, o tensiune cauzată de efectele de contorsionare ale călătoriei în timp. Cadranele numărau *zilele* – nu anii, lunile, anii bisecţi sau sărbătorile mobile – iar asta se datora unei proiectări intenţionate.

De îndată ce am demarat cercetările privitoare la aspectele practice ale călătoriei în timp, şi îndeosebi la necesitatea de a determina amplasarea maşinii mele în el, mi-am petrecut o perioadă considerabilă străduindu-mă să confecţionez un cronometru practic care să poată afişa timpul în unităţi obişnuite: secole, ani, luni şi zile. Curând am descoperit probabilitatea de a-mi petrece o perioadă mai lungă cu acest proiect decât cu restul asamblării Maşinii Timpului.

Am fost cuprins de o iritare imensă din pricina ciudăţeniilor străvechiului nostru calendar, care trecuse printr-o succesiune de ajustări inadecvate: Încercări de a statornici vremea semănatului şi mijlocul iernii care merg până la începuturile societăţii organizate. Calendarul nostru constituie o aberaţie istorică, fără măcar să aibă salvatoarea calitate a preciziei – cel puţin la scara cosmologică la care intenţionam să-l pun la încercare.

Am trimis scrisori furibunde la *The Times*, propunând

reforme care aveau să ne permită să ne descurcăm cu acurateţe şi fără ambiguităţi la scări cronologice de o veritabilă însemnătate pentru savantul modem. Pentru început, am spus eu, hai să scăpăm de toată această ameţeală fără noimă a anilor bisecţi. Anul se apropie de trei sute şaizeci şi cinci de zile şi un sfert, iar acest sfert accidental este pricina întregii şarade ridicole despre ajustarea cu anul bisect. Am oferit două planuri alternative, ambele garantate să înlăture această absurditate. Am putea să luăm ca unitate fundamentală *ziua* şi să construim luni şi ani regulaţi, bazaţi pe multipli de zile: imaginaţi-vă un an de trei sute de zile alcătuit din zece luni. Fiecare de câte treizeci de zile. Fireşte că ciclul anotimpurilor şi-ar pierde curând sincronizarea cu structura anului, însă – într-o civilizaţie atât de avansată ca a noastră – în mod sigur acest fapt n-ar provoca decât un deranj minimal. Observatorul Regal de la Greenwich, bunăoară, ar putea publica buletine anuale pentru a indica datele diferitelor poziţii ale Soarelui – echinocţiile şi aşa mai departe – exact aşa cum, în 1891, toate almanahurile cuprindeau sărbătorile mobile ale bisericilor creştine.

Pe de altă parte, dacă succesiunea *anotimpurilor* urma a fi privită ca unitate fundamentală, atunci ar trebui să proiectăm o zi nouă ca o fracţiune exactă – să spunem a suta parte – a anului. Desigur, asta ar însemna că ciclul diurn – perioadele noastre de lumină şi de întuneric, de somn şi de trezie – avea să cadă la diferite ore în fiecare Zi Nouă. Însă care ar fi problema? Deja, am argumentat eu, multe dintre oraşele moderne funcţionează după un program continuu. Iar cât priveşte aspectele umane, o simplă

ţinere a calendarului nu reprezintă o aptitudine dificil de dobândit; cu ajutorul unor înregistrări corespunzătoare. Cineva n-ar trebui să planifice perioadele de somn şi de trezie cu mai mult de câteva zile în avans.

În sfârşit, am propus că ar trebui să anticipăm ziua în care conştiinţa omenească va trece dincolo de grijile mundane ale secolului al XIX-lea, şi să ne gândim cum ar putea sta lucrurile în vremea când gândirea noastră se va întinde pe zeci de milenii. Am preconizat un nou Calendar Cosmologic, bazat pe precesiunea echinocţiilor – adică oscilaţia lentă a axei planetei noastre, sub influenta gravitaţională neuniformă a Soarelui şi a Lunii – un ciclu care durează douăzeci de milenii. Cu un astfel de An Mare, ne-am putea măsura destinul în termeni precişi şi lipsiţi de ambiguitate, acum şi pentru toată vremea ce avea să vină.

Asemenea rectificări, am argumentat eu, urmau să aibă o valoare simbolică ce depăşea cu mult aspectele sale practice – urmau să constituie un mijloc potrivit de a marca zorii unui nou secol – căci aveau să servească drept veste pentru toţi oamenii că noua Eră a Gândirii Ştiinţifice începuse.

Inutil să spun, dar contribuţiile mele n-au fost luate în seamă, cu excepţia unor reacţii licenţioase, pe care am decis să le ignor, în anumite părţi ale presei populare.

În orice caz, după toate acestea, am abandonat încercările de a confecţiona un cronometru bazat pe calendar şi m-am întors la simpla numărare a zilelor. Am avut dintotdeauna mintea deprinsă cu cifrele, aşa că nu mi s-a părut dificil să transform, mental,

evidenţa pe zile a cadranelor mele în ani. În prima călătorie ajunsesem până în ziua 292 495 934, care – după transformările pentru ani bisecţi – se dovedise a fi o dată în anul 802701. Acum, ştiam eu, trebuia să călătoresc până ce cadranele aveau să indice ziua 292 495 940 – ziua exactă în care o pierdusem pe Weena şi o mare parte din respectul de sine, în văpăile acelui codru!

Locuinţa mea se aflase într-o zonă rezidenţială înălţată, amplasată pe Petersham Road – acea parte care se întindea sub Hill Rise, un pic mai sus de râu. Acum, după ce casa îmi fusese de mult demolată, mă găseam pe panta dealului, sub cerul liber. Costişa Dealului Richmond se ridica în spatele meu, ca o masă învăluită în timpul geologic. Copacii înfrunzeau şi se transformau în cioturi, vieţile lor lungi de secole fiind cuprinse în numai câteva bătăi ale inimii mele. Tamisa era un brâu de lumină argintie, netezit de parcursul meu prin timp, şi îşi croia o nouă albie: parcă se frământa prin peisaj ca un enorm vierme leneş. Noile clădiri apăreau ca palele de fum: unele dintre ele chiar explodară în jurul meu, pe locul fostei mele case. Aceste construcţii mă uimeau prin dimensiunile şi eleganţa lor. Podul Richmond din zilele mele dispăruse de mult, însă am observat o nouă punte arcuită, având poate o milă[10] lungime, ce se avânta dantelată, fără piloni de susţinere, prin văzduh, pe deasupra Tamisei; apoi mai erau turnurile ce străpungeau cerul pâlpâitor, susţinând enorme greutăţi pe gâturile lor zvelte. M-a bătut gândul să-mi iau Kodakul şi să încerc să fotografiez aceste

10 O milă = 1609,3 m (n. red.).

fantasme, însă ştiam că nălucile aveau să fie prea puţin expuse pentru a fi posibil ca vreo imagine să fie înregistrată – aşa diluate cum erau din pricina călătoriei în timp. Tehnologiile arhitecturale ce se vedeau acolo îmi păreau la fel de mult dincolo de posibilităţile secolului al XIX-lea, precum fuseseră marile catedrale gotice pentru romani ori elini. De bună seamă, mi-am zis eu. În această epocă a viitorului, omul a dobândit ceva libertate din strânsoarea neobosită a gravitaţiei; altminteri, cum ar fi putut aceste semeţe edificii să fie înălţate pe cer?

Însă nu trecu mult timp până ce marele arc peste Tamisa să devină pătat cu maro şi verde, culorile vieţii distructive şi obraznice, şi – într-o clipită, mi se păru mine – să se surpe de la mijloc, rămânând numai două cioturi goale pe ţărmuri. Asemenea tuturor creaţiilor umane, am înţeles eu, până şi aceste măreţe structuri erau himere sortite trecerii. În comparaţie cu răbdarea htoniană a pământului.

Mă cuprinse o extraordinară senzaţie de desprindere faţă de lume, o înstrăinare pricinuită de călătoria mea prin timp. Mi-am amintit de curiozitatea şi entuziasmul pe care le nutrisem atunci când rătăcisem pentru întâia oară prin aceste visuri ale arhitecturii viitoare; mi-am amintit de scurtele mele speculaţii înflăcărate cu privire la realizările seminţiilor umane ce aveau să vie. Acum, gândeam diferit; acum ştiam că, în ciuda acestor glorioase izbânzi, umanitatea urma să se prăbuşească inevitabil, sub inexorabila presiune a evoluţiei, în decadenţa şi degradarea Eloilor şi a Morlocilor.

Am fost frapat de măsura în care noi, oamenii, ignorăm, sau alegem să ignorăm, curgerea timpului

însuşi. Cât de scurte ne sunt vieţile şi cât de deşarte evenimentele care ne măgulesc egourile mărunte, dacă sunt suprapuse pe perspectiva marii acţiuni plastice a Istoriei! Suntem mai puţin decât efemeridele, nevolnici în faţa forţelor de nestăvilit ale geologiei şi evoluţiei – forţe care acţionează implacabil, şi totuşi atât de lent încât, zi după zi, nici măcar nu ne dăm seama de existenţa lor!

2. O nouă viziune

Am trecut repede de Era Construcţiilor Măreţe. Noi case şi palate, mai puţin ambiţioase, dar totuşi imense, licăriră la existenţă în jurul meu, toate pe lângă valea Tamisei, şi căpătară o anumită opacitate în ochii călătorului temporar, ce vine o dată cu longevitatea. Arcul soarelui, legănându-se pe bolta de un albastru-închis între cele două extreme de solstiţiu, părea să fi devenit mai strălucitor, iar o undă verde se răspândi pe Dealul Richmond, punând stăpânire pe sol şi trimiţând în surghiun nuanţele cafenii şi albe ale iernii. Încă o dată, am pătruns în acea epocă în care climatul Pământului fusese modificat în beneficiul Umanităţii.

Priveam spre un peisaj redus de viteza mea la un tablou static; numai fenomenele cu durata de viaţă cea mai mare se agăţau de timp suficient pentru a fi înregistrate de privirea mea fugară. Nu vedeam nici un om, nici un animal, nici măcar trecerea unui nor. Eram suspendat într-o stranie nemişcare. De n-ar fi fost fâşia solară ce oscila şi albastrul adânc şi nefiresc al zilei-noapte din văzduh, aş fi putut foarte bine să consider că stau singur într-un parc de la sfârşitul verii.

Dacă dădeam crezare cadranelor mele, străbătusem mai puţin de o treime din marea mea călătorie – deşi trecuse un sfert de milion de ani de la propriul meu secol familiar – şi totuşi, mi se părea mie, epoca în

care omul zidea pe Pământ deja luase sfârşit. Planeta fusese transformată în acea grădină în care cei ce aveau să devină Eloi îi trăiau vieţile lor deşarte şi meschine; şi deja, ştiam eu, proto-Morlocii fuseseră pesemne întemniţaţi sub scoarţa terestră şi chiar în acele momente trebuie că îşi săpau enormele lor hrube, înţesate de maşini. Puţine aveau să se schimbe pe parcursul intervalului de o jumătate de milion de ani pe care încă îl aveam de traversat, cu excepţia degradării tot mai mari a Umanităţii şi a identităţii victimelor a milioane de tragedii minuscule şi groaznice care defineau de-acum condiţia umană...

Însă – am observat eu, alungându-mi din minte aceste reflecţii sumbre – exista totuşi o schimbare, care încetul cu încetul deveni evidentă în peisaj. Mă cuprinse tulburarea, dincolo de cea pricinuită de legănarea obişnuită a Maşinii Timpului. Ceva era diferit – poate ceva în legătură cu lumina.

Stând în şa, m-am uitat atent la arborii-năluci, la pajiştile plate de lângă Petersham, la cotul răbdătoarei Tamise.

Apoi mi-am ridicat chipul către văzduhurile netezite de timp şi, în cele din urmă, mi-am dat seama că *banda solară staţiona pe boltă*. Pământul se învârtea încă pe axa sa suficient de rapid încât să împrăştie pe cer mişcarea astrului nostru şi să facă invizibile stelele ce îl înconjurau, dar panglica de lumină a Soarelui nu mai oscila între solstiţii: era constantă şi nemişcată, de parcă ar fi fost o construcţie din beton.

Greaţa şi senzaţia de vertij îmi reveniră în grabă. Am fost nevoit să mă agăţ de şinele maşinii şi am înghiţit un nod care mă sufoca, luptându-mă să redobândesc controlul asupra propriului meu trup.

Îmi este greu să comunic impactul acestei simple modificări a împrejurimilor asupra mea! Mai întâi, am fost izbit de temeritatea desăvârşită a ingineriei presupuse de eliminarea ciclului sezonal. Anotimpurile Pământului se datorau înclinaţiei axului de rotaţie al planetei faţă de planul orbitei sale în jurul soarelui. Pe Pământ, se părea, nu aveau să mai existe anotimpuri. Iar asta nu putea însemna decât că *înclinaţia axială a planetei fusese corectată*.

Am încercat să-mi dau seama cum s-ar fi putut realiza acest lucru. Oare ce maşini giganteşti fuseseră pesemne instalate la poli? Oare ce măsuri fuseseră luate pentru a exista siguranţa că scoarţa terestră nu avea să se cutremure şi să se sfărâme în decursul procesului? Poate fusese utilizat un grandios dispozitiv magnetic, care manipulase miezul topit şi magnetic al planetei.

Însă nu doar amploarea acestei modificări planetare mă tulbura; şi mai terifiant era faptul că *nu observasem această regularizare a anotimpurilor în decursul primei mele călătorii în timp*. Cum de era posibil să fi trecut cu vederea o asemenea prefacere imensă şi profundă? Am o pregătire ştiinţifică, la urma urmei; menirea mea este să observ.

Mi-am frecat faţa şi am privit fix înspre panglica solară ce atârna în văzduh, sfidându-mă şi făcându-mă să cred în lipsa ei de mişcare. Strălucirea sa îmi înţepă ochii şi am avut impresia că banda devenea şi mai luminoasă. La început, m-am întrebat dacă asta era numai în închipuirea mea ori vreo tulburare a vederii. Mi-am plecat capul, ameţit, ştergându-mi lacrimile cu mâneca hainei şi clipind pentru a scăpa de şirurile de puncte arzătoare din ochi.

Nu sunt nici primitiv, nici laş – dar, cu toate acestea, stând acolo în şa, în faţa dovezilor de netăgăduit ale măreţelor înfăptuiri ale oamenilor din viitor, mă simţeam ca un sălbatic cu goliciunea vopsită şi oase în păr, făcându-se mic înaintea zeilor din cerul ţipător. Mă cuprinse o teamă profundă pentru propria mea sănătate mentală ce se zguduia din străfundurile conştiinţei, dar m-am agăţat de credinţa că – cine ştie cum – pur şi simplu nu observasem acest incredibil fenomen astronomic, în timpul primei mele treceri prin aceşti ani. Căci singura ipoteză alternativă mă îngrozea până în adâncurile sufletului: nu eu fusesem cel care se înşelase în vremea primei mele călătorii, deoarece pe-atunci regularizarea axei Pământului nu avusese loc – *cursul Istoriei înseşi se schimbase*.

Forma cvasieternă a pantei dealului rămase nealterată – morfologia străvechiului ţinut fiind neafectată de aceste lumini ce evoluau pe bolta cerească – însă puteam să observ că, acum, mareea de verdeaţă ce acoperise pământul se retrăsese, sub constanta lumină orbitoare a soarelui mai arzător.

Am devenit conştient acum de licărul îndepărtat de deasupra capului meu şi m-am uitat în sus, ţinând mâna streaşină la ochi. Pâlpâirea pro venea, de la banda solară de pe cer – sau de la ceea ce fusese banda solară – deoarece mi-am dat seama că, într-un fel necunoscut, eram iarăşi capabil să disting mişcarea de ghiulea a Soarelui care zbura prin ceruri în periplul său diurn; mişcarea încetase să mai fie atât de rapidă încât să n-o pot urmări, iar succesiunea nopţilor şi zilelor producea licărirea pe care o vedeam.

La început, am socotit că, pesemne, maşina mea

încetinea, însă în clipa în care am aruncat o privire la cadrane, am observat că indicatoarele se roteau pe discuri cu tot atâta râvnă ca şi înainte.

Uniformitatea gri-sidefie a luminii se dizolvă, iar alternanţa fâlfâitoare a zilei cu noaptea deveni evidentă. Soarele luneca pe boltă, încetinind tot mai mult cu fiecare traiectorie arcuită – fierbinte, strălucitor şi galben – iar în curând am înţeles că arzătorul astru avea nevoie de mai multe secole pentru a realiza o revoluţie pe bolta Pământului.

În cele din urmă, Soarele se opri complet; se odihnea deasupra orizontului vestic, fierbinte, necruţător şi neschimbat. Rotaţia Pământului fusese încetinită: acum, planeta se învârtea cu aceeaşi faţă întoarsă perpetuu către Soare!

Savanţii secolului al XIX-lea preziseseră că, într-o bună zi, influenţele de maree ale Soarelui şi ale Lunii vor face ca Pământul să rămână cu o emisferă îndreptată către Soare, exact aşa cum Luna era silită să rămână cu o faţă orientată spre Pământ. Asistasem personal la acest fenomen, în timpul primei mele explorări a viitorului, însă era o posibilitate ce nu avea să survină de-a lungul multor milioane de ani. Şi totuşi mă găseam acolo, cu puţin peste jumătate de milion de ani în viitor, descoperind un Pământ imobil!

Încă o data, mi-am dat eu seama, vedeam mâna umană la lucru – degetele coborâtorilor din maimuţă, întinzându-se peste veacuri cu forţa zeilor. Nemulţumit de modificarea înclinaţiei lumii acesteia, omul încetinise rotaţia Pământului, alungând, în cele din urmă, străvechiul ciclu al zilei şi nopţii.

M-am uitat în jur, către noul deşert al Angliei. Pământul fusese curăţat de iarbă, rămânând la

vedere un lut crăpat. Din loc în loc, puteam să observ licărirea vreunui arbust îndrăzneţ – semănând puţin la formă cu un măslin – ce se lupta să supravieţuiască sub Soarele nemilos. Puternica Tamisă, care migrase poate o milă prin câmpie, se subţie între ţărmurile sale, până ce nu i-am mai putut zări sclipirea undelor. N-am avut deloc impresia că aceste schimbări izbutiseră să amelioreze regiunea: măcar lumea Morlocilor şi Eloilor păstrase trăsăturile esenţiale ale ţinuturilor rurale engleze, cu verdeaţă şi apă din belşug; privind retrospectiv, efectul fusese mai degrabă ca şi când Insulele Britanice ar fi fost remorcate până la Tropice.

Mi-am imaginat sărmana planetă, cu o faţă orientată perpetuu spre Soare, iar cealaltă ascunsă. În zona mediană a regiunii iluminate permanent, la Ecuator, trebuie că era suficient de dogoritor, încât să fiarbă carnea pe oasele unui om, iar aerul, pesemne, evada din partea supraîncălzită în viteză, dând naştere unor vânturi teribile, spre emisfera mai rece, pentru ca acolo să îngheţe într-o zăpadă de oxigen şi azot, deasupra oceanelor ferecate sub gheaţă. Dacă aş fi oprit maşina acum, probabil că aş fi fost dat peste cap într-o clipită de acele vijelii năprasnice, ultimele răsuflări ale plămânilor planetei! Procesul se putea opri numai atunci când jumătatea luminată avea să fie pârjolită, lipsită de aer şi pustiită de viaţă, iar partea întunecată avea să fie îngropată sub o carapace subţire de aer îngheţat.

Cu oroare crescândă, mi-am dat seama că nu puteam să mai revin acasă! Deoarece, pentru a mă întoarce, mai întâi trebuia să opresc maşina, iar dacă aş fi făcut acest lucru, aş fi fost aruncat precipitat pe

un tărâm al vidului şi al căldurii mistuitoare, la fel de sterp ca suprafaţa Lunii. Însă oare să îndrăznesc că continui către viitorul necunoscut şi să sper că undeva în adâncurile timpului aveam să dau peste o lume unde puteam trăi?

Acum eram sigur că se petrecuse ceva foarte greşit cu percepţiile sau cu amintirile mele asupra călătoriei în timp. Căci, dacă de-abia era de conceput pentru mine ca în primul meu periplu temporal să fi pierdut alungarea anotimpurilor – deşi îmi venea anevoie să cred – nu puteam accepta că eşuasem în a remarca încetinirea rotaţiei Pământului.

Nu putea exista nici o îndoială: *călătoream prin nişte evenimente care difereau masiv de acelea la care asistasem în primul meu voiaj*.

De la natură sunt o persoană cu înclinaţii către reflecţie, iar în genere nu duc niciodată lipsă de o ipoteză inventivă sau chiar de două; însă, în acel moment, şocul meu era atât de mare încât nu mai eram în stare să raţionez – ca şi cum trupul încă mi se prăbuşea prin timp, iar creierul fusese lăsat în urmă, undeva în trecutul cleios. Cred că mai devreme avusesem o pojghiţă de curaj, o faţadă generată de judecata complezentă că, deşi mă aruncam în pericol, cel puţin era un pericol cu care mă confruntasem înainte. Acum însă nu aveam nici cea mai vagă idee despre ceea ce mă pândea pe aceste coridoare ale timpului!

În vreme ce mă chinuiau aceste gânduri sinistre, am conştientizat schimbările continue de pe firmament – de parcă dezmembrarea ordinii fireşti a lucrurilor n-ar fi mers suficient de departe! Soarele devenea din ce în ce mai arzător. Şi – mi-a venit greu

să fiu sigur, fiindcă strălucirea era atât de puternică – acum aveam impresia că însăşi *forma* astrului se modifica. Se lăţea pe cer, transformându-se într-un crâmpei eliptic de lumină. M-am întrebat dacă nu cumva Soarele fusese făcut să se învârtească mai repede, astfel că începuse să se aplatizeze din pricina rotaţiei...

Iar apoi – a fost ceva extrem de brusc – Soarele explodă.

3. În întuneric

Fuioare de lumină erupseră din polii astrului, ca nişte imense artificii. Pe parcursul câtorva dintre bătăile inimii mele. Soarele se înconjură într-o manta arzătoare. Căldura şi lumina căzură cu forţe înnoite pe Pământul pustiit.

Am ţipat şi mi-am îngropat faţa în palme, dar încă puteam să desluşesc strălucirea înteţită a Soarelui, pătrunzând chiar şi prin carnea degetelor mele şi reflectându-se pe nichelul şi alama Maşinii Timpului.

Apoi, la fel de brusc cum începuse, furtuna de foc încetă – în jurul Soarelui se închise un fel de carapace, ca şi cum o gigantică Gură ar fi înghiţit astrul – iar eu am fost cufundat în beznă!

Mi-am dat palmele la o parte şi m-am trezit într-o întunecime deplină, incapabil să disting ceva, deşi petele pricinuite de lumina orbitoare încă îmi jucau prin faţa ochilor. Puteam să simt şaua tare a Maşinii Timpului dedesubt, şi, când m-am întins în faţă, am dat de sticlele micilor mele cadrane; iar maşina încă trepida pe măsură ce continua să străpungă timpul.

Am început să mă întreb – să mă tem – dacă nu cumva îmi pierdusem vederea!

Disperarea se acumula în mine, mai neagră decât întunericul exterior. Oare era hărăzit ca a doua mea măreaţă aventură în timp să ia sfârşit atât de curând, atât de înjositor? Am întins mâna, bâjbâind, după manetele de comandă, în timp ce creierul meu înfierbântat începu să ticluiască planuri cum să sparg geamurile cronometrelor şi, pe pipăite, poate, să-mi croiesc drumul către casă.

... Iar apoi am descoperit că nu eram orb: zăream, totuşi, ceva.

Din anumite puncte de vedere, acesta era cel mai bizar aspect al călătoriei de până acum – atât de bizar, încât la început am fost mult dincolo de frică.

Mai întâi, am remarcat o luminiţă în beznă. Era o strălucire nedesluşită, difuză, aducând cu un răsărit de soare, însă atât de firavă, încât nu eram sigur dacă nu cumva ochii mei vătămaţi îmi jucau vreo festă. Aveam impresia că puteam să zăresc stelele, peste tot în jurul meu, dar erau atât de slabe, cu lumina diminuată, de parcă ar fi fost văzute printr-un vitraliu neguros.

Iar acum, în lucoarea stinsă, am izbutit să observ că *nu eram singur*.

Creatura stătea la câţiva iarzi[11] în faţa Maşinii Timpului – ori, mai degrabă, plutea în aer, fără vreun punct de susţinere. Era o minge de carne: ceva aducând cu un cap care levita, măsurând patru picioare[12] în diametru, cu două fascicule de tentacule care se bălăbăneau către pământ ca nişte degete

11 Un yard = 0,91 m (n. red.).
12 Un picior = 0,305 m (n. red).

groteşti. Gura îi era un plisc cărnos şi, din câte puteam distinge eu, arătarea nu avea nări. Am observat acum că ochii făpturii – doi la număr, mari şi întunecaţi – erau omeneşti. Se părea că scotea un soi de zgomot – un murmur adânc, precum un râu – şi mi-am dat seama, cu un fior de teamă, că acesta era exact sunetul pe care îl auzisem ceva mai devreme în cursul expediţiei, ba chiar şi în prima mea aventură în viitor.

Oare această făptură – acest Observator, cum l-am denumit – mă însoţise, nevăzută, în ambele mele expediţii prin timp?

Pe neaşteptate, se năpusti spre mine. Se ridică ameninţătoare, la nu mai mult de un iard de chipul meu!

Am fost descumpănit, în cele din urmă. Am izbucnit în ţipete şi, fără a ţine seama de consecinţe, am apăsat pe manetă.

Maşina Timpului se dădu peste cap – Observatorul dispăru – iar eu am zburat prin aer!

Am rămas fără simţire: pentru câtă vreme, nu ştiu. Mi-am revenit încetul cu încetul, pomenindu-mă cu faţa lipită de o suprafaţă aspră şi nisipoasă. Mi-am închipuit că simt o răsuflare fierbinte în ceafă – o şoaptă, o atingere de păr moale pe obraz – însă, când am gemut şi am dat să mă ridic în picioare, aceste senzaţii dispărură.

Eram cufundat într-un întuneric de smoală. Nu-mi era nici cald, nici frig. Stăteam jos, pe o suprafaţă dură şi nisipoasă. În aerul liniştit se simţea un iz de stătut. Capul mă durea din pricina căzăturii de care avusesem parte şi îmi pierdusem pălăria.

Mi-am întins braţele şi am început să pipăi în jurul

meu. Spre marea mea uşurare, am fost răsplătit aproape instantaneu de o ciocnire uşoară cu un maldăr de fildeş şi de alamă: era Maşina Timpului, azvârlită ca şi mine în pustiul întunecat. Am apucat-o cu ambele braţe şi i-am cercetat şinele şi ştifturile. Era răsturnată, iar în beznă nu puteam să-mi dau seama dacă suferise stricăciuni.

Aveam nevoie de lumină. Am început să bâjbâi după nişte chibrituri din buzunarul meu – doar ca să aflu că acolo nu era nici unul; ca un nătâng afurisit, băgasem întreaga rezervă în raniţă! O clipă m-a copleşit panica, însă am izbutit să o reprim. Apoi m-am ridicat în picioare, tremurând din tot corpul, şi m-am îndreptat către Maşina Timpului. Am umblat pe orbecăite, căutând între şinele îndoite până ce am descoperit raniţa, încă pusă bine sub şa. Nerăbdător, am deschis bagajul şi am scotocit prin el. Am dat peste două cutii de chibrituri şi le-am îndesat în buzunarele hainei; apoi am scos un băţ şi l-am aprins de cutie.

... *Se vedea un chip*, exact în faţa mea, la nici două picioare depărtare, lucind în aura de lumină a chibritului: am zărit o piele albicioasă, părul bălai, care curgea de pe o ţeastă, şi nişte ochi mari, de un cenuşiu-roşcat.

Creatura scoase un urlet bizar, bolborosit, după care dispăru în bezna de dincolo de strălucirea luminii mele.

Era un Morloc!

Chibritul arse până ce îmi fripse degetele, aşa că l-am aruncat; am scotocit după altul, în spaima mea aproape scăpând pe jos preţioasa cutie.

4. Noaptea cea Neagră

Mirosul tăios de sulf al chibriturilor îmi umplu nările şi m-am retras cu spatele pe suprafaţa nisipoasă până ce coloana mi se lipi de barele de alamă ale Maşinii Timpului. După câteva minute în care m-am lăsat pradă terorii, am avut prezenţa de spirit să recuperez o lumânare din raniţă. Am ţinut-o în apropierea chipului meu şi am privit fix în flacăra gălbuie, neluând seama la ceara fierbinte care mi se scurgea pe degete.

Treptat, am început să desluşesc o anume alcătuire a lumii înconjurătoare. Puteam să văd alama răsucită şi cuarţul Maşinii Timpului, ce fusese răsturnată, şi o formă – precum o statuie mare, sau o clădire – care se distingea, vagă şi enormă, nu departe de locul în care mă găseam. Peisajul nu era complet lipsit de surse de lumină. Poate că Soarele dispăruse, însă în anumite zone de deasupra mea stelele încă străluceau, deşi timpul le scosese din constelaţiile copilăriei mele. Nu se vedea nici urmă din prietenoasa noastră Lună.

Într-o parte-a văzduhului, totuşi, nu licărea nici un astru: la est, înălţându-se deasupra orizontului negru, se afla o elipsă aplatizată, neîntreruptă de stele, care se întindea pe un sfert din cer. Acesta era Soarele, ferecat în uimitoarea sa cochilie!

Când mi-am revenit din spaimă, am hotărât că prima mea acţiune avea să fie aceea de a-mi asigura întoarcerea acasă: trebuia să îndrept Maşina

Timpului – însă nu puteam face asta pe întuneric. Am îngenuncheat şi am cercetat solul. Nisipul era aspru, cu grăunţe fine. Am săpat în el cu degetul mare şi am obţinut o gaură nu prea adâncă; am introdus lumânarea în sfeşnicul improvizat, încrezător că, în câteva minute, se va topi suficientă ceară pentru a o ţine mai ferm Acum aveam o sursă constantă de lumină care să-mi călăuzească operaţiile, iar mâinile îmi erau libere.

Am strâns din dinţi, mi-am tras răsuflarea şi am pornit la luptă cu greutatea maşinii. Mi-am băgat mâinile şi genunchii sub cadru, încercând să ridic dispozitivul de la pământ – la construcţia sa ţinusem seama de rezistenţă, nu de uşurinţa în manipulare – până când a cedat sub strădaniile mele şi s-a răsturnat pe dos. O bară de nichel îmi lovi umărul, destul de dureros.

Mi-am odihnit mâna pe şa şi am simţit locul în care suprafaţa din piele fusese zgâriată de nisipul acestui nou viitor. M-am întins în întunericul propriei mele umbre şi am pipăit cu degete ezitante cronometrele – un geam fusese spart, însă cadranul în sine părea în stare de funcţionare – şi cele două manete albe care mă puteau duce acasă. Când am atins cadranele, maşina prinse să zvâcnească precum o fantomă, aducându-mi aminte că ea – la fel ca şi mine – nu aparţinea acestui timp: că în orice clipă, după cum alegeam, trebuia doar să mă sui în dispozitivul meu pentru a mă întoarce la adăpostul anului 1891, fără alt risc decât acela de a-mi şifona un pic orgoliul.

Am ridicat lumânarea din suportul ei de nisip şi am ţinut-o deasupra cadranelor. Era, am descoperit eu,

ziua 239 354 634: aşadar – am estimat – mă găseam în anul de graţie 657208. Pesemne că închipuirile mele nebuneşti despre mutabilitatea trecutului şi a viitorului erau corecte; căci întunecata coastă de deal pe care mă găseam era amplasată în timp la o sută cincizeci de milenii *înainte* de naşterea Weenei, şi nu îmi puteam imagina vreo modalitate în care acea lume-grădină luminată de Soare s-ar putea dezvolta din această obscuritate desăvârşită!

În îndepărtata mea copilărie, îmi amintesc că tatăl meu mă amuza cu o jucărie magică primitivă ce se numea „Imaginea dizolvată”. Nişte picturi colorate grosolan erau proiectate pe un ecran prin intermediul unui montaj binocular de lentile. Mai întâi, era proiectată o imagine de lentila dreaptă a drăcoveniei; apoi, lumina se schimba înspre partea stângă, aşa că imaginea proiectată din dreapta se estompa, în vreme ce cealaltă creştea în strălucire. Copil fiind, eram tare mirat de modul în care o realitate limpede se transforma într-o nălucă, pentru a fi înlocuită de acea formă care, la început, se văzuse doar ca un contur. Existau acele momente surprinzătoare în care cele două imagini se aflau în echilibru deplin, şi era greu să determini care detalii se intensificau şi care se estompau din realitate, sau dacă vreo parte a ansamblului de imagini era cu adevărat „reală”.

Astfel, în vreme ce stăteam în acel ţinut întunecat, am simţit că descrierea temeinică a lumii, pe care mi-o construisem pentru mine însumi, devenea înceţoşată şi vagă, pentru a ceda locul numai scheletului gol al unui succesor, cu mai multă confuzie decât claritate!

Divergenţa celor două istorii gemene la care

fusesem martor – în primul caz, realizarea lumii paradisiace a Eloilor; în cel de-al doilea, dispariţia Soarelui şi formarea acestui deşert planetar – era de neînţeles pentru mine. Oare era posibil ca mai întâi evenimentele să se petreacă, iar apoi să nu se petreacă”?

Mi-am amintit cuvintele lui Toma d'Aquino[13], potrivit căruia „Dumnezeu nu poate desface nimic din ceea ce a trecut şi care n-ar fi trebuit să fie. Este mai imposibil decât trezirea morţilor...” Aşa crezusem şi eu! Nu-s chiar o persoană care să se omoare după speculaţiile filozofice, însă considerasem că viitorul reprezintă o extensie a trecutului: stabil şi imuabil, până şi pentru Dumnezeu – şi cu siguranţă pentru mâna omului. Viitorul, în mintea mea, aducea cu o enormă încăpere, fixă şi statică. Iar printre mobilele viitorului, Maşina Timpului mă putea purta. Pentru a explora.

Acum însă, se părea, descoperisem că exista posibilitatea ca viitorul să nu fie un lucru de neclintit, ci ceva schimbător! Dar, dacă aşa era, am cugetat eu, atunci oare ce sens putea fi atribuit vieţii oamenilor? Chiar şi înainte îmi venea destul de greu să îndur gândul că toate realizările unei persoane urmau să devină insignifiante, mâncate de timp – iar eu, dintre toţi oamenii, ştiam asta prea bine – însă măcar o persoană avea întotdeauna sentimentul că momentele sale, lucrurile pe care le iubise *existaseră cândva*. Dar, dacă Istoria era capabilă de această alterare şi ştergere deplină, atunci oare ce valoare posibilă putea fi conferită oricăreia dintre activităţile

---

13 Toma d'Aquino (1225-1274), călugăr dominican, teolog şi filozof scolastic (n. trad.).

umane?

Reflectând asupra acestor posibilităţi uluitoare, m-am simţit de parcă consistenţa gândurilor şi soliditatea concepţiei mele asupra lumii s-ar fi topit. Priveam fix spre flacăra lumânării, căutând să disting forma unei noi înţelegeri.

Încă nu eram înfrânt, am hotărât eu; teama mea se domoli, iar mintea îmi rămase energică şi viguroasă. Aveam să explorez această lume bizară şi să fac ce fotografii puteam cu Kodakul meu, după care urma să mă întorc în 1891. Acolo, filozofii mai buni decât mine puteau să-şi frământe creierii cu enigma celor două viitoruri care se excludeau reciproc.

M-am aplecat peste barele Maşinii Timpului, am deşurubat micile manete care aveau să mă lanseze prin timp şi le-am pus la adăpost în buzunar. Apoi am început să bâjbâi, până ce am dat peste forma solidă a vătraiului meu, aflat în acelaşi loc în care îl lăsasem în structura maşinii. L-am apucat de mânerul gros şi l-am cântărit în mână. Încrederea mea crescu atunci când m-am imaginat sfărâmând câteva ţeste moi de Morloci cu acest produs al meşteşugurilor primitive. Am introdus vătraiul într-un inel de la curea. Atârna acolo un pic incomod. Însă extrem de liniştitor, amintind – cu greutatea şi robusteţea sa – de casă şi de propriul meu şemineu.

Mi-am ridicat lumânarea în aer. Statuia, sau clădirea fantomatică, pe care o observasem în apropierea maşinii, intră într-o lumină tremurătoare. Într-adevăr, reprezenta un soi de monument – o colosală figură tăiată în piatră albă. Greu de distins în flacăra pâlpâitoare a lumânării.

Am pornit către monument. În timp ce făceam acest lucru, am avut senzaţia că zăresc o pereche de ochi cenuşii-roşietici lărgindu-se şi o spinare albă care se îndepărtă tremurândă pe suprafaţa nisipoasă, cu un lipăit de picioare goale. Mi-am odihnit mâna pe vătraiul de alamă, care îmi atârna la curea, şi mi-am continuat drumul.

Statuia stătea pe un piedestal ce părea a fi din bronz, decorat cu plăci filigranate, în relief. Piedestalul era murdărit, ca şi cum ar fi fost atacat de o cocleală de mult uscată. Statuia însăşi era din marmură albă, iar dintr-un trup leonin porneau nişte aripi enorme, ce păreau a pluti deasupra mea M-am întrebat dacă acele lespezi mari de piatră erau susţinute, căci nu puteam să remarc nici o structură de sprijin. Poate că exista vreun schelet de metal, mi-am zis eu – sau poate că unele elemente ale acelei îmblânziri a gravitaţiei, pe care o teoretizasem ca ipoteză în ultimul meu periplu prin Era Construcţiilor Măreţe, subzistau în această epocă dezolantă. Chipul namilei de marmură era uman şi îndreptat către mine; am avut impresia că acei ochi goi de piatră mă urmăreau şi că pe buzele deteriorate de vreme se citea un zâmbet, sardonic şi crud...

Cu un fior, am recunoscut această construcţie; dacă n-ar fi fost teama de Morloci, aş fi izbucnit în strigăte provocate de fericirea întâlnirii cu ceva familiar! Acesta era monumentul căruia ajunsesem să-i spun Sfinxul-cel-Alb – o construcţie pe care o cunoscusem, în fiecare aspect, în timpul primului meu zbor în viitor. Era ca şi cum salutam un vechi prieten!

Am dat un ocol pantei nisipoase, învârtindu-mă pe lângă maşină şi aducându-mi aminte ce se

întâmplase.

Această zonă constituise o pajişte, înconjurată de rododendroni liliachii şi purpurii – acei arbuşti care îşi ninseseră inflorescenţele peste mine într-o grindină care mă întâmpinase la prima mea sosire. Iar profilându-se deasupra tuturor lucrurilor, la început nedesluşită în acea călătorie, se găsise impozanta formă a acestui Sfinx.

Ei bine, iată-mă din nou acolo, cu o sută cincizeci de mii de ani înaintea acelei date. Arbuştii şi pajiştea dispăruseră – *şi nu aveau să mai apară niciodată*, bănuiam eu. Grădina însorită cedase locul acestui deşert sinistru şi întunecat, iar acum fiinţa numai în tainiţele minţii mele. Însă Sfinxul era aici, rezistent precum însăşi viaţa şi aproape indestructibil, se părea.

Am pipăit plăcile de bronz de pe piedestalul statuii, nutrind un sentiment ce aducea cu afecţiunea. Cumva, existenţa Sfinxului, dăinuind din precedenta mea vizită, mă asigură că nu îmi închipuiam toate întâmplările, că nu fusesem lovit de nebunie în vreun cotlon întunecos al căminului meu din 1891! Toate acestea erau reale din punct de vedere obiectiv şi – fără îndoială, ca şi restul Creaţiei – totul se supunea unui anumit tipar logic. Sfinxul-cel-Alb făcea parte din acest tipar, şi numai ignoranţa şi mărginirea mea mă împiedicau să văd şi restul său. Eram copleşit şi mă simţeam plin de hotărârea de a-mi continua explorarea.

Dintr-un imbold de moment, am făcut un ocol până în partea laterală a piedestalului situată mai aproape de Maşina Timpului şi, la lumina lumânării, am cercetat placa de bronz cu decoraţiuni de-acolo. În

locul acela, mi-am adus eu aminte. Morlocii – în cealaltă istorie – deschiseseră baza goală a Sfinxului şi trăseseră Maşina Timpului în interior, intenţionând să mă prindă în capcană. Venisem la Sfinx cu o piatră şi lovisem în această placă – exact aici; mi-am trecut degetele peste decoraţiuni şi am apăsat pe unele dintre modelele tăbliei, deşi fără rost. Ei bine, acum am găsit acele reliefuri tari şi rotunde sub degetele mele, de parcă ar fi fost noi. Era straniu să te gândeşti că relieful acelui ornament nu avea să întâlnească furia pietrei mele de-a lungul câtorva milenii... ori, poate, *niciodată*.

Am hotărât să mă îndepărtez de maşină şi să-mi reiau explorarea, însă prezenţa Sfinxului îmi retrezise sentimentul de groază din vremea în care pierdusem Maşina Timpului în faţa hoardelor de Morloci. Mi-am pipăit buzunarul; cel puţin, fără manetele mele, maşina nu putea fi pusă în funcţiune – însă aceasta nu reprezenta nici o piedică pentru ca acele făpturi dezgustătoare să se bulucească peste maşină de îndată ce eu plecam de lângă ea, poate ca să o dezmembreze ori să o fure din nou.

Iar pe lângă asta, în acest peisaj întunecos, cum puteam evita să mă rătăcesc? Cum puteam să fiu sigur că aveam să găsesc iarăşi maşina, o dată ce urma să mă depărtez la ceva mai mult de câţiva iarzi?

Mi-am frământat mintea cu această problemă vreo câteva minute, dorinţa de a cerceta mai mult luptându-se cu temerile mele Apoi mă fulgeră o idee. Mi-am deschis raniţa şi am scos lumânările şi batoanele de camfor. Într-un zor nebun, am introdus aceste obiecte în crevasele din structura complexă a Maşinii Timpului, am dat un înconjur maşinii şi am

scăpărat chibrituri, până ce fiecare lumânare sau baton era aprins.

M-am îndepărtat de lângă opera mea strălucitoare cu oarece mândrie. Flăcările lumânărilor scânteiau pe alama şi pe nichelul lustruit, aşa că Maşina Timpului era luminată precum un ornament de Crăciun. În acest peisaj întunecat, cu maşina înălţată pe coasta stearpă, urma să pot vedea farul meu la o distanţă apreciabilă. Cu puţin noroc, flăcările aveau să-i alunge pe Morloci – sau dacă nu, urma să observ de îndată slăbirea lor şi să dau fuga înapoi, pentru a mă arunca în luptă.

Am apucat cu degetele mânerul greu al vătraiului. Cred că o parte din mine nădăjduia să se întâmple aşa ceva; mă furnicară mâinile când mi-am adus aminte de senzaţia bizară şi moale a pumnilor mei izbind în chipurile Morlocilor!

În orice caz, acum eram gata de expediţie. Mi-am luat Kodakul, am aprins o mică lampă cu petrol şi mi-am croit drum pe deal, oprindu-mă la fiecare câţiva paşi pentru a mă asigura că Maşina Timpului stătea netulburată.

5. Puţul

Mi-am ridicat lampa, însă lumina ei răzbătea doar pe câteva picioare. Totul era tăcut – nu se auzeau nici suflul vântului, nici susurul apei, şi m-am întrebat dacă Tamisa mai curgea.

Lipsit de o destinaţie precisă, am decis să mă îndrept către amplasamentul măreţului palat alimentar pe care mi-l aminteam în vremurile Weenei. Palatul se găsea la mică depărtare înspre Nord-Vest, de-a lungul coastei dealului, dincolo de Sfinxul-cel-Alb, iar acesta a fost drumul pe care l-am străbătut iarăşi – oglindind în Spaţiu, dacă nu în Timp, primii mei paşi în lumea Weenei.

Când făcusem ultima oară această scurtă călătorie, mi-am adus eu aminte, sub picioarele mele fusese iarbă – neîngrijită şi netunsă, însă crescând ordonată, scurtă şi fără buruieni. Acum, nisipul moale şi grăunţos îmi râcâia ghetele în vreme ce urcam greoi dealul.

Văzul mi se adaptase la această noapte luminată numai de crâmpeiele de stele, dar, deşi se observau clădiri ce îşi profilau siluetele pe fundalul cerului, n-am zărit nici o urmă a sălii pe care o căutam. Îmi aminteam foarte limpede: fusese un edificiu cenuşiu, dărăpănat şi vast, din piatră roasă de vremuri, cu o intrare ornamentată şi sculptată: iar când trecusem prin acea arcadă cioplită, micii Eloi, gingaşi şi drăguţi,

să strânseseră în jurul meu cu membrele lor palide şi robele catifelate.

Nu după mult timp am străbătut o distanţă suficientă pentru a-mi da seama că pesemne depăşisem locul de amplasare al sălii. Evident – spre deosebire de Sfinx şi de Morloci – palatul de alimentaţie nu supravieţuise în această Istorie: *ori poate că nu fusese niciodată construit*, m-am gândit înfiorat. Poate că umblasem – dormisem şi chiar mâncasem într-un edificiu fără existenţă!

Drumul mă duse până la un puţ, un detaliu de care îmi aminteam din cea dintâi plimbare a mea. Exact aşa cum îmi rămăsese în memorie, structura avea ghizduri din bronz şi era protejată de intemperii de o mică cupolă delicată, lucrată într-un mod bizar. Se vedea ceva vegetaţie – neagră precum tuşul la lumina stelelor – adunată în jurul cupolei. Am studiat toate astea cu oarece spaimă, căci enormele fântâni constituiseră mijlocul prin care Morlocii se ridicau din hrubele lor infernale în lumea însorită a Eloilor.

Dinspre gura puţului nu venea nici un sunet. Acest aspect mi se păru ciudat, căci îmi aduceam aminte că auzisem de la celelalte fântâni duduitul imenselor motoare ale Morlocilor, din adâncurile cavernelor lor subterane.

M-am aşezat jos, lângă fântână. Vegetaţia pe care o observasem părea a fi un soi de licheni; era moale şi uscată la pipăit, dar n-am cercetat-o mai amănunţit şi nici n-am încercat să-i determin structura. Mi-am ridicat lampa, intenţionând să trec peste ghizd pentru a vedea dacă oglindea reflecţia apei; însă flacăra pâlpâi, de parcă s-ar fi găsit într-un curent puternic, iar eu îngrozit o clipă de perspectiva beznei, am tras-o

înapoi.

Mi-am băgat capul sub cupolă şi m-am aplecat peste buza puţului, unde am fost întâmpinat de un şuvoi de aer cald şi umed pe chip – ca şi cum aş fi deschis uşa unei băi turceşti – fapt total neaşteptat în noaptea aceea zăpuşitoare, dar aridă a viitorului. Am avut impresia că era foarte adânc, iar la baza îndepărtată a puţului mi se păru că ochii mei obişnuiţi cu întunericul disting o strălucire roşie. În ciuda aparenţelor, acesta era total diferit de puţurile primilor Morloci. Nu se vedea nici o urmă a cârligelor de metal ce ieşeau din perete, menite a-i ajuta pe cei care se căţărau şi încă nu detectam vreunul dintre zgomotele mecanice pe care le auzisem înainte. Aveam impresia ciudată, însă de neverificat, că acest puţ era mult mai adânc decât cele ale Morlocilor scurmători de caverne.

Dintr-o toană, mi-am ridicat Kodakul şi am scos bliţul. Am umplut jgheabul lămpii cu *blitzlichtpulver*[14], am înălţat aparatul şi am inundat puţul cu lumina de magneziu. Reflexiile mă orbiră, producând o strălucire atât de puternică, cum nu mai fusese pe Pământ de când Soarele fusese acoperit, cu cel puţin o sută de mii de ani mai înainte. Asta trebuia să-i alunge pe Morloci, dacă nu altceva! Şi am început să născocesc planuri de apărare în care să conectez bliţul la Maşina Timpului nesupravegheată, astfel încât pulberea să se aprindă în caz că vehiculul avea să fie atins.

M-am îndreptat de spate şi mi-am petrecut mai multe minute încărcând lampa şi declanşând-o la întâmplare înspre coasta dealului din preajma puţului. Curând, în jurul meu se adună un nor dens de fum alb şi acru provocat de pulbere. Poate că urma sa am

14 În germ. în original, „pulbere de magneziu” (n. trad.).

noroc, am reflectat eu, şi izbuteam să fotografiez pentru uimirea Umanităţii spinarea vreunui Morloc care o rupea la fugă îngrozit!

…Am auzit un hârşâit, încet şi stăruitor, puţin dincolo de ghizdul fântânii, la nici trei picioare de locul în care mă găseam.

Scoţând un ţipăt, am bâjbâit după vătraiul meu de la curea. Oare Morlocii se năpustiseră asupra mea, în timp ce visam cu ochii deschişi?

Cu vătraiul în mână, m-am dat înapoi cu precauţie. Hârşâitul venea dinspre stratul de licheni, mi-am dat seama; era o creatură care se deplasa agale printre acele plante firave şi întunecate. Nu exista nici un Morloc acolo, aşa că mi-am lăsat jos vătraiul, şi m-am aplecat asupra stratului de licheni. Am remarcat o făptură mică, ce aducea cu un crab, nu mai mare decât palma mea; zgomotul pe care îl auzisem era scrâşnetul singurului său cleşte supradimensionat pe licheni. Carapacea crabului îmi părea neagră ca smoala, iar creatura era lipsită de ochi, aidoma fiinţelor oarbe din abisurile oceanelor.

Aşadar, am reflectat eu în vreme ce urmăream neînsemnata dramă, lupta pentru supravieţuire continua, chiar şi în această beznă nocturnă. Mi-am dat seama că nu zărisem nici un semn de viaţă – cu excepţia formelor Morlocilor – la depărtare de acest puţ, în decursul întregii mele şederi. Nu sunt biolog, însă îmi părea limpede că prezenţa acestei arteziene de aer cald şi jilav era sortita să atragă viaţa, aici într-o lume transformată în deşert, exact aşa cum era atras acest crab culegător orb de recolta lui de licheni. Am speculat că, pesemne, căldura venea din străfundurile comprimate ale Pământului, a cărui

dogoare vulcanică, manifestă şi în vremea noastră, nu se diminuase semnificativ pe parcursul a celor şase sute de mii de ani, iar poate că umezeala provenea de la pânzele freatice, care încă existau în subsol.

Poate că, am cugetat eu, scoarţa planetei era împânzită cu astfel de puţuri şi cupole. Însă rostul lor nu era acela de a permite accesul în lumea din adâncuri a Morlocilor – ca în cealaltă Istorie – ci de a elibera energiile interne ale Pământului, pentru a încălzi şi umezi atmosfera acestei planete văduvite de Soarele său; astfel, formele de viaţă care supravieţuiseră acelei monstruoase prefaceri la care asistasem eu se adunau acum în jurul acestor arteziene de căldură şi umezeală.

Încrederea îmi spori – faptul că puteam să pricep sensul lucrurilor reprezenta un tonifiant puternic pentru curajul meu – iar după acea alarmă falsă provocată de crab, scăpasem de sentimentul de ameninţare – şi m-am aşezat din nou pe ghizdul fântânii. În buzunar, aveam pipa şi nişte tutun, aşa că am umplut-o complet şi am aprins-o. Am început să fac speculaţii despre modul în care această Istorie se diferenţiase de prima, al cărei martor fusesem. Evident că existaseră o serie de paralele – şi aici existaseră Morloci şi Eloi – însă dihotomia lor oribilă fusese soluţionată, în vremurile trecute.

M-am întrebat de ce trebuise să se producă un astfel de conflict pe viaţă şi pe moarte între rase – căci Morlocii, în felul lor respingător, erau la fel de dependenţi de Eloi precum Eloii de Morloci, iar întreaga rânduială avea un soi de stabilitate.

Am întrezărit o cale prin care se putuse întâmpla aşa ceva Morlocii erau plămădiţi dintr-un aluat uman

degenerat, la urma urmei, şi nu stă în firea omului să fie logic cu astfel de lucruri. Morlocii ştiau, pesemne, că erau dependenţi de Eloi pentru a supravieţui; trebuie că nutreau milă şi dispreţ pentru rudele lor îndepărtate, reduse însă la statutul de cireada. Şi totuşi...

Şi totuşi, ce dimineaţă splendidă constituia scurta viaţă a Eloilor! Aceste făpturi firave râdeau, cântau şi se drăgosteau pe suprafaţa planetei prefăcută într-o grădină, în vreme ce Morlocii erau siliţi să trudească în străfundurile fetide ale Pământului pentru a le oferi Eloilor cele trebuincioase vieţii lor somptuoase. În mod neîndoios, Morlocii erau condiţionaţi pentru locul lor în lanţul Creaţiei şi fără îndoială că ar fi întors spatele cu dezgust luminii solare, apei limpezi şi fructelor Eloilor, chiar dacă acestea le-ar fi fost oferite... sau poate că nu; în felul lor mohorât şi viclean, oare nu pizmuiau *huzurul* Eloilor?

Poate că acea carne a Eloilor devenea amară în gurile putrede ale Morlocilor, chiar când aceştia muşcau din ea în cavernele lor mizerabile.

Mi i-am închipuit, atunci, pe Morloci – sau o parte dintre ei – ridicându-se într-o noapte din tunelurile lor de sub pământ şi năpustindu-se asupra Eloilor cu armele şi braţele lor musculoase. Se produsese un uriaş Măcel – dar, de data aceasta, nu o vânătoare disciplinată de carne, ci un asalt crâncen având un unic ţel iraţional: completa pieire a Eloilor.

Cum trebuie că fuseseră pajiştile şi Palatele alimentare scăldate în sânge, acele pietre străvechi care răsunau de behăiturile copilăroase ale Eloilor!

Într-o asemenea confruntare, nu putea exista decât un singur învingător, de bună seamă. Fragila seminţie

a viitorului, cu frumuseţea ei hectică, de tuberculos, n-ar fi izbutit niciodată să respingă atacurile organizate ale ticăloşilor Morloci.

Am văzut totul – ori aşa mi-am imaginat! Morlocii, triumfători în cele din urmă, moşteniseră Pământul. Nemaiavând vreo folosinţă pentru terenurile-grădini ale Eloilor, le lăsaseră să cadă în paragină; ieşiseră din subsoluri şi – cine ştie cum – aduseseră cu ei propria lor beznă stigiană pentru a acoperi Soarele! Mi-am adus aminte cum neamul Weenei se temea de nopţile cu lună plină – ea le numea „Nopţile Negre” – iar acum, aveam eu impresia, Morlocii aduseseră suprema Noapte Neagră pentru a fereca Pământul pe vecie. În cele din urmă. Morlocii îi omorâseră pe ultimii copii adevăraţi ai Pământului, iar apoi omorâseră Pământul însuşi.

Aceasta era prima mea presupunere, pe atunci: fantezistă şi colorată – şi falsă, de la un capăt la altul!

... Şi mi-am dat seama, aproape cu un şoc fizic, că, în mijlocul tuturor acestor speculaţii istorice, uitasem cu desăvârşire să mai arunc la răstimpuri câte o privire în direcţia Maşinii Timpului abandonate.

M-am sculat în picioare şi am privit peste panta dealului Am observat de îndată strălucirea aparatului luminat de lumânări – însă flăcările pe care le aprinsesem licăreau şi se unduiau, ca şi cum în jurul maşinii s-ar fi mişcat nişte forme opace.

Nu puteau fi decât Morloci!

6. Întâlnirea mea cu Morlocii

Cu un fior de spaimă – şi. Trebuie să mărturisesc, cu o sete de sânge care îmi pulsa în ţeastă -. Am scos un răcnet, am ridicat vătraiul şi am pornit apăsat pe drumul de întoarcere. Fără să-mi pese, am aruncat Kodakul: În spate, am auzit pocnetul slab al sticlei spărgându-se. Din câte ştiam eu, aparatul acela încă zăcea acolo – dacă mi se permite să folosesc această frază – abandonat în beznă.

Apropiindu-mă de maşină, am observat că erau într-adevăr Morloci – poate o duzină – bulucindu-se în jurul vehiculului. Erau când atraşi, când respinşi de luminile mele, exact ca moliile în jurul felinarelor. Rămăseseră aceleaşi creaturi asemănătoare maimuţelor, de care îmi aduceam aminte – poate ceva mai mici – cu părul acela lung şi bălai pe ţeste şi spinări, cu pielea de un alb bolnăvicios, cu braţe lungi ca ale cimpanzeilor şi acei obsedanţi ochi cenuşii-roşietici. Urlau şi sporovăiau unii cu ceilalţi în limbajul lor ciudat. Încă nu se atinseseră de Maşina Timpului, am observat eu cu oarece uşurare, dar ştiam că era o chestiune de secunde până ce acele degete nefireşti – ca de maimuţă, însă la fel de abile precum cele ale omului – să se întindă către alama şi nichelul sclipitor.

Însă nu ar fi avut timp pentru aşa ceva, căci m-am prăbuşit asupra acelor Morloci aidoma unui înger răzbunător.

Am împărţit lovituri în stânga şi în dreapta cu

vătraiul şi cu pumnul. Morlocii sporovăiră şi schelălăiră, încercând să scape cu fuga. Am apucat una dintre creaturile care alergau pe lângă mine şi am simţit din nou răceala de vierme albinos a cărnii Morloce. Părul precum pânza de păianjen îmi atinse dosul palmei, iar animalul se repezi la degetele mele cu dinţii săi mici. Însă eu nu am ţipat. Am mânuit vătraiul şi am simţit colapsul moale şi umed al cărnii şi osului.

Ochii aceia cenuşii-roşietici se lărgiră, apoi se închiseră.

Am avut impresia că priveam toate acestea dintr-un cotlon detaşat al creierului. Uitasem cu desăvârşire de intenţiile mele de a reveni cu dovezi ale funcţionării călătoriei în timp, sau măcar de a o găsi pe Weena: În acel moment, am bănuit că din pricina asta mă întorsesem în fluxul timpului – pentru această clipă a răzbunării: pentru Weena şi pentru uciderea Pământului Şi pentru propria mea josnicie de mai înainte. Am lăsat Morlocul să cadă – inconştient ori mort, nefiind mai mult decât un morman de păr şi oase – şi am întins mâna după tovarăşii săi, agitând vătraiul.

Apoi am auzit un glas – în mod clar de Morloc, însă foarte diferit de glasurile celorlalţi ca tonalitate şi profunzime – care rosti o singură silabă, imperativ. M-am întors, cu braţele năclăite de sânge până la coatele hainei, şi m-am pregătit pentru o altă confruntare.

Acum, în faţa mea, se afla un Morloc care nu fugise de mine. Deşi era gol, ca şi ceilalţi, acoperământul său de păr părea să fi fost periat şi aranjat, aşa că avea ceva din aspectul unui câine ţesălat, pus să stea

în două picioare, precum un om. Am făcut un pas mare înainte, cu vătraiul ţinut strâns cu ambele mâini.

Calm, Morlocul îşi ridică mâna dreaptă – acolo scânteie ceva – după care se produse o străfulgerare verde. Am avut impresia că lumea îmi fuge de sub picioare, trântindu-mă la pământ lângă aparatul meu strălucitor; apoi n-am mai ştiut nimic!

7. Cuşca de Lumină

Mi-am revenit încetul cu încetul, ca şi cum m-aş fi trezit dintr-un somn adânc şi netulburat. Zăceam întins pe spate, cu ochii închişi. Mă simţeam atât de comod, încât o clipă mi-am închipuit că mă găseam în propriul meu pat, în casa din Richmond, iar acea aură trandafirie care îmi străbătea pleoapele era, probabil, soarele dimineţii strecurându-se pe lângă draperii...

Apoi însă mi-am dat seama că suprafaţa de sub mine – deşi flexibilă şi foarte caldă – nu avea moliciunea unei saltele. Nu simţeam aşternuturile dedesubt şi nici pătura deasupra mea.

După care, într-o clipită, mi-am adus aminte de toate – de cel de-al doilea zbor prin timp, de întunecarea Soarelui şi de întâlnirea mea cu Morlocii.

Frica mă copleşi, înţepenindu-mi muşchii şi strângându-mi stomacul. Fusesem capturat de Morloci! Am deschis brusc ochii...

Şi am fost pe dată orbit de strălucirea intensă. Provenea de la un disc îndepărtat de lumină intensă, de culoare albă, situat exact deasupra mea. Am ţipat şi mi-am trecut un braţ peste ochii vătămaţi; m-am răsucit pe burtă, apăsându-mi faţa de podea.

M-am împins într-o poziţie de-a buşelea. Duşumeaua era caldă şi elastică, precum pielea. La început, prin faţa ochilor îmi jucară numai imaginile discului arzător, dar, în cele din urmă, am izbutit să-mi disting propria mea umbră sub mine. Apoi, stând încă în

patru labe, am observat cel mai bizar lucru de până atunci: suprafaţa de sub mine era transparentă, de parcă ar fi fost făcută dintr-o sticlă maleabilă, iar în zonele în care umerii mei blocau lumina de sus, *puteam să disting stelele*, vizibile foarte limpede prin podeaua de dedesubt. Fusesem lăsat pe o platformă transparentă, având dedesubt această dioramă înstelată: era ca şi cum aş fi fost adus într-un planetariu răsturnat.

Am simţit nişte greţuri de la stomac, însă am izbutit să mă ridic în picioare. A trebuit să-mi acopăr ochii cu palma, pentru a mă proteja de strălucirea persistentă de deasupra; îmi doream să nu fi pierdut pălăria pe care o adusesem din 1891! Încă purtam costumul meu uşor, cu toate că acum acesta era murdărit de nisip şi sânge, mai ales pe mâneci – deşi se făcuseră ceva eforturi de a mă curăţa, am observat, spre surprinderea mea, iar palmele şi braţele îmi erau spălate de sângele, mucusul şi serul Morloc. Vătraiul dispăruse şi nu puteam să văd nici urmă de raniţă. Îmi fusese lăsat ceasul, care atârna la vestă de un lănţişor, însă buzunarele îmi fuseseră golite de chibrituri şi lumânări. Pipa şi tutunul nu mai erau nici ele, şi am avut o izbucnire nepotrivită de regret din pricina asta – în mijlocul întregii suferinţe şi primejdii!

Un gând mă izbi, iar mâinile îmi zburară către buzunarul vestei; cele două manete ale Maşinii Timpului se aflau încă acolo. Am răsuflat uşurat.

M-am uitat împrejur. Mă găseam pe o Podea netedă, fără denivelări, alcătuită din acea substanţă transparentă, ca pielea, pe care am descris-o. Mă aflam în centrul unei pete de lumină având poate un diametru de treizeci de iarzi, generată pe acea Podea

enigmatică de sursa de deasupra mea. Aerul era plin de pulbere, aşa că îmi venea uşor să remarc razele de lumină care se năpusteau înspre mine. Trebuie să vă imaginaţi că stăteam acolo, ca şi cum m-aş fi aflat în fundul unui puţ de mină prăfos, clipind în sus, către Soarele amiezei. Şi, într-adevăr, semăna cu lumina solară – însă nu puteam să înţeleg cum Soarele fusese descoperit şi nici cum acesta rămânea imobil deasupra mea. Singura ipoteză era că fusesem transportat, în timp ce zăcusem, inconştient, într-o zonă de la Ecuator.

Luptându-mă cu panica crescândă, am dat un ocol cercului meu de lumină. Eram absolut singur, iar podeaua era goală – cu excepţia tăvilor, în număr de două, pe care se găseau nişte recipiente şi cutii, aşezate pe podea, poate la zece picioare distanţă de locul în care stătusem culcat. M-am uitat în obscuritatea ce mă împresura, însă nu am izbutit să disting nimic, nici măcar cu ochii adumbriţi. Nu puteam să văd nici un perete care să delimiteze acest spaţiu. Am bătut din palme, făcând ca firele de praf să danseze în aerul luminos. Sunetul se estompă şi nici un ecou nu se întoarse. Ori pereţii erau imposibil de departe, ori erau capitonaţi cu o substanţă absorbantă; în orice caz, nu aveam nici o posibilitate să-mi dau seama de distanţa la care se aflau.

Nu vedeam nici o urmă a Maşinii Timpului.

Cum stăteam acolo pe câmpia de sticlă moale, mă cuprinse o teamă profundă, stranie; mă simţeam dezbrăcat şi expus, fără nimic pe care să-mi odihnesc spinarea, fără vreun colţ care să-l transform într-o fortăreaţă.

M-am apropiat de tăvi. M-am uitat la cutii şi le-am

deschis capacele; înăuntru, am găsit o găleată mare, goală, şi un vas cu ceea ce părea apă curată, iar pe cealaltă tavă se găseau nişte calupuri de mărimea pumnului care bănuiam că erau hrană – însă alimentele fuseseră prelucrate în bucăţi plate, de culoare galbenă, verde sau roşie, aşa că nu se putea stabili originea lor. Am apăsat în ele cu vârful degetului, şovăielnic: erau reci şi netede, aducând întrucâtva cu brânza Nu mai mâncasem nimic de la micul-dejun al doamnei Watchets. În urmă cu multe ceasuri din viaţa mea încâlcită, şi eram conştient de presiunea crescândă din vezica mea: o apăsare, pentru a cărei uşurare, bănuiam eu, era destinată găleata goală. Nu vedeam nici un motiv pentru care, dacă Morlocii mă cruţaseră atâta timp, ar fi ales să mă otrăvească, dar, cu toate acestea, aveam reţineri în a le accepta ospitalitatea – şi chiar mai multe de a renunţa la demnitatea mea, folosindu-mă de găleată!

Aşa că am dat tiptil ocol tăvilor, apoi am făcut înconjurul cercului de lumină, adulmecând precum un animal ce se teme de o capcană. Ba chiar am ridicat cutiile şi tăvile, ca să văd dacă nu cumva puteam să obţin vreun soi de armă din ele – poate izbuteam să meşteresc un fel de lamă – însă tăvile erau confecţionate dintr-un metal argintiu, aducând un pic cu aluminiul, atât de subţire şi de moale, încât îl puteam face ghemotoc în pumn. Aş fi putut la fel de bine să înjunghii un Morloc cu o coală de hârtie.

Îmi trecu prin minte că aceşti Morloci se purtaseră cu o politeţe remarcabilă. Ar fi fost o chestiune de o clipă să-mi ia viaţa în vreme ce zăceam inconştient,. Însă ei îşi ţinuseră la depărtare mâinile lor de brute – ba chiar, cu o îndemânare surprinzătoare, se străduiseră

să-mi curețe hainele.

Numaidecât mă cuprinseră bănuielile, fireşte. Oare în ce scop îmi cruţaseră viaţa? Oare intenţionau să mă ţină viu, pentru a scoate de la mine – prin cine ştie ce mijloace mârşave – secretul Maşinii Timpului?

Dinadins m-am depărtat de mâncare şi am ieşit în exteriorul inelului de lumină, în bezna de dincolo. Inima îmi bubuia; nu exista nimic tangibil care să mă oprească să părăsesc acest puţ iluminat, dar temerile şi setea mea de lumină mă întemniţau aproape la fel de eficace.

În cele din urmă, am ales o direcţie la întâmplare şi am început să străbat întunecimea, cu braţele relaxate pe lângă trup, cu pumnii încleştaţi şi gata de luptă. Am numărat paşii – opt, nouă, zece... Acum că mă îndepărtasem de lumină, observându-se mai clar, puteam să disting stelele sub picioarele mele, o întreagă emisferă răsturnată; m-am simţit din nou ca şi cum aş fi stat pe acoperişul unui planetariu. M-am întors şi am privit înapoi; acolo se afla coloana prăfoasă de lumină, urcând către infinit, cu tăvile şi mâncarea răspândite la bază, pe Podeaua goală.

Era de-a dreptul de neînţeles pentru mine!

În scurt timp, pe măsură ce neschimbătoarea Podea se ducea sub picioarele mele, am renunţat să-mi mai număr paşii. Singurele surse de lumină erau strălucirea acelui puţ central luminos, aidoma unui ac, şi lucoarea slabă a stelelor de sub mine, în care îmi puteam desluşi forma propriilor picioare; singurele sunete erau hâşâitul propriei mele răsuflări şi pocnetele stinse ale ghetelor pe suprafaţa sticloasă.

După vreo sută de iarzi, m-am întors şi am pornit să ocolesc acul meu de lumină. Încă nu descoperisem

altceva decât întunericul şi stelele de sub picioarele mele. M-am întrebat dacă în toată această beznă urma să-i întâlnesc pe acei stranii Observatori care pluteau şi care mă însoţiseră în cea de-a doua mea călătorie prin timp.

Cum mergeam pe bâjbâite, disperarea prinse să-mi scurme adânc în suflet, iar în curând am început să-mi doresc să fiu transportat din acest loc în lumea-grădină a Weenei, sau chiar în acel peisaj nocturn unde fusesem capturat – orice tărâm cu stânci, plante, animale şi un cer recognoscibil, cu care să mă pot descurca! Ce fel de loc era şi ăsta? Oare mă aflam într-o încăpere îngropată în străfundurile Pământului găunos? Oare ce cazne cumplite îmi pregăteau Morlocii? Oare îmi eram sortit să-mi petrec tot restul vieţii în această pustietate nepământeană?

O vreme, am fost de-a dreptul descumpănit, din pricina izolării şi a cumplitului sentiment că mă aflam la strâmtoare. Nu ştiam unde eram, nici unde se găsea Maşina Timpului, şi nici nu mai speram să-mi revăd casa. Am strigat în beznă, când proferând ameninţări, când adresând stăruitoare rugăminţi de îndurare sau de eliberare; am lovit cu pumnii în Podeaua elastică şi banală, dar fără vreun rezultat. Am plâns în hohote, am alergat şi m-am blestemat pentru nerozia mea fără seamăn – când scăpasem o dată din gheara Morlocilor – de a mă întoarce imediat la aceeaşi capcană!

Într-un sfârşit, pesemne că am zbierat precum un copil frustrat, mi-am secătuit puterile şi m-am prăbuşit în beznă la pământ, pe deplin istovit.

Am impresia că am aţipit o vreme. Când mi-am

revenit în fire, în situaţia mea nu se modificase nimic. M-am sculat în picioare. Furia şi frenezia mi se epuizaseră şi, cu toate că mă simţeam mai nenorocit decât oricând în viaţă, am găsit tărie pentru simplele nevoi omeneşti ale trupului meu. Dintre care foamea şi setea erau prioritare.

M-am întors, epuizat, la puţul meu de lumină. Presiunea aceea din vezică continuase să sporească. Cu un sentiment de resemnare, am luat găleata care îmi fusese pusă la dispoziţie, am dus-o puţin mai la întuneric – de dragul decenţei, căci ştiam că Morlocii mă urmăreau – iar apoi. După ce am isprăvit, am lăsat-o acolo, unde nu o puteam vedea.

Am cercetat alimentele Morlocilor. Era o privelişte dezolantă: nu păreau mai apetisante decât înainte, dar eram lihnit de foame. Am ridicat vasul cu apă – avea mărimea unui castron de supă – şi l-am dus la buze. Nu era o băutură plăcută – călduţă şi fără gust. ca şi cum toate mineralele ar fi fost îndepărtate prin distilare – însă era curată şi îmi răcorea gura Am ţinut lichidul pe limbă preţ de câteva secunde, evitând să trec peste acest ultim hop; apoi, cu un efort de voinţă, am înghiţit.

După câteva minute, nu-mi apăruse nici un simptom de boală pe care să-l pot aprecia şi am mai băut puţin. De asemenea, am înmuiat un colţ al batistei mele în vas şi mi-am şters cu apă mâinile şi fruntea.

După aceea, m-am întors către hrană. Am luat un calup verzui şi am rupt un colţ; acesta s-a desprins cu uşurinţă – era verde şi în interior, şi se fărâmiţa un pic precum Cheddarul[15]. Dinţii mei pătrunseră uşor în

---

15 Sortiment de brânză compactă, care îşi ia denumirea de la satul omonim din Somersetshire, Anglia, unde a fost produsă pentru prima dată (n. red.).

această substanţă. Cât priveşte gustul ei, dacă aţi mâncat vreodată legume verzi, să spunem conopidă sau varză de Bruxelles, fierte până aproape de dezintegrare, atunci vă daţi seama, într-o oarecare măsură, de savoarea sa; membrii cluburilor londoneze mai puţin apreciate vor recunoaşte simptomele! Eu însă am muşcat din bucata mea până ce am dat-o gata pe jumătate. Apoi am încercat şi celelalte calupuri: deşi culorile variau, consistenţa şi gustul nu erau câtuşi de puţin diferite.

N-am avut nevoie să muşc de prea multe ori din substanţa aceea ca să mă satur, şi am lăsat fragmentele pe tava lor, apoi le-am dat la o parte.

M-am aşezat pe Podea, uitându-mă cu atenţie în întuneric. Nutream un profund sentiment de recunoştinţă pentru că Morlocii măcar îmi puseseră la dispoziţie această sursă de lumină, deoarece îmi închipuiam că, dacă aş fi fost lăsat pe această suprafaţă goală şi fără relief, într-o beznă întreruptă numai de imaginile stelelor de dedesubtul meu, mi-aş fi pierdut complet minţile. În acelaşi timp, ştiam că Morlocii îmi oferiseră acest inel de lumină pentru propriile lor scopuri, ca mijloc eficient de a mă ţine pe loc. Eram cu desăvârşire neajutorat, prizonier al unei banale raze de lumină!

Mă copleşi o imensă îngrijorare. Nu aveam chef să-mi pierd din nou cunoştinţa – să rămân fără apărare – însă nu vedeam vreo posibilitate de a rămâne treaz pe vecie. Am ieşit din inelul de lumină şi am făcut câţiva paşi prin întuneric, astfel că mă simţeam, cel puţin, mai în siguranţă la adăpostul nopţii. Mi-am scos haina şi am încropit din ea o pernă pe care să-mi sprijin capul. Aerul era de-a dreptul

zăpuşitor, iar Podeaua cea moale părea şi ea încălzită, aşadar, nu aveam să sufăr de frig.

Astfel, cu trupul masiv întins deasupra stelelor, am adormit.

8. Un vizitator

M-am trezit după o perioadă pe care nu am putut-o aprecia. Am ridicat capul şi am aruncat o privire împrejur. Eram singur în întuneric şi totul parca neschimbat. Mi-am pipăit buzunarul de la vestă. Manetele Maşinii Timpului se găseau încă acolo, la adăpost.

Când am încercat să mă mişc, amorţeala îmi produse dureri de-a lungul picioarelor şi spinării. M-am sculat stângaci în capul oaselor, apoi m-am ridicat în picioare, ajungând să-mi simt fiecare an al vârstei; eram nefiresc de recunoscător că nu trebuia să intru în acţiune pentru a pune pe fugă o hoardă de Morloci prădători! Am făcut câteva exerciţii fizice învechite pentru a-mi destinde muşchii; apoi mi-am luat haina, i-am netezit cutele şi am îmbrăcat-o.

Am păşit în inelul de lumină.

Tăvile, cu cutiile de alimente şi găleata pe post de latrină, fuseseră înlocuite, am descoperit eu. Aşadar mă observau, într-adevăr! Ei bine, nu era ceva care să mă mire. Am dat la o parte capacele cutiilor, doar pentru a descoperi aceleaşi deprimante calupuri de nutreţ anonim. Mi-am încropit un mic-dejun din apă şi o parte din materia verde. Teama îmi dispăruse şi îi luase locul un amorţitor sentiment de lehamite: este impresionant cât de rapid se putea obişnui mintea umană cu cele mai remarcabile schimbări de situaţie. Oare aceasta avea să-mi fie soarta de-acum înainte?

Plictiseală, un culcuş tare, apă călâie şi o dietă alcătuită din calupuri de varză fiartă? Era ca şi cum m-aş fi aflat din nou la şcoală, am reflectat, posomorât.

— *Pau*.

Această unică silabă, rostită încet, mi se păru, în linişte deplină, la fel de zgomotoasă precum un foc de armă.

Am ţipat, m-am ridicat, împleticindu-mă, şi am întins în faţă calupurile de hrană – era absurd, dar nu dispuneam de altă armă. Sunetul venise din spatele meu, aşa că m-am răsucit iute, cu ghetele scârţâind pe Podea.

Exact dincolo de marginea cercului meu de lumină, în penumbră, se găsea un Morloc. Stătea drept – nu avea poziţia gheboşată, ca de maimuţă, a acelor creaturi pe care le întâlnisem mai înainte – şi purta nişte ochelari ce constituiau o pavăză de sticlă albastră care îi acoperea ochii, făcând să pară negri pentru mine.

— *Tik*. *Pau*, pronunţă această arătare, vocea sa fiind un gâlgâit bizar.

M-am retras pe dibuite, călcând pe o tavă care scoase un zăngănit. Mi-am ridicat pumnii.

— Să nu te apropii de mine!

Morlocul făcu un singur pas în faţă, ajungând mai aproape de puţul de lumină; în ciuda ochelarilor săi, tresări un pic din pricina strălucirii puternice. Era unul din acea specie de Morloci cu aspect evoluat, unul dintre aceia care mă paralizase, mi-am dat eu seama; părea că nu purta nici o haină, însă părul spălăcit care îi acoperea capul şi spinarea era tuns şi aranjat – în mod deliberat – într-un stil relativ sever, tăiat drept la

nivelul sternului şi al umerilor, ce producea întrucâtva efectul unei uniforme. Avea o faţă mică, lipsită de bărbie, aducând cu cea a unui copil slut.

Îmi reînvie în gând amintirea eterică a senzaţiei dulci provocate de un craniu Morloc ce trosnea sub bâta mea. M-am gândit să mă năpustesc asupra acestei făpturi şi să o trântesc la podea. Însă ce aş fi avut de câştigat? Existau mulţi alţii, fără îndoială, acolo în întuneric. Nu aveam nici o armă, nici măcar vătraiul, şi mi-am adus aminte cum seamănul acestui individ ridicase pistolul acela bizar împotriva mea şi mă pusese la pământ fără efort.

Am hotărât să aştept o ocazie favorabilă.

Iar în plus – asta poate părea straniu – am descoperit că furia mea se risipea într-un incontrolabil sentiment de veselie! Morlocul acesta, în ciuda obişnuitei palori de vierme a pielii sale, nu avea nimic comic: Închipuiţi-vă un urangutan, cu părul tuns scurt şi vopsit într-un alb-gălbui deschis, apoi încurajat să stea în două labe şi să poarte o pereche de ochelari coloraţi, şi vă veţi putea face o idee despre efectul pe care îl producea.

— *Tik*. *Pau*, repetă făptura Am făcut un pas înspre ea.

— Ce vrei să-mi spui, brută?

Morlocul tresări – mi-am imaginat că reacţiona la tonul meu, şi nu la cuvinte – iar apoi arătă, una câte una, spre cele două bucăţi de hrană din mâinile mele.

— *Tik*, rosti el. *Pau*. Am înţeles.

— Doamne sfinte, am zis, chiar încerci să vorbeşti cu mine. Nu-i aşa?

Mi-am ridicat pe rând bucăţile de hrană.

— Tik. Pau. Unu. Doi. Vorbeşti engleza? Unu. Doi...

Morlocul îşi apleca ţeasta într-o parte – aşa cum fac uneori câinii – iar apoi spuse, aproape la fel de clar ca şi mine:

— Unu. Doi.

— Aşa! Iar acolo de unde vin eu mai sunt şi altele – *unu, doi, trei, patru*,..

Morlocul pătrunse în cercul meu de lumină, însă am observat că rămase în afara razei braţelor mele. Arătă către vasul cu apă.

— Agua.

— *Agua*?

Asta părea a fi în latină – deşi limbile clasice nu fuseseră niciodată punctul meu forte. – Apă, am răspuns eu.

Morlocul ascultă iarăşi fără să spună nimic, cu capul înclinat într-o parte.

Aşa că am continuat. Morlocul indica spre lucruri obişnuite _ articole de vestimentaţie sau părţi ale corpului, precum capul sau piciorul – şi venea cu nişte cuvinte candidate. Unele dintre tentativele lui îmi păreau de-a dreptul irecognoscibile, altele păreau a fi în germană ori poate în engleza veche. Iar eu răspundeam cu termenul modern. O dată sau de două ori, m-am străduit să-l atrag într-o conversaţie mai lungă – căci nu vedeam cum acest simplu catalog de substantive avea să ne ducă prea departe – dar el rămase acolo nemişcat până ce am isprăvit, apoi îşi reluă perseverentul său joc de asociere. L-am încercat cu nişte cuvinte care îmi aminteau de limba Weenei, acel grai simplificat şi melodic, alcătuit din propoziţii de două cuvinte, însă din nou Morlocul aşteptă răbdător până când m-am lăsat păgubaş.

Activitatea aceasta continuă preţ de câteva ore. La

sfârşit, fără vreo formalitate, Morlocul plecă – se îndepărtă în întuneric – iar eu nu l-am urmat (*nu încă!* – Mi-am zis din nou). Am mâncat şi am dormit, iar când m-am trezit, Morlocul se întoarse şi ne-am reluat lecţiile.

În timp ce se plimba prin cuşca mea de lumină, arătând spre diferite lucruri şi numindu-le, mişcările Morlocului erau destul de fluide şi de graţioase, iar trupul său părea expresiv; însă am ajuns să-mi dau seama cât de mult se bazează oamenii, în viaţa de zi cu zi, pe interpretarea mişcărilor celorlalţi. Eu nu puteam să-l citesc absolut deloc pe Morloc în felul acela. Era imposibil sa ştiu ce gândea sau simţea – oare îi era teamă de mine? Oare era plictisit? – Şi, prin urmare, m-am simţit foarte dezavantajat.

La sfârşitul celei de-a doua şedinţe, Morlocul se dădu înapoi din faţa mea.

— Asta ar trebui să fie suficient, zise el. Mă înţelegi?

L-am privit fix, uluit de această subită uşurinţă cu limba mea! Pronunţia sa era neclară – acel glas lichid de Morloc nu era adecvat, se pare, pentru consoanele mai aspre şi cele oclusive ale englezei – dar cuvintele erau absolut inteligibile. Cum nu i-am răspuns, el repetă:

— Mă înţelegi?

— Aă... da Adică da, te înţeleg! Dar cum ai făcut asta – cum de-ai învăţat limba mea – din aşa de puţine cuvinte?

Căci eu socoteam că parcursesem de-abia cinci sute de cuvinte, cele mai multe dintre acestea fiind substantive concrete şi verbe simple.

— Am acces la toate înregistrările limbilor străvechi

ale Umanităţii – aşa cum au fost refăcute – de la nostratică[16]. Trecând prin grupul indo-european şi prototipurile lor. Este suficient un set restrâns de cuvinte-cheie pentru a recupera varianta corespunzătoare. Trebuie să-mi comunici dacă ceva din ceea ce spun nu este inteligibil.

Am făcut precaut un pas înainte.

— Străvechi? Şi de unde *ştii* că eu sunt străvechi? Enormele pleoape se lăsară peste acei ochi acoperiţi de ochelari.

— Psihicul tău este arhaic. La fel şi conţinutul stomacului, când a fost analizat.

Sunt sigur că îl trecu un fior, în mod evident, la gândul rămăşiţelor micului-dejun al doamnei Watchets. Eram uimit: aveam de-a face cu un Morloc delicat!

— Eşti anacronic, continuă el. Încă nu înţelegem cum ai sosit pe Pământ. Dar e neîndoielnic că vom afla.

— Şi între timp, am rostit eu cu oarece dârzenie, mă ţineţi în... în această *Cuşca de Lumină*. De parcă aş fi fiară, nu om! Îmi daţi o podea pe care să dorm şi o găleată pe post de toaletă...

Morlocul nu zise nimic; mă cercetă, impasibil.

Frustrarea şi jena care mă asaltaseră de când sosisem în acest loc răbufniră acum când eram în stare să le exprim, şi am decis că schimbasem suficiente amabilităţi.

Acum că putem să vorbim unul cu celălalt, poţi să-mi spui în ce loc al Pământului mă aflu. Şi de ce mi-aţi ascuns maşina. Înţelegi asta, amice, sau trebuie să

---

16 Presupusă familie de limbi cuprinzându-le pe cele din grupurile indo-europene, afro-asiatice, uralice, dravidiene, precum şi pe cele altaice şi caucaziene, a cărei existenţă a fost propusă pentru întâia dată de lingvistul danez Holger Pedersen, în 1924 (n. trad).

traduc pentru tine?

Am întins braţul spre Morloc, intenţionând să-l apuc de şuviţele de păr de pe piept.

Când mai aveam doi paşi până la el, acesta ridică mâna. Asta a fost tot. Îmi amintesc o ciudată străfulgerare verzuie – n-am văzut deloc dispozitivul pe care, pesemne, îl ţinuse în palmă, în răstimpul cât stătuse cu mine – iar apoi m-am prăbuşit pe podea, fără cunoştinţă.

9. Revelaţii şi mustrări

Mi-am revenit în simţiri, răşchirat încă o dată pe Podea, şi holbându-mă în lumina aceea blestemată.

M-am ridicat pe coate şi mi-am frecat ochii obosiţi. Prietenul meu Morloc se afla încă acolo, stând în picioare, exact la marginea cercului strălucitor. M-am sculat, jalnic. Aceşti Noi Morloci aveau să mă dea gata până la urmă, am priceput eu.

Morlocul păşi în lumină, cu ochelarii săi albaştri licărind. Ca şi cum nimic nu ne-ar fi întrerupt discuţia, el rosti:

— Mă numesc – pronunţia sa reveni la obişnuitele structuri difuze Morloce – Nebogipfel.

— *Nebogipfel*. Foarte bine.

La rândul meu, i-am spus care îmi era numele; după câteva minute, putea să-l repete limpede şi precis.

Acesta, mi-am dat eu seama, era primul Morloc al cărui nume îl aflam – primul care ieşise din gloatele pe care le întâlnisem şi cu care mă luptasem; primul care avea atributele unei Persoane distincte.

— Aşadar, Nebogipfel, am zis eu. M-am aşezat jos, cu picioarele încrucişate, lângă tăvile mele, şi mi-am frecat vânătăiele care îmi apăruseră pe braţ din pricina ultimei căderi. Ai fost desemnat să fi paznicul meu, în această grădină zoologică.

— *Zoologică*. La acest cuvânt se poticni. Nu. Nu am fost *desemnat*. M-am oferit voluntar să lucrez cu tine.

— Să lucrezi cu mine?

— Vreau... vrem să înţelegem cum ai ajuns aici.

— Nu zău? M-am sculat în picioare şi am dat înconjur cuştii mele de lumină. Ce-ar fi dacă ţi-aş-spune că am ajuns aici cu o maşină care poate transporta un om prin timp. Mi-am ridicat braţele. Că eu am construit o asemenea maşină, cu mâinile astea? Ce-ai spune atunci, ei?

El păru să reflecteze îndelung.

— Epoca ta, aşa cum am determinat-o după limbajul şi psihicul tău, este foarte îndepărtată de epoca noastră. Eşti capabil de înalte realizări tehnologice – dovadă fiind maşina ta, indiferent dacă te transportă sau nu prin timp, aşa cum pretinzi. Iar veşmintele pe care le porţi, starea mâinilor şi tiparele de tocire ale dinţilor tăi – toate acestea indică un stadiu avansat de civilizaţie.

— Sunt flatat, am zis eu cu năduf. Dacă însă consideraţi că sunt în stare de asemenea lucruri – că sunt om, şi nu maimuţă -. Atunci de ce mă ţineţi închis în felul acesta?

— Deoarece, răspunse el pe un ton neutru, ai încercat deja să mă ataci, cu intenţia clară de a-mi face rău. Iar pe Pământ ai pricinuit mari pagube la…

Am simţit cum furia mi se aprinde iarăşi. Am făcut un pas către el.

— Voi, cimpanzeilor, vă făceaţi de cap cu maşina mea, am strigat. La ce vă aşteptaţi? Mă apăram. Eu…

— *Erau copii*, rosti el.

Vorbele sale străpunseră dincolo de turbarea mea Am încercat să mă agăţ de rămăşiţele înverşunării mele justificatoare, însă acestea deja se risipeau.

— Ce-ai spus?

— *Copii*. Erau copii. De la finalizarea Sferei, Pământul a devenit o... creşa, un loc în care copiii pot hoinări în

voie. Erau curioşi în legătură cu maşina ta. Atâta tot. Nu i-ar fi pricinuit – şi nici ţie – vreun rău intenţionat. Şi totuşi, tu i-ai atacat, cu o sălbăticie uluitoare.

M-am retras din faţa lui. Mi-am amintit – acum că îmi permiteam să mă gândesc la asta – că Morlocii se buluciseră zadarnic în jurul maşinii mele şi că mă frapase faptul că erau mai mici decât aceia pe care îi întâlnisem înainte. Şi nu schiţaseră nici o tentativă de a mă răni... cu excepţia acelei sărmane fiinţe pe care o capturasem şi care apoi îmi muşcase mâna – înainte să-i zdrobesc faţa!

— Cel pe care l-am lovit… Băiatul – copilul – a supravieţuit?

— Vătămările fizice au fost reparabile. Însă…

— Da?

— Cicatricele lăuntrice, cicatricele minţii sale – acestea poate nu se vor vindeca niciodată.

Am plecat capul. *Oare putea fi adevărat*? Oare fusesem atât de orbit în scârba mea de Morloci, încât nu reuşisem să văd în făpturile din jurul maşinii ceea ce erau de fapt: nu creaturile corupte şi asemănătoare cu şobolanii din lumea Weenei, ci nişte ţânci inofensivi?

— Nu-mi fac speranţe că ştii despre ce anume vorbesc – însă mă simt ca şi cum aş fi prins în interiorul unei alte „imagini dizolvate”…

— Îţi exprimi ruşinea, rosti Nebogipfel.

Ruşinea… Nu-mi închipuisem vreodată că aveam să aud, şi să accept, astfel de mustrări de la un Morloc! M-am uitat înspre el, insolent.

— Da Foarte-bine! Şi asta mă face mai ticălos, în ochii voştri, ori mai puţin ticălos?

El nu zise nimic.

Chiar şi în momentele în care mă confruntam cu această oroare personală, o parte raţională a minţii mele analiza ceva din ceea ce spusese Nebogipfel. *De la finalizarea Sferei, Pământul a devenit o creşă*...

— Ce *Sferă*?

— Ai multe de învăţat despre noi.

— Vorbeşte-mi despre Sferă!

— Este o Sferă în jurul Soarelui.

Aceste şase cuvinte simple – surprinzătoare! Şi totuşi... neînţeles! Evoluţia solară pe care o urmărisem pe bolta accelerată temporal, alungarea luminii Soarelui de pe Pământ...

— Pricep, i-am zis lui Nebogipfel. Am asistat la construirea Sferei.

Ochii Morlocului părură să se lărgească, într-o manieră foarte umană, în vreme ce lua în considerare această noutate neaşteptată.

Iar acum, pentru mine, alte aspecte ale situaţiei de veniră limpezi.

— Ai spus, m-am adresat lui Nebogipfel, că „pe Pământ ai pricinuit mari pagube...” Cam aşa ceva.

Ar fi fost o formulare bizară, m-am gândit în acel moment – *dacă m-aş fi găsit încă pe Pământ*. Mi-am înălţat chipul şi am lăsat ca şuvoiul de lumină să se prăvălească asupra mea.

— Nebogipfel... sub picioarele mele... ce se vede prin Podeaua aceasta transparentă?

— Stelele.

— Nu reprezentări, nu un fel de planetariu...

— Stelele.

Am încuviinţat din cap.

— Iar lumina de deasupra...

— E lumina solară.

Într-un fel, cred că ştiusem. Stăteam în bătaia Soarelui, care se afla deasupra mea timp de douăzeci şi patru de ore pe zi; stăteam pe o Podea deasupra stelelor...

Aveam impresia că lumea se învârtea cu mine; mă simţeam ameţit, iar în urechi percepeam un târâit îndepărtat. Aventurile mele deja mă purtaseră peste pustiurile timpului, însă acum – din cauza faptului că fusesem capturat de aceşti extraordinari Morloci – *fusesem ridicat prin spaţiu*. Nu mă mai găseam pe Pământ – fusesem transportat pe Sfera solară a Morlocilor!

10. Convorbire cu un Morloc

— Afirmi că ai ajuns aici cu o Maşină a Timpului. Umblam prin micul meu disc de lumină, întemniţat, fără odihnă.

— Termenul este exact. E un vehicul care poate călători în orice direcţie a Timpului şi cu orice viteză relativă, după cum stabileşte conductorul.

Aşadar, susţii că ai călătorit până aici, din trecutul îndepărtat, cu această maşină – maşina pe care am găsit-o, o dată cu tine, pe Pământ.

— Exact, am făcut eu.

Morlocul părea mulţumit să stea în picioare, aproape imobil, ore în şir, în timp ce continua interogatoriul. Eu însă sunt o persoană croită după calapoadele moderne, iar stările noastre sufleteşti nu coincideau.

— Ce naiba, amice, am spus eu, ai observat cu ochii tăi că am o *constituţie arhaică*. Altminteri, cum poţi explica prezenţa mea aici, în anul de graţie 657208, dacă nu prin călătoria în timp?

Pleoapele sale enorme, ca nişte draperii, clipiră încet.

— Există o serie de posibilităţi: cele mai multe dintre ele, mai plauzibile decât călătoria în timp.

— Cum ar fi, de pildă? L-am provocat eu.

— Reconstrucţia genetica

— Genetică?

Nebogipfel explică în continuare, iar eu am prins ideea generală.

— Te referi la mecanismul prin care operează ereditatea – prin care caracteristicile sunt transmise de la o generaţie la alta

— Nu este imposibil să fie generate simulacre ale formelor arhaice prin mutaţii subsecvenţiale regresive.

— Aşadar, tu consideri că nu sunt decât un *simulacru* – refăcut precum un schelet fosilizat de Megatherium[17] dintr-un muzeu? Da?

— Există precedente, chiar dacă nu pe forme umane de soiul tău: Da. Este posibil.

M-am simţit insultat.

— Şi în vederea cărui scop aş fi fost încropit în felul acesta? Mi-am reluat plimbarea în jurul Cuştii. Cel mai deconcertant aspect al acestui loc sumbru îl constituia lipsa pereţilor şi necontenita mea senzaţie atavică de a avea spatele nepăzit. Aş fi preferat să fiu înghesuit într-o celulă de temniţă din propria mea epoca – primitivă şi sordidă, fără îndoială, însă *închisă*.

— Nu voi muşca dintr-o asemenea momeală. Este un nonsens vădit. Am proiectat şi construit o Maşină a Timpului şi am călătorit cu ea până aici – iar cu asta am spus totul!

— Vom utiliza explicaţia ta ca pe o ipoteză de lucru, rosti Nebogipfel. Acum, te rog să-mi descrii principiile funcţionale ale maşinii.

Mi-am continuat plimbarea, prins într-o dilemă. De îndată ce îmi dădusem seama că Nebogipfel era lucid şi inteligent, spre deosebire de acei Morloci cu care mă familiarizasem înainte, mă aşteptasem la un astfel

---

17 Mamifer uriaş, asemănător leneşului, care a trăit pe continentul american din oligocen până în pleistocen (n. trad.).

de interogatoriu; la urma urmei, dacă un Explorator al Timpului din Egiptul antic ar fi apărut în Londra secolului al XIX-lea, m-aş fi luptat din răsputeri să fac parte din comisia care l-ar fi examinat. Însă oare era bine să împărtăşesc secretul maşinii mele – singurul meu avantaj în lumea asta – acestor Noi Morloci?

După nişte căutări lăuntrice, am înţeles că nu prea aveam de ales. Nu mă îndoiam deloc de faptul că informaţia îmi putea fi smulsă, dacă Morlocii ar fi dorit. În plus, construcţia maşinii mele era intrinsec mai simplă decât, să spunem, un ceas de precizie. O civilizaţie capabilă să dureze o carapace în jurul Soarelui nu urma să aibă mari probleme cu reproducerea rodului sărmanelor mele strunguri şi prese! Iar dacă discutam cu Nebogipfel, poate izbuteam să-l duc cu vorba în vreme ce căutam ceva avantaje pentru a ieşi din situaţia mea dificilă. Încă nu aveam nici cea mai vagă idee despre locul în care era ţinută maşina, cu atât mai puţin despre modalitatea de a ajunge la ea şi posibilitatea de a mă întoarce acasă.

Totodată însă – iar acesta este purul adevăr – gândul cruzimii mele manifestate printre copiii Morloci de pe Pământ încă îmi împovăra conştiinţa! Nu doream ca Nebogipfel să mă socotească sălbatic – şi nici acel ev al Umanităţii pe care, silit de împrejurări, îl reprezentam. Aşadar, precum un băiat dornic să impresioneze, voiam să-i demonstrez lui Nebogipfel cât de deştept eram, cât de dedicat mecanicii şi ştiinţei, cât de sus faţă de maimuţe se ridicaseră oamenii de tipul meu..

Totuşi, prima dată m-am simţit îndreptăţit să emit nişte pretenţii pentru mine însumi.

— Foarte bine, i-am spus lui Nebogipfel. Dar mai întâi…

— Da?

— Uite ce e, am zis eu, condiţiile în care mă ţineţi sunt ceva cam primitive, aşa-i? Nu mai sunt atât de tânăr şi nu pot face asta stând în picioare ziua întreagă. Ce-ar fi să-mi aduceţi un scaun? Este o solicitare chiar atât de nerezonabijă? Şi ce-ar fi să-mi daţi nişte pături sub care să dorm, dacă trebuie să rămân aici?

— *Scaun*?

Avu nevoie de o secundă pentru a răspunde, ca şi cum ar fi căutat explicaţia într-un dicţionar invizibil.

Am continuat cu celelalte cereri. Aveam nevoie de mai multă apă proaspătă, am spus eu, şi de un echivalent al săpunului. Şi am mai solicitat – aşteptându-mă să fiu refuzat – un brici cu care să-mi rad ţepii din barbă.

Pentru un timp, Nebogipfel se retrase. Când reveni, îmi aduse pături şi un scaun, iar după următoarea perioadă de somn am descoperit că celor două tăvi li se adăugase o a treia, pe care se afla mai multă apă.

Păturile erau confecţionate dintr-un material moale, prea fin manufacturat pentru a putea desluşi vreun indiciu asupra felului în care fusese ţesut. Judecând după greutatea sa, scaunul – o piesă simplă, dreaptă – ar fi putut să fie făcut dintr-un lemn uşor, însă suprafaţa lui roşie, era netedă şi făra urme, nu am putut să zgârii vopseaua cu unghiile, nici să observ vreo urmă de cui, îmbucătură, şurub sau mulură; se părea că fusese executat dintr-o singură bucată, printr-un proces necunoscut. Cât priveşte igiena mea, cantitatea suplimentară de apă veni fără

săpun şi nici nu făcea clăbuci; însă lichidul părea foarte uleios şi am bănuit că fusese tratat cu un fel de detergent. Printr-un miracol minor, apa care îmi fusese furnizată se încălzea când băgăm mâna în ea – şi rămânea astfel, indiferent cât timp lăsam vasul să stea pe tavă.

Nu îmi aduseră nici un brici, dar asta nu mă surprinse!

Prima dată când Nebogipfel mă lăsă singur, m-am dezbrăcat pe porţiuni şi mi-am spălat transpiraţia veche de câteva zile, precum şi urmele persistente de sânge Morloc; de asemenea, am folosit ocazia pentru a mă spăla superficial pe sub rufaria de corp şi cămaşă.

Aşadar, existenţa mea în Cuşca de Lumină deveni un pic mai civilizată. Dacă vă închipuiţi lucrurile care se află în interiorul unei camere de hotel ieftin, aruncate în mijlocul podelei unei nesfârşite săli de bal, vă veţi putea face o idee despre modul în care trăiam. Când am strâns laolaltă scaunul, tăvile şi păturile, am alcătuit un soi de sălaş tihnit, în care nu mă mai simţeam chiar atât de expus; mi-am plasat perna făcută din haină sub scaun, şi aşa dormeam cu capul şi umerii sub protecţia oferită de această mică fortăreaţă. În cea mai mare parte a timpului izbuteam să alung priveliştea stelelor de sub picioarele mele – îmi spuneam că luminile din Podea reprezentau o iluzie sofisticată – dar uneori imaginaţia mă trăda şi mă simţeam ca şi cum aş fi fost suspendat deasupra unei genuni nesfârşite, doar cu această Podea lipsită de consistenţă care să mă salveze.

Negreşit, toate acestea nu aveau nici urmă de logică;

însă sunt om, iar trebuinţele imperative stârnesc temerile şi nevoile instinctuale ale naturii mele!

Nebogipfel observă toate acestea Nu puteam să-mi dau seama dacă reacţia lui era curiozitate ori nedumerire, sau altceva mai îndepărtat – aşa cum, probabil, aş fi privit eu ghiduşiile unei păsări care îşi clădeşte un cuib.

În aceste circumstanţe, următoarele câteva zile – cred că patru ori cinci – se scurseră rapid, în vreme ce eu mă străduiam să-i descriu lui Nebogipfel cum funcţiona Maşina Timpului – şi, în acelaşi timp, căutând să extrag de la el, în mod subtil, unele amănunte despre această Istorie în care nimerisem.

Am prezentat cercetările de fizică optică ce mă conduseseră la ipotezele în legătură cu posibilitatea călătoriei temporale.

— Este binecunoscut – sau era, pe vremea mea – că propagarea luminii prezintă proprietăţi anormale, am spus eu. Viteza luminii în vid este extrem de mare – străbate sute de mii de mile în fiecare *secundă* – dar e finită. Şi, mult mai important, după cum au demonstrat extrem de limpede Michelson şi Morley, cu câţiva ani înainte de plecarea mea, această viteză este *izotropică*...

Am avut grijă să explic această chestiune stranie. Ideea de bază este aceea că lumina, în vreme ce călătoreşte prin spaţiu, nu se comportă precum un obiect material, cum ar fi un tren expres.

Gândiţi-vă la o rază de lumină ce provine de la o stea îndepărtată ajungând din urmă Pământul, să spunem, în ianuarie, pe măsură ce planeta noastră parcurge orbita în jurul Soarelui. Viteza Pământului pe orbita sa

este de circa şaptezeci de mii de mile pe oră. Vă puteţi imagina că – dacă ar fi să estimaţi viteza acelei raze de lumină stelară în trecere, aşa cum se vede de pe Pământ – acest rezultat ar fi *diminuat* cu vreo şaptezeci de mii de mile pe oră.

Dimpotrivă, în iulie, Pământul se va afla în partea opusă a orbitei sale: acum se va îndrepta pe direcţia acelei credincioase raze de lumină stelară. Măsurând din nou viteza luminii, v-aţi aştepta să descoperiţi că rezultatul înregistrat a fost majorat cu viteza Pământului.

Ei bine, dacă de la stele ar veni trenuri cu aburi, atunci fără îndoială că aşa ar sta lucrurile. Însă Michelson şi Morley au dovedit că, în cazul luminii stelare, ele nu stau aşa. Viteza luminii calculată de pe Pământ – indiferent dacă acesta a fost ajuns din urmă sau se îndreaptă către rază – *este exact aceeaşi*!

Aceste observaţii fuseseră corelate cu genul de fenomene pe care le remarcasem în legătură cu Plattnerita cu câţiva ani înainte – deşi nu publicasem rezultatele experimentelor mele – şi formulasem o ipoteză.

— Trebuie doar să se lărgească baierele imaginaţiei – mai ales în chestiunea Dimensiunilor – pentru a se vedea care ar putea fi elementele unei explicaţii. Cum calculăm viteza, la urma urmei? Numai cu dispozitive care înregistrează intervale ale diferitelor dimensiuni: o distanţă parcursă prin spaţiu, măsurată cu un simplu etalon de un iard, şi o perioadă de timp, care poate fi înregistrată cu un ceas. Aşadar, dacă acceptăm dovada experimentală a lui Michelson şi Morley ca adevăr, atunci trebuie să privim viteza luminii drept

constantă, iar Dimensiunile ca *entităţi* variabile. Universul se ajustează singur pentru a face ca măsurătorile noastre asupra vitezei luminii să fie identice. Am înţeles că aceasta se poate exprima geometric, ca o contorsionare a dimensiunilor. Mi-am ridicat mâna în sus, cu trei degete, între care exista câte un unghi drept. Dacă ne găsim într-un sistem cu Patru Dimensiuni – ei bine, închipuie-ţi că toată chestia asta se roteşte aşa (mi-am răsucit încheietura), astfel încât Lungimea să ajungă să se afle acolo unde. Înainte era Lăţimea, iar Lăţimea acolo unde era înălţimea – şi, lucrul cel mai important, Durata şi o Dimensiune a Spaţiului se *schimbă* între ele. Pricepi? Nu este nevoie de o transpoziţie completă, de bună seamă, ci numai de o anumită contopire a celor două pentru a explica corecţia Michelson-Morley. Am păstrat aceste speculaţii pentru mine, am zis eu. Nu sunt reputat ca teoretician. În plus, am şovăit să public fără o verificare experimentală. Însă există, sau existau, alţi cercetători care gândeau cam în aceleaşi linii – am aflat de Fitzgerald la Dublin, de Lorentz la Leiden şi de Henri Poincaré în Franţa[18] – şi nu poate trece mult până ce va fi prezentată o teorie mai cuprinzătoare cu privire la această relativitate a sistemelor de referinţă... Ei bine, aceasta este chintesenţa Maşinii Timpului, am încheiat eu. Maşina contorsionează

18 Celebri oameni de ştiinţă de la sfârşitul secolului trecut şi începutul secolului nostru care, prin teoriile lor generate de rezultatul negativ al experimentului Michelson-Morley, pot fi socotiţi precursori ai lui Einstein; astfel, George Fitzgerald (1851-1901) şi Hendrik Antoon Lorentz (1853-1928) au elaborat, în 1895, formula contracţiei lungimilor materiale sub „vântul de eter”, iar matematicianul Jules Henri Poincaré (1854-1912) a făcut, între 1898 şi 1905, o serie de paşi importanţi în formularea teoriei relativităţii restrânse (n. trad.).

Spaţiul şi Timpul în ele însele, transformând astfel Timpul într-o Dimensiune Spaţială – iar apoi se poate călători, în viitor ori în trecut, la fel de uşor ca şi cum ai merge pe o bicicletă!

M-am aşezat la loc pe scaunul meu; date fiind împrejurările incomode ale acestei prelegeri, mi-am spus în gând, mă achitasem de această sarcină remarcabil de bine.

Însă Morlocul meu nu constituia un public înţelegător. Rămase nemişcat, privindu-mă prin ochelarii săi albaştri. Apoi, în cele din urmă, zise:

— Da. Însă *cum*, mai exact?

11. Eliberat din Cuşcă

Această reacţie m-a iritat profund!

M-am sculat de pe scaunul meu şi am început să mă învârtesc prin Cuşcă. Am ajuns în apropierea lui Nebogipfel, dar am reuşit să-mi stăpânesc impulsul de a mă deda la gesturi ameninţătoare, de maimuţă. Am refuzat categoric să mai răspund la alte întrebări până ce nu-mi arăta o parte din lumea lui sferică.

— Uite ce-i! Am spus eu. Nu crezi că eşti puţin nedrept? La urma urmei, am străbătut şase sute de mii de ani pentru a vedea ceva din lumea voastră. Iar până acum n-am avut parte decât de o coastă de deal întunecată în Richmond şi de asta – am arătat cu mâna bezna ce ne înconjura – iar în plus, de întrebările tale interminabile! Gândeşte în felul acesta, Nebogipfel. Ştiu că veţi dori să vă prezint o relatare completă a călătoriei mele prin timp şi să vă descriu ce am văzut în Istoria care s-a desfăşurat până în prezentul vostru. Cum o să fiu în stare să vă spun o asemenea poveste, dacă nu pricep nici o iotă din concluziile ei? Ca să nu mai pomenim de cealaltă Istorie la care am fost martor.

Mi-am încheiat discursul aici, nădăjduind că fusese suficient pentru a-l îndupleca.

El îşi duse mâna către faţă, iar degetele sale subţiri şi palide potriviră ochelarii, precum un gentlemen care îşi aranjează *pince-nez*-ul.

— Voi avea o consultaţie în legătură cu asta, zise el,

în cele din urmă. Vom vorbi din nou.

Apoi plecă. L-am urmărit cum se depărtează, scoţând un lipăit cu tălpile goale pe Podeaua înstelată şi moale.

După ce am mai dormit o dată, Nebogipfel se întoarse.

Îşi ridică mâna şi îmi făcu un semn; era un gest rigid, nenatural, ca şi cum l-ar fi învăţat doar recent.

— Hai cu mine, zise.

Cu un fior de euforie – însoţită de oarecare teamă – mi-am înşfăcat haina de pe Podea.

Am mers, lângă Nebogipfel, prin bezna care mă împresurase de atâtea zile. Puţul de lumină se estompă îndărătul meu. Am aruncat o privire către micul fascicul care fusese locuinţa mea neospitalieră, cu tăvile sale răspândite în neorânduială, cu maldărul de pături şi cu scaunul – poate unicul scaun din lume! Nu voi spune că m-am uitat cum se îndepărtează cu nostalgie, căci mă simţisem jalnic şi înfricoşat pe întreaga durată a şederii mele în Cuşca de Lumină, însă m-am întrebat, totuşi, dacă mai aveam s-o revăd vreodată.

Sub picioarele mele, aştrii eterni atârnau ca un milion de lanterne chinezeşti adăpostite la pieptul unui fluviu invizibil.

Cum mergeam, Nebogipfel îmi oferi nişte ochelari albaştri, asemănători cu cei pe care îi purta el. I-am luat, însă am protestat:

— De ce am nevoie de ei? Eu nu am probleme cu strălucirea puternică, ca tine...

— Nu-s pentru lumină. Sunt pentru întuneric. Puneţi-i! Am ridicat ochelarii către faţa mea. Perechea era

construită pe două inele, dintr-o substanţă elastică, şi cuprindeau între ele lentilele albastre ale ochelarilor; când mi le-am lăsat pe faţă. Inelele alunecară lin în jurul capului meu şi se fixară acolo cu uşurinţă.

Mi-am întors privirea. Nu aveam impresia de albăstrime, în ciuda nuanţei ochelarilor. Acel puţ de lumină solară părea la fel de luminos ca oricând, iar imaginea lui Nebogipfel era la fel de clară ca înainte.

— Nu par să funcţioneze, am spus eu.

Drept răspuns, Nebogipfel îşi lăsă capul în jos.

I-am urmărit privirea – iar paşii îmi deveniră şovăielnici căci, sub picioarele mele şi dincolo de Podeaua moale, aştrii licăreau intens. Acele lumini nu mai erau ascunse de luciul Podelei, sau de slaba adaptare a ochilor mei la întuneric; era ca şi cum aş fi stat suspendat deasupra unei nopţi înstelate din munţii Scoţiei sau ai Ţării Galilor! Mă cuprinse o intensă criză de ameţeală, după cum poate vă imaginaţi.

Acum am detectat o urmă de nerăbdare la Nebogipfel – părea zorit să meargă mai departe. Am mers amândoi în tăcere.

După câţiva paşi, mi se păru mie, Nebogipfel încetini, iar eu am observat acum, graţie ochelarilor, că, la câteva picioare de noi, se găsea un zid. M-am întins şi am pipăit suprafaţa neagră ca smoala, însă avea aceeaşi consistenţă moale şi caldă ca a Podelei. Nu puteam să-mi dau seama cum de ajunsesem la fruntariile acestei încăperi atât de rapid. M-am întrebat dacă mersesem cumva pe un trotuar rulant care ne ajutase picioarele, însă Nebogipfel nu-mi oferi voluntar vreo informaţie.

— Spune-mi ce este acest loc, înainte să-l părăsim,

am zis eu. Capul său acoperit cu păr bălai se întoarse către mine.

— O cameră goală.

— Cu ce lungime?

— Aproximativ două mii de mile.

Am încercat să-mi ascund reacţia la asta. *Două mii de mile*? Mă aflasem singur, într-o celulă de închisoare suficient de mare pentru a conţine un ocean?

— Aveţi spaţiu din belşug pe-aici, am spus eu neutru.

— Sfera este mare, rosti el. Dacă eşti obişnuit numai cu distanţele planetare, atunci s-ar putea să-ţi fie dificil să apreciezi cât de mare. Sfera cuprinde orbita străvechei planete pe care voi o numeaţi Venus. Are o suprafaţă echivalentă cu aproape trei sute de milioane de întinderi terestre...

— *Trei sute de milioane*?

Uimirea mea se lovi doar de privirea inexpresivă a Morlocului şi de ceva mai mult din acea nerăbdare subtilă. Îi înţelegeam îngrijorarea, deşi aveam resentimente – şi eram puţin deranjat. Pentru Morloci, eu semănăm cu un individ enervant din Congo, care ajunsese la Londra şi care trebuia să se intereseze de utilitatea şi provenienţa celor mai simple lucruri, cum ar fi o furculiţă sau o pereche de pantaloni!

Pentru mine, gândeam eu, Sfera era o construcţie uluitoare – dar aşa ar fi fost şi Piramidele pentru un om de Neanderthal! Pentru acest Morloc complezent, Sfera din jurul Soarelui făcea parte din inventarul istoric al lumii, nefiind mai remarcabilă decât un ţinut îmblânzit de milenii de agricultură.

În faţa noastră se deschise o uşă – nu se trase îndărăt, înţelegeţi, ci mai degrabă păru să se desfacă în bucăţi, aducând mult cu diafragma unui aparat de

fotografiat – iar noi am păşit înainte.

Mi s-a tăiat răsuflarea şi aproape că m-am împleticit în spate. Nebogipfel mă urmări cu obişnuitul său calm analitic.

Dintr-o încăpere de mărimea unei lumi – o încăpere în care se întindea un covor de stele – un milion de chipuri Morloce se răsuciră către mine.

12. Morlocii Sferei

Trebuie să vă închipuiţi acel loc: o singură încăpere imensă, având un covor de stele şi un Plafon artificial complex, şi totul întinzându-se la infinit, fără ziduri. Era o zonă în care domneau negrul şi argintiul, fără vreo altă culoare. Podeaua era delimitată prin paravane ce se ridicau până la înălţimea pieptului, deşi nu existau pereţi despărţitori: nu vedeam nicăieri spaţii închise, nimic care să aducă oarecum cu birourile ori cu locuinţele noastre.

Şi existau *Morloci* – o mulţime albicioasă şi risipită pe întreg cuprinsul acelei Podele transparente; chipurile lor semănau cu nişte fulgi de zăpadă cenuşii, presăraţi pe un covor înstelat. Locul vuia de glasurile lor: constantul lor gângurit lichid mă învăluia, aidoma unui ocean, diferit de sunetul palatinului uman – şi diferit, de asemenea, de vocea seacă pe care Nebogipfel se obişnuise să o folosească în prezenţa mea.

Acolo unde Plafonul întâlnea Podeaua, se vedea o linie ce se prelungea la infinit, absolut dreaptă şi un pic înceţoşată de praf şi de aburi. Iar acea linie nu prezenta deloc efectul de arcuire care se poate observa uneori dacă se studiază un ocean. Este greu de descris – s-ar părea că astfel de lucruri depăşesc puterea de înţelegere până când nu sunt trăite pe viu – dar, în acel moment, stând acolo, *ştiam sigur că*

nu mă găseam pe suprafaţa unei planete. Nu exista nici un orizont îndepărtat dincolo de care să fie ascunse şiruri de Morloci, precum navele ce se pierd în zările mărilor; în schimb, ştiam că toate contururile compacte ale Pământului se găseau la mare depărtare. Am avut o strângere de inimă şi m-am simţit de-a dreptul descurajat.

Nebogipfel păşi înaintea mea. Îşi dăduse jos ochelarii, şi am avut impresia că o făcuse cu uşurare.

— Vino, spuse el cu blândeţe. Îţi este teamă? Asta ai vrut sa vezi. Vom merge pe jos şi ne vom continua discuţia.

Cu mare ezitare, l-am urmat – am avut nevoie de un efort veritabil pentru a face un pas înainte, depărtându-mă de zidul imensei mele celule de închisoare.

Am provocat o agitaţie considerabilă în rândul populaţiei. Feţele micuţe ale Morlocilor, cu ochii imenşi şi lipsite de bărbie, mă împresurau. M-am ferit de ei în vreme ce mergeam, reînviindu-mi groaza faţă de carnea lor rece. Unii dintre Morloci îşi întinseră mâinile spre mine, cu braţele lungi, păroase. Puteam să simt un miros ce emana din corpurile lor, un iz dulceag şi mucegăit care îmi era prea familiar. Cei mai mulţi dintre ei mergeau drepţi, precum oamenii, deşi unii preferau să sară ca urangutanii, atingând Podeaua cu degetele. Mulţi dintre ei aveau părul de pe creştet şi spinare coafat într-un stil sau altul, unii într-o manieră severă şi simplă, ca Nebogipfel. Alţii, într-un mod mai curgător şi mai decorativ. Însă existau unul sau doi al căror păr era răvăşit şi miţos, precum cel al Morlocilor pe care îi întâlnisem în lumea Weenei, iar la început am avut hnpresia că aceşti

indivizi încă erau sălbatici, până şi în această încăpere-oraş, însă se purtau la fel de civilizat ca şi ceilalţi, şi am emis ipoteza că acele coame neîngrijite erau pur şi simplu o altă formă de individualizare – aşa cum, uneori, un om îşi lasă barba să crească din abundenţă.

Am devenit conştient că treceam pe lângă aceşti Morloci cu o viteză remarcabilă – mult mai rapid decât mi-ar fi îngăduit-o pasul. Aproape că m-am împiedicat când mi-am dat seama de acest lucru. M-am uitat în jos, dar nu am remarcat nimic care să diferenţieze fâşia de Podea transparentă pe care mergeam de alte fâşii alăturate. Însă eram sigur că mă găseam pe un soi de trotuar rulant.

Puzderia de chipuri livide ale Morlocilor, lipsa culorii, orizontul plat şi nefireasca mea viteză prin acest peisaj straniu -şi mai presus de toate, iluzia că pluteam deasupra unui puţ stelar fără fund – se reuneau într-o senzaţie de vis! Dar apoi, o serie de Morloci curioşi se apropiară atât de mult, încât am simţit o boare cu mirosul lor greţos, iar realitatea dădu din nou năvală.

Nu visam: eram pierdut, mi-am dat seama, naufragiat în această mare de Morloci, şi a trebuit din nou să mă lupt din greu pentru a călca normal, pentru a mă abţine să-mi încleştez pumnii şi să lovesc în feţele curioase care se buluceau în jurul meu.

Am văzut cum Morlocii îşi vedeau de treburile lor misterioase. Unii mergeau, alţii discutau, unii mâncau alimente din acel soi searbăd şi neinteresant care îmi fusese servit şi mie – cu toţii la fel de dezinhibaţi ca nişte pisoi. Observaţia aceasta, combinată cu lipsa totală a spaţiilor închise, mă conduse la înţelegerea

faptului că Morlocii Sferei nu aveau nevoie de intimitate. În sensul pe care îl atribuim noi conceptului.

Majoritatea Morlocilor părea să muncească, aveam eu impresia, deşi nu puteam pricepe la ce anume. Suprafeţele unora dintre paravane erau acoperite cu panouri de sticlă albastră, lucitoare, iar Morlocij atingeau aceste panouri cu degetele lor subţiri, asemănătoare viermilor, sau vorbeau cu seriozitate în faţa lor. Ca răspuns, pe bucăţile de sticlă se derulau grafice, imagini sau fragmente de text. În unele locuri, acest mecanism remarcabil era dus un pas mai departe, şi am observat modele complicate – nu puteam spune ce reprezentau – luând fiinţă în aer. La comanda unui Morloc macheta se rotea, ori se desfăcea în secţiuni, prezentând interiorul – sau se dezintegra, în roiuri tot mai mici de cuburi plutitoare, din lumină colorată.

Iar toată această activitate, trebuie să vă închipuiţi, era cufundată în vacarmul constant de vorbe guturale şi lichide ale Morlocilor.

Acum am trecut printr-o zonă în care un paravan nou ieşea din Podeaua de dedesubt. Se ridică complet şi finisat, ca un obiect apărând dintr-o cadă de mercur; când creşterea încetă, deveni o placă subţire de circa patru picioare înălţime, cuprinzând trei dintre acele omniprezente ferestre albastre. Când m-am lăsat pe vine pentru a mă uita atent prin Podeaua transparentă, n-am văzut nimic dincolo de suprafaţă, nici o cutie sau vreun utilaj de ridicat. Era ca şi cum paravanul ar fi apărut din nimic.

— De unde vine? L-am întrebat pe Nebogipfel.

După ce se gândi o vreme – în mod evident, pentru

a-şi alege cuvintele – el spuse:

— Sfera posedă o *Memorie*. Are maşini care îi permit să menţină acea Memorie. Şi toate tipurile de blocuri de date – se referea la paravane – sunt păstrate în Memoria Sferei, pentru a fi recuperate în formă materială oricând se doreşte.

Pentru distracţia mea, Nebogipfel mai provocă şi alte materializări: pe o coloană am văzut o tavă cu alimente şi apă ridicându-se din Podea, ca şi cum ar fi fost pregătită de un majordom invizibil!

Am fost de-a dreptul impresionat de ideea acestor generări din suprafaţa netedă şi monotonă a Podelei. Îmi amintea de teoria platoniciană a ideilor, susţinută de unii dintre filozofi: aceea că pentru fiecare obiect există, într-un alt tărâm, o formă ideală – o esenţă a scaunului, un arhetip al mesei şi aşa mai departe – iar când un obiect este produs în propria noastră lume, sunt consultate tiparele tezaurizate în ţinutul platonician de sus.

Ei bine, iată-mă într-un univers platonician transformat în realitate: plenitudinea acestei puternice Sfere care se rotea în jurul Soarelui era impregnată cu o Memorie artificială, cvasidivină – o Memorie din interiorul acestor încăperi prin care mergeam chiar în clipa în care discutam cu Nebogipfel. Iar în această Memorie era stocată Ideea fiecărui obiect pe care îl putea dori inima cuiva – sau cel puţin, pe care îl dorea inima unui Morloc.

Cât de convenabilă era existenţa posibilităţii de a produce şi, de a dizolva echipamentul şi aparatele de care avea nevoie cineva! Casa mea din Richmond, mare şi vântoasă, ar putea fi redusă la o singură odaie, mi-am dat eu seama. Dimineaţa, mobila

dormitorului ar putea fi comandată să se piardă la loc în covor, pentru a fi înlocuită cu camera de baie, iar apoi cu masa din bucătărie. Ca prin magie, diferitele aparate din laboratorul meu puteau să se materializeze din pereţi şi din plafon, până ce eram gata de lucru. Iar în cele din urmă, când venea seara, aş fi fost în stare să invoc masa de cină, cu tot cu împrejurimile ei confortabile, căminul şi tapetul; şi poate chiar era posibil ca masa să fie deja produsă cu mâncare din belşug!

Mi-am dat seama că toate profesiile noastre de constructori, instalatori, tâmplari şi altele asemenea ar dispărea într-o clipită. Stăpânul casei – proprietarul unei asemenea camere inteligente – n-ar fi trebuit decât să-şi asigure serviciile unei menajere itinerante (sau poate că încăperea ar fi fost capabilă să se îngrijească şi de asta!) şi poate, din când în când, nişte îmbunătăţiri la memoria mecanică a încăperii, pentru a ţine pasul cu ultimele mode...

Astfel îmi umbla hai-hui imaginaţia fecundă, scăpată cu desăvârşire de sub control.

În curând am început să mă simt obosit. Nebogipfel mă duse într-un spaţiu liber – deşi în depărtare se vedeau Morloci. Pretutindeni în jurul meu – şi bătu uşor cu piciorul în Podea. Se materializa un soi de adăpost: avea poate patru picioare înălţime şi nu era cu mult mai mult decât un acoperiş aşezat pe patru coloane groase: ceva asemănător unei mese solide, poate. Sub masă, apărură un maldăr de cuverturi şi un postament cu hrană. Am pătruns recunoscător în colibă – era primul spaţiu închis de care aveam parte de când sosisem pe Sferă – şi i-am mulţumit lui

Nebogipfel pentru atenţia de care dăduse dovadă, oferindu-mi-o. M-am ospătat cu apă şi cu ceva din substanţa brânzoasă de culoare verde, apoi mi-am scos ochelarii – am fost cufundat în bezna fără de capăt a lumii Morloce – şi am izbutit să adorm, cu capul aşezat pe o pătură făcută sul.

Acest adăpost micuţ ţi bizar a fost căminul meu în următoarele câteva zile, cât timp mi-am continuat turul încăperii-oraş a Morlocilor, însoţit de Nebogipfel. De fiecare dată când mă trezeam, Nebogipfel comanda Podelei să absoarbă din nou adăpostul şi îl invoca iarăşi în orice alt loc ne opream, aşa că nu aveam nici un calabalâc pe care să-l cărăm după noi! Am băgat de seamă că Morlocii nu dormeau şi m-am gândit că apucăturile bizare din coliba mea erau sursa unei fascinaţii considerabile pentru nativii Sferei – exact aşa cum cele ale unui urangutan ar fi captivat atenţia unui om civilizat, bănuiam eu. Sunt sigur că s-ar fi îmbulzit în jurul meu în vreme ce încercam să dorm, cu chipurile lor micuţe şi rotunde bulucite lângă mine, şi mi-ar fi fost cu neputinţă să mă odihnesc, dacă Nebogipfel n-ar fi rămas cu mine şi n-ar fi împiedicat asemenea escapade turistice.

13. Cum trăiau Morlocii

În toate zilele cât Nebogipfel m-a condus prin acea lume a Morlocilor, n-am dat niciodată peste vreun perete, vreo uşă sau alt obstacol semnificativ. Din câte îmi puteam da eu seama, ne-am limitat – tot timpul – la o unică încăpere: Însă era o încăpere de mărimi titanice. În linii generale, era omogenă, căci peste tot descopeream acelaşi covor de Morloci care îşi vedeau de sarcinile lor obscure. Cele mai simple aspecte practice ale unor asemenea rânduieli erau de-a dreptul uluitoare; m-am gândit, bunăoară, la prozaicele probleme generate de menţinerea unei atmosfere stabile şi consistente, la temperatură, presiune şi umiditate constantă, la astfel de dimensiuni. Şi totuşi, Nebogipfel îmi dădu se înţeleg că aceasta nu era decât o cameră dintr-un grandios mozaic, care pardosea Sfera de la un pol la celălalt.

Curând am ajuns să pricep că pe Sferă nu existau oraşe, în accepţia modernă a cuvântului. Populaţia era risipită în aceste încăperi imense şi nu existau amplasamente stabile pentru nici o activitate dată. Dacă Morlocii doreau să asambleze o zonă de lucru – sau să o dărâme pentru alt scop -. Aparatura necesară putea fi extrasă direct din Podea sau absorbită la loc. Astfel, în locul oraşelor, existau mai degrabă nuclee de populaţie cu o densitate mai ridicată – nuclee care se schimbau şi migrau, în funcţie de utilitate.

După o perioadă de somn, ieşisem din adăpost şi stăteam cu Picioarele încrucişate pe Podea, sorbind apă. Nebogipfel rămase în picioare, părând neobosit. Apoi am zărit apropiindu-se de noi o pereche de Morloci, a căror vedere mă făcu să înghit o gură de apă prea grăbit; am tuşit, iar picăturile de lichid mi se risipiră pe haină şi pe pantaloni.

Am bănuit că cei doi era într-adevăr Morloci – însă nu semănau cu Morlocii pe care îi văzusem înainte: dacă Nebogipfel avea o înălţime de sub cinci picioare, aceste caricaturi se înălţau, poate, la douăsprezece picioare! Una dintre creaturile deşirate mă remarcă şi se apropie în salturi mari, atelele de metal de pe picioarele sale zăngănind în timp ce mergea; păşi *pe deasupra* paravanelor care ne despărţeau ca o gazelă uriaşă.

Se aplecă şi se holbă la mine. Ochii săi cenuşii-roşietici aveau mărimea unor farfurii întinse, iar eu m-am retras înspăimântat din faţa sa. Mirosul îi era pătrunzător, precum cel de migdale coapte. Membrele îi erau lungi şi cu aspect fragil, iar pielea părea trasă bine peste acel impresionant schelet: puteam să observ, acoperit în muşchi şi destul de vizibil prin epidermă, conturul unei tibii nu mai mici de patru picioare. Nişte atele dintr-un metal moale erau ataşate de acele oase gigantice, în mod evident pentru a le consolida ca să nu se rupă. Aceasta namilă fusiformă nu părea să aibă un număr mai mare de foliculi decât un Morloc obişnuit, astfel că părul îi era răspândit pe trupul alungit într-un fel foarte dezagreabil.

Schimbă câteva silabe lichide cu Nebogipfel, apoi reveni la tovarăşul său şi – aruncând multe căutături

în urmă, către mine – îşi continuă drumul.

M-am întors spre Nebogipfel, buimac; chiar şi el părea o oază de normalitate după acea viziune.

Nebogipfel zise:

— Sunt... – Un cuvânt lichid pe care îmi este imposibil să-l repet – de la latitudini mai mari. Aruncă o privire spre cei doi vizitatori ai noştri. Poţi observa că nu sunt adaptaţi pentru această regiune ecuatorială. Atelele sunt necesare pentru a-i ajuta la mers, iar...

— Nu observ deloc, i-am tăiat-o eu. Ce-i aşa diferit la latitudinile mai mari?

— Gravitaţia, răspunse el. Vag, am început să pricep.

Sfera Morlocilor era, aşa cum am spus, o construcţie titanică, ce umplea orbita ocupată odinioară de Venus. Nebogipfel îmi explica acum că întreaga structură se învârtea pe o axă. Cândva, anul lui Venus avusese două sute treizeci şi cinci de zile. Acum – spuse Nebogipfel – enorma Sferă se rotea în doar şapte zile şi treisprezece ore.

— Prin urmare, rotaţia..., începu Nebogipfel.

— ... induce efecte centrifugale, simulând gravitaţia Pământului la Ecuator. Da, am zis eu, înţeleg!

Învârtirea Sferei ne ţinea pe toţi lipiţi de această Podea însă la depărtare de Ecuator, cercul pe care se învârtea un punct de pe Sferă în jurul axei de rotaţie era mai mic, şi astfel gravitaţia efectivă era diminuată: gravitaţia scădea până la zero, de fapt, în polii de rotaţie ai Sferei. Iar pe aceste extraordinare continente întinse vieţuiau făpturi remarcabile, precum cei doi Morloci săltăreţi, care se adaptaseră condiţiilor de mediu.

Mi-am plesnit fruntea cu dosul palmei.

— Uneori am impresia că sunt cel mai mare nătărău din câţi au trăit vreodată! Am exclamat eu de faţă cu Nebogipfel, care era năucit.

Căci nici măcar nu îmi trecuse prin gând să mă interesez de originea „greutăţii” mele aici, pe Sferă. Ce fel de cercetător ar fi omis să se întrebe – ba chiar să observe cum se cuvine care este sursa „gravitaţiei” care, în absenţa a ceva atât de convenabil cum e o planetă, îl ţintuia de suprafaţa acestei Sfere? M-am gândit pe lângă câte alte minunăţii treceam, pur şi simplu, fără să-mi vină în minte să întreb despre ele – şi totuşi, pentru Nebogipfel, asemenea aspecte reprezentau efectiv o parte a lumii, neavând mai multă noutate decât un amurg ori o aripă de fluture.

Am stors de la Nebogipfel detalii despre modul în care trăiau Morlocii. Era dificil, căci nu ştiam prea bine nici măcar cum sa-mi formulez întrebările. Asta poate părea o afirmaţie bizară – însă cum m-aş fi putut interesa, bunăoară, despre mecanismele care susţineau această Podea în continuă transformare? Mă îndoiam că limbajul meu cuprindea conceptele necesare cel puţin pentru a delimita aria de interes, tot aşa cum unui om de Neanderthal i-ar fi lipsit instrumentele lingvistice pentru a se documenta în legătură cu construcţia unui ceas. Iar cât priveşte structura socială sau alt gen de reguli care diriguiau invizibil, viaţa milioanelor de Morloci din această cameră imensă, am rămas la fel de ignorant precum un membru de trib recent sosit la Londra din Africa Centrală în privinţa mişcărilor populare, a cablurilor de telefon şi telegraf, a Companiei de Distribuţie a

Coletelor şi altor aspecte ale societăţii mele. Chiar şi rânduielile lor pentru canalizare rămaseră un mister pentru mine!

L-am întrebat pe Nebogipfel cum se guvernau Morlocii.

El mi-a explicat – într-o manieră cam afectată, am socotit eu – că Sfera era suficient de întinsă pentru a cuprinde mai multe „naţiuni” de Morloci. Aceste „naţiuni” se deosebeau în principal prin tipul de guvernământ pentru care optaseră. Aproape toate aveau instaurată o formă de sistem democratic. În unele zone era aleasă o adunare reprezentativă prin Sufragiu Universal, aducând mult cu propriul nostru Parlament de la Westminster, în alte regiuni, sufragiul era restrâns la un subgrup de elită, alcătuit din aceia care erau consideraţi extrem de capabili, prin temperament şi pregătire, pentru a cârmui: cred că cele mai apropiate modele din filozofia noastră sunt republicile clasice, sau poate forma ideală de Republică născocită de Platon: şi recunosc că această abordare mi-a atras propria-mi sensibilitate.

În cele mai multe zone însă, mecanismele Sferei făcuseră posibilă o formă reală de Sufragiu Universal, în care locuitorii erau informaţi în legătură cu dezbaterile curente prin intermediul ferestrelor albastre din paravanele lor, iar apoi înregistrau instantaneu preferinţele privind fiecare problemă prin mijloace similare. În acest fel, guvernământul se făcea prin rezolvarea problemelor una câte una, iar fiecare decizie majoră era supusă capriciului colectiv al întregii populaţii.

Am simţit neîncredere faţă de un asemenea sistem.

— Dar în mod cert există *unii* locuitori cărora nu li se

poate conferi o astfel de autoritate! Cum rămâne cu nebunii sau debilii?

El mă cercetă cu o anumită răceală.

— Noi nu avem astfel de slăbiciuni.

Mi s-a făcut poftă de a-l provoca pe acest Utopian – chiar aici, în inima utopiei sale!

Şi cum asiguraţi asta? El nu-mi răspunse imediat. În schimb, îşi continuă discursul:

— Fiecare membru al populaţiei noastre adulte este raţional şi capabil de a lua decizii în numele altora – şi i se acordă încrederea de a face acest lucru. În asemenea împrejurări, cea mai pură formă de democraţie este nu numai posibilă, este chiar recomandabilă – căci astfel, mai multe minţi sunt puse la un loc, pentru a lua decizii superioare acelora luate de o singură minte.

— Atunci cum rămâne cu celelalte Parlamente şi Senate pe care le-ai descris? Am pufnit eu.

— Nu toată lumea este de părere că rânduielile din această regiune a Sferei sunt ideale, rosti el. Nu-i ăsta fundamentul libertăţii? Nu toţi dintre noi sunt suficient de interesaţi de mecanismele guvernării pentru a dori să participe, iar pentru unii, delegarea puterii altora, prin reprezentare – sau chiar fără reprezentare – e de preferat. Aceasta este o opţiune valabilă.

— Bine, dar ce se întâmplă când astfel de opţiuni intră în contradicţie?

— *Avem spaţiu suficient*, spuse el apăsat. Nu trebuie să uiţi acest lucru. Încă eşti dominat de aşteptările generate de limitele planetare. Orice disident este liber să plece şi să instituie un sistem concurent în altă parte...

Aceste „naţiuni' “de Morloci erau nişte entităţi fluide,

indivizii alăturându-se şi plecând după cum le evoluau preferinţele. Nu existau teritorii stabile sau posesiuni, nici măcar graniţe determinate, din câte îmi puteam da eu seama; „naţiunile” erau simple asocieri de oportunitate, grupuri risipite pe suprafaţa Sferei.

Printre Morloci nu existau războaie.

Am avut nevoie de ceva timp până să dau crezare acestui fapt, dar, în cele din urmă, am fost convins. Nu existau cauze pentru războaie. Datorită mecanismelor Podelei, nu survenea niciodată vreo criză de resurse, astfel că nici o „naţiune” nu putea lupta pentru achiziţii economice. Sfera era atât de imensă, încât spaţiul liber era aproape nelimitat, deci războaiele teritoriale erau lipsite de rost. Iar – lucrul cel mai de seamă – minţile Morlocilor fuseseră izbăvite de tumoarea *religiei*, care provocase atâtea conflicte în decursul secolelor.

— Nu aveţi nici Dumnezeu, atunci, i-am spus lui Nebogipfel, cu oarecare emoţie. Deşi eu însumi am ceva porniri religioase, mi-am închipuit cum îi voi zgudui pe clericii din propria mea vreme cu relatarea acestei conversaţii!

— Nu avem nevoie de Dumnezeu, replică Nebogipfel.

Morlocii considerau tendinţele religioase ale minţii – în opoziţie cu starea *raţională* – drept o *trăsătură* ereditară, fără mai mult sens intrinsec decât ochii albaştri ori părul şaten.

Pe măsură ce Nebogipfel contura mai amănunţit aceasta viziune, lucrurile îmi păreau tot mai limpezi.

Ce concept de Dumnezeu a supravieţuit pe parcursul întregii evoluţii mentale a Umanităţii? De ce tocmai forma care îi corespunde vanităţii de a conjura: un Dumnezeu cu puteri imense, dar, cu toate acestea,

absorbit în meschinele treburi umane? Cine ar fi putut să venereze un Dumnezeu îngheţat, chiar dacă omnipotent, în caz că El nu vădea interes pentru nenumăratele lupte de nimic ale oamenilor?

Se poate crede că, în orice conflict între oamenii *raţionali* şi oamenii *religioşi*, este dat celor dintâi să triumfe. La urma urmei, raţionalitatea este cea care a inventat praful de puşcă! Şi totuşi, cel puţin până în secolul al XIX-lea, tendinţa religioasă a izbândit îndeobşte, iar selecţia naturală şi-a lăsat amprenta, dăruindu-ne o populaţie de oiţe aplecate spre rugăciune – mi se părea mie uneori – ce puteau fi prostite de orice predicator cu limba mieroasă.

Paradoxul se explica prin faptul că religia oferă un ţel pentru care oamenii să lupte. Omul religios va scălda un petec de pământ „sfânt” cu sângele lui, jertfind mult mai mult decât valoarea economică intrinsecă a terenului ori decât o altfel de valoare.

— Dar noi am depăşit acest paradox, îmi zise Nebogipfel. Am supus moştenirea noastră: nu mai suntem conduşi de dictatele trecutului, nici în ceea ce priveşte trupurile, nici în ceea ce priveşte minţile...

Eu însă nu am mers pe firul acestei concepţii contrariante – întrebarea evidentă pe care trebuia să o pun ar fi fost: „În lipsa unui Dumnezeu, atunci, care este scopul tuturor vieţilor voastre?” căci eram absorbit de gândurile cu privire la modul în care domnul Darwin[19]. Împreună cu toţi criticii moderni ai

---

19 Charles Robert Darwin (1809-1882), biolog englez, fondatorul teoriei despre evoluţia speciilor de plante şi animale prin selecţie naturală (*Originea speciilor prin selecţie naturală sau păstrarea raselor favorizate în lupta pentru existenţă* [în engleză *On the Origin of Species by Means of Natural Selection, Or the Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life*], 1859) (n. trad.).

Bisericii, ar fi savurat să asiste la acest triumf suprem al ideilor sale asupra bigoţilor!

În fapt – aşa cum s-a dovedit – înţelegerea mea asupra rostului real al civilizaţiei Morlocilor nu avea să vină decât mult mai târziu.

Eram impresionat însă de tot ce văzusem în această lume artificială a Morlocilor – nu sunt sigur dacă sentimentul covârşitor de uimire respectuoasă transpare în relatarea mea prezentă. Această rasă de Morloci, într-adevăr, îşi supusese slăbiciunile dobândite: se eliberase de moştenirea brutalităţii – moştenire pe care noi i-o lăsasem – obţinând astfel o stabilitate şi un randament aproape de neimaginat pentru cineva din 1891: pentru un om asemenea mie, care crescuse într-o lume sfâşiată zilnic de războaie, lăcomie şi incompetenţă.

Iar această subjugare a propriei lor naturi era cu atât mai admirabilă, cu cât era comparată cu starea *celorlalţi* Morloci – Morlocii Weenei – care, în mod evident, căzuseră în stăpânirea fiarei lăuntrice, în ciudă aptitudinilor lor mecanice şi de alt fel.

14. Construcţii şi divergenţe

Am discutat despre realizarea Sferei cu Nebogipfel.

— Îmi închipui măreţele soluţii tehnice prin care s-au sfărâmat planetele gigantice – Jupiter, Saturn şi...

— Nu, rosti Nebogipfel. Nu au existat asemenea soluţii; planetele străvechi – de dincolo de Pământ – încă orbitează în jurul miezului solar. Toate planetele puse la un loc n-ar fi furnizat suficient material nici măcar pentru a demara edificarea unei asemenea structuri precum Sfera

— Atunci, cum...?

Nebogipfel îmi descrise modul în care Soarele fusese împresurat de o enormă flotă de nave spaţiale, dotate cu nişte imenşi magneţi, a căror construcţie – implicând nişte circuite electrice cu o rezistenţă ce fusese într-un mod necunoscut redusă până la zero – n-am putut-o pătrunde. Navele s-au rotit împrejurul stelei cu o viteză din ce în ce mai mare, iar în jurul Soarelui s-a strâns o centură magnetică, la o depărtare de milioane de mile. Şi – de parcă grandiosul astru n-ar fi fost decât un fruct moale, strâns într-un pumn zdravăn – mari arteziene de materie solară, ea însăşi magnetizată. au fost forţate să migreze de la Ecuator şi să ţâşnească prin polii stelei.

Mai multe flote spaţiale au manipulat apoi acest nor gigantic de material suspendat, alcătuind, în cele din urmă, o carapace în jurul Soarelui; iar după aceea,

carapacea a fost comprimată, utilizându-se încă o dată câmpurile magnetice direcţionale, şi transformată în structura solidă pe care o vedeam împrejurul meu.

Soarele captiv încă strălucea, căci până şi enormele mase desprinse din el, ce fuseseră necesare pentru a realiza această uriaşă construcţie, nu reprezentau decât o fracţiune invizibilă din greutatea lui totală; iar în interiorul Sferei, lumina Soarelui lucea perpetuu deasupra giganticelor continente – fiecare dintre ele putând înghiţi milioane de Pământuri desfăşurate în plan.

— O planetă precum Pământul poate capta numai o fracţiune infinitezimală din ceea ce produce Soarele, iar restul se disipează, fără folos, în străfundurile spaţiului. Acum, toată energia solară este colectată de Sfera care îl cuprinde. Şi aceasta este motivaţia principală pentru realizarea ei: *am îmblânzit un astru*... Într-un milion de ani, îmi spuse Nebogipfel, Sfera avea să colecteze suficientă materie solară adiţională pentru a permite îngroşarea sa cu a douăzeci şi cincea parte dintr-un inci – un strat invizibil de mic, însă ce urma să acopere o suprafaţă covârşitoare! Substanţa solară, transformată, era folosită pentru dezvoltarea neîncetată a Sferei. Între timp, o parte din energia Soarelui era utilizată pentru a susţine interiorul Sferei şi pentru a pune în mişcare diferitele proiecte ale Morlocilor.

Cu relativ entuziasm, am descris întâmplările la care fusesem martor în timpul călătoriei mele prin viitor: creşterea intensităţii Soarelui şi acele jeturi de materie de la poli, apoi modul în care astrul dispăruse în beznă, în clipa în care Sfera fusese înălţată în jurul

său.

Nebogipfel mă privi, am avut eu impresia, cu puţină un uimire.

— Aşadar, rosti el, într-adevăr ai urmărit construcţia Sferei. A durat zece mii de ani...

— Însă pentru mine, în maşina mea, n-a ţinut mai mult decât câteva bătăi de inimă.

— Mi-ai zis că aceasta este cea de-a doua ta călătorie în viitor, şi că, în timpul primei tale călători, ai văzut nişte deosebiri.

— Da Acum, mă confruntam iarăşi cu acel mister năucitor. Deosebiri în ceea ce priveşte desfăşurarea Istoriei... Nebogipfel, când am călătorit întâia dată în viitor, *Sfera voastră n-a fost niciodată construită*.

I-am descris pe scurt lui Nebogipfel cum înainte călătorisem mult mai departe de acest an de graţie 657208. În timpul primului meu voiaj, asistasem la colonizarea solului de o maree de verdeaţă bogată, pe măsură ce iarna fusese alungată de pe Pământ, iar Soarele începuse să strălucească tot mai puternic, în mod inexplicabil. Însă – spre deosebire de cea de-a doua călătorie – nu remarcasem nici urmă de regularizare a înclinaţiei planetei şi nici nu fusesem martor la ceva precum încetinirea rotaţiei sale. Iar – aspectul cel mai dramatic – fără construirea Sferei care ascundea Soarele, Pământul rămăsese viu şi nu fusese aruncat în bezna stigiană a Morlocilor.

— Şi astfel, i-am povestit lui Nebogipfel, am sosit în anul de graţie 802701 – cu o sută cincizeci de mii de ani în viitorul *vostru*. Cu toate acestea, nu pot să cred că, dacă aş călători din nou atât de departe, aş da iar peste aceeaşi lume.

I-am relatat succint lui Nebogipfel ce văzusem în

lumea Weenei, cu Eloii şi Morlocii ei degeneraţi. Nebogipfel căzu pe gânduri.

— Nu există o asemenea stare de lucruri în evoluţia Umanităţii, în întreaga Istorie consemnată – în Istoria mea, rosti el. Iar de vreme ce, o dată construită, Sfera se întreţine singură, este greu de închipuit că o astfel de cădere în barbarie este posibilă în viitorul nostru.

— Asta-i problema, am fost eu de acord Am călătorit prin două versiuni ale Istoriei care se exclud reciproc. Oare este posibil ca Istoria să se asemene cu lutul nears, având capacitatea de a fi remodelată?

— Poate că da, murmură Nebogipfel. Când ai revenit în propria ta epocă – în 1891 – ai adus vreo dovadă a călătoriilor tale?

— Nu cine ştie ce, am recunoscut eu. Însă am venit cu nişte flori, nişte plante drăguţe, de culoare albă, similare nalbelor, pe care Weena... pe care un Eloi mi le-a băgat în buzunar. Prietenii mei le-au studiat. Florile făceau parte dintr-un ordin pe care nu l-au putut recunoaşte, şi îmi aduc aminte că au remarcat pe gineceu...

— Prieteni? Întrebă Nebogipfel tăios. Ai lăsat o relatare a călătoriei tale înainte să porneşti din nou la drum?

— Nimic scris. Însă le-am istorisit totul unor tovarăşi de-ai mei, la cină, am zâmbit eu. Iar dacă îl cunosc cu adevărat pe unul din acel cerc, întreaga poveste a fost scrisă, în cele din urmă. Fără îndoială, într-o formă popularizată şi de senzaţie – poate prezentată ca literatură...

Nebogipfel se apropie de mine.

— Atunci, aceasta, rosti el – şi glasul său liniştit avu un ton dramatic, într-un mod straniu – este explicaţia.

— Explicaţia?
— Pentru divergenţa Istoriilor.
L-am privit în ochi, oripilat de înţelegerea care se contura în mine.
— Vrei să spui că datorită relatării mele – profeţiei mele – *am schimbat Istoria*?
— Da. Înarmată cu acel avertisment, Umanitatea a reuşit să evite degradarea şi conflictul care duceau spre lumea crudă şi primitivă a Eloilor şi Morlocilor. În schimb, am continuat să ne dezvoltăm. În schimb, am îmblânzit Soarele.
Mă simţeam total incapabil să fac faţă consecinţelor acestei ipoteze – deşi adevărul şi claritatea ei m-au izbit pe dată.
— Dar unele lucruri au rămas identice, am strigat. Voi. Morlocii. Încă vă furişaţi prin beznă!
— Noi nu suntem Morloci, rosti calm Nebogipfel. Nu aceia de care îţi aminteşti tu. Iar în ceea ce priveşte bezna – ce nevoie avem de un potop de lumină? Noi înşine am ales întunericul. Ochii noştri sunt instrumente de precizie, capabile să scoată la iveală mai multă frumuseţe. Fără strălucirea brutală a Soarelui, se poate distinge întreaga subtilitate a cerului...
N-am găsit nici o distracţie în a-l lua în derâdere pe Nebogipfel şi a trebuit să înfrunt adevărul. Am privit fix spre mâinile mele – mari şi bătătorite, pline de cicatricele deceniilor de muncă. Unicul meu ţel, căruia îi închinasem toată truda acestor mâini, fusese să explorez timpul! Să aflu cum aveau să decurgă evenimentele la scară cosmologică, dincolo de cele câteva decenii efemere ale propriei mele vieţi. Se părea însă că reuşisem mult mai mult.

Invenţia mea era mai teribilă decât un simplu dispozitiv de călătorit în timp: reprezenta o Maşină a Istoriei, un distrugător de lumi!

Eram un ucigaş al viitorului: Îmi arogasem, mi-am dat eu seama, mai multe puteri decât însuşi Dumnezeu (dacă îi dădeam crezare lui Toma d'Aquino). Prin felul în care încurcasem lucrarea Istoriei, nimicisem miliarde de vieţi nenăscute – vieţi care acum nu vor ajunge niciodată să fiinţeze.

Nu puteam suporta să trăiesc cu această presupunere. Întotdeauna m-am arătat neîncrezător faţă de *puterea personală* – căci nu am întâlnit niciodată un om suficient de înţelept pentru a i se încredinţa o astfel de autoritate – însă acum îmi asumasem singur mai multă putere decât toţi oamenii care trăiseră vreodată!

Dacă aveam să-mi recuperez cândva Maşina Timpului – mi-am făgăduit eu atunci – urma să mă întorc în trecut, pentru a face o ultimă modificare, finală, asupra Istoriei şi pentru a Şterge descoperirea de către mine a dispozitivului infernal.

…În acest moment am înţeles că nu voi putea *niciodată* să o salvez pe Weena. Căci nu numai că îi provocasem moartea – dar acum se dovedise că îi anulasem însăşi existenţa!

Prin această vâltoare de emoţii, durerea provocată de acea pierdere neînsemnată răsună gingaş şi limpede, precum nota unui oboi în larma unei orchestre impresionante.

15. Viaţa şi moartea la Morloci

Într-o zi, Nebogipfel mă conduse la ceea ce constitui, poate, cel mai tulburător lucru pe care l-am văzut pe parcursul întregii mele şederi în încăperea-oraş.

Am ajuns la o zonă cu suprafaţa de aproximativ o jumătate de milă pătrată, unde paravanele păreau mai joase decât în mod normal. În timp ce ne apropiam, am devenit conştient de nivelul în creştere al zgomotului – un gângurit de glasuri lichide – şi de mirosul foarte intens de *Morloci*, de dulceaţa lor caracteristică, stătută şi greţoasă.

Prin ochelari am putut să observ că suprafaţa zonei libere era însufleţită – pulsa – de scâncetele, zvârcolirile şi mersul şovăielnic al pruncilor. Erau cu miile, aceşti sugari Morloci ce umblau în patru labe, lovindu-şi unii altora şuviţele de păr murdar cu mânuţele şi picioruşele. Se rostogoleau, exact ca maimuţele tinere, şi pipăiau variantele reduse ale paravanelor de informaţii pe care le-am descris în altă parte, ori îşi îndesau hrana în gurile lor întunecate. Ici-colo, adulţii umblau prin mulţime, ridicându-l pe unul care căzuse, aplanând o dispută minoră ce apăruse undeva, liniştind un copil care plângea în altă parte.

M-am uitat la acea mare de ţânci, năucit. Poate că o asemenea adunătură de copii umani ar părea emoţionantă pentru unii – nu însă pentru mine, un burlac înveterat – *însă aceştia erau Morloci*... Trebuie să vă aduceţi aminte că Morlocii nu sunt entităţi

agreabile pentru sensibilitatea umană, nici măcar când sunt copii, cu carnea lor palidă ca de vierme, rece la atingere, şi cu acea pânză de păianjen pe care o alcătuieşte părul lor. Dacă vă gândiţi la o imensă tăblie de masă acoperită cu larve colcăitoare, atunci vă veţi face o idee despre impresia mea în vreme ce stăteam acolo!

M-am întors către Nebogipfel.

— Dar unde le sunt părinţii?

El ezită, ca şi cum ar fi căutat formularea potrivită.

— Nu au părinţi. Aceasta este o *fermă de naşteri*. Când ating vârsta potrivită, copilaşii vor fi transportaţi de-aici într-o comunitate-creşă. Ori pe Sferă, ori...

Eu însă încetasem să-l ascult. M-am uitat la Nebogipfel, de sus în jos, însă părul îi ascundea forma corpului.

Cu un fior de surprindere, am văzut acum încă unul dintre acele aspecte care îmi stătuseră în faţa ochilor de la sosirea mea aici. Dar pe care nu le remarcasem din pricină că eram mult prea deştept: nu exista nici un semn de diferenţiere sexuală – nici la Nebogipfel, nici la vreun alt Morloc dintre cei pe care îi întâlnisem – nici măcar la aceia (bunăoară, vizitatorii din gravitaţia redusă), ale căror corpuri erau acoperite cu puţin păr, şi-astfel puteau fi cercetate mai lesne. Morlocul normal avea constituţia unui copil, nediferenţiat sexual, cu coapsele şi pieptul nedezvoltate... Uluit, mi-am dat seama că nu ştiam nimic – nici nu-mi-trecuse prin gând să întreb – despre rânduielile Morlocilor în legătură cu dragostea şi naşterea!

Nebogipfel îmi spuse acum câte ceva despre creşterea şi educaţia tinerilor Morloci.

Morlocii îşi începeau viaţa în aceste ferme de naşteri şi în comunităţile-creşe – spre dureroasa mea aducere aminte, întregul Pământ fusese cedat unei astfel de instituţii – iar acolo, pe lângă noţiunile elementare ale purtării civilizate, copiilor li se insufla o deprindere esenţială: capacitatea de a *învăţa*. Era ca şi cum unui şcolar din secolul al XIX-lea – în loc să i se burduşească bietul cap cu o sumedenie de absurdităţi despre greci, latini şi teoreme geometrice obscure – i-ar fi fost arătate, în schimb, metodele de a se concentra şi de a se folosi de biblioteci, şi mecanismele prin care se asimilează cunoştinţele – în ce fel, mai presus de orice altceva, să *gândească*. În definitiv, achiziţia de cunoştinţe specifice depindea de nevoile sarcinii curente şi de înclinaţiile fiecăruia.

Când Nebogipfel îmi expuse pe scurt aceste lucruri, limpezimea logicii lor mă izbi cu o forţă aproape fizică! Fireşte – mi-am zis în sinea mea – se terminase cu şcolile! Ce contrast faţă de terenul de luptă al Ignoranţei cu Incompetenţa pe care îl constituiseră zilele mele de şcoală, deloc regretate!

M-am apucat să-l întreb pe Nebogipfel despre propria lui profesie.

Îmi relată că, în momentul în care îmi fusese stabilită data originii, se transformase într-un fel de specialist în epoca mea şi în moravurile ei, luate din arhivele seminţiei lui, şi îşi dăduse seama de câteva diferenţe semnificative între obiceiurile raselor noastre.

— Ocupaţiile noastre nu ne consumă atât de mult timp ca ale voastre, spuse el. Eu am două iubiri – două vocaţii. Ochii îi erau invizibili, făcând şi mai imposibil să-i pot citi emoţiile, Fizica şi formarea celor mici.

Educaţia şi pregătirea de toate genurile continuau pe tot parcursul vieţii unui Morloc şi nu era un lucru neobişnuit ca un individ să aibă trei sau patru „cariere”, aşa cum le-am spune noi, una după alta, sau chiar în paralel. Nivelul general de inteligenţă al Morlocilor era, am avut, eu impresia; ceva mai înalt decât al oamenilor din propriul meu secol.

Cu toate acestea, alegerea vocaţiilor lui Nebogipfel mă uimi; socotisem că trebuia să fie instruit doar în ştiinţe fizice, de unde şi capacitatea sa de a-mi urmări expunerile, uneori întortocheate, cu privire la teoria Maşinii Timpului şi la evoluţia Istoriei.

— Spune-mi, am zis eu voios, pentru care dintre talentele tale ai fost desemnat să mă supraveghezi? Pentru pregătirea în fizică – ori pentru priceperea ca doică?

Am avut senzaţia că gura sa neagră, cu dinţi mărunţi, se crispa într-un rânjet.

Iar apoi adevărul mă lovi – şi am simţit că în mine ardea un anume sentiment de umilinţă din pricina acelui gând. Sunt o persoană eminentă a zilelor mele, dar fusesem dat în grija cuiva mai potrivit pentru păzirea copiilor!

... Şi totuşi, am reflectat eu acum, ce erau bâjbâielile mele de când ajunsesem în anul 657208, decât acţiunile unui copil?

Acum, Nebogipfel mă călăuzi spre un colţ al zonei-creşă. Această zonă specială era acoperită de o structură având dimensiunile şi forma unei mici sere, realizată din materialul pal şi translucid al Podelei – de fapt, era unul dintre puţinele spaţii ale încăperii-oraş acoperit în vreun fel. Nebogipfel mă conduse în interiorul structurii. Adăpostul era lipsit de mobilier

sau de aparate, cu excepţia unui paravan ori două, unde licăreau acele ecrane pe care le observasem în alte părţi. Iar în centrul Podelei, se găsea ceva ce semăna cu un mic maldăr – de haine, poate – care se ridica din sticlă.

Morlocii care lucrau aici aveau înclinaţii mai serioase decât aceia care supravegheau copiii, am perceput eu. Peste părul lor albicios purtau halate largi – veşminte asemănătoare redingotelor, cu multe buzunare – înţesate cu instrumente, cele mai multe de nepătruns pentru mine. Unele dintre ele străluceau uşor. Această ultimă categorie de Morloci avea ceva din aerul unor tehnicieni, mi-am zis eu; era un atribut bizar în această mare de copilaşi. Şi, chiar dacă erau distraşi de prezenţa mea grosolană, tehnicienii urmăreau ghemotocul de pe Podea şi treceau periodic cu nişte instrumente pe deasupra lui.

Covârşit de curiozitate, am făcut un pas către acel maldăr din centru. Nebogipfel rămase în urmă, permiţându-mi să merg neînsoţit. Lucrul acela avea numai câţiva inci lungime şi era pe jumătate cuprins în sticlă, ca o sculptură cioplită într-o suprafaţă de piatră. De fapt, chiar aducea un pic cu o statuie: aici erau cele două braţe, de-abia înmugurite, mi-am spus, iar acolo se afla ceea ce ar putea să devină un chip – un disc înconjurat cu păr şi despicat de o gură subţire. Ridicarea maldărului părea lentă, şi m-am întrebat de ce era atât de greu pentru dispozitivele ascunse să producă acest artefact deosebit. Era oare deosebit de complex?

Iar apoi – a fost un moment care mă va bântui cât timp voi trăi – acea *gură micuţă se deschise*. Buzele se despărţiră, şi un pleoscăit încet şi un mieunat, mai

slab decât al celui mai mic Pisoi, plutiră prin aer; chipul minuscul se încruntă, de parcă ar fi suferit un pic.

M-am împleticit în spate, la fel de buimac ca şi cum aş fi primit un pumn.

Nebogipfel părea să fi anticipat ceva din neliniştea mea.

— Trebuie să ţii cont că ai fost dislocat prin timp o jumătate de milion de ani: intervalul care ne separă este de *zece ori* mai mare decât vârsta speciei tale...

— Nebogipfel, oare este adevărat? Copiii voştri şi voi înşivă sunteţi scoşi din această Podea, fabricaţi fără mai multă măreţie decât o cană cu apă?

Într-adevăr, Morlocii ajunseseră să-şi „stăpânească moştenirea genetică”, mi-am spus eu – căci suprimaseră diferenţierea sexuală şi scăpaseră de naşteri.

— Nebogipfel, am protestat, asta este... *inuman*!

Morlocul îşi încljnă capul într-o parte; în mod evident cuvântul nu însemna nimic pentru el.

— Politica noastră este concepută pentru a optimiza potenţialul formei umane – *căci şi noi facem parte din rasa umană*. Rosti el sever. Acea formă este determinată de o secvenţă de un milion de gene, astfel că numărul de indivizi umani posibili -deşi mare – este finit. Şi toţi aceşti indivizi pot fi – aici ezită – *imaginaţi* de inteligenţa Sferei.

Rânduielile mortuare, îmi spuse Nebogipfel, erau şi ele guvernate de Sferă, trupurile părăsite ale celor morţi fiind absorbite în Podea fără ceremonie şi reverenţă, pentru recuperarea şi refolosirea materiei.

— Sfera asamblează componentele necesare pentru a produce o entitate vie stabilită şi...

— Stabilită? L-am privit în ochi pe Morloc, iar furia şi violenţa pe care le înlăturasem din gândurile mele atâta timp se revărsară înapoi în sufletul meu. Cât de raţionali însă ce altceva aţi mai raţionalizat, Morlocule? Cum rămâne cu tandreţea? *Cum rămâne cu dragostea*?

16. Decizie şi plecare

Împleticindu-mă, am ieşit afară din acea înfiorătoare baracă de naşteri şi m-am uitat atent în jur, la enorma încăpere-oraş, cu şirurile sale de Morloci răbdători îndeplinindu-şi activităţile lor de neînţeles. Îmi venea să urlu la ei, să le zdruncin *perfecţiunea* respingătoare, însă ştiam, chiar şi în acel moment întunecat, că nu-mi puteam permite să las ca părerea pe care o aveau despre comportamentul meu să se înrăutăţească din nou.

Aş fi vrut să fug până şi de Nebogipfel. El îmi arătase oarece bunătate şi atenţie, mi-am dat eu seama: mai multă decât meritam, poate, şi mai multă, probabil, decât i-ar fi arătat oamenii din epoca mea unui sălbatic violent, venit dintr-o perioadă cu jumătate de milion de ani înainte de Cristos. Dar totuşi, Morlocul fusese, simţeam eu, fascinat şi amuzat de reacţia mea la procesul de naştere. Poate că manipulase această revelaţie tocmai pentru a-mi provoca o asemenea emoţie extremă! Ei bine, dacă aceasta îi fusese vrerea, Nebogipfel reuşise. Însă acum eram atât de copleşit de umilinţă şi de furie iraţională, încât aproape nu mai suportam să mă uit la trăsăturile lui coafate ornamental.

Şi totuşi nu aveam alt loc unde să mă duc! Fie că-mi plăcea ori nu, ştiam eu, Nebogipfel constituia singurul meu punct de reper în această stranie lume Morlocă: singurul individ în viaţă al cărui nume îl cunoşteam

şi – din câte ştiam despre rânduielile Morlocilor – singurul meu ocrotitor.

Poate că Nebogipfel percepu o parte din acest conflict dinlăuntrul mèu. În orice caz. Nu mă sufocă prin compania lui; se întoarse cu spatele şi invocă, din nou, din Podea, mica mea colibă de dormit. M-am aplecat înăuntru şi m-am aşezat în cel mai întunecat cotlon, strângându-mi braţele peste piept – m-am ghemuit precum un animal de pădure adus la New York!

Am rămas acolo preţ de câteva ore – poate am dormit. În cele din urmă, am avut impresia că o parte din vioiciunea minţii îmi revine, am luat ceva hrană şi mi-am făcut o toaletă sumară.

Cred că, înainte de incidentul de la ferma de naşteri, ajunsesem să fiu intrigat de ceea ce văzusem în treacăt din această lume a Noilor Morloci. Întotdeauna mă socotisem, mai presus de toate, un om Raţional şi eram fascinat de această viziunea a modului în care o societate de Fiinţe Raţionale putea pune ordine în lucruri – de modul în care Ştiinţa şi Tehnologia puteau fi îmtrebuinţate pentru edificarea unei lumi mai bune. Fusesem jmpresionat de toleranţa Morlocilor în privinţa diferitelor soluţii. Probleme de politică şi de guvernare, bunăoară. Însă vederea acelui homuncul pe jumătate format mă descumpănise complet. Poate că reacţia mea demonstrează cât de profund sunt implantate valorile şi instinctele fundamentale ale speciei noastre.

Dacă este adevărat că Noii Morloci puseseră stăpânire pe moştenirea lor genetică, pe molima străvechilor oceane, atunci, în acel moment de zbucium lăuntric, îi invidiam pentru stăpânirea lor de

sine!

Acum ştiam că trebuia să scap de tovărăşia Morlocilor poate eram tolerat, însă aici nu exista mai mult loc pentru mine decât pentru o gorilă într-un hotel din Mayfair[20] – şi am început să ticluiesc un nou plan.

Am ieşit din adăpostul meu. Nebogipfel se afla acolo, aşteptând, ca şi cum n-ar fi părăsit nici o clipă împrejurimile colibei. Trecând cu mâna pe deasupra unui piedestal, făcu ca refugiul la care renunţasem să se dizolve înapoi în Podea.

— Nebogipfel, am rostit eu energic, pesemne îţi este evident că nu mă aflu în elementul meu, la fel ca un animal de grădină zoologică scăpat într-un oraş.

El nu spuse nimic; privirea sa părea indiferentă.

— În caz că intenţia voastră nu este să mă ţineţi ca prizonier ori ca specimen pentru cine ştie ce laborator, nu vreau să mai rămân aici. Cer să-mi permiteţi de îndată accesul la Maşina Timpului, pentru a mă putea întoarce în propria mea epocă.

— Nu eşti *prizonier*, zise el. Cuvântul nu are echivalent traductibil în limba noastră. Eşti o făptură conştientă şi ca atare, ai drepturi. Singurele limitări ale comportamentului tău sunt acelea de a nu mai face iarăşi rău altora prin acţiunile tale…

— Limitări pe care le accept, am zis eu băţos.

— ... şi, reluă el, de a nu pleca cu maşina ta.

— Atunci s-a zis cu drepturile mele, am sărit la el. *Sunt* prizonier aici – un prizonier în timp.

— Deşi teoria călătoriei temporale este foarte

20 Zonă din centrul Londrei, renumită pentru magazinele, hotelurile şi cluburile ei elegante (n. trad.).

limpede – iar structura mecanică a dispozitivului tău este evidentă – încă nu înţelegem deloc principiile care sunt implicate, spuse Morlocul.

Am socotit că asta însemna, probabil, că nu pricepeau încă însemnătatea Plattneritei.

— Însă, continuă el, suntem de părere că această tehnologie ar putea fi de mare valoare pentru specia noastră.

— Sunt sigur!

Brusc am avut o viziune cu acei Morloci, dotaţi cu dispozitivele magice şi cu armele lor miraculoase, revenind într-o Maşină a Timpului modificată în Londra anului 1891.

Morlocii aveau să hrănească Umanitatea mea şi să o ţină în siguranţă. Însă, văduvit de suflet şi poate, în cele din urmă, şi de copii, prevedeam că omul modern n-avea să supravieţuiască mai mult de câteva generaţii!

Groaza care mi-o trezise această perspectivă făcu ca sângele să-mi clocotească prin beregată – şi totuşi, chiar în acel moment, dintr-un colţ îndepărtat şi raţional al minţii mele, mi se arătau dificultăţile acestei imagini.

„Uite ce-i”, mi-am spus în gând, „dacă toţi oamenii moderni ar fi într-adevăr nimiciţi în acest mod – iar omul modern este neîndoios strămoşul Morlocilor – atunci Morlocii n-ar putea să apară, deci n-ar captura niciodată maşina mea şi nu s-ar întoarce prin timp... Este un paradox, nu? Căci nu se poate să le ai pe toate deodată!” Trebuie să vă aduceţi aminte că, într-un străfund al creierului, enigma nedezlegată a celui de-al doilea zbor prin timp – cu acea divergenţă a Istoriilor la care asistasem – încă dospea,

iar în sufletul meu ştiam că modul în care înţelegeam filozofia dindărătul acestei probleme a călătoriei temporale era încă limitat, în cel mai bun dintre cazuri.

Însă am alungat toate aceste gânduri în vreme ce mă confruntam cu Nebogipfel.

— *Niciodată*! N-am să vă ajut niciodată să obţineţi călătoria în timp.

Nebogipfel mă privi atent.

— Atunci – în limitele pe care ţi le-am expus – eşti liber să mergi în orice loc din lumile noastre.

— În acest caz, vă solicit să mă duceţi într-o regiune – oriunde s-ar afla ea în acest sistem solar artificial – în care există încă oameni ca mine.

Am senzaţia că am rostit această provocare, aşteptându-mă să decline o asemenea posibilitate. Însă, spre surprinderea mea, Nebogipfel făcu un pas către mine şi zise:

— Nu-s exact ca tine. Dar totuşi – vino!

Şi, cu asta, am pornit încă o dată la drum pe acea imensă, câmpie locuită. Aveam impresia că ultimele lui cuvinte fuseseră mai mult decât ameninţătoare. Însă nu puteam înţelege ce însemnau şi, în orice caz, n-aveam de ales decât să-l urmez.

În cele din urmă am ajuns pe o porţiune liberă, având poate lungimea de un sfert de milă. Trecuse multă vreme de când îmi pierdusem pe de-a întregul simţul de orientare în acea uluitoare Încăpere-oraş. Nebogipfel îşi puse ochelarii, iar eu mi i-am păstrat pe-ai mei.

Dintr-o dată – fără vreun avertisment – un fascicul de lumină se arcui în jos din tavanul de deasupra,

străpungându-ne. M-am uitat în sus spre strălucirea caldă, galbenă, şi am văzut firele de praf ce se prăvăleau prin aer precum o cascadă; o clipă am crezut că fusesem readus în Cuşca de Lumină.

Am aşteptat amândoi vreo câteva secunde – nu l-am mai văzut pe Nebogipfel dând alte comenzi mecanismelor invizibile care stăpâneau acest loc – apoi Podeaua de sub picioarele mele se hurducă zdravăn. M-am împleticit, căci parcă fusese un mic cutremur, total neaşteptat. Însă mi-am revenit rapid.

— Ce-a fost asta?

Nebogipfel rămăsese netulburat.

— Poate ar fi trebuit să te previn. Ascensiunea noastră a început.

— *Ascensiunea*?

Am văzut acum că un disc de sticlă, având diametrul poate de un sfert de milă, ieşea din Podea, purtându-ne, pe mine şi pe Nebogipfel, în înalturi. Era ca şi cum aş fi stat în partea superioară a unui imens pilastru care ţâşnea din pământ. Deja ne ridicasem poate vreo zece picioare, iar viteza noastră de ascensiune părea să sporească; am simţit pe frunte o boare de vânt.

Am făcut câţiva paşi către marginea discului şi am urmărit cum acea uluitoare câmpie complexă a Morlocilor se desfăşura dedesubtul meu. Camera se întindea cât vedeam cu ochii, fără nici o denivelare şi populată omogen. Podeaua aducea cu o haită complicată, poate o hartă a constelaţiilor, lucrată cu fir de argint şi catifea neagră şi suprapusă peste panorama stelelor adevărate de dedesubt. Una sau două chipuri argintii erau îndreptate către noi în vreme ce ne înălţam, însă majoritatea Morlocilor părea total indiferentă.

— Nebogipfel – unde mergem?
— În Interior, rosti el calm.

Apoi, mi-am dat seama de schimbarea luminii. Părea mult mai intensă şi mai difuză – nu mai era limitată la un singur fascicul, aşa cum se poate vedea din fundul unei fântâni.

Mi-am lăsat capul pe spate. Cercul strălucitor de deasupra mea se lărgea, chiar în vreme ce mă uitam la el, aşa că acum puteam să disting un inel de cer în jurul discului central al Soarelui. Văzduhul era albastru şi presărat cu nori înalţi şi pufoşi, dar avea un aspect bizar, o neomogenitate a culorii atribuită, la început, ochelarilor pe care încă îi purtam.

Nebogipfel se întoarse cu spatele la mine. Lovi uşor cu piciorul în suprafaţa platformei noastre şi din ea apăru un obiect. Iniţial, nu l-am putut recunoaşte – era un vas întins, cu un băţ ieşind din centru. Abia când l-am văzut pe Nebogipfel ridicându-l şi ţinându-l deasupra capului, mi-am dat seama ce era: o simplă umbrelă, pentru a-şi feri de soare carnaţia lui etiolată.

Astfel pregătiţi, am intrat în lumină – puţul se lărgi – iar capul meu de secol XIX ajunse deasupra unei întinderi cu iarbă!

17. Interiorul

— Bun-venit în Interior! Anunţă Nebogipfel, caraghios cu umbrela lui de soare.

Pilastrul nostru de sticlă cu diametrul de un sfert de milă parcurse ultimii câţiva iarzi absolut silenţios. Aveam senzaţia că mă ridicam precum un asistent de iluzionist pe o scenă. Mi-am scos ochelarii şi mi-am apărat ochii de soare cu mâna

Platforma încetini până când se opri, muchea sa îmbinându-se perfect cu pajiştea de iarbă scurtă şi ţepoasă dimprejur, ca şi cum acolo tocmai ar fi fost turnată o fundaţie de beton. Umbra mea era un petic întunecat şi bine definit, exact sub mine. Aici era amiază. Fireşte, pretutindeni în Interior era amiază, toată ziua şi în fiecare zi! Soarele orbitor îmi cădea pe creştet şi pe grumaz – am bănuit că în curând aveam să mă aleg cu ceva arsuri – însă sentimentul plăcut provocat de această lumină solară captivă merita preţul. În acel moment, m-am întors, studiind peisajul. *Iarba* – o câmpie întreagă, fără denivelări – creştea pretutindeni, până la orizont, numai că aici, în această lume aplatizată, nu exista orizont. Mi-am ridicat privirile, aşteptându-mă să observ curbura ascendentă a lumii: căci, la urma urmei, nu mă mai aflam lipit de suprafaţa exterioară a unei bile de piatră ca Pământul, ci stăteam în interiorul unei imense carapace goale pe dinăuntru. Nu exista un asemenea efect optic, vedeam doar alte întinderi de

iarbă şi poate câteva pâlcuri de arbori sau tufişuri, la mare depărtare. Bolta cerească era o întindere albăstrie de nori înalţi şi pufoşi, care se contopea cu pământul într-o linie dreaptă de ceaţă şi praf.

— Mă simt ca şi cum aş sta pe tăblia unei mese nesfârşite, i-am zis lui Nebogipfel. Am avut impresia că va fi un peisaj cuprins într-un imens bol. Paradoxul este că nu-mi pot da seama dacă mă aflu în interiorul unei enorme Sfere sau pe exteriorul unei planete gigantice!

— Există totuşi modalităţi de a-ţi da seama, replică Nebogipfel de sub umbrela sa de soare. Uită-te în sus.

Mi-am lăsat capul pe spate. La început nu am izbutit să văd decât văzduhul şi Soarele – ar fi putut să fie un cer din orice zonă a Pământului. Apoi, încetul cu încetul, am început să desluşesc ceva *dincolo* de nori. Era acea neomogenitate pestriţă din aspectul cerului pe care o observasem în vreme ce urcasem. Petele se asemuiau cu nişte tuşe îndepărtate de acuarelă, în albastru, gri şi verde. Însă bine detaliate, astfel încât cea mai amplă dintre ele era neînsemnată în comparaţie cu cel mai minuscul crâmpei de nor. Aduceau mai degrabă cu o hartă – ori cu câteva hărţi, îngrămădite laolaltă şi văzute de la mare distanţă. Şi aceasta a fost analogia care m-a condus la adevăr.

— *Este partea opusă a Sferei, dincolo de Soare*… Îmi închipui că acele culori pe care le observ sunt oceane, continente, lanţuri muntoase şi prerii – poate chiar oraşe!

Era o privelişte remarcabilă – ca şi cum învelişurile stâncoase a mii de Pământuri jupuite ar fi fost atârnate ca tot atâtea blănuri de iepure. Curbura nu se percepea deloc, atât de grandioase erau

dimensiunile Sferei. Mai degrabă, era ca şi cum aş fi fost prins între această prerie netedă de iarbă şi capacul acelui cer pestriţ, cu Soarele suspendat la mijloc, precum un felinar, şi cu adâncimile spaţiului la numai o milă ori două sub picioarele mele!

— Nu uita că, atunci când priveşti spre partea opusă a Interiorului, te uiţi pe diametrul orbitei lui Venus, mă atenţiona Nebogipfel. De la o asemenea distanţă. Pământul însuşi ar fi redus la un simplu punct luminos. Multe dintre elementele topografice de aici au fost realizate la o scară mult mai mare decât Pământul însuşi.

— Pesemne că există oceane care ar putea să înghită Pământul, am gândit eu. Bănuiesc că forţele geologice dintr-o structură ca aceasta sunt...

— Aici nu există nici pic de geologie, mi-o tăie Nebogipfel. Interiorul şi peisajele sale sunt artificiale. Tot ce vezi cu ochii a fost, în linii generale, proiectat, absolut intenţionat, să fie aşa cum este acum – şi să rămână astfel. Părea neobişnuit de îngândurat. Diferă multe în această Istorie faţă de cealaltă pe care ai descris-o. Însă unele lucruri sunt constante: aceasta este lumea zilei perpetue – spre deosebire de propria mea lume, tărâmul nopţii, într-adevăr, ne-am despărţit în specii antagonice, ale întunericului şi ale Luminii, exact ca în cealaltă Istorie.

Nebogipfel mă călăuzi acum până la marginea discului nostru de sticlă. El rămase pe platformă, cu umbrela ţinută deasupra capului; eu însă am păşit îndrăzneţ pe iarba din preajmă. Pământul era tare sub tălpile mele, dar eram încântat să simt o altă suprafaţă dedesubt, după zilele în şir petrecute pe acea Podea elastică şi monotonă. Deşi scurtă, iarba

era viguroasă şi aspră, din acel soi întâlnit adesea în apropierea ţărmurilor marine; când m-am aplecat şi mi-am băgat degetele în pământ, am descoperit că solul era foarte nisipos şi arid. Am scos la lumină un mic cărăbuş, acolo, în şirul de gropi micuţe pe care le-am săpat cu degetele. El se îngropa mai adânc în nisip, până ce nu se mai văzu.

Un vânticel şuiera prin iarbă, nu se auzea nici un tril de pasăre, am observat eu, şi nu am remarcat nici o chemare de animal.

— Solul nu este prea mănos! I-am strigat lui Nebogipfel.

— Nu, rosti el. Însă – un cuvânt lichid pe care nu l-am putut recunoaşte – îşi revine.

— Ce-ai spus?

— Mă refeream la ansamblul de plante, insecte şi animale care se dezvoltă împreună, în interdependentă. Au trecut numai patruzeci de mii de ani de la război.

— Ce război?

Acum, Nebogipfel ridică din umeri – omoplaţii îi zvâcniră, făcând ca părul de pe corp să-i freamete – un gest care nu putea fi copiat decât de la mine!

— Cine mai ştie? Motivele au fost date uitării, iar combatanţii – naţiunile şi copiii lor – au pierit cu toţii.

— Mi-ai zis că aici nu există nici un război, l-am acuzat eu.

— Nu printre Morloci, spuse el. Însă în Interior... Acesta a fost foarte distructiv. Au căzut nişte bombe gigantice. Pământul de aici a fost distrus – toate vietăţile nimicite.

— Însă în mod cert plantele, animalele mai mici...

— Totul. Nu pricepi? Totul a murit, cu excepţia ierbii şi a insectelor, pe o întindere de un milion de mile pătrate. Şi abia acum regiunea a încetat să fie periculoasă.

— Nebogipfel, ce soi de fiinţe trăiesc aici? Seamănă cu mine? El făcu o pauză.

— Unele imită aspectul tău arhaic. Însă există forme chiar şi mai vechi; am ştiinţă de o colonie de neanderthalieni reconstruiţi, care au reinventat riturile acelei seminţii dispărute... Şi există unii care s-au dezvoltat mult dincolo de tine: care diferă de tine la fel de mult ca şi mine, însă în alte feluri. *Sfera este enormă*. Dacă asta doreşti, am să te duc la o colonie alcătuită din făpturi relativ asemănătoare cu tine...

— Oh – nu sunt sigur că asta vreau! Am exclamat eu. Cred că sunt copleşit de acest loc, de această lume de lumi, Nebogipfel. Vreau să văd ce pot distinge din ea, înainte să aleg unde îmi voi petrece viaţa. Poţi să înţelegi asta?

El nu refuză propunerea; părea nerăbdător să scape de lumina solară.

— Foarte bine. Când vei dori să mă vezi din nou, întoarce-te la platformă şi rosteşte numele meu.

Şi astfel mi-am început sejurul solitar în Interiorul Sferei.

În acea lume a amiezei eterne nu exista un ciclu al zilelor şi nopţilor pentru a putea măsura curgerea vremii. În orice caz, aveam ceasul meu de buzunar: ora pe care o indica era, bineînţeles, lipsită de semnificaţie, din pricina transferurilor mele prin timp şi spaţiu, însă îmi servea să delimitez perioadele de douăzeci şi patru de ore.

Nebogipfel invocă un adăpost din platformă – o colibă simplă, pătrată, cu o singură fereastră mică şi o uşă dintre cele care se dilatau, aşa cum le-am descris mai sus. Îmi lăsă o tavă cu mâncare şi apă şi îmi arătă cum să obţin alte provizii: trebuia să împing tava înapoi în suprafaţa platformei – aceasta era o senzaţie bizară – iar după câteva secunde, o nouă tavă se ridica la suprafaţă, complet încărcată Acest proces nefiresc îmi trezea un sentiment de dezgust, însă nu aveam altă sursă de hrană, aşa că mi-am stăpânit îndoielile. Nebogipfel îmi demonstra, de asemenea, cum să împing obiectele în platformă pentru a le face curate, iar el îşi şterse chiar şi degetele. Eu am folosit această posibilitate pentru a-mi curăţa hainele şi ghetele – deşi pantalonii mi-au fost înapoiaţi fără o nici o cută – însă n-am izbutit să mă conving să-mi introduc vreo parte a corpului. Gândul de a-mi băga o mână ori un picior – sau, mai rău, faţa – în acea suprafaţă simplă era mai mult decât puteam îndura, aşa că am continuat să mă spăl cu apă

Fiindcă veni vorba, încă eram lipsit de ustensile pentru ras; barba îmi crescuse lungă şi bogată – însă constituia un ghem deprimant de compact, cenuşiu ca fierul.

Nebogipfel îmi arătă cum puteam să diversific funcţiunile ochelarilor mei. Atingând suprafaţa într-un anume fel, era posibil să-i determin să mărească imaginea obiectelor îndepărtate, făcându-le să arate atât de apropiate şi de limpezi ca şi cum ar fi fost lângă mine. Mi-am pus numaidecât ochelarii şi i-am focalizat pe o pată din zare despre care crezusem că era un pâlc de copaci, dar se dovedi că nu era altceva decât un pinten de stâncă, care părea puternic erodat

sau topit.

În primele zile m-am mulţumit pur şi simplu *să fiu* acolo, pe acea pajişte decolorată. M-am apucat să fac lungi plimbări; îmi scoteam ghetele, bucurându-mă de senzaţia ce mi-o produceau nisipul şi iarba care îmi mângâiau degetele, iar adesea rămâneam numai cu rufăria de corp, în lumina dogoritoare a Soarelui. Curând am ajuns să am tenul de culoarea boabelor de cafea – deşi proeminenţele frunţii mele pleşuve mai degrabă se arseseră – de parcă m-aş fi găsit la cură de odihnă în Bognor[21]!

Seara mă retrăgeam în coliba mea. Era destul de tihnit înăuntru, cu uşa închisă, iar eu dormeam bine, cu haina pe post de pernă şi cu moliciunea caldă a platformei sub mine.

Cea mai mare parte a timpului mi-am petrecut-o studiind Interiorul cu ochelarii mei care măreau. Stăteam pe marginea platformei sau mă tolăneam pe un petic mătăsos de iarbă, cu capul rezemat de haină, şi mă uitam în jur la văzduhul complex.

Regiunea Interiorului din partea opusă poziţiei mele, dincolo de Soare, trebuie că se afla pe ecuatorul Sferei; aşa că mi-am închipuit că această zonă se asemăna cel mai mult cu Pământul – unde gravitaţia era puternică, iar presiunea aerului mare. Fâşia centrală era comparativ îngustă – nu mai mult de câteva zeci de milioane de mile lăţime. (Spun „nu mai mult” cu destulă uşurinţă, însă fireşte că ştiam că tot Pământul s-ar fi pierdut, ca o simplă firimitură, pe acest fundal titanic!) Dincolo de banda mediană, suprafaţa părea a fi de un cenuşiu monoton, greu de

---

21 Staţiune turistică pe litoralul Mării Mânecii, în Sud-Estul Angliei (n.. trad.).

distins prin filtrul albastru al văzduhului, şi am putut să remarc doar puţine detajii. Într-una dintre acele regiuni de mare latitudine se găsea o pată alb-argintie, cu nişte forme de mări de culoare gri-deschis închise în ea, ce mi-a amintit întrucâtva de Lună; iar în altă parte se zărea un crâmpei de portocaliu-aprins – aproape perfect eliptic – a cărui natură nu am putut să o descifrez absolut deloc. Mi-am adus aminte de acei Morloci transformaţi pe care îi întâlnisem, ce veniseră din zonele cu gravitaţie scăzută ale cochiliei exterioare, de la depărtare de Ecuator, şi m-am întrebat dacă existau oameni deformaţi care trăiau în acele hărţi-lumi cu gravitaţie redusă de la latitudinile mai mari ale Interiorului.

Când am privit în ansamblu acea centură mediană interioară, asemănătoare Pământului, o mare parte din aceasta părea a fi nepopulată; reuşeam să observ imense oceane şi deserturi ce ar fi putut să înghită lumi întregi, strălucind în necontenita lumină a Soarelui. Acele pustiuri de uscat ori de apă separau *insulele-lumi*: regiuni bogate în detalii, ceva mai mari decât ar fi fost Pământul, dacă ar fi fost jupuit şi desfăşurat pe acea suprafaţă.

Într-un loc am văzut o lume a ierbii şi a pădurii, cu oraşe alcătuite din clădiri scânteietoare ce se înălţau deasupra arborilor, într-altul am desluşit o lume ce părea a fi din gheaţă, ai cărei locuitori supravieţuiau, pesemne, precum strămoşii mei din erele glaciare ale Europei; poate că lumea era atât de rece deoarece o montaseră pe vreo platformă imensă. – M-am gândit eu, ridicată la limita atmosferei. În unele dintre lumi puteam să descopăr semne de industrializare: un complex covor de oraşe, fumul neguros al fabricilor,

golfurile tăiate de poduri, siajele navelor pe mările împrejmuite de uscat – şi, uneori, câte o dâră de vapori în înalturile văzduhului, despre care îmi închipuiam că provenea de la vreo navă zburătoare.

Acestea erau destul de obişnuite, cu toate că unele dintre lumi treceau dincolo de capacitatea mea de înţelegere.

Am zărit oraşe care pluteau în aer, deasupra propriilor lor umbre, şi clădiri colosale, care ar fi făcut Zidul Chinezesc să pară ridicol, lăţindu-se prin peisajele modificate artificial… Nu puteam să-mi închipui soiul de oameni care erau nevoiţi să locuiască în asemenea locuri.

În unele zile mă trezeam într-o relativă întunecime. O pânză groasă de nori atârna deasupra solului, iar nu mult după aceea pornea să cadă o aversă puternică. Mi-a trecut prin minte că vremea din Interior fusese pesemne reglată – căci îmi imaginam cu uşurinţă colosalele energii ciclonice pe care le-ar fi putut genera rotaţia rapidă a acelei lumi imense. Mă plimbam prin ploaie un pic, savurând parfumul tare al apei proaspete. În astfel de zile, locul părea mult mai asemănător cu Pământul, uluitoarea parte opusă a Interiorului şi orizontul său imprecis fiind ascunse de ploaie şi de nori.

După îndelungate cercetări cu ochelarii telescopici, am descoperit că întinderea ierboasă din jurul meu era la fel de lipsită de relief cum mi se arătase la prima vedere. Într-o zi – luminoasă şi caldă – am hotărât să încerc să ajung la pintenul stâncos despre care am pomenit, care era singura formă distinctă până la zarea conturată de ceaţă, chiar şi în cea mai

senină dimineaţă. Am băgat alimente şi apă în desaga pe care mi-o improvizasem din haina boţită şi am pornit la drum; am mers cât de mult am putut, până când am obosit, apoi m-am întins pe jos, încercând să adorm. Însă nu puteam să rămân pe loc, nu în plin soare, iar după câteva ceasuri m-am lăsat păgubaş. Am mai parcurs o scurtă bucată de drum, însă pintenul stâncos nu părea să se apropie şi începu să mă cuprindă teama, atât de departe de platformă. Dacă mă prăbuşeam la pământ istovit, sau mă accidentam cine ştie cum? Nu aş fi putut să-l chem pe Nebogipfel şi aş fi abandonat orice nădejde de a mă întoarce în propriul meu timp: de fapt, aş fi murit în iarbă precum o gazelă rănită. Iar toate acestea, numai pentru o plimbare până la o grămadă anonimă de piatră!

Simţindu-mă ridicol, m-am întors şi am pornit înapoi spre platforma mea.

18. Noii Eloi

La câteva zile după aceasta, am ieşit din coliba mea după o perioadă de somn şi mi-am dat seama că lumina era ceva mai intensă decât de obicei. M-am uitat în sus şi am văzut că surplusul de lumină provenea dintr-un punct insuportabil de strălucitor, situat la câteva grade de arc de Soarele static. Am înhăţat ochelarii şi am studiat acel nou astru.

Era o insulă-lume în flăcări. Cum mă uitam, o serie de explozii uriaşe zguduiră suprafaţa, ridicând nori ce se deschideau ca nişte flori frumoase şi ucigătoare. Deja, am gândit eu. Insula-lume era pesemne pustiită de viaţă, căci nimic nu putea supravieţui conflagraţiei la care fusesem martor, dar exploziile încă se prăvăleau pe pământ din înalturi – şi toate acestea într-o tăcere sinistră!

Vreme de câteva ore, insula-lume a scânteiat mai intens decât Soarele, iar eu am înţeles că asistam la o tragedie titanică, provocată de om – sau de urmaşii acestuia.

Pretutindeni pe bolta mea de piatră – acum, că începusem să caut – am văzut stigmatul *Războiului*.

Într-un loc, am remarcat o lume în care enorme fâşii de uscat păreau a fi luate în stăpânire de un război de poziţii epuizant şi distrugător: am văzut brazde maronii în ţinuturile rurale răscolite, imense tranşee cu lăţimea de sute de mile, în care, îmi închipuiam eu, oamenii luptau şi piereau, an după an. În altul, se

zarea un oraş arzând, cu fuioare de vapori albi deasupra sa, şi m-am întrebat dacă nu cumva acolo fusese utilizată vreo armă aeriană. Iar altundeva, am dat peste o lume devastată de consecinţele războiului, cu continentele pustiite şi carbonizate, cu siluetele oraşelor de-abia vizibile printr-o pătură învolburată de nori negri.

M-am întrebat oare câte dintre aceste desfătări se abătuseră asupra propriului meu Pământ, în anii de după plecarea mea!

După câteva asemenea zile, nu mi-am mai pus ochelarii perioade îndelungate. Am început să găsesc acest acoperiş al bolţii, zugrăvit pretutindeni cu războaie, insuportabil de apăsător.

Unii dintre oamenii vremurilor mele erau în favoarea războiului – l-ar fi întâmpinat cu braţele deschise, cred, socotindu-l, de pildă, o modalitate de eliberare a tensiunilor dintre marile Puteri. Aceştia considerau războiul – următorul, cel puţin – ca fiind o mare purificare, ca fiind *ultima* încleştare ce se impunea să fie purtată vreodată. Însă nu era aşa, puteam eu să văd acum; oamenii duceau războaiele din pricina moştenirii fiarei lăuntrice, iar orice explicaţie era o simplă raţionalizare furnizată de creierele noastre supradimensionate.

Mi-am închipuit ce s-ar fi întâmplat dacă Marea Britanie şi Germania ar fi fost proiectate într-o regiune de-aici, ca alte două pete de culoare pe văzduhul de stâncă M-am gândit la cele două naţiuni care acum îmi păreau, din perspectiva mea detaşată, într-o stare de mizerie economică şi morală fără rost. Şi m-am îndoit că existase vreo persoană din 1891, din oricare dintre cele două ţări, care ar fi putut să-mi vorbească

despre avantajele războiului, indiferent de rezultat! Cât de ridicol şi de zadarnic ar fi părut un astfel de conflict, dacă Noua Britanie şi Germania ar fi fost întradevăr proiectate pe Interiorul acestei monstruoase Sfere.

Pe întreg cuprinsul Sferei, milioane de vieţi umane de neînlocuit erau irosite în asemenea confruntări, care îmi păreau la fel de îndepărtate şi de absurde, ca şi picturile de pe tavanul unei catedrale. Aţi fi tentaţi să credeţi că oamenii care trăiau în Sferă aceea – capabili să vadă un milion de insule-lumi precum cea a lor – se lepădaseră de ambiţiile lor meschine şi descoperiseră genul de perspectivă pe care o aveam eu acum. Însă – se părea – nu era aşa; componentele fundamentale ale instinctelor omeneşti încă dominau, chiar şi în anul de graţie 657208. Aici, pe Sferă, nici măcar pilda cotidiană a unei mii sau a unui milion de lupte ce se dădeau pe tot întinsul cerului de fier nu era suficientă, aparent, pentru a-i face pe oameni să priceapă deşertăciunea şi cruzimea Războiului.

Mi-am dat seama că mintea mea revenea, prin contrast, la Nebogipfel şi la semenii lui, şi la societatea lor Raţională. Recunosc că o anumită repulsie încă îmi stârnea fiori, când mă gândeam la Morloci şi la practicile lor nefireşti, însă acum am înţeles că aceasta izvora din propriile mele prejudecăţi primitive şi din experienţa nefericită în lumea Weenei, care era absolut irelevantă pentru aprecierea lui Nebogipfel.

În acel moment eram în stare – fiindcă avusesem timp să reflectez – să-mi dau seama cum survenise probabil eliminarea diferenţierilor sexuale la Morloci.

M-am gândit la modul în care, în cazul oamenilor, se întind cercurile de loialitate ale unui individ. Mai întâi, acesta trebuie se lupte pentru supravieţuirea personală şi a urmaşilor săi direcţi. Apoi se va lupta pentru fraţi – însă poate numai cu o ardoare diminuată, de vreme ce trebuie împărţită agoniseala comună. Ca următoare prioritate, omul se va lupta pentru copiii fraţilor şi pentru rubedenii mai îndepărtate, cu o râvnă din ce în ce mai mică.

Astfel, cu o deprimantă certitudine, devotamentul şi acţiunile oamenilor pot fi prevăzute; căci numai printr-o asemenea ierarhizare de loialităţi – într-o lume stăpânită de lipsuri şi de instabilitate – este posibil ca moştenirea cuiva să fie păstrată pentru generaţiile viitoare.

Însă moştenirea Morlocilor era la adăpost – şi nu prin intermediul copiilor sau familiilor individuale, ci prin uriaşa resursă colectivă care era Sfera. Iar astfel, diferenţele şi specializările sexelor au devenit lipsite de relevanţă – ba chiar dăunătoare, pentru bunul mers al lucrurilor.

Straşnică ironie, mi-am zis, că exact acest diagnostic – al dispariţiei sexelor dintr-o lume ce devenise stabilă, abundentă şi paşnică – îl aplicasem cândva Eloilor decadenţi şi splendizi; iar acum, ajungeam să înţeleg că rudele lor slute, Morlocii, fuseseră acelea care, în această variantă a lucrurilor, atinseseră în fapt acest ţel dificil!

Toate astea îşi făcură efectul în mintea mea Şi, încetul cu încetul – am avut nevoie de câteva zile – am ajuns la o decizie în privinţa viitorului.

Nu mai puteam rămâne în Interior; după perspectiva aproape divină pe care mi-o oferise Nebogipfel, n-aş

mai fi suportat să-mi irosesc viaţa şi energiile în oricare dintre acele conflicte fără noimă care măturau ca nişte incendii acele imense câmpii. Nici să rămân cu Nebogipfel şi cu Morlocii nu puteam; pentru că nu sunt Morloc şi necesităţile mele umane fundamentale aveau să-mi facă insuportabil un trai ca al lui Nebogipfel.

În plus – aşa cum am mai zis – nu eram capabil să trăiesc cu ideea că Maşina Timpului încă exista, un dispozitiv ce putea face atât de multe pentru a strica Istoria!

Am început să întocmesc un plan pentru a rezolva toate acestea, iar apoi l-am convocat pe Nebogipfel.

— Când a fost construită Sfera, spuse Nebogipfel, s-a produs o schismă. Aceia care au dorit să trăiască în felul în care trăiseră oamenii dintotdeauna au venit în Interior. Iar aceia care au vrut să lase în urmă străvechea dominaţie a genelor...

— ... au devenit Morloci. Şi astfel, războaiele – eterne şi fără sens – scaldă precum valurile această nemărginită suprafaţă a Interiorului.

— Da

— Nebogipfel, Sfera este menită să-i întreţină pe aceşti cvasioameni – pe aceşti Noi Eloi – să le ofere spaţiu pentru a-şi purta războaiele, fără a distruge Umanitatea?

— Nu. Îşi ridică umbrela de soare într-o atitudine demnă, pe care n-am mai găsit-o caraghioasă. Fireşte că nu! Sfera este menită *pentru Morloci*, aşa cum ne zici tu: pentru a face disponibile energiile unui astru în vederea achiziţiei de cunoştinţe. Nebogipfel clipi din ochii săi enormi. Căci ce scop pot avea fiinţele

inteligente, decât acela de a colecta şi de a stoca toate informaţiile disponibile?

Memoria mecanică a Sferei, mai spuse el, semăna cu o imensă Bibliotecă, în care era păstrată înţelepciunea speciei, acumulată pe parcursul a jumătate de milion de ani; iar o mare parte din truda perseverentă a Morlocilor pe care îi văzusem era dedicată strângerii în continuare de informaţie, sau clasificării şi. Reinterpretării datelor deja colectate.

Aceşti Noi Morloci erau o rasă de erudiţi! Şi întreaga energie a Soarelui fusese afectată dezvoltării răbdătoare, ca a unui coral, a acelei măreţe Biblioteci.

Mi-am frecat barba.

— Înţeleg asta – cel puţin motivul. Am impresia că nu diferă mult de imboldurile care mi-au dominat propria viaţă, însă nu vă temeţi că, într-o bună zi, veţi termina această căutare? Ce veţi face când matematica va ajunge la perfecţiune, de pildă, iar Teoria finală a universului fizic va fi probată?

El scutură din cap – alt gest pe care îl preluase de la mine.

— Aşa ceva nu e cu putinţă. Un om din propria ta vreme – Kurt Gödel[22] – a fost primul care a demonstrat aceasta.

---

22 Kurt Gödel (n. 28 aprilie 1906, Brno – d. 14 ianuarie 1978, Princeton, New Jersey) a fost un logician, matematician şi filozof austriac care s-a stabilit în 1940 în SUA. Gödel are cercetări fundamentale în matematică şi logică: teorema completitudinii calculului cu predicate, metoda aritmetizării meta-matematicii, teorema incompletitudinii sistemelor formale, teorema imposibilităţii demonstrării necontradicţiei sistemelor formale cu mijloacele sistemului însuşi, prima definiţie a funcţiei recursive generale. Teoremele de incompletitudine ale lui Gödel au o mare semnificaţie logică şi filosofică pentru că ele pun evidenţă caracterul deschis al cunoaşterii matematice. În prima perioadă a activităţii sale, Gödel a făcut parte din *Cercul de la Viena*. Mai târziu a criticat subiectivismul lui Russell şi al altora în problemele filosofice ale logicii moderne.

— Cine?
— Kurt Gödel, un matematician care s-a născut cu vreo zece ani după plecarea ta în timp...
Acest Gödel – am fost uimit să aflu, în vreme ce Nebogipfel îşi dovedea din nou cunoştinţele temeinice asupra epocii mele – avea să demonstreze, prin 1930, că matematica nu poate fi niciodată epuizată; în schimb, sistemele sale logice trebuie să fie etern amplificate prin încorporarea adevărului ori falsităţii unor noi axiome.
— Mă apucă durerile de cap când mă gândesc la asta! Pot să-mi închipui cum a fost primită ideea acestui biet Gödel când a adus asemenea noutăţi la cunoştinţa lumii. Bătrânul meu profesor de algebră l-ar fi dat afară din clasă.
— Gödel a arătat că strădaniile noastre, spre a dobândi cunoaştere şi înţelegere, *nu pot fi finalizate niciodată*, rosti Nebogipfel.
Înţelegeam.
— V-a oferit un scop infinit.
Morlocii erau ca o lume de călugări stăruitori, pricepeam eu acum, care trudeau neobosiţi pentru a descifra lucrarea marelui nostru Univers.
În cele din urmă – la Sfârşitul Timpului – acea colosală Sferă, cu mintea ei mecanică şi cu răbdătorii ei slujitori, Morlocii, avea să devină un soi de Dumnezeu, cuprinzând Soarele.
Am fost de acord cu Nebogipfel că nu putea exista un scop mai înalt pentru o specie inteligentă!
Repetasem în minte următoarele cuvinte, pe care le-am rostit cu atenţie:
— Nebogipfel, vreau să mă întorc pe Pământ. Vreau să lucrez cu tine la Maşina Timpului.

Capul său se aplecă în faţă.

— Sunt încântat. Valoarea pentru cunoaşterea noastră va fi imensă.

Am continuat cu discutarea acestei sugestii, însă nu am mai avut nevoie de alte mijloace de persuasiune – căci Nebogipfel nu păru bănuitor şi nu mă luă la întrebări.

Şi astfel am făcut puţinele pregătiri pentru a părăsi această Prerie fără sens. În timp ce trebăluiam, mi-am păstrat gândurile doar pentru mine.

Ştiusem dinainte că Nebogipfel – atât de dornic să obţină tehnologia călătoriei în timp – avea să-mi accepte propunerea. Şi mă durea întrucâtva, în lumina noii mele înţelegeri cu privire la demnitatea constitutivă a Noilor Morloci, că acum eram silit să-l înşel!

Urma să mă întorc într-adevăr pe Pământ împreună cu Nebogipfel – însă nu aveam intenţia de a rămâne acolo; căci de îndată ce puneam din nou mâna pe maşina mea, intenţionam să fug cu ea, în trecut.

19. Cum am traversat spaţiul interplanetar

Am fost nevoit să aştept trei zile până ce Nebogipfel se declară gata de plecare; trebuia, spuse el, să aşteptăm până când Pământul şi partea noastră de Sferă se aliniau în configuraţia potrivită.

Gândurile mele se îndreptară spre călătoria ce mă aştepta cu oarecare impacienţă – n-aş zice teamă, căci, la urma urmei, deja supravieţuisem unei asemenea traversări interplanetare, chiar dacă fusesem fără cunoştinţă în perioada aceea, ci mai degrabă curiozitate febrilă. Am făcut speculaţii asupra mijloacelor prin care ar putea fi propulsat iahtul spaţial al lui Nebogipfel. M-am gândit la Verne[23], cu membrii arţăgoşi ai Clubului Tunarilor din Baltimore, care trăgeau cu acel tun aberant un obuz ce conţinea oameni, pentru a străbate distanţa dintre Pământ şi Lună. Însă era nevoie doar de un calcul mental ca să se arate că o acceleraţie suficientă pentru a lansa un proiectil dincolo de gravitaţia Pământului ar fi fost, de asemenea, atât de puternică, încât mi-ar fi împrăştiat trupul, ca şi pe cel al lui Nebogipfel, pe pereţii interiori ai obuzului precum pelteaua de căpşuni.

Atunci, ce?

Se ştie prea bine faptul că spaţiul interplanetar este lipsit de aer, aşadar nu puteam zbura ca păsările de pe Pământ, căci păsările se bazează pe capacitatea

---

23 Jules Verne (1828-1905), celebru scriitor francez de anticipaţie autorul face aluzie aici la romanul său *De la Pământ la Lună* (n. trad.).

aripilor lor de a disloca aerul. Or, dacă nu există aer, n-ai ce să disloci! Poate, am presupus eu, iahtul meu spaţial avea să fie acţionat de vreo formă avansată de rachetă de artificii – căci o rachetă, care zboară prin împingerea în afară a unor cantităţi din propriul ei carburant, ar fi posibil să funcţioneze în vidul spaţial, dacă ar transporta cu ea oxigenul care să-i întreţină combustia...

Însă acestea erau nişte ipoteze vulgare, mărginite de înţelegerea mea de secol XIX. Cum să ştiu ce era cu putinţă în anul de graţie 657208? Îmi imaginam bastimente navigând cu gravitaţia Soarelui la babord ca şi cum ar fi fost un vânt invizibil; sau, îmi spuneam, poate era vorba de manipularea unor câmpuri magnetice ori de alt tip.

Astfel se dezlănţuiră speculaţiile mele, până ce Nebogipfel veni să mă convoace, pentru ultima oară, din Interior.

În vreme ce coboram în întunecimea Morlocă, am rămas cu capul lăsat pe spate, privind spre lumina din ce în ce mai slabă a Soarelui; şi – exact înainte să-mi pun ochelarii – mi-am promis că data următoare când chipul îmi va simţi dogoarea astrului omului are să fie în propriul meu secol!

Cred că mă aşteptasem să fiu transportat în echivalentul Morloc al unui port, cu enorme iahturi spaţiale din abanos lipindu-se de Sferă ca nişte pacheboturi de un doc.

Ei bine, nu era nimic de felul acesta; în schimb, Nebogipfel mă conduse – pe o distanţă nu mai mare de câteva mile, folosindu-ne de fâşiile de trotuar rulant – către o zonă lipsită de artefacte şi paravane,

şi de Morloci în genere, însă altminteri cu nimic ieşită din comun. Iar în mijlocul acelei zone se găsea o capsulă mică – o cutie cu pereţi transparenţi ceva mai înaltă decât mine – ca o cabină de ascensor – care şedea acolo, gheboşată, pe Podeaua împroşcată cu stele.

La îndemnul lui Nebogipfel, am intrat în cabină. Nebogipfel mă urmă, iar în spatele nostru, compartimentul se etanşeiză cu un şuierat al uşii-diafragmă. Cabina era aproximativ paralelipipedică, cu muchiile şi colturile rotunjite conferindu-i un aspect oarecum romboidal. Înăuntru nu se găsea nici o mobilă; existau totuşi nişte bare verticale dispuse la intervale.

Nebogipfel cuprinse cu degetele sale palide una dintre aceste bare.

— Ar trebui să te pregăteşti. În momentul lansării, schimbarea gravitaţiei efective este bruscă.

Am găsit foarte tulburătoare aceste vorbe calme! Ochii lui Nebogipfel, întunecaţi de ochelari, erau aţintiţi asupra mea cu obişnuitul lor amestec deconcertant de curiozitate şi spirit analitic; şi am remarcat că degetele sale se strângeau pe bară.

Apoi – se întâmplă mai repede decât pot eu istorisi – *Podeaua se deschise*. Cabina căzu din Sferă, iar eu şi Nebogipfel împreună cu ea!

Am izbucnit în ţipete şi m-am apucat de o bară aşa cum un ţânc se agaţă de piciorul mamei sale.

Am privit în sus, iar acolo se vedea suprafaţa Sferei, transformată acum într-un imens acoperiş negru, ce ascundea privirii mele jumătate din univers. În centrul acestui tavan am putut să observ un dreptunghi de

întuneric de o culoare mai deschisă, care reprezenta trapa prin care ieşisem; chiar în timp ce urmăream această privelişte, trapa se diminua pe măsură ce distanţa crescu şi, în orice caz, deja se închidea în spatele nostru. Coborî în câmpul meu vizual cu o lentoare magistrală, indicând cum capsula-compartiment în care ne găseam începea să se rostogolească prin spaţiu. Îmi era limpede ce se întâmplase: orice şcolar poate să obţină acelaşi efect învârtind o praştie pe deasupra capului, dând apoi drumul sforii. Ei bine, „sfoara” care ne ţinuse în interiorul Sferei rotitoare – soliditatea Podelei – dispăruse acum şi noi fuseserăm aruncaţi în vid, fără prea mare ceremonie.

Iar dedesubtul meu – de-abia am avut puterea să arunc o privire în jos – se găsea un puţ de stele, o hrubă fără fund, în care Nebogipfel şi cu mine aveam să cădem pentru vecie!

— Nebogipfel, pentru numele lui Dumnezeu, ce ni s-a întâmplat? S-a petrecut vreun dezastru?

El mă cercetă. Fapt tulburător, picioarele sale pluteau la câţiva inci deasupra podelei capsulei – căci, în timp ce compartimentul se prăbuşea prin spaţiu, la fel şi noi, în interiorul său, ne prăvăleam ca nişte boabe de mazăre într-o cutie de chibrituri!

— Am fost eliberaţi de pe Sferă. Efectele rotaţiei sale sunt...

— Înţeleg toate astea, am zis eu, dar de ce? Ne este hărăzit să cădem tot drumul până la Pământ?

Am găsit răspunsul său de-a dreptul îngrozitor.

— În esenţă, rosti el, da.

Apoi, îmi secătui toată energia pentru întrebări, căci mi-am dat seama că şi eu începusem să plutesc în

acea micuţă cabină precum un balon; şi, o dată ce am priceput acest lucru, în mine se iscă o luptă cu greaţa care dură minute în şir.

În cele din urmă, mi-am recăpătat, într-o oarecare măsură, stăpânirea asupra trupului.

L-am pus pe Nebogipfel să-mi explice principiile acestui zbor către Pământ. Iar când termină, am înţeles cât de elegantă şi de economică era soluţia Morlocilor de a călători între Sferă şi cordonul de planete care supravieţuiseră – atât de frumoasă, încât ar fi trebuit să o prevăd şi să las deoparte toate speculaţiile mele absurde despre rachete, deşi aici se găsea o altă dovadă a tendinţei inumane din sufletul Morloc! În locul grandiosului iaht spaţial pe care mi-l închipuisem, aveam să străbat drumul de la orbita lui Venus până la Pământ cu ceva nu mai mare decât acest sicriu romboidal.

Puţini oameni din veacul meu pricepeau exact cât de mult din univers este spaţiu liber, cu numai câteva enclave de căldură şi de viaţă înotând prin el, şi ce viteze imense sunt necesare pentru a traversa distanţele interplanetare în timp util. Însă Sfera Morlocilor, la ecuatorul său, deja se mişca extrem de rapid. Aşadar, Morlocii nu mai aveau nevoie de rachete ori de tunuri pentru a atinge viteze interplanetare. Pur şi simplu, dădeau drumul capsulelor din Sferă şi lăsau rotaţia să facă restul.

Şi aşa procedaseră şi cu noi. La asemenea viteze, îmi spuse Morlocul, trebuia să ajungem în vecinătatea Pământului în numai şaptezeci şi cinci de ore.

M-am uitat împrejur prin capsulă, însă n-am izbutit să văd nici urmă de rachetă sau de alt generator de

forţă motrice. Eram suspendat în acea cabină micuţă, simţindu-mă enorm şi neîndemânatic; barba îmi plutea în faţă într-un nor cenuşiu, iar haina se încăpăţâna să se încreţească toată în zona omoplaţilor.

— Înţeleg principiile lansării, i-am zis lui Nebogipfel. Însă cum este controlată această capsulă?

El ezită câteva secunde.

— Nu este controlată. Ai priceput greşit ceea ce ţi-am spus. Capsula nu are nevoie de forţă motrice, căci viteza îi este dată de Sferă...

— Da, am rostit eu, neliniştit. Am înţeles toate astea. Însă dacă, în momentul acesta, am detecta că am ieşit de pe cursul stabilit, printr-o greşeală de lansare – că vom rata Pământul?

Îmi dădeam seama că cea mai minusculă eroare pe Sferă, chiar şi de o fracţiune de grad de arc, putea – din cauza imensităţii distanţelor interplanetare – să ne facă să trecem la milioane de mile de Pământ şi apoi, probabil, să ne continuăm naufragiul prin vidul dintre stele, repartizând vinovăţia până ce aerul nostru se epuiza!

El păru încurcat.

— N-a existat nici o greşeală.

— Dar totuşi, am stăruit eu, dacă ar fi vreuna, poate vreo defecţiune mecanică – atunci cum am putea, din capsula aceasta, să corectăm traiectoria?

Morlocul căzu pe gânduri câtva timp înainte să răspundă.

— Nu se produc defecţiuni, reluă el. Şi de aceea capsula nu are nevoie de propulsie corectivă, aşa cum sugerezi.

La început, pur şi simplu, nu mi-a venit să cred şi l-

am pus pe Nebogipfel să repete de câteva ori înainte de a accepta adevărul. Însă asta era – după lansare, naveta plutea printre planete cu tot atâta inteligenţă ca şi o piatră azvârlită: capsula mea se prăbuşea prin spaţiu la fel de neajutorată precum obuzul lunar al lui Verne.

În timp ce eu protestam împotriva nesăbuinţei acestui sistem, am avut impresia că Morlocul era tot mai uluit – de parcă insistam asupra unei probleme de o moralitate îndoielnică, într-o discuţie cu un vicar având mintea deschisă numai de ochii lumii – şi m-am lăsat păgubaş.

Capsula se răsuci lent, făcând ca stelele îndepărtate şi grandiosul perete care era Sfera să se învârtească în jurul nostru; cred că, fără acea rotaţie, poate aş fi izbutit să-mi închipui că eram odihnit şi în siguranţă, într-un deşert, noaptea; însă rostogolitul făcea imposibil să uit că mă găseam într-o ladă fragilă şi izolată, ce cădea fără punct de sprijin, fără susţinere sau vreo modalitate de direcţionare. Mi-am petrecut primele câteva ore în acea capsulă paralizat de frică! Nu puteam să mă obişnuiesc cu transparenţa pereţilor din jurul nostru, nici cu ideea că, acum, după ce fuseserăm lansaţi, nu aveam nici o posibilitate de a modifica traiectoria. Călătoria poseda elementele unui coşmar – o cădere prin bezna nesfârşită, fără mijloace de a schimba situaţia pentru a-mi salva viaţa. Şi iată în câteva cuvinte deosebirea fundamentală dintre mintea unui Morloc şi mintea unui om. Căci care om şi-ar fi pus viaţa la bătaie într-o călătorie balistică, pe distanţe interplanetare, fără putinţa de a ajusta cursul? Însă aceasta era calea Noilor Morloci: după o jumătate de milion de ani în care tehnologia fusese

constant îmbunătăţită. Morlocii se puteau lăsa pe mâna maşinilor fără să stea pe gânduri, căci maşinile nu îi trădaseră *niciodată*.

Eu însă nu eram Morloc!

Cu toate acestea, încetul cu încetul, starea mea sufletească se mai ameliora. Cu excepţia rostogolitului lent al capsulei, care continuă pe întreg parcursul drumului nostru până la Pământ, orele trecură într-o nemişcare şi tăcere întrerupte numai de răsuflarea ca o şoaptă a tovarăşului meu Morloc. În navă era relativ cald – aşadar eram suspendat într-un confort fizic complet. Pereţii erau alcătuiţi din acea substanţă generatoare a Podelei şi, printr-o atingere a lui Nebogipfel, mi-au fost puse la dispoziţie hrană, băutură şi alte lucruri trebuincioase, deşi oferta era mai limitată decât pe Sferă, care avea o Memorie mai mare decât capsula noastră.

Şi astfel am navigat prin impozanta catedrală a spaţiului interplanetar într-o tihnă desăvârşită. Am început să am senzaţia că fusesem destrupat şi mă cuprinse o stare de detaşare şi independenţă deplină. Nu semăna cu o călătorie, nici măcar – după acele prime ore – cu un coşmar; în schimb, căpătă natura unui vis.

20. Relatarea mea despre viitorul îndepărtat

În cea de-a doua zi a zborului, Nebogipfel mă întrebă încă o dată despre prima mea călătorie în viitor.

— Ai reuşit să-ţi recuperezi maşina de la Morloci. Îmi reaminti el. Şi ai plecat mai departe în viitorul acelei Istorii...

— O perioadă îndelungată, pur şi simplu, m-am ţinut de maşină, mi-am amintit eu, cam aşa cum mă agăţ acum de aceste bare, fără să mă intereseze încotro mergeam. În cele din urmă m-am sforţat să mă uit la cronometre şi am descoperit că acele se roteau nebuneşte, cu o enormă rapiditate, tot mai adânc în viitor.

Trebuie să-ţi aduci aminte – i-am spus eu – că în cealaltă Istorie, axa Pământului şi rotaţia sa nu fuseseră ajustate. Noaptea şi ziua încă fâlfâiau ca nişte aripi deasupra Pământului, iar drumul Soarelui încă se cufunda între solstiţiile sale pe măsură ce anotimpurile se derulau. Treptat însă am devenit conştient de o schimbare: În ciuda vitezei mele neschimbate prin timp, licărul nopţilor şi al zilelor reapăru şi deveni tot mai pronunţat.

— Pământul îşi încetinea rotaţia, spuse Nebogipfel.

— Da. În cele din urmă, zilele au ajuns să se întindă pe intervale de secole. Soarele devenise o cupolă – imens şi furios – emanând o căldură diminuată. Din când în când, lumina sa devenea mai intensă, ca nişte spasmuri care aminteau de

strălucirea sa pierdută, însă de fiecare dată revenea la stacojiul său apăsător.

Am început să-mi încetinesc căderea prin timp...

Când m-am oprit, mă aflam într-un peisaj dintr-acelea despre care socotisem întotdeauna că trebuia să predomine pe Marte. Grandiosul Soare imobil atârna la orizont, iar în cealaltă jumătate a bolţii, aştri sculptaţi parcă în os încă licăreau. Stâncile risipite prin acest ţinut erau de un roşu virulent, mânjite cu verde-intens, ca de licheni, pe fiecare plan îndreptat spre Vest.

Maşina rămase pe o plajă ce cobora domol către o mare, atât de calmă de parcă ar fi fost învelită în sticlă. Aerul era rece şi foarte rarefiat; mă simţeam ca şi cum aş fi fost suspendat pe culmea unor munţi îndepărtaţi. Puţine detalii rămăseseră din topografia cunoscută a văii Tamisei; mi-am închipuit cum eroziunea glaciaţiilor şi respiraţia lentă a mărilor nimiciseră, pesemne, orice urmă a peisajului pe care îl cunoscusem – şi orice urmă de Umanitate...

Împreună cu Nebogipfel, pluteam acolo, atârnat în spaţiul cutiei noastre strălucitoare, iar eu îi şopteam istoria acelei viitorimi îndepărtate; în acea linişte, am redescoperit amănunte pe care poate nu le relatasem prietenilor mei din Richmond.

— Am observat o făptură asemănătoare unui cangur, mi-am reamintit eu. Avea poate trei metri înălţime... gheboşată, cu membrele grele şi umerii încovoiaţi. Sărea pe plajă – părea tare oropsită, îmi aduc aminte – iar blana cenuşie îi era încâlcită. Râcâia plăpândă stâncile, în mod evident încercând să scoată nişte bucăţi de licheni, pentru a-şi lua masa jalnică.

Văzând-o, mă cuprinse un fior; apoi, am fost surprins să remarc faptul că acea creatură poseda câte cinci degete firave, atât la membrele superioare, cât şi la cele inferioare. Şi avea o frunte proeminentă şi ochii îndreptaţi în faţă. Aceste resturi de umanitate erau nespus de dezagreabile!

Însă apoi am simţit o atingere pe ureche, ca un fir de păr care mă gâdila, şi m-am răsucit în şa.

Exact în spatele maşinii se găsea o altă arătare. Semăna cu un centiped, am impresia, dar de dimensiuni gigantice: cu lăţimea de trei-patru picioare, lungimea de circa treizeci de picioare, corpul segmentat, iar chitina plăcilor sale – erau stacojii – scotea un hârşâit în timp ce creatura se deplasa! Cilii, fiecare lung de un picior, se agitau prin aer, umezi; iar unul dintre aceştia mă atinsese. Acum, dihania îşi ridică acel ciot care era, de fapt, capul ei, cu gura larg căscată şi mandibulele jilave unduind; avea un set hexagonal de ochi ce se rotiră, fixându-se asupra mea.

Am atins maneta şi am alunecat prin timp, fugind de această dihanie.

Am apărut pe aceeaşi plajă mohorâtă, însă de data aceasta am zărit un furnicar de creaturi centipede, căţărându-se greoaie unele pe celelalte, cu carapacele hârşâind. Aveau o multitudine de picioare pe care se târau, săltându-şi corpurile pe măsură ce avansau. Iar în mijlocul acestei grămezi colcăinde am văzut un morman – scund şi însângerat – şi m-am gândit la acea tristă fiară-cangur pe care o observasem mai înainte.

N-am putut îndura această scenă de măcel! Am apăsat pe manete şi am străbătut un milion de ani.

Acea plajă groaznică încă dăinuia. Acum însă, când m-am întors cu spatele la mare, am văzut în depărtare, pe panta goală din spatele meu, o făptură cu imense aripi albe, de fluture, care scânteiau şi fâlfâiau prin văzduh. Torsul său avea poate aceeaşi mărime ca acela al unei femei micuţe, iar aripile, palide şi translucide, erau uriaşe. Glasul său era înfiorător – uman, într-un mod bizar – şi o dezolare neţărmurită îmi împovăra sufletul.

Apoi am observat o mişcare în peisajul din preajma mea: o creatură ca un ieşind de stâncă roşie, de pe Marte, ce se deplasă pe nisip către mine. Era un soi de crab: un animal de mărimea unui divan, cu câteva picioare care îl purtau pe plajă, şi ochi – cenuşii-roşietici, însă umani după formă – dispuşi pe pedunculi, legănându-se înspre mine. Gura sa, la fel de complicată ca un dispozitiv mecanic, zvâcnea şi forfeca în timp ce creatura se deplasa, iar carcasa sa metalică era murdărită de verdele lichenilor apatici.

Când fluturele, slut şi fragil, ajunse să bată din aripi deasupra mea, creatura asemănătoare crabului întinse spre el cleştii săi mari. Rată ţinta. Însă am senzaţia că am văzut bucăţi dintr-o carnaţie albicioasă prinse în strânsoarea acelui enorm cleşte.

De când am reflectat la acea privelişte – i-am spus lui Nebogipfel – o amară înţelegere s-a consolidat în mintea mea. Căci am impresia că această rânduială cu prădătorul butucănos şi prada firavă ar putea reprezenta o consecinţă a relaţiilor dintre Eloi şi Morloci pe care le observasem mai înainte.

— Însă formele erau atât de diferite: centipedele, iar apoi crabii…

— În decursul unor asemenea pustiuri de timp, am

insistat eu, presiunea evolutivă este atât de mare, încât formele speciilor sunt extrem de plastice – aşa ne învaţă Darwin – iar regresia zoologică constituie o forţă dinamică. Adu-ţi aminte că tu şi cu mine – şi Eloii, şi Morlocii – suntem cu toţii, dacă priveşti dintr-o perspectivă temporală suficient de mare, doar nişte rude din aceeaşi familie ancestrală a ţiparilor.

Poate – am speculat eu – Eloii se refugiaseră în văzduh într-o disperată-încercare a speciei de a scăpa de Morloci, iar acei prădători ieşiseră din cavernele lor, abandonându-şi complet, în cele din urmă, simulacrele de invenţii mecanice, şi acum se târau pe acele plaje reci, aşteptând ca un fluture-Eloi să obosească şi să cadă din cer. Astfel, acest conflict imemorial, cu rădăcinile în decadenţa socială, fusese redus în sfârşit la esenţele sale lipsite de raţiune.

Am călătorit în continuare – i-am zis lui Nebogipfel – cu salturi de câte un mileniu, în viitor. Acea gloată de crustacee încă mişuna printre straturile de licheni şi stânci. Soarele deveni tot mai mare şi mai slab.

Ultima mea oprire a fost la treizeci de milioane de ani în viitor, unde Soarele se transformase într-o cupolă ce acoperea un imens arc al bolţii. Ningea – o zloată aspră şi necruţătoare. Am început să tremur şi am fost nevoit să-mi bag mâinile la subsuoară. Puteam să văd omătul de pe coama dealurilor, palid în lumina stelelor, şi uriaşii munţi de gheaţă care pluteau în derivă pe eterna mare.

Crabii dispăruseră, dar verdele viu al covoarelor de licheni persista. Pe un banc de nisip din mare, am avut impresia că disting un obiect negru, în care am crezut că zvâcnea o fărâmă de viaţă.

O eclipsă – pricinuită de trecerea uneia dintre planetele interioare pe deasupra suprafeţei Soarelui – proiectă acum o umbră pe scoarţa planetei. Nebogipfel, poate că tu te-ai fi simţit în largul tău acolo, dar pe mine m-a cuprins o groază neţărmurită şi am ieşit din maşină pentru a-mi reveni. Apoi, când prima geană a Soarelui stacojiu reapăru în văzduh, am văzut că acea mogâldeaţă de pe bancul de nisip într-adevăr mişca. Era o minge de carne – ca un cap fără trup – având peste un iard în diametru, cu două fascicule de tentacule care atârnau aidoma unor degete. Pe post de gură avea un plisc, iar nasul îi lipsea. Ochii săi – doi la număr, mari şi întunecaţi – păreau umani...

Şi chiar în clipa în care îi descriam creatura răbdătorului Nebogipfel, am recunoscut similitudinea dintre această viziune din viitor şi straniul meu companion de pe parcursul celei mai recente călătorii prin timp – făptura luminată verzui, plutitoare, căruia îi spusesem Observatorul. Am căzut în muţenie. Oare era posibil, am cugetat eu, ca Observatorul meu să nu fie decât o vedenie, de la sfârşitul vremurilor?

— Şi astfel, am rostit în cele din urmă, am urcat din nou în maşina mea – îmi era cumplit de teamă să stau acolo, neajutorat, în acel ger teribil – şi am revenit în propriul meu secol.

Am continuat să vorbesc în şoaptă, iar ochii imenşi ai lui Nebogipfel rămaseră aţintiţi asupra mea. Am observat la el scânteieri remanente din acea curiozitate şi din acel simţ al minunării care definesc umanitatea.

Acele câteva zile din spaţiu par să aibă puţină

legătură cu restul vieţii mele; uneori, perioada pe care am petrecut-o în acel compartiment se aseamănă cu un răgaz de o clipă, mai scurt decât o bătaie de inimă în marele şuvoi al vieţii mele, iar alteori am impresia că am trăit în acea capsulă o veşnicie, rătăcind printre lumi. Era ca şi cum aş fi fost detaşat de viaţa mea şi aş fi putut să privesc asupra ei din afară, de parcă era un roman neterminat. Iată-mă ca bărbat tânăr, jucându-mă cu experimentele, maşinăriile şi grămezile mele de Plattnerită, dând cu piciorul ocaziilor de a ieşi în lume, de a învăţa despre viaţă, despre dragoste, politică şi artă – refuzând până şi să dorm – în strădaniile mele către perfecţiunea de neatins a înţelegerii. Ba chiar aveam impresia că mă puteam vedea după încheierea acestui voiaj interplanetar, cu planul meu de a-i dezamăgi pe Morloci şi de a evada în propria mea epocă. Încă intenţionam să duc la bun sfârşit acest plan – trebuie să înţelegeţi – dar era ca şi cum aş fi urmărit acţiunile altuia, ale unei persoane mai mărunte decât mine.

În cele din urmă, mi-a trecut prin gând că mă transformam într-o creatură desprinsă nu numai de lumea în care mă născusem – ci de toate lumile, precum şi de Spaţiu şi Timp. Oare ce aveam să devin în propriul meu viitor decât, din nou, un fir de conştiinţă năpăstuit de Vânturile Timpului?

De-abia când Pământul deveni perceptibil mai apropiat – o umbră ceva mai întunecată pe fundalul Spaţiului, cu lumina astrelor reflectându-se pe pântecele oceanelor – m-am simţit readus la vechile griji ale Umanităţii; încă o dată, amănuntele proiectelor mele – ca şi speranţele, şi temerile legate de viitor – îşi reluară în creierul meu ticăitul de

orologii ce funcţionau de la naştere.

N-am să uit niciodată scurtul interludiu interplanetar, iar uneori – când sunt între somn şi trezie – îmi închipui că plutesc iarăşi între Spaţiu şi Pământ, având drept unic tovarăş un Morloc răbdător.

Nebogipfel medita la viziunea mea asupra viitorului îndepărtat.

— Ai afirmat că ai străbătut treizeci de milioane de ani.

— Sau mai mult, am răspuns eu. Poate izbutesc să-mi aduc aminte cronologia mai precis, dacă...

El făcu un semn cu mâna, arătând că nu conta.

— Ceva nu este în regulă. Descrierea ta cu privire la evoluţia Soarelui este plauzibilă, însă pieirea lui – ne spun savanţii noştri – ar trebui să survină peste mii de milioane de ani, şi nu după doar câteva milioane.

Eu m-am simţit ofensat.

— Ţi-am povestit ce am văzut, onest şi exact.

— Nu mă îndoiesc că aşa ai făcut, zise Nebogipfel. Însă singura concluzie este aceea că în cealaltă Istorie – la fel ca şi în a mea – Soarele nu a evoluat fàra intervenţie.

— Vrei să spui că...

— Vreau să spun că s-a săvârşit o încercare grosolană de a regla intensitatea sau longevitatea Soarelui – sau poate amândouă, aşa cum am făcut noi ca să exploatăm astrul pentru materiale habitabile.

Ipoteza lui Nebogipfel era aceea că poate Eloii şi Morlocii mei nu reprezentau întreaga poveste a Umanităţii, în acea Istorie pierdută şi tristă. Poate – specula el – o rasă de constructori părăsise Pământul şi încercase să modifice Soarele, exact aşa cum făcuseră propriii săi strămoşi.

— Însă încercarea a eşuat, am rostit eu...

— Da, Constructorii nu s-au mai întors niciodată pe Pământ – care a fost lăsat pradă lentei tragedii a Eloilor şi Morlocilor, iar Soarele a devenit instabil, durata sa de existenţă fiind scurtată.

Eram îngrozit şi nu puteam suporta să mai discut despre asta. M-am agăţat de o bară, iar gândurile mi s-au întors către interior.

Am meditat iarăşi la acea plajă dezolantă, la acele forme hidoase şi involuate ce aminteau de Umanitate şi la totala lor lipsă de inteligenţă. Viziunea fusese suficient de sumbră când socotisem că reprezenta o izbândă finală a inexorabilelor presiuni ale evoluţiei şi regresiunii asupra visului uman al Minţii – însă acum înţelegeam că poate de vină fusese însăşi Omenirea, cu ambiţiile ei arogante, care dezechilibrase acele forţe contrare şi îşi accelerase astfel propria nimicire!

Modul în care ne-a capturat Pământul a fost complicat. Trebuia să reducem viteza cu câteva milioane de mile pe oră, pentru a ne sincroniza cu traiectoria planetei în jurul Soarelui.

Am executat câteva piruete, pe o spirală descendentă, în jurul pântecelui planetei; Nebogipfel îmi spuse că această capsulă se cuplase la câmpurile magnetice şi gravitaţionale ale Pământului – o cuplare sporită de anumite materiale ale carcasei şi de manevrele sateliţilor: luni artificiale, ce orbitau în jurul Pământului şi ajustau efectele sale naturale. Am înţeles că viteza noastră era cedată Pământului – care, pentru eternitate de-atunci încolo, avea să se deplaseze ceva mai departe de Soare şi un pic mai rapid.

M-am lipit de peretele compartimentului, urmărind cum se desfăşura peisajul întunecat al pământului. Am putut să desluşesc, din loc în loc, strălucirea câtorva dintre cele mai mari puţuri de încălzire ale Morlocilor şi am remarcat o serie de turnuri imense şi zvelte ce păreau să se ridice chiar deasupra atmosferei. Nebogipfel mă lămuri că acele construcţii erau utilizate de capsulele ce parcurgeau drumul de la Pământ la Sferă.

Am văzut nişte punctişoare de lumină ce se târau de-a lungul acelor turnuri: erau compartimentele interplanetare, conţinând Morloci care aveau să fie transportaţi pe Sfera lor. Prin intermediul unui astfel de turn, mi-am dat seama, fusesem eu -în stare de inconştienţă – lansat în spaţiu şi dus pe Sferă. Structurile funcţionau ca nişte ascensoare extra-atmosferice şi o serie similară de manevre de cuplare precum ale noastre – făcute în succesiune inversă, dacă mă înţelegeţi – azvârleau fiecare capsulă în spaţiu.

Viteza pe care o dobândeau capsulele la lansare nu era aceeaşi cu cea imprimată de rotaţia Sferei, şi astfel, călătoria spre exterior dura mai mult decât întoarcerea însă la sosirea pe Sferă, câmpurile magnetice avea să capteze cu uşurinţă compartimentele, accelerându-le pe o orbită de *rendez-vous* perfectă.

În cele din urmă, ne-am cufundat în atmosfera Pământului. Carcasa începu să lumineze din pricina căldurii de frecare, iar nava se zgudui: era prima senzaţie de mişcare pe care o percepeam după câteva zile – dar Nebogipfel mă avertizase, şi eu eram deja pregătit, agăţat de barele de susţinere.

Cu această strălucire meteoritică de foc am scăpat de ultimele resturi ale vitezei noastre interplanetare. Am urmărit cu oarece nelinişte peisajul întunecat care se desfăşura dedesubt, pe măsură ce noi cădeam – am avut senzaţia că pot să văd panglica lată, cu meandre, a Tamisei – şi am început să mă întreb dacă nu cumva, după ce străbătuserăm o asemenea distanţă, aveam, la urma urmei, să fim zdrobiţi de stâncile nemiloase ale Pământului!

Însă apoi...

Impresiile pe care le am în legătură cu etapa finală a coborârii noastre înfiorătoare sunt înceţoşate şi parţiale. Ajunge să pomenesc de o navă, ceva aidoma unei imense păsări, care se prăvăli din văzduh şi ne înghiţi într-un soi de stomac. În beznă, am simţit un zguduit serios în vreme ce nava aceea disloca aerul, pentru a reduce din viteză; iar apoi, coborârea noastră continuă cu extremă blândeţe.

Următorul lucru pe care am putut să-l remarc au fost stelele. Nu se vedea nici urmă din acea navă-pasăre. Capsula noastră era aşezată pe solul uscat şi sterp al Dealului Richmond, la nici o sută de iarzi de Sfinxul-cel-Alb.

21. Pe Dealul Richmond

Nebogipfel comandă dilatarea capsulei, iar eu am ieşit din ea, îndesându-mi ochelarii pe faţă. Peisajul cufundat în noapte deveni limpede şi detaliat şi, pentru prima dată, am putut să disting câteva amănunte ale acestei lumi din anul de graţie 657208.

Firmamentul era plin de stele, iar cicatricea de întuneric provocată de Sferă era conturată şi distinctă. Se simţea un miros de rugină, venind dinspre nisipul omniprezent, şi o anumit iz de stătut, precum cel al lichenilor şi al muşchilor. Pretutindeni, aerul se saturase de miasma dulceagă a Morlocilor.

Eram uşurat că scăpasem din acea structură romboidală şi că puteam să simt sub ghete pământul solid. Am urcat cu paşi mari panta colinei, către piedestalul cu plăci de bronz al Sfinxului, şi am rămas acolo, la jumătatea drumului până în vârful Dealului Richmond, în locul în care ştiam că, odinioară, se aflase casa mea. Ceva mai în sus se găsea o nouă construcţie, o colibă mică şi pătrată. N-am izbutit să zăresc nici ţipenie de Morloc. Ce diferenţă clară faţă de impresiile mele anterioare, când – în vreme ce bâjbâiam prin beznă – avusesem senzaţia că aceştia se găseau peste tot.

Nu se vedea nici urmă de Maşina Timpului – numai făgaşele săpate adânc în nisip şi acele amprente bizare şi înguste de picioare, specifice Morlocilor. Oare maşina mea fusese din nou târâtă în interiorul

bazei Sfinxului? Aşadar, Istoria se repeta! Sau aşa socoteam eu. Mi-am simţit pumnii încleştându-se, atât de repede încât detaşata mea stare interplanetară se evaporă, iar panica prinse să clocotească în mine. M-am calmat. Oare chiar eram atât de smintit, încât să nădăjduiesc că Maşina Timpului avea să mă aştepte lângă capsulă de îndată ce aceasta se deschidea? Nu puteam să recurg la violenţă – nu acum, când planul meu de evadare ajunsese aşa departe! Nebogipfel mi se alătură.

— Se pare că suntem doar noi doi aici, am rostit eu.

— Copiii au fost evacuaţi din această regiune.

Mă cuprinse iarăşi o izbucnire de ruşine.

— Chiar sunt atât de periculos?... Spune-mi, unde se află maşina mea?

El îşi scosese ochelarii, însă nu puteam să citesc ceva în acei ochi cenuşii-roşietici.

— Este la adăpost. A fost transportată într-un loc mai convenabil. Dacă doreşti, o poţi inspecta.

Aveam senzaţia că eram legat de Maşina Timpului cu un cablu din oţel, care mă trăgea într-acolo! Năzuiam să dau fuga la maşină şi să sar în şa – să scap de această lume a beznei şi a Morlocilor şi să mă îndrept spre trecut!... Însă se cerea să fiu răbdător. Străduindu-mă să păstrez un ton normal, am răspuns:

— Nu este necesar.

Nebogipfel mă conduse pe deal, până la micuţa structură pe care o remarcasem mai devreme. Avea obişnuita construcţie simplă, dintr-o bucată, a Morlocilor; aducea cu o casă de păpuşi, cu o singură uşă prinsă în balamale şi cu un acoperiş în pantă, înăuntru se găseau o saltea pe post de culcuş, cu o pătură pe ea, un scaun şi o mică tavă cu mâncare şi

apă – toate având un aspect solid, fapt reconfortant pentru mine. Raniţa mea se afla pe saltea.

M-am întors spre Nebogipfel.

— Aţi fost atenţi, am spus eu, cu sinceritate.

— Îţi respectăm drepturile.

Apoi, Morlocul se depărta de adăpostul meu. Când mi-am scos ochelarii, acesta se topi într-o umbră.

Am închis uşa cu oarece uşurare. Era o plăcere să mă întorc chiar şi o vreme la tovărăşia mea umană. Mă simţeam ruşinat că plănuiam, atât de sistematic, să-i înşel pe el şi poporul lui! Însă proiectele mele deja mă purtaseră peste o distanţă de sute de milioane de mile – până la câteva sute de iarzi de Maşina Timpului – iar acum nu puteam îndura gândul unui eşec.

Ştiam că dacă eram nevoit să-i pricinuiesc vreun rău lui Nebogipfel pentru a scăpa, aveam să o fac!

Am deschis raniţa pe dibuite şi am găsit o lumânare, pe care apoi am aprins-o. O lumină galbenă liniştitoare şi un fuior de fum transformă acea cutie inumană într-un cămin. Morlocii îmi reţinuseră vătraiul – aşa cum aş fi fost în stare să anticipez – însă cea mai mare parte a celorlalte lucruri îmi fusese lăsată. Până şi cuţitul meu cu plasele se afla acolo. Folosindu-mă de el şi de o tavă a Morlocilor pe post de oglindă rudimentară, mi-am dat jos ţepii iritanţi din barbă şi m-am ras cât am izbutit de bine. Am fost în stare să-mi lepăd rufăria de corp şi să îmbrac alta nouă – n-aş fi crezut vreodată că nişte şosete cu adevărat curate ar putea să-mi producă atâtea senzaţii de desfătare senzuală – şi m-am gândit cu drag la doamna Watchets, care împachetase aceste articole nepreţuite pentru mine.

În cele din urmă – şi lucrul cel mai plăcut – mi-am scos o pipă din raniţă, am umplut-o cu tutun şi am aprins-o de la flacăra lumânării.
Exact în aceste condiţii, cu câteva dintre posesiunile mele în jur şi cu mirosul pătrunzător al celui mai bun tutun de care dispuneam încă persistând, m-am aşezat în acel culcuş, am tras pătura peste mine şi am adormit.

M-am trezit în beznă.
Era un lucru straniu să mă scol fără lumina zilei – de parcă aş fi fost deranjat în primele ceasuri ale dimineţii – şi nu m-am simţit niciodată odihnit după un interval de somn, în tot răstimpul cât m-am aflat în Noaptea cea Neagră a Morlocilor; era ca şi cum trupul meu n-ar fi putut să calculeze în ce perioadă a zilei era.
Îi spusesem lui Nebogipfel că mi-ar plăcea să inspectez Maşina Timpului şi am fost stăpânit de o puternică nervozitate câtă vreme am luat un mic-dejun frugal şi mi-am făcut toaleta Planul meu nu cuprindea prea multe în ceea ce priveşte strategia: pur şi simplu, voiam să iau maşina, de îndată ce mi se oferea ocazia! Mă bazam pe presupunerea că Morlocii, după milenii de dispozitive sofisticate, care îşi puteau schimba total forma, nu ştiau ce să facă cu un aparat atât de primitiv, aflat în construcţie, cum era Maşina Timpului. Eram de părere că nu se aşteptau ca o acţiune atât de simplă precum ataşarea celor două „manete” să poată să redea funcţionalitatea maşinii – sau cel puţin aşa mă rugam!
Am ieşit din adăpost. După toate peripeţiile mele, manetele de la Maşina Timpului se găseau în

siguranţă în buzunarul interior al hainei.

Nebogipfel se apropie de mine, cu mâinile goale şi picioarele sale subţiri lăsând în nisip nişte urme ca de leneş. M-am întrebat de câtă vreme stătea în preajmă, aşteptând să ies.

Am mers împreună pe coasta dealului, îndreptându-ne spre Sud, în direcţia Parcului Richmond. Am pornit fără vreun preambul, căci Morlocii nu erau adepţii conversaţiei inutile.

Cum am mai spus, casa mea se aflase pe Petersham Road, în porţiunea de sub Hill Rise. Ca atare, se găsise la jumătatea spinării Dealului Richmond, la câteva sute de iarzi depărtare de râu. Avusese o vedere frumoasă către Vest – sau aşa ar fi fost, în lipsa copacilor ce o blocau – şi se putuse observa o porţiune din pajiştile de la Petersham, de dincolo de râu. Ei bine, în anul de graţie 657208, toată puzderia de obstacole fusese rasă, iar eu eram în stare să mă uit în jos spre povârnişul unei văi adâncite, pe unde Tamisa îşi croise noua sa matcă, scânteind în lumina aştrilor. Puteam să remarc, din loc în loc, gurile de jeratic ale puţurilor de căldură ale Morlocilor, punctând peisajul întunecat O mare parte din panta dealului era nisip gol ori năpădit de muşchi, însă puteam sa zăresc nişte petice dintr-o substanţă ce semăna cu acea sticlă moale care căptuşea Sfera, lucind în lumina sporită a astrelor.

Râul însuşi îşi săpase o nouă albie la circa o milă de amplasamentul din secolul al XIX-lea; se părea că tăiase cotul dintre Hampton şi Kew, astfel că, acum, Twickenham şi Teddington se aflau pe malul estic. Aveam impresia că valea era mult mai adâncă decât în vremea mea – ori poate că Dealul Richmond fusese

înălţat prin cine ştie ce proces geologic. Mi-am adus aminte de o migraţie similară a Tamisei în primul meu voiaj în timp. Aşadar, am avut eu senzaţia, discrepanţele dintre Istoriile umane erau simple mărunţişuri; la urma urmei, lentele procese geologice şi de eroziune aveau să-şi continue munca lor perseverentă indiferent de circumstanţe.

Am găsit o clipă pentru a arunca o privire pe panta dealului, către parc, căci mă întrebam oare cât timp supravieţuiseră vântului schimbării acei codri străvechi, cu cetele de cerbi roşii şi lopătari. Acum, parcul nu putea fi mai mult decât un pustiu întunecos, populat doar de cactuşi şi de câţiva măslini. Am simţit cum inima îmi împietreşte. Poate că aceşti Morloci erau înţelepţi şi răbdători – poate că strădaniile lor sârguincioase de pe Sferă. În slujba cunoaşterii, era demne de toată lauda – însă nepăsarea cu care tratau străbunul Pământ reprezenta o ruşine!

Am ajuns în apropierea porţii Richmond a parcului. În preajma, amplasamentului lui „Star and Garter”,[24]

Poate la o jumătate de milă de poziţia casei mele. Pe o bucată plată de pământ fusese aşternută o platformă dreptunghiulară din sticlă moale; această platformă licărea în crâmpeiele de lumină siderală. Părea făcută din acel minunat material sticlos din care era realizată şi Podeaua Sferei, iar din această suprafaţă fuseseră invocate o multitudine de podiumuri şi paravane pe care ajunsesem să le recunosc ca fiind uneltele caracteristice Morlocilor. Acum erau abandonate; în preajmă nu exista nimeni, cu excepţia mea şi a lui Nebogipfel. Iar acolo – chiar în

24 „Steaua şi Jartiera” - organizaţie înfiinţată în secolul al XVIII-lea, ce administrează o serie de cluburi pentru veterani şi de cămine pentru invalizi de război ai armatei britanice (n. trad.).

mijlocul platformei – am zărit o încâlceală butucănoasă şi urâtă, din alamă şi nichel, cu fildeşul ca osul albit strălucind în lumina astrelor, iar şaua de bicicletă plasată în centrul structurii: era Maşina Timpului, în mod evident intactă şi gata să mă ducă acasă!

22. Rotaţii şi decepţii

Am simţit cum îmi zvâcneşte inima; mi-a venit greu să merg cu paşi măsuraţi în urma lui Nebogipfel – însă am izbutit. Mi-am băgat mâinile în buzunarele hainei şi am apucat cele două manete de control aflate acolo. Deja eram suficient de aproape de maşină pentru a vedea ştifturile unde ar fi trebuit potrivite manetele, pentru ca aparatul să funcţioneze, şi intenţionam să lansez maşina de îndată ce puteam, pentru a scăpa din locul acesta!

— După cum observi, zicea Nebogipfel, maşina n-a suferit nici o pagubă – am deplasat-o, dar nu am încercat să ne băgăm în mecanismul ei...

Am căutat să-i distrag vigilenţa sporită.

— Ia spune-mi, acum, că ai studiat maşina şi ai ascultat teoriile mele pe acest subiect, ce impresie ai?

— Maşina ta este o realizare extraordinară – devansând cu mult epoca sa.

N-am fost niciodată o persoană care să se dea în vânt după complimente.

— Plattnerita mi-a oferit posibilitatea să o construiesc, am rostit eu.

— Da. Mi-ar plăcea să cercetez această „Plattnerită” mai îndeaproape. Îşi puse ochelarii şi studie barele scânteietoare de cuarţ ale aparatului. Am vorbit – un pic – despre Istoriile multiple: despre posibila existenţă a câtorva versiuni ale lumii. Tu însuţi ai fost martor la două...

— Istoria Eloilor şi a Morlocilor, şi Istoria Sferei.

— Trebuie să te gândeşti la aceste versiuni ale Istoriei ca la nişte coridoare paralele, întinzându-se în faţa ta. Maşina Timpului îţi oferă posibilitatea să parcurgi aceste coridoare înainte şi înapoi. Coridoarele există independent unele de celelalte: un om care priveşte în lungul unui coridor va vedea o Istorie completă şi necontradictorie. El nu poate avea cunoştinţă de alt coridor, şi nici coridoarele nu se pot influenţa reciproc. Însă, în anumite coridoare, condiţiile ar putea să fie foarte deosebite. În unele, până şi legile fizicii este posibil să difere...

— Zii înainte!

— Ai spus că funcţionarea maşinii tale depinde de o distorsiune a Spaţiului şi Timpului, rosti el. Transformarea unei călătorii în Timp într-una prin Spaţiu. Ei bine, sunt de acord: aşa îşi exercită Plattnerita efectele. Într-adevăr, dar cum se obţine acest lucru? Acum închipuie-ţi, zise el, un univers – o altă Istorie – în care această distorsiune Spaţiu-Timp este extraordinar de pronunţată.

Continuă cu descrierea unei variante de univers care aproape îmi depăşea imaginaţia: În care rotaţia era inclusă în înseşi structura universului.

— Rotaţia impregnează fiecare punct al Spaţiului şi Timpului. O piatră, aruncată în exterior dintr-o poziţie ar fi văzută ca urmând o traiectorie pe spirală: inerţia sa ar acţiona precum un compas, făcând-o să orbiteze în jurul punctului din care a fost lansată. Ba chiar, unii cred că până şi în universul nostru s-ar putea produce o asemenea rotaţie. Însă la o scară colosal de lentă: e nevoie de o sută de mii de milioane de ani pentru a realiza o singură învârtire...

— Ideea universului în rotaţie a fost descrisă întâia oară la câteva decenii după vremea ta – de Kurt Gödel, de fapt[25].

— Gödel? Am avut nevoie de un moment pentru a localiza numele. Tipul care va demonstra imperfectibilitatea matematicii?

— Acelaşi.

Am dat ocol maşinii şi am rămas cu degetele crispate pe manete. Intenţionam să fac în aşa fel încât să ajung exact în cel mai favorabil loc pentru a mă întinde către maşină.

— Spune-mi cum explică aceasta funcţionarea maşinii mele.

— Are legătură cu schimbarea axelor. Într-un univers în rotaţie, este posibilă *o călătorie prin spaţiu, însă prin care să se ajungă în trecut ori în viitor*. Universul nostru se învârteşte, dar atât de încet, încât o astfel de traiectorie ar măsura o sută de mii de milioane de ani-lumină în lungime şi ar dura aproape un milion de milioane de ani pentru a fi străbătută!

— Nu prea folositoare practic, aşadar.

— Închipuie-ţi un univers cu densitate mult mai mare decât a universului nostru: un univers la fel de dens, în orice punct, precum miezul unui atom de materie. Acolo, rotaţia s-ar realiza într-o fracţiune de secundă.

— Însă noi nu ne găsim într-un astfel de univers, am replicat eu, fluturând din mână prin spaţiul gol. Asta este evident.

---

25 Mai exact, in 1950, în comunicarea «*Rotating Universe*» in *General Relativity Theory* («*Universuri în rotaţie*» în *Teoria relativităţii generale*); caracteristica cea mai interesantă a acestor tipuri de universuri este absenţa timpului cosmic; pentru o prezentare amănunţită vezi *Cosmologia secolului XX*, de Jacques Merleau-Ponty, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1978, pp. 264-271 (n. trad.).

— Dar este posibil să ne găsim, pentru fracţiuni de secundă, şi asta graţie maşinii tale – ori cel puţin componentei de Plattnerită. Ipoteza mea este aceea că, datorită unor proprietăţi ale Plattneritei, Maşina Timpului pe care ai realizat-o oscilează prin acest univers ultra-dens şi, la fiecare itineraţie, exploatează schimbarea de axe din acea realitate pentru a ajunge, printr-o succesiune de salturi, în trecut ori în viitor! Aşadar, parcurgi o spirală prin timp...

Am meditat asupra acestor idei. Erau extraordinare, de bună-seamă, dar aveam senzaţia că nu reprezentau altceva decât o prelungire oarecum fantastică, a concepţiilor mele preliminarii referitoare la împletirea Spaţiului şi a Timpului şi la fluiditatea axelor lor relevante. Şi în plus, impresia mea subiectivă despre călătoria în timp se lega de senzaţia de învârtire – de rotaţie.

— Aceste idei sunt uimitoare, cu toate că sunt de părere că s-ar cădea să fie examinate mai adânc, i-am zis lui Nebogipfel.

El ridică privirea înspre mine.

— Flexibilitatea mentală de care dai dovadă este impresionantă, pentru o persoană din epoca ta evolutivă.

De-abia am auzit remarca sa de final. Acum mă găseam suficient de aproape. Nebogipfel atinse o şină a maşinii, cu un deget, prudent. Dispozitivul scânteie, punându-şi în evidenţă masivitatea, iar o boare răvăşi firele subţiri de păr de pe braţul Morlocului. El îşi retrase iute mâna. M-am uitat ţintă la ştifturi, repetând în minte acţiunea simplă de a scoate din buzunare manetele şi de a le potrivi. N-avea să-mi ia mai mult de o secundă! Oare eram capabil să termin

această manevră înainte ca Nebogipfel să mă lase inconştient cu razele sale verzi?

Întunericul se strângea în jurul meu, iar miasma de Morloc era puternică. Într-o clipă – am gândit, copleşit de o ardoare de nestăpânit – s-ar putea să scap de toate astea!

— Este ceva în neregulă?

Nebogipfel îmi privea chipul cu acei ochi ai săi enormi şi întunecaţi, iar poziţia lui era dreaptă şi încordată. Deja era bănuitor! Oare mă trădasem? Şi deja, în bezna de dincolo, ştiam eu, gurile a nenumărate arme trebuie că erau ridicate spre mine – aveam doar câteva secunde înainte de a fi pierdut!

Sângele îmi urlă în urechi. Am tras manetele din buzunare şi, cu un ţipăt, m-am lăsat deasupra maşinii. Am înfipt micile pârghii în ştifturile lor, apoi, cu o singură mişcare, am tras manetele. Maşina prinse să tremure şi, în acel ultim moment, se produse o străfulgerare verde, iar eu am avut impresia că totul se terminase pentru mine! După care, stelele dispărură, şi tăcerea se lăsă asupra mea. Am simţit o extraordinară senzaţie de răsucire, apoi, sentimentul cumplit de prăbuşire, însă am întâmpinat cu bucurie acea lipsă de confort, căci era experienţa familiară a călătoriei temporale!

Am răcnit puternic. Izbutisem – mă întorceam prin timp – eram liber!

... Iar apoi am conştientizat o răcoare în jurul grumazului – ceva moale, ca şi cum acolo s-ar fi aşezat o insectă, *un freamăt*.

Mi-am ridicat mâna spre beregată – şi am atins părul unui Morloc!

CARTEA A DOUA

PARADOX

1. Argonauţii temporali

Am cuprins cu mâna acel antebraţ plăpând şi l-am desprins de pe gâtul meu. Lângă mine, pe cadrul de nichel şi alamă, stătea răşchirat un trup păros – o faţă îngustă, cu ochelari, se afla în apropierea mea – iar mirosul dulceag-fetid, de Morloc, era pătrunzător!

— *Nebogipfel*.

Glasul său era subţire şi slab, iar pieptul părea să-i palpite. Oare îi era frică?

— Aşadar, ai scăpat. Şi atât de uşor...

Parcă era o păpuşă din cârpă şi păr de cal, agăţându-se cât era de mare de maşina mea Reprezenta o amintire a acelei lumi de coşmar din care fugisem; aş fi putut să-l arunc în afară într-o clipită, sunt sigur, dar mi-am stăpânit mâinile.

— Poate că voi, Morlocii, mi-aţi subestimat capacitatea de acţiune, i-am zis eu tăios. Însă tu – tu ai *bănuit*, nu-i aşa?

— Da. Exact în acea ultimă secundă... Cred că am

devenit adeptul interpretării limbajului inconştient al trupului tău. Mi-am dat seama că intenţionai să pui în funcţiune aparatul – şi de-abia am avut timp să ajung la tine, înainte să... Crezi că ne-am mai putea îndrepta? Şopti el. Stau cam incomod şi mă tem să nu cad din maşina ta.

Se uită la mine în vreme ce eu mă gândeam la această propunere. Simţeam că trebuia să iau o decizie, indiferent care; îl acceptam ca tovarăş de călătorie în maşină – sau nu?

Însă n-aş fi fost în stare să-l arunc afară; mă cunoşteam prea bine!

— Of, foarte bine!

Şi astfel, ca doi Argonauţi Temporali, am executat un extraordinar balet, acolo, în mijlocul hăţişului care îl constituia maşinăria mea. Am continuat să-l strâng pe Nebogipfel de braţ – pentru a nu cădea şi pentru a mă asigura că nu încearcă să atingă comenzile aparatului – şi m-am răsucit până ce am ajuns să stau călare pe şa. N-am fost un bărbat agil nici măcar în tinereţe, iar în momentul în care am încheiat acţiunea gâfâiam şi eram irascibil. Între timp, Nebogipfel se cuibări într-o porţiune convenabilă din construcţia aparatului.

— De ce m-ai urmat, Nebogipfel?

Morlocul, uitându-se atent la peisajul întunecat şi diluat al călătoriei în timp, nu răspunse, totuşi, am avut impresia că înţeleg. Mi-am amintit de interesul şi de uimirea sa atunci când îi povestisem despre viitor, în perioada în care împărţiserăm capsula interplanetară. Pentru Morloc fusese un imbold de moment să urce după mine – să descopere dacă, într-adevăr, călătoria în timp era o realitate – şi un imbold

provocat de o curiozitate ce descindea, la fel ca şi a mea, din aceea a unei maimuţe! M-am simţit mişcat din pricina asta, într-un mod confuz, şi am devenit ceva mai cald cu Nebogipfel. Umanitatea se schimbase mult în anii ce ne despărţeau, însă aceea era dovada că, totuşi, curiozitatea, impulsul nepotolit de *a afla* – şi cutezanţa ce vine o dată cu el – nu muriseră complet!

Apoi ţâşnirăm în lumină – deasupra capului meu am văzut dezmembrarea Sferei – Soarele gol inundă maşina, iar Nebogipfel prinse să urle.

Mi-am scos ochelarii. Mai întâi. Soarele fără cochilie atârnă imobil pe boltă, dar, nu mult după aceea, începu să se abată de la poziţia sa fixă; străbătea un arc pe cer, din ce în ce mai rapid, iar fâlfâitul zilelor şi nopţilor reveni pe Pământ. În cele din urmă, Soarele ajunse să zboare prin văzduh prea rapid, pentru a mai putea fi urmărit, şi se transformă într-o panglică luminoasă, iar alternanţa nopţilor şi zilelor a fost înlocuită cu acea lucoare sidefie uniformă, mai degrabă rece.

Astfel, am văzut eu, era dezlegată regularizarea axei Pământului şi a rotaţiei.

Morlocul se făcu ghem, cu faţa vârâtă în piept. Avea ochelarii pe ochi, însă protecţia pe care o ofereau aceştia nu părea suficientă; parcă încerca să se îngroape în măruntaiele maşinii, iar spinarea îi strălucea albă în lumina diluată a Soarelui.

Nu m-am putut abţine să nu râd. Mi-am adus aminte cum el omise să mă prevină atunci când capsula noastră cu destinaţia Pământ fusese eliberată de pe Sferă în spaţiu. Ei bine, asta era răsplata!

— Nebogipfel, e numai lumină solară.

Nebogipfel îşi ridică chipul. În strălucirea sporită, ochelarii săi se întunecaseră până la impenetrabilitate; părul de pe faţă îi era încâlcit şi, aparent, năclăit de lacrimi. Carnaţia trupului său, vizibilă prin blană, licărea într-un alb-pal.

— Nu-s numai ochii, murmură el. Chiar şi această stare atenuată a luminii îmi provoacă durere. Când vom ieşi, în lumina orbitoare a Soarelui...

— Arsuri solare! Am exclamat eu.

După atâtea generaţii în beznă, acest Morloc avea să fie mai vulnerabil, chiar şi în faţa soarelui potolit al Angliei, decât ar fi fost cel mai palid roşcovan la Tropice. Mi-am scos haina

— Uite, am adăugat, asta ar trebui să te apere. Nebogipfel îşi puse veşmântul în jurul său, ghemuindu-se sub cutele acestuia.

— Şi în plus, am zis, când voi opri maşina, o să am grijă să ajungem când afară este noapte, aşa că vom găsi un adăpost pentru tine.

În timp ce mă gândeam la asta, mi-am dat seama că sosirea în ceasurile întunericului ar fi fost, oricum, o idee bună: ce mai privelişte aş fi constituit dacă apăream pe Dealul Richmond cu acest monstru din viitor, în mijlocul unei mulţimi de oameni ieşită la plimbare, rămasă cu gura căscată!

Pe coasta dealului, verdeaţa permanentă se retrase, revenind la un ciclu sezonal. Am început traversarea Erei Construcţiilor Măreţe, despre care am vorbit mai devreme. Nebogipfel, cu haina trasă deasupra capului, se uita afară cu evidentă fascinaţie, pe măsură ce podurile şi turnurile treceau precum ceaţa pe deasupra peisajului pâlpâitor. În ceea ce mă

priveşte, simţeam o uşurare intensă, căci ne apropiam de propriul meu secol.

Brusc, Nebogipfel scoase un şuierat – era un sunet bizar, ca de pisică – şi se lipi şi mai mult de structura maşinii. Privea ţintă în faţă, cu ochii enormi şi holbaţi.

M-am întors spre el şi mi-am dat seama că extraordinarele efecte optice pe care le observasem în timpul călătoriei mele spre anul de graţie 657208 apăruseră iarăşi. Aveam senzaţia că întinderile de stele, ţipătoare şi ticsite, încercau să străpungă suprafaţa diluată a lucrurilor, de jur-împrejurul meu... Iar acolo, plutind la numai câţiva iarzi în faţa maşinii, se afla Observatorul, neverosimilul meu companion. Ochii săi erau fixaţi asupra mea, iar eu m-am apucat de o bară. M-am uitat atent la acea parodie deformată de chip uman şi la tentaculele care se legănau – şi am fost uimit din nou de similitudinea cu făptura greoaie pe care o văzusem pe acea plajă îndepărtată, aflată la distanţă de treizeci de milioane de ani.

Era un lucru straniu, însă ochelarii mei – care îmi fuseseră de mare ajutor în alungarea întunericului Morlocilor – nu-mi foloseau la nimic în vreme ce studiam această făptură; nu puteam să o observ mai clar decât cu ochii liberi.

Am perceput un murmur jos, precum un scâncet. Era Nebogipfel, agăţându-se de locul său din maşină, trădându-şi limpede suferinţa

— N-are de ce să-ţi fie teamă, am rostit eu, puţin stângaci. Ţi-am povestit de întâlnirea cu această creatură în drumul către secolul vostru. Este o privelişte ciudată, cu toate că nu pare să fie primejdioasă.

Printre gemetele sale tremurate, Nebogipfel zise:

— Nu pricepi! Ceea ce vedem e *imposibil*. Aparent, Observatorul tău are capacitatea de a *traversa* coridoarele – de a se deplasa printre versiunile potenţiale ale Istoriei... chiar de a pătrunde în mediul diluat al unei Maşini a Timpului în funcţiune. Este cu neputinţă!

Iar apoi – la fel de simplu precum apăruse – strălucirea siderală păli, Observatorul deveni invizibil, iar aparatul meu îşi continuă drumul spre trecut.

În cele din urmă, i-am spus tăios Morlocului:

— Trebuie să înţelegi asta, Nebogipfel: nu am deloc intenţia de a reveni în viitor, după această ultimă călătorie.

El cuprinse cu degetele sale lungi longeroanele maşinii.

— Ştiu că nu mă pot întoarce, rosti el. Ştiam asta până şi atunci când m-am aruncat în maşină. Chiar dacă intenţia ta ar fi fost să revii în viitor...

— Da?

— Prin întoarcerea încă o dată în timp, acest dispozitiv al tău este sortit să producă o altă modificare a Istoriei, într-un mod impredictibil. Se răsuci către mine, cu ochii săi imenşi dincolo de ochelari. Pricepi? Istoria mea... casa mea este pierdută – poate distrusă. Deja am devenit un pribeag în timp... Exact ca tine.

Cuvintele sale îmi dădură fiori. Oare putea fi adevărat? Oare prin această nouă expediţie produceam alte stricăciuni carcasei Istoriei, chiar în momentul în care stăteam aici?

Hotărârea mea de a îndrepta toate acestea – de a pune capăt caracterului distrugător al Maşinii

Timpului – se întări!

— Dar, dacă ştiai lucrurile astea, cutezanţa ta de a mă urmări a fost o nesăbuinţă de prim rang...

— Poate. Glasul său era înăbuşit, căci Nebogipfel îşi adăpostea capul între braţe. Totuşi, să văd asemenea privelişti precum acelea la care deja am fost martor – să călătoresc în timp – *să strâng asemenea informaţii*... nimeni din specia mea n-a avut vreodată o asemenea şansă!

Rămase tăcut, iar compasiunea mea pentru el spori. M-am întrebat cum aş fi reacţionat eu, dacă mi s-ar fi dat ocazia pentru o singură secundă – aşa cum se întâmplase cu Morlocul!

Indicatoarele cadranelor cronometrice continuară să se învârtească înapoi şi am văzut că ne apropiam de secolul meu. Lumea se rânduia într-o configuraţie mai familiară, cu Tamisa aşezată ferm între vechile ei ţărmuri şi cu podurile pe care aveam impresia că le recunoşteam luând fiinţă deasupra ei.

Am tras de manete. Soarele deveni vizibil ca un obiect clar definit, zburând pe deasupra capetelor noastre ca un glonţ strălucitor, iar trecerea nopţii era marcată de un pâlpâit perceptibil. Două dintre cadranele cronometrice erau deja staţionare; numai miile de zile – doar câţiva ani – rămăseseră a fi traversate.

Mi-am dat seama că Dealul Richmond îngheţase în jurul meu, mai mult sau mai puţin în forma pe care o puteam identifica din propria mea vreme. Întrucât călătoria prin timp făcea ca arborii care blocau vederea să devină transparenţi, distingeam foarte bine pajiştile dinspre Petersham şi Twickenham, presărate cu pâlcuri de copaci bătrâni. Totul era

reconfortant şi familiar -în ciuda faptului că viteza mea prin timp era încă atât de mare. Încât îmi era imposibil să desluşesc oamenii, cerbii, vacile ori alte făpturi ale dealului, pajiştilor sau râului; licărul nopţii şi al zilei scălda întregul peisaj într-o lucoare nefirească, dar, cu toate acestea, aproape ajunsesem acasă!

Am urmărit cum indicatorul miilor se apropia de zero -eram acasă, şi am avut nevoie de toată hotărârea pentru a nu opri maşina acolo şi atunci, căci dorul de a mă întoarce în propriul meu an era extrem de puternic – dar am lăsat manetele în poziţia lor şi am urmărit cum acele cadranelor intră în zona negativă.

În jurul meu, dealul pâlpâia noapte după zi, la răstimpuri cu câte o pată de culoare, când vreo petrecere la iarbă verde ţinea suficient pentru a fi înregistrată de vederea mea. În cele din urmă, atunci când cadranul indică şase mii cinci sute şaizeci de zile *înainte* de plecarea mea, am apăsat din nou manetele.

Am oprit Maşina Timpului în toiul unei nopţi înnorate, fără lună. Dacă izbutisem să calculez corect, ajunsesem în iulie 1873. Ajutat de ochelarii Morloci, am văzut coasta dealului, malul râului şi roua ce scânteia pe iarbă. Am observat că – deşi Morlocii îmi aşezaseră maşina pe o porţiune goală de pe pantă, la o jumătate de milă de casa mea – nu era nimeni care să asiste la sosirea noastră. Sunetele şi aromele propriului meu secol mă copleşiră: mirosul pătrunzător al lemnelor ce ardeau undeva, într-un şemineu, murmurul îndepărtat al Tamisei, foşnetele adierii ce trecea printre copaci, flăcările de petrol ale

cărucioarelor vânzătorilor ambulanţi. Totul era încântător şi familiar, şi bine venit!

Nebogipfel se ridică prudent. Îşi băgase braţele în mânecile hainei mele, iar acum, veşmântul greu atârna pe el ca pe un copil.

— Suntem în 1891?

— Nu, am răspuns eu.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că ne-am întors şi *mai mult* în timp.

Am aruncat o privire în lungul dealului, în direcţia casei mele.

— Nebogipfel, într-un laborator de-acolo, un tânăr nesăbuit se angajează într-o serie de experimente care vor duce, în cele din urmă, la crearea Maşinii Timpului.

— Adică afirmi...

— Suntem în anul 1873 – şi prevăd că, în curând, mă voi întâlni cu mine însumi, la vremea tinereţii.

Chipul său fără bărbie şi cu ochelari se răsuci spre mine, cu o expresie ce părea a fi uimire.

— Vino acum, Nebogipfel, şi ajută-mă să găsesc un loc pentru a ascunde această maşinărie.

2. Acasă

Nu pot descrie cât de straniu mi se părea să merg pe Petersham Road, prin aerul nopţii, întorcându-mă, în sfârşit, la propriul meu cămin – cu un Morloc lângă mine!

Casa se afla pe colţul unui cvartal şi avea bovindouri mari, nişte sculpturi fără multe pretenţii în jurul cadrului uşii şi o verandă cu coloane ce imitau stilul elin. În faţă se găsea o scară ce ducea către pivniţă, cu o balustradă delicată de metal, vopsită în negru. Întreg ansamblul era, realmente, un soi de pastişă a caselor cu adevărat impozante din Green sau a celor de pe culmea dealului; însă era o locuinţă mare, confortabilă şi încăpătoare, pe care o cumpărasem la un preţ foarte bun, pe când eram tânăr, şi din care n-aveam intenţia să mă mut.

Am trecut pe lângă uşa din faţă şi am ocolit către partea dindărăt a casei. În spate să găseau nişte balcoane, cu pilaştri graţioşi din fier, vopsiţi în alb, ce ofereau o privelişte către Vest. Am putut să desluşesc ferestrele fumoarului şi ale sufrageriei, acum întunecate (mi-am dat seama că nu ştiam ce oră a nopţii era), însă eram conştient de o absenţă bizară în partea dinapoi a fumoarului. Am avut nevoie de câteva momente pentru a-mi aduce aminte ce însemna aceasta – o absenţă neaşteptată este ceva mult mai greu de identificat decât o *prezenţă* distonantă. Era, de fapt, locul camerei de baie pe care

aveam să o construiesc mai târziu. Aici, în 1873, încă eram silit să mă spăl într-o vană adusă în dormitor de un valet!

Iar în acea seră prost proporţionată, ce ieşea dindărătul casei, se găsea laboratorul meu, acolo unde – am văzut eu, cu un fior de nerăbdare – încă ardea o lumină. Toţi musafirii de la cină plecaseră, iar servitorii se retrăseseră de mult; numai el – eu – lucra în continuare.

Mă cuprinse un vălmăşag de sentimente pe care îmi închipui că nici un om nu le trăise până atunci; aici era casa mea, cu toate că nu puteam ridica nici o pretenţie asupra ei!

M-am întors la uşa din faţă Nebogipfel stătea ceva mai departe, pe drumul pustiu; părea temător să se apropie de scară, căci hruba în care cobora era cufundată într-o beznă desăvârşită, chiar şi cu ochelari.

— N-are de ce să-ţi fie frică, i-am spus eu. Este un lucru obişnuit să existe bucătării şi alte anexe subterane în case ca astea... Treptele şi balustrada sunt destul de solide.

Nebogipfel, anonim în spatele ochelarilor săi, cercetă scara cu suspiciune. Bănuiam că precauţia sa provenea din necunoaşterea robusteţii tehnologiilor din secolul al XIX-lea – uitasem cât de stranie i se părea, probabil, primitiva mea epocă, deşi ceva din atitudinea lui mă deranja.

Îmi învie în minte, şi mă tulbură, un episod bizar din propria mea copilărie. Casa în care am crescut era mare şi întortocheată – nepractică, de fapt – şi avea nişte tuneluri subterane care duceau la un corp cu grajduri, cămări şi alte anexe: astfel de pasaje sunt un

element comun al locuinţelor din acea epocă. Pe sol erau dispuse, din loc în loc, nişte grătare: piese rotunde, vopsite în negru, ce acopereau puţurile care dădeau spre tuneluri, pentru ventilaţie. Mi-am amintit, acum, de propria mea frică, de pe vremea când eram copil, faţă de acele hrube închise din pământ. Poate or fi fost ele simple guri de aerisire, dar, mă atenţiona imaginaţia mea de copil, dacă vreo mână osoasă ţâşnea printre acele bare late şi mă înhăţa de gleznă?

Mi-am dat seama în acest moment – cred că ceva din atitudinea precaută a lui Nebogipfel declanşa toate acestea – că exista o oarecare similitudine între acele deschideri din pământ ale copilăriei mele şi sinistrele puţuri ale Morlocilor... Oare de aceea, la urma urmei, îl lovisem atât de năprasnic pe acel copil Morloc, în anul de graţie 657208?

Nu sunt o persoană care să se bucure de asemenea revelaţii asupra propriului său caracter! În mod foarte nedrept, am sărit la Nebogipfel:

— În plus, am crezut că vouă, Morlocilor, vă place întunericul!

M-am întors cu spatele la el şi m-am îndreptat către uşa din faţă.

Totul era atât de familiar – şi totuşi atât de *diferit*, într-un fel deconcertant. Chiar şi dintr-o privire, puteam să remarc o mie de schimbări minore faţă de vremea mea, la optsprezece ani în viitor. Într-un loc, bunăoară, se vedea lintoul încovoiat, pe care mai târziu aveam să-l înlocuiesc, iar în altul, spaţiul liber unde urma să se afle suportul arcuit de felinar, pe care aveam să-l instalez într-o bună zi, la sugestia doamnei Watchets.

Am ajuns să-mi dau seama, din nou, ce chestiune

remarcabilă era călătoria în timp! S-ar putea crede că cele mai dramatice schimbări survin într-un zbor peste mii de secole ceea ce am descoperit şi eu – însă până şi acest salt minuscul, de numai câteva decenii, mă transformase într-un anacronism.

— Eu ce trebuie să fac? Să te aştept aici?

M-am gândit la prezenţa tăcută a lui Nebogipfel, lângă mine. Cu ochelarii pe faţă şi haina mea încă atârnându-i pe corp, părea în egală măsură caraghios şi primejdios!

— Cred că există mai multe pericole dacă rămâi afară. Dacă te observă vreun poliţist? Ar putea crede că eşti vreun spărgător ciudat. În caz că te arestează...

Nu eram sigur dacă perspectivele unui Morloc într-o secţie de poliţie de la 1873 erau îngrijorătoare ori amuzante! Fără reţeaua sa de maşinării Morloce, Nebogipfel era cu desăvârşire lipsit de apărare; plonjase în Istorie exact la fel de nepregătit precum fusesem eu în prima plimbare.

— Şi cum rămâne cu câinii? Sau cu pisicile? Mă întreb ce ar face un mascul obişnuit, născut prin anii 1870, cu un Morloc. O masă gustoasă, cred... Nu, Nebogipfel. Una peste alta, cred că vei fi mai în siguranţă dacă stai în preajma mea.

— Şi tânărul bărbat pe care îl vizitezi? Cum rămâne cu reacţia lui?

— Ei bine, am oftat eu, întotdeauna a fost dăruit cu o minte deschisă şi flexibilă. Sau, cel puţin, aşa îmi place să cred!... Poate că voi afla în curând. În plus, prezenţa ta ar putea să mă convingă – să-l convingă pe el, adică – de veridicitatea relatării mele.

Şi, fără a-mi mai permite alte ezitări, am tras de

cordonul soneriei.

Din interiorul casei, am auzit nişte uşi trântindu-se, după care, un strigăt enervant: „În regulă, vin imediat!” – iar apoi, nişte paşi bocăniră pe coridorul scurt ce lega laboratorul meu de restul casei.

— Sunt eu, am rostit printre dinţi, pentru Nebogipfel. *El*. Pesemne că este târziu – servitorii s-au culcat.

O cheie zăngăni în broasca uşii.

— Ochelarii! Şuieră Nebogipfel.

Mi-am dat jos de pe faţă anacronismul ofensator şi l-am îndesat în buzunarul de la pantaloni, tocmai în clipa în care se deschise uşa în cadrul ei stătea un bărbat tânăr, al cărui chip strălucea ca o lună în lumina singurei lumânări ce o purta. Privirea pe care mi-o aruncă – eu fiind îmbrăcat doar în cămaşă – a fost fugitivă; iar inspecţia făcută lui Nebogipfel chiar şi mai superficială. (Cam acela era deci spiritul de observaţie pe care îl puneam la mare preţ!)

— Ce naiba vreţi? Este unu dimineaţa, ştiaţi?

Am deschis gura să vorbesc. Însă micul meu preambul, îndelung repetat, îmi dispăru din minte.

Astfel am ajuns faţă în faţă cu mine însumi, la vârsta de douăzeci şi şase de ani!

3. Moses

După această experienţă, m-am încredinţat că noi toţi, fără excepţie, folosim oglinda pentru a ne amăgi. Reflecţia pe care o vedem acolo se află atât de mult *sub controlul nostru*; ne punem în valoare cele mai bune trăsături, chiar dacă inconştient, şi ne potrivim atitudinile într-un mod în care nici cel mai apropiat prieten nu l-ar recunoaşte. Şi, de bună seamă, nu ne găsim sub constrângerea de a ne privi din unghiurile mai puţin favorabile, cum ar fi, de pildă, ceafa, ori nasul proeminent dintr-un profil glorios, complet.

Ei bine, mă aflam în faţa unei reflecţii pe care nu o controlam – şi ce experienţă tulburătoare era!

Avea înălţimea mea, fireşte: la drept vorbind, am fost uimit să descopăr că mă micşorasem un pic în cei optsprezece ani care ne despărţeau. Fruntea îi era stranie: nefiresc de lată, exact aşa cum îmi spuseseră multe persoane, fără cruţare, pe parcursul vieţii mele, şi presărată cu fire subţiri de păr, şaten-nisipiu, care încă nu căzuseră şi nici nu dădeau semne de încărunţire. Ochii îi erau cenuşii, limpezi, nasul drept, iar maxilarul puternic – însă nu se putea spune că fusesem un diavol chipeş. Era palid de la natură, iar această lividitate era sporită de lungile ceasuri petrecute, încă din anii de formare, în biblioteci, camere de studiu, săli de clasă şi laboratoare.

Am simţit o vagă repulsie; într-adevăr, exista un pic de Morloc în mine! Iar urechile mele oare chiar

fuseseră vreodată atât de proeminente?

Dar, mai presus de toate, îmi atraseră atenţia hainele. *Hainele*!

Purta acele veşminte de care îmi aminteam ca fiind ţinuta de crai: un sacou scurt, de un roşu-strălucitor, peste o jiletcă galbenă cu negru, prinsă cu nasturi grei din alamă, ghete înalte şi galbene, şi un bucheţel de flori care îi împodobea reverul.

Oare eu chiar îmbrăcasem vreodată o asemenea costumaţie? Pesemne că da, însă orice altceva diferit de propriul meu stil sobru ar fi fost greu de imaginat.

— La naiba, nu m-am putut abţine să nu spun, zici că eşti un măscărici!

El păru nesigur – observase ceva bizar în legătură cu chipul meu, era limpede – dar răspunse destul de spontan:

— Poate c-ar trebui să-ţi închid uşa în nas, domnule. Ai urcat dealul numai pentru a te lega de îmbrăcămintea mea?

Am observat că bucheţelul său era destul de veştejit şi am avut impresia că puteam detecta un iz de coniac în răsuflarea sa.

— Ia spune-mi, astăzi este joi?

— E o întrebare foarte bizară. Poate că s-ar cădea să...

— Da?

Îşi ridică lumânarea şi se uită la chipul meu. Era atât de fascinat de mine – de propriul său alter ego vag perceput – încât îl ignoră pe Morloc: o făptură umană din viitorul îndepărtat, care stătea la nici doi iarzi de el! M-am întrebat dacă, în această scenă, nu cumva era ascunsă o metaforă grosolană: oare călătorisem prin timp, la urma urmei, numai pentru a mă căuta pe

mine însumi?
N-aveam însă vreme de ironie şi chiar mă simţeam oarecum ruşinat pentru că formulasem un asemenea gând literar!
— Este joi, din întâmplare. Sau era – acum ne găsim în primele ceasuri ale zilei de vineri. Ce-i cu asta? Şi de ce n-ai ştiut de la început? Cine eşti dumneata, domnule?
— Am să-ţi spun cine sunt, am răspuns. Şi... – Am arătat către Morloc, determinând-o pe şovăielnica noastră gazdă să facă ochii mari -... cine este acesta. Şi de ce nu sunt sigur ce oră este, nici măcar ce zi. Dar, mai întâi, putem intra înăuntru? Căci tare mult mi-ar plăcea un pic din coniacul dumitale.
El rămase nemişcat poate vreo jumătate de minut, cu fitilul lumânării sfârâind în balta sa de ceară, iar în depărtare auzeam suspinul Tamisei, care îşi croia apatică drumul printre podurile din Richmond. Apoi, în cele din urmă, el rosti:
— Ar trebui să vă arunc în stradă! Dar…
— Ştiu, am zis blând.
Mi-am privit alter ego-ul mai tânăr cu indulgenţă; niciodată nu m-am ferit de speculaţiile febrile şi îmi puteam închipui ce ipoteze nebuneşti fermentau deja în acea minte fecundă şi nedisciplinată!
Ajunse la o decizie. Se dădu la o parte din cadrul uşii.
I-am făcut semn lui Nebogipfel să o ia înainte. Picioarele Morlocului, goale, cu excepţia unui strat de păr, lipăiră pe parchetul holului. Alter ego-ul meu mai tânăr rămăsese din nou cu ochii fixaţi – Nebogipfel îi susţinu privirea cu interes – şi zise:
— E... ăă... este târziu. Nu vreau să-i trezesc pe servitori. Veniţi în sufragerie – probabil este cea mai

călduroasă încăpere.

Holul era întunecos, vopsit în partea de jos şi cu un rând de cuiere pentru pălării. Contururile craniului mare al gazdei noastre şovăielnice erau accentuate de singura lumânare, în timp ce ne conducea către fumoar. În sufragerie, cărbunii încă mocneau în şemineu. Gazda noastră aprinse lumânările de la aceea pe care o purta, iar camera deveni puternic iluminată, căci acolo se afla o duzină de lumânări: două în sfeşnice de alamă, pe policioara căminului, cu o cutie de tutun rotofeie şi tihnită între ele, iar restul în aplice.

Am cercetat cu privirea această încăpere caldă şi liniştită – atât de familiară şi, totuşi, atât de diferită după rezugrăviri şi redecorări dintre cele mai subtile! Lângă uşă se afla măsuţa cu teancul ei de ziare – pline, fără nici un dubiu, de analize sumbre asupra celor mai recente declaraţii ale domnului Disraeli[26] sau poate de articole foarte plicticoase despre Chestiunea Orientală[27] – iar în apropierea căminului se găsea fotoliul meu jos şi confortabil. Însă nici urmă de setul meu de măsuţe octogonale şi de lămpile mele incandescente, cu crini de argint.

Gazda noastră ajunse acum la Morloc. Se aplecă înainte, odihnindu-şi mâinile pe genunchi.

— Ce-i arătarea asta? Parcă-i un soi de maimuţă – sau un copil diform. Haina pe care o poartă este a ta?

---

26 Benjamin Disraeli (1804-1881). Om politic englez, prim-ministru al Imperiului Britanic în 1868 şi între 1874-1880; în 1872, într-un celebru a formulat doctrina după care Imperiul Britanic trebuia să devină efectiv un stat pluricontinental coerent, tinzând către formarea unui „patriotism imperial” britanic, la scară mondială (n. trad.).

27 Problemă care a intervenit în relaţiile internaţionale din a doua jumătate a secolului al XIX-lea din pricina instabilităţii Imperiului Otoman (n. trad.).

Tonul acesta mă descumpăni – şi m-am trezit zicând ceea ce am zis:

— Nu este o arătare, ci un om. Şi poate vorbi singur.

— Chiar aşa? Îşi întoarse faţa către Nebogipfel. Adică, chiar poţi? Sfinte Sisoe!

Continuă să se holbeze la chipul păros al bietului Nebogipfel, în timp ce eu am rămas nemişcat pe covorul din sufragerie, străduindu-mă să nu-mi trădez nerăbdarea – ca să nu mai pomenesc de jenă – pricinuită de această lipsă de politeţe.

El îşi aminti de îndatoririle sale de gazdă.

— Of, zise, îmi pare rău. Vă rog, luaţi loc aici!

Nebogipfel, încotoşmănat în haina mea, rămase în picioare în mijlocul carpetei din faţa şemineului. Se uita în jos spre podea, apoi în jur prin încăpere. Părea să aştepte ceva – şi, într-o clipă, am înţeles. Atât de obişnuit era Morlocul cu tehnologia timpului său, încât spera ca mobila să se ridice din covor! Deşi, atunci când aveam să ne cunoaştem mai bine, Morlocul urma să se dovedească o persoană cu mintea flexibilă, în acea clipă, era la fel de încurcat cum poate aş fi fost eu dacă m-aş fi apucat să caut grila de protecţie a unei lămpi cu incandescenţă pe peretele unei caverne din epoca de piatră.

— Nebogipfel, am rostit eu, acestea sunt vremuri mai simple. Formele sunt *fixe*. Am arătat către masă şi scaune. Trebuie să alegi unul dintre acestea.

Alter ego-ul meu mai tânăr ascultă acest schimb de replici cu evidentă curiozitate.

Morlocul, după alte câteva secunde de ezitare, se îndreptă spre unul dintre scaunele mai masive.

Am ajuns acolo înaintea lui.

— De fapt, nu pe acesta, Nebogipfel, am spus cu

blândeţe. Nu cred că îl vei găsi comod – s-ar putea să încerce să-ţi facă un masaj, înţelegi, dar nu este proiectat pentru greutatea ta...

Gazda mea mă privi, uluită.

Sub îndrumarea mea, Nebogipfel – mă simţeam aidoma unui părinte nepriceput în vreme ce mă agitam în jurul său -trase un scaun simplu, drept, şi se sui pe el; stătea acolo, cu picioarele legănându-i-se, precum un copil păros.

— Cum de ştii despre Scaunele Active pe care le-am realizat? Întrebă gazda mea. Le-am prezentat numai câtorva prieteni – modelul nici măcar nu este brevetat...

Nu am răspuns. Pur şi simplu, i-am susţinut privirea, câteva secunde prelungi. Puteam să văd că extraordinarul răspuns la întrebare se contura în mintea lui.

El îmi evită privirea.

— Ia loc, mi-a spus. Te rog. Eu o să aduc coniacul.

M-am aşezat lângă Nebogipfel (la propria mea masă de sufragerie transmutată, cu un Morloc drept tovarăş!) şi m-am uitat, în treacăt, prin jur. Într-un colţ al încăperii, pe tripodul său, se afla vechiul telescop gregorian pe care îl adusesem din casa părinţilor mei – un instrument simplu ce putea să ofere numai imagini înceţoşate şi care totuşi fusese, pe vremea când eram copil, o fereastră către minunatele lumi de pe bolta cerească şi către tulburătoarele miracole ale fizicii optice. Iar dincolo de această cameră, se găsea culoarul întunecat ce dădea spre laborator, cu uşile lăsate deschise neglijent; prin acel coridor am zărit aspectele ispititoare ale atelierului meu: talmeş-balmeşul de aparate de pe bancuri, foile cu desene

risipite pe podea şi diferite unelte şi instalaţii.

Gazda noastră ni se alătură din nou; purta, cu stângăcie, trei pahare pentru coniac şi o carafă. Turnă trei porţii generoase, iar licoarea scânteie în lumina lumânărilor.

— Poftim. Vă este frig? Vreţi să aprind focul?

— Nu, am zis eu, mulţumesc.

Am ridicat paharul cu coniac, l-am mirosit, apoi l-am lăsat să se rostogolească pe limbă

Nebogipfel nu-şi luă paharul. Vârî un deget palid în băutură, apoi îl retrase şi linse un strop de pe vârful său. Păru să-l treacă un fior. Apoi, cu delicateţe, împinse paharul la depărtare de el, de parcă ar fi fost plin ochi cu cele mai nocive substanţe imaginabile.

Gazda mea urmări această scenă cu multă curiozitate. Apoi, cu un efort vădit, se întoarse spre mine.

— Am un dezavantaj în faţa dumitale. Nu te cunosc. Însă dumneata mă cunoşti, s-ar părea.

— Da, am zâmbit eu. Însă am oarece îndoieli cum să îţi spun.

El se încruntă, neliniştit.

— Nu văd de ce ar fi aceasta o problemă Mă numesc... Mi-am ridicat mâna; prin minte îmi trecu un gând inspirat.

— Nu. Am să-ţi zic – dacă îmi vei permite – Moses.

El luă o înghiţitură zdravănă din coniacul său şi se uită la mine cu furie veritabilă în ochii cenuşii.

— Cum de ştii asta?

Moses – prenumele meu nesuferit, pentru care fusesem chinuit neîncetat în şcoală şi pe care îl tăinuisem de când plecasem de acasă!

— Nu contează, am răspuns eu. Secretul tău este în

siguranţă la mine.

— Ascultă, am început să mă satur de jocurile astea. Apari aici cu... cu tovarăşul dumitale şi faci tot soiul de remarce deplasate despre hainele mele. Şi eu nici măcar numele nu ţi-l ştiu!

— Dar, am rostit eu, poate că îl ştii.

Apucă paharul cu degetele sale lungi. Înţelegea că se petrecea ceva straniu şi stupefiant – însă ce anume? Puteam să citesc pe faţa sa, limpede ca lumina zilei, acel vălmăşag de emoţie, nerăbdare şi puţină teamă pe care îl simţisem atât de des când mă confruntam cu Necunoscutul.

— Ascultă, am continuat, sunt gata să-ţi spun tot ce doreşti să cunoşti, exact aşa cum ţi-am făgăduit. Însă mai întâi...

— Da?

— Aş fi onorat să-ţi vizitez laboratorul. Şi sunt sigur că Nebogipfel ar fi curios. Povesteşte-ne ceva despre tine, am zis. Iar pe parcurs, vei afla despre *mine*.

El mai rămase aşezat o vreme, strângând în mână paharul cu băutură. Apoi, cu o mişcare sprintenă, umplu din nou paharele noastre, se ridică în picioare şi îşi luă lumânarea de pe policioara căminului.

— Haideţi cu mine!

4. Experimentul

Ţinând lumânarea sus, ne conduse de-a lungul culoarului friguros, către laborator. Acele câteva secunde au rămas vii în memoria mea: flacăra lumânării aruncând umbre imense de la ţeasta lată al lui Moses, iar haina şi ghetele sale licărind într-o lumină incertă; în spatele meu, picioarele Morlocului lipăiau încet, şi în acest spaţiu închis, miasma lui dulceag-putredă era pătrunzătoare.

Ajuns în laborator, Moses se strecură printre ziduri şi bancurile de lucru, aprinzând lumânări şi lămpi cu incandescenţă. În curând, încăperea era intens luminată. Pereţii erau văruiţi în alb, făra ornamente – cu excepţia unora dintre însemnările lui Moses, prinse grosolan cu ace – şi singurul corp de bibliotecă era ticsit cu jurnale, texte de referinţă şi volume de table matematice şi măsurători fizice. Înăuntru era rece; în cămaşa mea, m-am trezit tremurând şi mi-am strâns mâinile în jurul trupului.

Nebogipfel lipăi pe duşumeaua atelierului spre corpul de bibliotecă. Se aplecă şi cercetă cotoarele ponosite ale tomurilor de-acolo. M-am întrebat dacă era în stare să citească în engleză, căci pe Sferă nu văzusem nici o urmă de carte sau de publicaţie, iar caracterele de pe acele panouri omniprezente de sticlă albastră îmi fuseseră nefamiliare.

— Nu am dorinţa de a vă face un rezumat biografic, spuse Moses. Şi – rosti mai tăios – nici nu pricep încă

de ce te interesez atât de mult. Dar sunt de acord să intru în jocul tău. Ascultă, să presupunem că-ţi voi arăta cele mai recente descoperiri experimentale ale mele. Ce-ai zice de asta?

Am surâs. Cât de bine îmi păstram – îşi păstra – temperamentul, trecând totul în planul secund al minţii, mai puţin enigma aceasta!

M-am dus la un banc de lucru, pe care se aflau dispuse, la întâmplare, stative de retorte, lămpi, grătare şi lentile.

— V-aş fi recunoscător dacă nu v-aţi atinge de nimic de-aici. Poate că arată un pic haotic, însă vă asigur că există o ordine! Şi aşa îmi vine al naibii de greu să o ţin pe doamna Penforth, cu măturile şi cârpele ei de paf, departe de locul ăsta, vă asigur.

Doamna Penforth? Am fost ispitit să-l întreb de doamna Watchets – însă apoi mi-am adus aminte că doamna Penforth fusese predecesoarea doamnei Watchets. O concediasem cu vreo cincisprezece ani înainte de plecarea mea în timp, după ce o prinsesem şterpelind din mica mea rezervă de diamante industriale. M-am gândit să-i atrag atenţia lui Moses asupra acestei mici întâmplări, dar nu se pricinuise nici o pagubă reală. Şi – am socotit cu sentimentele mele paterne, într-un fel straniu, faţă de alter ego-ul mai tânăr – probabil că i-ar prinde bine lui Moses să dovedească ceva mai mult interes pentru treburile gospodăriei sale măcar din când în când şi să nu lase totul la voia întâmplării!

— Domeniul meu general este fizica optică, continuă Moses, adică proprietăţile fizice ale luminii care...

— Ştim asta, i-am zis cu blândeţe.

El se încruntă.

— În regulă. Ei bine, de curând, am fost oarecum abătut de o şaradă bizară – e vorba de studiul unui nou mineral, o mostră pe care am obţinut-o din întâmplare, în urmă cu doi ani.

Îmi arătă o sticlă obişnuită de medicamente, gradată, de opt uncii[28], cu dop din cauciuc; flaconul era pe jumătate plin cu o pulbere fină, verzuie, ce sclipea într-un mod neobişnuit

— Priveşte aici, poţi să observi o transluciditate slabă, ca şi cum ar străluci din interior? (Şi într-adevăr, substanţa scânteia ca şi cum ar fi fost alcătuită din fire minuscule de sticlă.) Dar, reluă Moses, unde se găseşte sursa de energie pentru o asemenea iluminare? Şi astfel mi-am început cercetările – mai întâi în clipele de răgaz, căci aveam altceva de lucru! Depind de subvenţii şi comisioane, care, la rândul lor sunt condiţionate de un flux respectabil de rezultate ale cercetărilor. N-am vreme să alerg după potcoave de cai morţi... Însă mai apoi, recunoscu el, această „Plattnerită” a ajuns să-mi absoarbă o mare parte din timp – căci aşa am hotărât să denumesc substanţa, după acel individ misterios, Gottfried Plattner – după cum mi s-a recomandat – care mi-a dăruit mostra. Nu sunt chimist – chiar şi în limitele celor Trei Gaze, chimia mea practică a fost întotdeauna un pic cam nesigură – dar am pornit la drum cu hotărâre. Mi-am cumpărat eprubete, o rezervă de gaz şi lămpi, hârtie de turnesol şi tot restul acelei recuzite urât mirositoare. Am turnat praf verde în eprubete şi am încercat cu apă, apoi cu acizi -sulfuric, azotic şi clorhidric – fără a descoperi ceva. Apoi am pus o

---

28 O uncie = 28,35 g., iar pentru metale preţioase, 30,103 g. (n. trad.).

grămăjoară pe o placă de ardezie şi am ţinut-o deasupra lămpii cu gaz. Îşi frecă nasul. Explozia rezultată a spart un panou al luminatorului şi a făcut o mizerie teribilă pe unul dintre pereţi, zise el.

Cel care suferise acea pagubă serioasă fusese peretele dinspre Sud-Vest, iar acum – n-am putut să mă stăpânesc – m-am uitat în treacăt într-acolo, însă nu se putea distinge, nimic, căci reparaţiile fuseseră meticuloase. Moses îmi observă privirea, curios, căci nu indicase care dintre pereţi fusese afectat.

— După acest eşec, reluă el, tot nu mă găseam mai aproape de lămurirea misterelor Plattneritei. Apoi însă... – Tonul său deveni mai animat – am început să abordez problema ceva mai raţional. Transluciditatea este un fenomen optic, în definitiv. Aşadar – am socotit eu – poate că cheia tainelor Plattneritei nu se află în proprietăţile chimice, ci în acelea optice.

Am simţit o satisfacţie ciudată – un soi de respect de sine difuz – auzind acest rezumat al propriilor mele procese mentale atât de limpezi! Şi eram sigur că Moses se bucura de punctul culminant al relatării sale: întotdeauna mi-a făcut plăcere să povestesc o istorie bună, indiferent de public – cred că am puţină vână de actor în mine.

— Şi astfel, am dat deoparte harababura de Chimie pentru Şcolari, reluă Moses, şi am început o nouă serie de experimente. Şi foarte rapid am descoperit o serie de anomalii uluitoare, rezultate bizare în privinţa indicelui de refracţie al Plattneritei – care, e posibil să ştiţi, depinde de viteza luminii în substanţă. Şi a ieşit la iveală că fasciculele de lumină ce trec prin Plattnerită se comportă extrem de ciudat. Se întoarse către montajul de pe tăblia bancului de lucru. Acum,

uitaţi-vă aici: aceasta e cea mai clară demonstraţie a anomaliilor optice ale Plattneritei pe care am putut să o realizez.

Moses alcătuise montajul din trei părţi, dispuse în linie dreaptă. Se vedea o mică lampă electrică, cu o oglindă curbată în spatele ei, şi la vreun iard depărtare, un ecran alb, postat vertical de un suport de retorte; între acestea două, agăţat în clemele altui suport, se găsea un panou de carton, care purta semnele unor zgârieturi fine. Dincolo de lampă, nişte fire luceau la o pilă electromotoare de sub bancul de lucru.

Montajul era de o simplitate lucidă: de fiecare dată, căutam cea mai directă cale posibilă în vederea demonstrării oricărui fenomen nou, pentru a-mi concentra cât mai mult atenţia asupra fenomenului însuşi, şi nu asupra deficienţelor aranjamentului experimental sau – întotdeauna este posibil – asupra unor şiretlicuri din partea experimentatorului.

Acum, Moses închise un comutator, iar lampa se aprinse; în încăperea luminată de lumânări părea un mic astru gălbui. Panoul de carton împiedica lumina să ajungă la ecran, cu excepţia unei străluciri slabe în partea centrală, produsă de fasciculele care treceau prin zgârieturi.

— Lumină de sodiu, rosti Moses. Este aproape o nuanţă pură – spre deosebire de, să spunem, lumina albă a soarelui, care reprezintă un amestec al tuturor culorilor. Această oglindă dindărătul lămpii este parabolică, aşa că focalizează toată lumina către cartonul interpus. Moses urmări traiectoriile razelor către panou. Pe ecran am trasat două fante. Se află numai la o fracţiune de inci depărtare – însă structura

luminii este atât de fină, încât fantele sunt, cu toate acestea, la circa trei sute de lungimi de undă distanţă una de cealaltă. Razele ies din cele două orificii – trecu cu degetul mai departe – şi ajung până la ecran, aici. Acum, fasciculele de la cele două fante *interferează* – punctele lor de maxim şi de minim se amplifică ori se anulează unele pe altele, în poziţii succesive. Se uită la mine nesigur. Îţi este cunoscută această idee? Obţii cam acelaşi efect dacă arunci două pietre într-un iaz liniştit şi urmăreşti cum valurile produse se întrepătrund...

— Pricep.

— Ei bine, exact în acelaşi fel, aceste unde de lumină – vălurele în eter – interferează unele cu celelalte şi alcătuiesc un model care se poate observa, aici pe ecranul din spate. Indică spre pata de lumină galbenă care ajungea la ecran dincolo de fante. Puteţi să distingeţi? E nevoie realmente de o lupă. Exact în centrul strălucirii, o să vedeţi nişte bande de lumină şi de întuneric, alternante, la câteva zecimi de inci depărtare. Ei bine, acelea sunt locurile în care fasciculele ce au trecut prin cele două orificii se combină. Moses îşi îndreptă coloana. Această interferenţă este un fenomen binecunoscut. Un asemenea experiment este utilizat în mod obişnuit pentru a determina lungimea de undă a luminii de sodiu – este a doua suta parte dintr-un inci, dacă vă interesează.

— Şi Plattnerita? Întrebă Nebogipfel.

Moses rămase uluit când auzi tonul lichid al Morlocului, însă continuă bărbăteşte. Din altă parte a bancului luă o lamelă de sticlă, având poate şase inci pătraţi, care stătea vertical într-un suport. Geamul

părea a fi mânjit cu verde.

— Aici am nişte Plattnerită... de fapt, lamela asta este un sandviş din două suprafeţe de sticlă, cu Plattnerita presărată şi împrăştiată între ele – vedeţi? Acum, urmăriţi ce se întâmplă când interpun Plattnerita între carton şi ecran...

Avu nevoie să facă ceva modificări, însă aranja lucrurile de aşa natură încât una dintre fantele din carton să rămână liberă, iar cealaltă să fie blocată de lamela cu Plattnerită. Astfel, unul dintre cele două fascicule ce urmau să interfereze avea să treacă prin Plattnerită înainte de a atinge ecranul.

Imaginea bandelor de interferenţă de pe ecran deveni acum mai ştearsă – şi căpătă o nuanţă verzuie – iar modelul era deplasat şi distorsionat.

— Razele ajung mai puţin pure, fireşte, rosti Moses. O parte din lumina de sodiu este absorbită de Plattnerită şi astfel iese cu o lungime de undă corespunzătoare părţii mai verzi a spectrului – însă totuşi, o parte suficientă din lumina de sodiu originală trece prin Plattnerită fără a fi risipită, permiţând ca fenomenul de interferenţă să continue. Dar... vedeţi schimbările care s-au produs?

Nebogipfel se aplecă mai aproape; lumina de sodiu se oglindea în ochelarii săi.

— Pentru un necunoscător, modificarea câtorva pete de lumină pe un carton s-ar putea să nu pară atât de importantă, reluă Moses, însă efectul este de o însemnătate colosală, dacă se analizează mai atent. Căci – şi pot să vă arăt calculele matematice pentru a vă demonstra, spuse el, indicând fără tragere de inimă cu mâna spre un teanc de notiţe de pe duşumea – razele de lumină, traversând Plattnerita,

suferă o *distorsiune temporală*. Este un efect minuscul, însă măsurabil, care se manifestă prin deformarea modelului de interferenţă, vedeţi.

— O „distorsiune temporală”? Întrebă Nebogipfel, uitându-se în sus. Adică…

— Da. Pielea lui Moses lucea rece în lumina de sodiu. Sunt de părere că acele fascicule luminoase, în trecerea lor prin Plattnerită, *sunt transferate prin timp*.

M-am uitat ţintă, cu un soi de încântare, la această demonstraţie rudimentară, la becul electric, la cartoane şi la cleme, întrucât acesta reprezenta începutul – era debutul naiv al acelui lung şi dificil parcurs experimental şi teoretic ce avea să conducă, în cele din urmă, la construirea Maşinii Timpului!

5. Sinceritate şi îndoială

Fireşte, nu puteam să dezvălui cât de multe ştiam şi m-am străduit cât am putut de bine să simulez surprinderea şi şocul atunci când Moses pronunţă sentinţa sa.

— Ei bine, am spus eu nedesluşit, ei bine – Sfinte Sisoe... El se uită la mine, nemulţumit. În mod evident îşi forma impresia că eram vreun prostovan cu imaginaţia limitată. Se întoarse şi începu să meşterească la montajul lui.

Am folosit ocazia pentru a-l trage pe Morloc deoparte.

— Ce părere ai? O demonstraţie ingenioasă.

— Da, zise el, dar sunt surprins că nu a observat radioactivitatea misterioasei tale substanţe, Plattnerita. Ochelarii o indică limpede...

— *Radioactivitate*!

El se uită la mine.

— Termenul nu îţi este cunoscut?

Îmi expuse pe scurt fenomenul, care părea să implice elemente ce se fracţionau şi explodau în fărâmiţe. Toate substanţele se comportă aşa – dacă îl credeam pe Nebogipfel – cu o viteză mai mult sau mai puţin sesizabilă; unele, precum radiul, o fac într-un mod suficient de spectaculos pentru a se putea măsura – dacă se ştie ce se caută!

Toate acestea îmi răscoliră nişte amintiri.

— Îmi aduc aminte de o jucărie numită spintariscop,

i-am spus lui Nebogipfel. Acolo, radiul este ţinut în apropierea unui ecran, placat cu sulfura de zinc...

M-am uitat ţintă, cu un soi de încântare, la această demonstraţie rudimentară, la becul electric, la cartoane şi la cleme, întrucât acesta reprezenta începutul – era debutul naiv al acelui lung şi dificil parcurs experimental şi teoretic ce avea să conducă, în cele din urmă, la construirea Maşinii Timpului!

— Iar ecranul produce o fluorescentă. Da. Nucleele atomilor de radiu ce se dezintegrează produc acest fenomen, zise el.

— Dar atomul este indivizibil – sau aşa se consideră...

— Structura subatomică va fi demonstrată de Thomson[29] la Cambridge, la nu mai mult de câţiva ani – dacă ţin bine minte studiile mele – după plecarea ta în timp.

Structura subatomică... de Thomson. Păi, îl întâlnisem personal pe Joseph Thomson, de câteva ori – un tăntălău cam încrezut, am socotit întotdeauna, cu vreo câţiva ani mai tânăr decât mine...

N-a fost pentru prima oară când am simţit un profund regret că mă aruncasem precipitat în timp! Dacă aş fi rămas să iau parte la un asemenea freamăt intelectual – m-aş fi putut afla exact în miezul său, chiar şi fără experimentele mele cu călătoria temporală – în mod sigur aş fi avut parte de suficientă aventură, cât pentru întreaga viaţă a oricărei persoane.

Acum, Moses părea să fi terminat şi se întinse pentru

---

29 Sir Joseph John Thomson (1856-1940), fizician englez, prof. univ. la Cambridge. A descoperit electronul, determinându-i sarcina şi masa (1897) Premiul Nobel (1906) (n. trad.).

a stinge lampa de sodiu – însă îşi retrase mâna cu un ţipăt.

Nebogipfel atinsese degetele lui Moses cu palma sa lipsită de păr.

— Îmi pare rău, rosti Morlocul.

Moses îşi frecă mâna, ca şi când ar fi încercat să se cureţe de ceva.

— Atingerea ta, zise el. E aşa de âââ... rece.

Rămase cu ochii aţintiţi la Nebogipfel, de parcă l-ar fi văzut, în deplina sa stranietate, pentru întâia oară Nebogipfel îşi ceru din nou scuze.

— N-am intenţionat să te sperii. Însă...

— Da? Am spus eu.

Morlocul întinse un deget ca un vierme şi îl îndreptă către lamela de Plattnerită.

— *Priviţi*!

Împreună cu Moses, m-am aplecat în jos şi m-am uitat cu ochii pe jumătate închişi la placa iluminată.

La început n-am putut să desluşesc altceva decât reflecţiile risipite ale becului de sodiu, o scânteiere de pulbere fină pe suprafaţa lamelelor de sticlă... iar apoi mi-am dat seama de lumina ce sporea în intensitate, o strălucire din adâncul Plattneritei înseşi: o lucoare verde ce lucea ca şi cum lamela ar fi fost o fereastră minusculă către altă lume.

Strălucirea spori în continuare şi aruncă reflecţii sclipitoare pe eprubete, lamele şi alte accesorii din laborator.

Ne-am retras în sufragerie. Acum, focul se stinsese de multe ore şi încăperea devenise răcoroasă, însă Moses nu dădu vreun semn că băgase de seamă lipsa mea de confort. Îmi turnă alt pahar de coniac, iar eu

am acceptat o ţigară oferită; Nebogipfel ceru nişte apă curată. Cu un oftat, mi-am aprins ţigara, în timp ce Nebogipfel mă urmărea cu ceea ce am socotit a fi uluire pură – toate atitudinile umane pe care le dobândise fiind date uitării!

— Ei bine, domnule, am zis eu, când ai de gând să publici aceste descoperiri remarcabile?

Moses îşi scarpină ţeasta şi îşi lărgi nodul de la cravata lui fistichie.

— Nu sunt sigur, spuse el franc. Ştii, ceea ce am până acum reprezintă doar puţin mai mult decât un catalog cu observaţii de anomalii ale unei substanţe de provenienţă nesigură. Totuşi, poate că există oameni mai inteligenţi decât mine care ar fi capabili să obţină câte ceva din asta – să descopere cum să obţină mai multă Plattnerită, poate...

— Nu, zise neinteligibil Nebogipfel. Mijloacele pentru a produce material radioactiv nu vor apărea în următoarele câteva decenii.

Moses îl privi curios pe Morloc, însă nu abordă acest subiect.

— Nu ai însă nici cea mai mică intenţie să publici, am spus eu fără menajamente.

El îmi făcu cu ochiul, conspirativ – alt gest enervant – şi rosti:

— Toate la vremea lor. Ştii, în anumite aspecte, nu sunt exact un Om de Ştiinţă Adevărat – înţelegi ce vreau să spun, genul de persoană grijulie şi migăloasă, care ajunge prin a fi cunoscută în presă ca „distinsul savant”. Un ins care îşi rosteşte discursul său neînsemnat despre cine ştie ce amănunt obscur, să zicem, al alcaloizilor toxici. Plutind prin întunericul de lanternă magică, e posibil să auzi fragmentul bizar

pe care el îşi închipuie că îl citeşte inteligibil, şi s-ar putea să remarci în treacăt ochelarii cu rama de aur şi şoşonii desfăcuţi din pricina bătăturilor.

— Dar tu..., i-am reamintit.

— Ah, nu am de gând să-i defăimez pe răbdătorii truditori ale lumii! Îndrăznesc să afirm că voi avea partea mea de trudă în anii ce au să vină – dar, totodată, dau dovadă de oarece nerăbdare. Întotdeauna îmi doresc să văd cum se termină lucrurile, înţelegi. Luă o gură din băutura sa. Am în spate câteva eseuri publicate – inclusiv unul în *Philosophical Transactions* – şi o serie de alte studii din care ar trebui să mai iasă nişte articole. Însă lucrul cu Plattnerita..

— Da?

— Simt ceva straniu în legătură cu asta. Vreau să văd cât de departe pot ajunge pe cont propriu...

M-am aplecat în faţă şi am văzut cum bulele din paharul său scânteiau în lumina lumânărilor şi cât de animat, cât de viu, devenise chipul lui Moses. Era partea cea mai liniştită a nopţii şi aveam impresia că vedeam fiecare detaliu; auzeam ticăitul fiecărui ceas din casă, cu o claritate supranaturală.

— Explică-mi ce vrei să spui.

El îşi îndreptă haina sa ridiculă, de crai.

— Ţi-am relatat despre speculaţiile mele potrivit cărora acel fascicul de lumină care străbate Plattnerita este transferat prin timp. Prin asta înţeleg că raza se deplasează între două puncte din spaţiu fără a fi nevoie de curgerea unei durate. Totuşi, am impresia, zise el încet, că, dacă *lumina* se deplasează prin aceste intervale de timp într-o asemenea manieră, atunci poate acelaşi lucru este posibil şi

pentru *obiectele materiale*. Am această idee că, dacă se amestecă Plattnerită cu o substanţă cristalină corespunzătoare – cuarţ, poate, ori vreun cristal mineral – atunci...

— Da?

Părea să îşi revină. Puse paharul de coniac pe o măsuţă din apropierea scaunului său şi se aplecă în faţă; ochii cenuşii parcă îi licăreau în lumina lumânărilor, spălăciţi şi înfocaţi.

— Nu sunt sigur că doresc să-ţi spun mai multe! Ascultă, eu am fost foarte deschis cu dumneata. Iar acum a sosit momentul să fii la fel de deschis faţă de mine. Faci asta?

În loc de răspuns, m-am uitat la chipul său – în ochii care, deşi înconjuraţi de o piele mai întinsă, erau în mod neîndoios ai mei, în ochii ce mă priveau în fiecare dimineaţă din oglinda de bărbierit!

Evident, incapabil să uite în altă parte, el şuieră:

— Cine eşti?

— *Ştii* cine sunt! Nu-i aşa?

Clipa se prelungi, tăcută şi imobilă. Morlocul era o prezenţă fantomatică, nebăgată în seamă de nici unul dintre noi. În cele din urmă, Moses rosti:

— Da. Da, cred că ştiu.

Voiam să-i dau timp să înţeleagă toate acestea. Realitatea călătoriei temporale – pentru orice obiect cu mai multă substanţialitate decât o rază de lumină – se afla încă pe tărâmuri aproape fantastice pentru Moses! Confruntarea, atât de bruscă, cu dovada ei fizică – şi mai rău, confruntarea cu propriul său alter ego din viitor – reprezenta, pesemne, un şoc copleşitor.

— Poate că ar trebui să consideri prezenţa mea aici ca pe o consecinţă inevitabilă a propriilor tale cercetări, am sugerat eu. Oare nu este dat să se întâmple o asemenea întâlnire, dacă continui pe calea experimentelor pe care te-ai înscris?

— Poate...

Acum însă mi-am dat seama că reacţia sa – departe de a rămâne senzaţia covârşitoare de uimire, la care m-aş fi aşteptat – parcă devenise un pic mai puţin respectuoasă. Părea să mă cerceteze din nou; privirea sa parcurse, scrutătoare, faţa mea, părul meu, hainele mele.

Am încercat să mă văd pe mine însumi prin ochii acestui tânăr de douăzeci şi şase de ani. Într-un mod absurd, am devenit timid. Mi-am trecut mâna prin păr – care nu mai fusese pieptănat din anul de graţie 657208 – şi mi-am supt abdomenul, care era mai puţin definit decât odinioară. Însă acea expresie de dezaprobare zăbovi pe chipul lui Moses.

— Uită-te cât doreşti, am spus cu patimă. Aşa o să ajungi şi tu!

El îşi mângâie bărbia

— Nu prea faci exerciţii, nu-i aşa? Zvâcni din degetul mare. Iar el... Nebogipfel. El este...

— Da, am rostit. El este un Om din Viitor – din anul de graţie 657208 şi care a evoluat mult faţă de starea noastră actuală – *pe care l-am adus cu Maşina Timpului*, maşina ale cărei prime planuri neclare le ai deja în minte.

— Mă bate gândul să te întreb cum merg lucrurile pentru mine – am succes? Mă voi însura? Şi aşa mai departe. Dar bănuiesc că e mai bine dacă nu dispun de asemenea cunoştinţe. Se uită la Nebogipfel.

Viitorul speciei însă este altă problemă.

— Mă crezi, nu?

El îşi ridică paharul de coniac, descoperi că era gol şi îl aşeză la loc.

— Nu ştiu. Adică, este extrem de simplu pentru cineva să intre în casa omului şi să se dea drept Alter Ego-ul acestuia din Viitor...

— Dar tu însuţi ai conceput deja posibilitatea călătoriei în timp. Şi... uită-te la faţa mea!

— Recunosc că există o anumită asemănare de suprafaţă; dar, totodată, este foarte posibil ca povestea asta să fie un soi de farsă, pusă la cale – poate cu rea intenţie – pentru a fi dat în vileag ca ţăcănit. Se uită la mine cu severitate. Dacă eşti cine pretinzi că eşti – dacă tu eşti *eu* – atunci în mod sigur ai călătorit până aici cu un scop anume.

— Da!

M-am străduit să las deoparte furia ce punea stăpânire pe mine; am încercat să-mi aduc aminte că felul în care comunicam cu acest tânăr încăpăţânat şi destul de arogant era de o însemnătate vitală

— Da. Am o misiune.

Moses se apucă de bărbie.

— Dramatice vorbe. Însă cum de pot fi eu atât de important? Eu sunt doar un om de ştiinţă – nici măcar atât, probabil: sunt un cârpaci, un diletant. Nu-s politician sau profet.

— Nu. Dar eşti – sau vei fi – inventatorul celei mai distrugătoare arme care poate fi realizată: mă refer la Maşina Timpului.

— Ce anume ai venit să-mi spui?

— Că trebuie să distrugi Plattnerita; să găseşti alt sector de cercetare. *Nu* trebuie să construieşti Maşina

Timpului – asta este esenţial!

El îşi împreună degetele în faţă şi se uită la mine.

— Bine. Este limpede că ai o poveste de spus. Va fi o istorisire lungă? Mai vrei nişte coniac – ori poate nişte ceai?

— Nu! Nu, mulţumesc. Voi fii cât se poate de scurt.

Şi astfel am început relatarea mea, cu o prezentare succintă a descoperirilor care mă conduseseră, în cele din urmă, la realizarea maşinii, a modului în care mă suisem în ea pentru prima dată şi o lansasem în Istoria Eloilor şi a Morlocilor – şi a ceea ce s-a întâmplat când m-am întors şi am încercat să merg încă o dată în viitor.

Am impresia că am vorbit obosit – nu-mi puteam aminti câte ore se scurseseră de când dormisem ultima oară – dar. pe măsură ce istorisirea mea se depănă, am devenit din ce în ce mai însufleţit, cu ochii aţintiţi asupra chipului rotund şi sincer al lui Moses, din nimbul strălucitor produs de flacăra lumânării. La început am fost conştient de prezenţa lui Nebogipfel, căci acesta rămase mut pe parcursul întregii mele relatări, iar uneori – când i-am descris pentru întâia dată pe Morloci, de pildă – Moses se întorcea către Nebogipfel ca pentru a-i confirma unele amănunte.

Însă după perioadă încetă să mai facă până şi acest lucru, uitându-se numai în ochii mei.

6. Convingere şi scepticism

Fiind vară, la vremea când am isprăvit, se crăpase binişor de ziuă Moses stătea pe scaunul său, cu privirea încă asupra nea şi cu bărbia sprijinită în palmă.

— Bine, rosti el, în cele din urmă, ca şi cum ar fi vrut să rupă o vrajă... Bine. Se sculă în picioare, îşi dezmorţi spinarea şi traversă încăperea către ferestre; le deschise pentru a da la iveală un cer noros, însă care se însenina. Este o povestire remarcabilă.

— Este mai mult decât atât, am zis, cu glasul răguşit. Chiar nu pricepi? În cea de-a doua mea călătorie în viitor, am străbătut o *Istorie diferită*. Maşina Timpului este un Nimicitor al Istoriei – un Distrugător de Lumii şi Specii. Acum pricepi de ce nu trebuie construită?

Moses se întoarse către Nebogipfel.

— Dacă tu eşti un Bărbat din Viitor – ce ai de spus la toate acestea?

Scaunul lui Nebogipfel încă se găsea în umbră, însă Morlocul stătea chircit pentru a se feri de lumina zilei care năvălea, treptat, înăuntru.

— Nu sunt un Bărbat, rosti el cu vocea sa calmă şi rece. Însă sunt *dintr-un* Viitor – unul dintr-un număr infinit, poate, de variante posibile. Şi este plauzibil – cu siguranţă este posibil din punct de vedere logic – ca o Maşină a Timpului să fie capabilă să modifice cursul Istoriei, generând, în acest fel, noi

versiuni ale evenimentelor. De fapt, principiile fundamentale ale funcţionării Maşinii Timpului par să se bazeze pe extinderea sa, prin intermediul proprietăţilor Plattneritei, într-o altă Istorie, paralelă

Moses se duse la fereastră, iar soarele ce răsărea îi contura profilul.

— Dar să-mi abandonez cercetările, bazându-mă numai pe flecărelile voastre necoroborate...

— *Flecăreli*? Socot că merit ceva mai mult respect, am spus eu, cu o furie crescândă. La urma urmei, eu sunt tu! Of, eşti aşa de încăpăţânat. Am adus un Om din Viitor – ce altă dovadă mai vrei pentru a te convinge?

El scutură din cap.

— Uite ce-i, zise Moses, sunt obosit... Am stat treaz întreaga noapte, iar tot acel coniac nu cred ca mi-a fost de prea mult folos. Şi voi doi arătaţi ca şi cum aţi avea nevoie de ceva odihnă. Am nişte camere libere... am să vă conduc...

— Ştiu drumul, am rostit cu răceală.

Moses îmi cedă acest punct cu oarece haz.

— O voi pune pe doamna Penforth să vă aducă micul-dejun... sau, continuă el, cred că îi voi cere să-l servească aici.

Haideţi, Destinul Rasei poate să aştepte câteva ore.

Am dormit profund – remarcabil de profund. Mă trezi Moses, care îmi adusese un ulcior cu apă fierbinte.

Îmi împăturisem îmbrăcămintea pe un scaun; după aventurile mele prin timp, hainele arătau tare urât pentru a mai fi purtate.

— Nu mă aştept să-mi poţi împrumuta un costum de haine, aşa-i?

— Pot să-ţi dau un halat, dacă vrei. Îmi pare rău, bătrâne -nu prea cred că te-ar încăpea vreun veşmânt de-al meu!
Această înfumurare detaşată mă înfurie.
— Într-o bună zi o să mai înaintezi şi tu în etate. Iar atunci sper să-ţi aduci aminte – offf – nu contează! Am spus.
— Ascultă, o să-l pun pe servitorul meu să-ţi perie hainele astea şi să le cârpească acolo unde sunt foarte stricate. Când eşti gata, vino jos.

În sufragerie, micul-dejun fusese aranjat în maniera unui bufet. Moses şi Nebogipfel se aflau deja acolo. Moses purta aceeaşi vestimentaţie ca ieri – sau poate, cel puţin, un costum identic. Soarele strălucitor al dimineţii făcea culorile de papagal I ale hainei sale să pară chiar şi mai înfiorătoare decât înainte. Iar; în ceea ce-l privea pe Morloc, acum era îmbrăcat – grotesc – în nişte pantaloni scurţi şi un sacou ponosit! Deasupra chipului său păros cu ochelari, avea îndesată o şapcă. Nebogipfel stătea răbdător lângă bufet.
— I-am cerut doamnei Penforth să nu intre aici, zise Moses. Cât îl priveşte pè Nebogipfel, acea haină uzată a ta – este pe spătarul scaunului, apropo – nu părea suficientă pentru el. Aşa că am scotocit după o veche uniformă de şcoală – singurul lucru pe care l-am găsit şi care i s-ar fi putut potrivi: are un miros puternic de naftalină, însă Nebogipfel parcă este un pic mai mulţumit. Asta e. Se îndreptă către Morloc. Permite-mi să te ajut, domnule. Ce ai dori? Poţi sä vezi că avem şuncă, ouă. Pâine prăjită, cârnaţi…
Pe tonul său jos şi fluid, Nebogipfel îl rugă pe Moses

să-i explice provenienţa acestor diverse produse. Moses făcu acest lucru. Într-un mod grafic: apucă cu furculiţa o bucată de şuncă, de pildă, şi descrise caracteristicile definitorii ale porcului.

Când Moses isprăvi, Nebogipfel ridică un singur fruct – un măr – şi se retrase cu acesta şi cu un pahar de apă în cel mai întunecos ungher al încăperii.

Eu însă, după ce subzistasem atât timp cu regimul de alimente fade ale Morlocilor, n-aş fi putut să mă bucur de micul-dejun mai mult nici dacă aş fi ştiut – dar nu ştiam – că era ultima masă în secolul al XIX-lea de care urma să am parte vreodată!

O dată terminat micul dejun, Moses ne conduse în fumoar. Nebogipfel se instala în colţul cel mai umbrit, în vreme ce Moses şi cu mine ne-am aşezat pe fotolii, faţă în faţă.

Moses îşi scoase pipa, o umplu dintr-o mică pungă pe care o ţinea în buzunar şi o aprinse.

L-am urmărit, clocotind. Era atât de înnebunitor de calm!

— Chiar nu ai nimic de spus? Eu îţi aduc un avertisment oribil din viitor – din câteva viitoruri – care...

— Da, zise el, e o treabă dramatică. Însă, continuă Moses, lăsând jos pipa, încă nu sunt sigur deocamdată dacă...

— Nu eşti sigur? Am ţipat, sărind în picioare. Ce altă dovadă, ce metodă de convingere vrei?

— Am impresia că logica ta are câteva scăpări. Of, te rog, ia loc.

M-am aşezat, simţindu-mă slăbit.

— Scăpări?

— Priveşte lucrurile în felul următor: pretinzi că eşti eu, eu fiind tu.

— Exact. Noi suntem două secţiuni ale unei singure entităţi tetradimensionale, luate din diferite puncte şi juxtapuse graţie Maşinii Timpului.

— Foarte bine. Însă ar trebui să gândim în felul ăsta: dacă tu ai fost cândva eu, *atunci ar trebui să ai aceleaşi amintiri ca şi mine*.

— Ăă...

Am rămas mut.

— Aşadar, rosti Moses cu o notă de triumf, ce îţi aduci aminte despre un străin cam trupeş şi despre tovarăşul său ciudat, de felul acesta, care au apărut la uşa ta într-o noapte? Ei?

Răspunsul, fireşte – îngrozitor, imposibil – era acela că nu aveam o asemenea amintire! Uluit, m-am întors către Nebogipfel.

— Cum se poate ca aşa ceva să nu mi se fi întâmplat şi mie? Fireşte, misiunea mea este imposibilă! Era deja de la început. N-aş fi putut niciodată să-l conving pe tânărul Moses, căci nu ţineam minte cum, la rândul meu, fusesem convins, pe vremea când eram Moses!

— Când vine vorba despre Maşini ale Timpului, rosti Morlocul, cauza şi efectul sunt nişte concepte improprii.

— Uite încă o enigmă pentru tine, zise Moses, cu acea insuportabilă atitudine ţanţoşă, şi mai manifestă. Să presupunem că sunt de acord cu tine. Să presupunem că accept poveştile despre expediţiile în timp şi despre viziunile tale asupra Istoriilor şi aşa mai departe. Să presupunem că sunt de acord să distrug Maşina Timpului.

Am putut să prevăd acest argument.

— Atunci, dacă Maşina Timpului n-ar fi fost niciodată construită...

— N-ai fi avut posibilitatea să te întorci prin timp, pentru a pune capăt realizării ei...

— ... iar astfel maşina s-ar construi totuşi...

— ... iar tu te-ai întoarce prin timp pentru a mai opri încă o dată construirea ei – şi tot aşa, precum într-un carusel nesfârşit, strigă el bombastic.

— Da Este o buclă cauzală patologică, rosti Nebogipfel. Maşina Timpului trebuie construită, pentru a fi posibil să se pună capăt propriei sale construcţii...

Mi-am îngropat faţa în palme. Pe lângă disperarea ce mă cuprinsese din pricină că argumentele mele fuseseră zdrobite, aveam senzaţia supărătoare că acel tânăr, Moses, era mai deştept decât mine. Ar fi trebuit să observ aceste dificultăţi logice – poate că era adevărat că inteligenţa, aidoma calităţilor fizice mai grosolane, slăbea o dată cu vârsta Ce oribil!

— Însă – în ciuda tuturor acestor fisuri logice – *este neîndoios adevărul*, am murmurat eu. Iar maşina nu trebuie niciodată realizată.

— Asta explică totul, spuse Moses, cu mai puţină înţelegere. „A fi ori a nu fi” – asta, se pare, nu este întrebarea. Dacă tu eşti eu, îţi vei aduce aminte cum ai fost obligat să joci rolul tatălui lui Hamlet în acea jalnică punere în scenă de la şcoală.

— Ţin minte foarte bine.

— Am impresia că întrebarea este, mai degrabă: Cum se poate ca lucrurile să fie şi – în acelaşi timp – să nu fie?

— Dar e adevărat, rosti Nebogipfel. Morlocul făcu câţiva paşi înainte, în lumină, şi ne privi pe rând. Însă

cred că trebuie să creăm o logică superioară – o logică ce să poată lua în calcul interacţiunea unei Maşini a Timpului cu Istoria – o logică ce poate opera cu o *Multiplicitate* de Istorii...

Iar apoi – tocmai în clipa în care propria mea nesiguranţă atinsese apogeul – am auzit un huruit, provenit parcă de la un motor imens, ce răsuna de-afară, dinspre panta colinei. Solul părea să se zguduie ca şi cum pe-acolo ar fi trecut un monstru; am auzit strigăte şi *răpăitul unei arme de foc* – cu toate că un asemenea lucru era absolut imposibil să se întâmple aici, în Richmondul adormit, în zorii zilei.

Moses şi cu mine ne-am uitat înnebuniţi unul la altul.

— Sfinte Sisoe, zise Moses. Ce este asta?

Mi s-a părut că aud iarăşi zdrăngănitul unei arme, iar acum un strigăt se transformă în ţipăt, curmat abrupt.

Am dat cu toţii năvală din fumoar în hol. Moses deschise uşa – zăvorul ei deja fusese tras – şi ne-am năpustit în stradă. Acolo se aflau doamna Penforth, zveltă şi severă, şi Poole, valetul lui Moses din acea vreme. Doamna Penforth ţinea în mână un pămătuf de praf, galben-strălucitor, şi se agăţa de braţul lui Poole. Amândoi ne aruncară o privire indiferentă, însă apoi se uitară în altă parte – ignorându-l pe Morloc, ca şi cum n-ar fi fost mai ciudat decât un francez ori un scoţian!

Pe Petersham Road se aflau mai mulţi oameni, care rămăseseră încremeniţi şi se holbau. Moses îmi atinse mâneca şi arătă de-a lungul drumului, în direcţia oraşului.

— *Acolo*, spuse el. Acolo este anomalia ta.

Parcă un cuirasat ar fi fost smuls din mare şi aşezat de un colosal talaz pe coama Dealului Richmond. Se

găsea la circa două sute de iarzi de casă: era o cutie imensă de metal paralelă cu Petersham Road, aducând cu o enormă insectă de fier, de cel puţin optzeci de picioare lungime.
Însă acesta nu era un monstru împotmolit: am văzut acum că se târa către noi, greoi, dar foarte hotărât, iar pe unde trecea am observat că producea pe suprafaţa şoselei o serie de adâncituri legate, precum urmele lăsate de o pasăre. Partea superioară a cuirasatului cuprindea un model complex de deschizături – am socotit că erau guri de arme, ori orificii de telescop.
Traficul dimineţii fusese nevoit să facă loc acelei dihănii; două cărucioare trase de câini zăceau răsturnate pe sosea, în faţa lui, la fel şi brişcă unui berar, cu un cal agitat, încă prins între obezi, şi berea risipindu-se din butoaiele sparte.
Un tânăr cu şapcă, nesăbuit, aruncă o piatră din caldarâmul stricat spre carapacea de metal a monstrului. Aceasta ricoşa din carcasă fără să lase nici măcar o zgârietură, însă riposta veni imediat: am văzut o puşcă scoţându-şi ţeava printr-unul dintre acele orificii superioare şi trăgând cu un pocnet în tânăr.
Acesta se prăbuşi acolo unde se afla şi rămase nemişcat.
La vederea acestei scene, mulţimea se risipi iute şi se auziră şi mai multe ţipete. Doamna Penforth părea să plângă în pămătuful ei de praf, iar Poole o conduse în casă.
O trapă din partea din faţă a cuirasatului terestru se deschise cu un zăngănit – am zărit în treacăt interiorul întunecos – şi am remarcat un chip (mascat, credeam

eu) care ne cerceta atent.

— Este de Dincolo de Timp, rosti Nebogipfel. Şi a venit după noi.

— Într-adevăr, am încuviinţat, după care m-am întors spre Moses. Ei bine! I-am spus. *Acum* mă crezi?

7. Leviathanul Lord Raglan[30]

Rânjetul lui Moses era încordat şi nervos, chipul mai livid decât de obicei, iar fruntea sa, plină cu broboane de sudoare.

— În mod evident nu eşti singurul Explorator al Timpului! Fortul mobil – dacă aceasta era – înainta cu greu pe şosea către locuinţa mea. Era o carcasă lungă, plată, având întrucâtva aspectul unui capac de tavă. Era vopsită cu pete de verde şi pământiu, de parcă habitatul său natural erau câmpurile desţelenite. De jur-împrejurul bazei se vedea o pavăză de metal, poate pentru a apăra părţile mai vulnerabile de focurile de puşcă şi şrapnelele inamice. Apreciam că fortul se deplasa cu circa şase mile pe oră şi – datorită unei noi metode de locomoţie ale cărei detalii nu le puteam distinge, din pricina acelei paveze -izbutea să se menţină vertical, în ciuda pantei dealului.

În afară de noi trei – şi de acea gloabă năpăstuită a berarului – pe stradă nu mai rămăsese nici un suflet viu, iar tăcerea era tulburată numai de mârâitul gros al motoarelor fortului şi de nechezatul speriat al calului captiv.

---

30 RAGLAN [ræglən], Fitzroy James Henry Somerset (1788-1855), ofițer englez, mareşal al Imperiului Britanic, secretar al ducelui Wellington în războaiele napoleoniene. S-a distins în Războiul Crimeii (1853-1856). Numele este asociat unei anumite croieli a mânecii pe care a imaginat-o pentru a-şi masca amputarea braţului pierdut în bătălia de la Waterloo.

— Nu-mi aduc aminte de asta, i-am spus lui Nebogipfel. Nimic de genul acesta... aşa ceva nu s-a petrecut în anul 1873 pe care l-am trăit eu.

Morlocul cercetă cu ajutorul ochelarilor săi fortul care se apropia.

— Încă o dată, rosti el pe un ton neutru, trebuie să luăm în considerare posibilitatea existenţei unei Multiplicităţi de Istorii. Nu ai văzut mai mult decât o singură variantă a anului de graţie 657208. Acum, se pare, trebuie să înduri noi versiuni ale propriului tău secol.

Fortul se opri, cu motoarele mormăind precum un imens stomac; puteam să văd chipuri ce purtau măşti uitându-se spre noi prin diferite orificii, iar deasupra carcasei fluturând leneş un drapel.

— Crezi că putem să scăpăm prin fugă? Rosti Moses printre dinţi.

— Mă îndoiesc. Vezi ţevile carabinelor ieşind prin acele orificii? Nu ştiu care este miza de aici – însă în mod clar aceşti oameni au mijloacele şi voinţa de a ne lua prizonieri.

— Hai să dăm dovadă de puţină demnitate. Vom merge în întâmpinare, am rostit eu. Să demonstrăm că nu ne este frică.

Şi astfel am pornit, pe caldarâmul ordinar al şoselei Petersham Road, către fort.

Diferitele puşti şi arme de calibru mai mare ne urmăriră în timp ce ne deplasam, iar chipurile mascate – unele dintre ele folosind binocluri – ne înregistrară înaintarea.

Când ne-am apropiat de fort, am izbutit să observ mai bine caracteristicile sale generale. Aşa cum am

spus, avea mai mult de optzeci de picioare lungime; părţile laterale păreau construite dintr-o tablă groasă, din oţel de tun, deşi dispunerea hublourilor şi a periscoapelor din partea superioară a fortului dădea acolo impresia de pestriţ. Din spatele maşinăriei ţâşneau în aer jeturi de abur. Am pomenit de pavăza înaltă de un picior care înconjura partea de jos; acum puteam să observ că pavăza fusese ridicată de la pământ, iar vehiculul nu stătea pe roţi, aşa cum presupusesem, ci pe picioare! Acestea erau nişte mecanisme plate şi mari, având cam aceeaşi formă cu picioarele de elefant, însă mult mai masive; după urmele pe care le lăsaseră în spate, pe şosea, am putut să trag concluzia că suprafeţele inferioare ale acestor piese erau, pesemne, striate, pentru a îmbunătăţi tracţiunea Acest ansamblu de picioare, mi-am dat seama acum, reprezenta modalitatea prin care fortul se menţinea mai mult sau mai puţin vertical pe panta drumului.

În partea din faţă a fortului era fixat un dispozitiv ca un coş de papură, alcătuit dintr-o serie de lanţuri grele, ataşate la un tambur ce ieşea din două cadre de metal dispuse în faţa provei fortului. Tamburul era ţinut în sus, astfel că lanţurile se legănau în aer, precum bicele căruţaşilor, şi scoteau un zăngănit ciudat pe măsură ce fortul avansa; însă tamburul putea să fie cu siguranţă coborât, astfel încât lanţurile să mături pământul când vehiculul înainta. Nu puteam pătrunde scopul acestui dispozitiv.

Ne-am oprit poate la zece iarzi de prova boantă a maşinăriei. Puşcaşii aveau ţevile carabinelor aţintite în direcţia noastră. Aburul pluti către noi, purtat de o briză răzleaţă.

Mă copleşi o groază profundă din pricina acestei ultime turnuri pe care o luaseră evenimentele, de care nu îmi aminteam. Acum, se părea, nici măcar *trecutul* nu mai constituia un tărâm al siguranţei şi stabilităţii: chiar şi el era supus schimbării, după bunul plac al Exploratorilor Timpului! N-aveam cum să scap de influenţa Maşinii Timpului: era ca şi cum, o dată inventată, ramificaţiile ei se răspândeau în trecut şi în viitor, ca undele provocate de o piatră aruncată în liniştitul Fluviu al Timpului.

— Cred că este britanic, spuse Moses, curmându-mi meditaţia

— Ce? De ce spui asta?

— Nu crezi că aceea este o emblemă de regiment, acolo, deasupra pavezei?

M-am uitat mai atent: În mod cert. Moses avea vederea mai bună decât mine. Nu m-a pasionat niciodată recuzita militară, însă aparent era posibil ca Moses să aibă dreptate.

Acum, el citea alte fragmente de text, vopsite cu negru pe formidabila carcasă.

— „Muniţie război”, citi el. „Acces carburant”. Este engleza folosită în colonii, ori cea americană – şi dintr-un viitor suficient de apropiat încât limba să nu se fi schimbat prea mult.

Se auzi un hârşâit de metal pe metal. Am văzut că o roată, situată pe partea laterală a fortului, se învârtea. Când roata făcu un cerc complet, o uşă-trapă se deschise – buza sa din metal lustruit scânteie, contrastând cu carcasa mohorâtă – şi am zărit, în treacăt, interiorul întunecat, aidoma unei hrube de oţel.

Din cadrul uşii a fost coborâtă o scară de frânghie.

Un soldat ieşi afară şi porni pe şosea înspre noi. Era îmbrăcat într-un veşmânt de pânză groasă, dintr-o singură piesă; era descheiat la gât, şi am putut să observ o căptuşeală din material kaki. Pe umerii săi se aflau nişte epoleţi de metal spectaculos de mari. Pe cap avea o beretă neagră, cu o emblemă de regiment aplicată în faţă. Purta un pistol, ţinut într-un toc din plasă care se legăna; deasupra tocului se afla şi o cartuşieră mică, evident pentru muniţie. Am remarcat că clapeta tocului era deschisă, iar mâinile lui înmănuşate nu zăboveau niciodată la depărtare de armă.

Figura soldatului – cel mai şocant aspect dintre toate – era ascunsă sub o mască extraordinară, formată din nişte ochelari mari şi întunecaţi şi un muştiuc precum trompa unei muşte deasupra gurii, care îi cuprindea în întregime capul pe sub beretă.

— Sfinte Sisoe, îmi şopti Moses. Ce mai viziune!

— Într-adevăr, am răspuns eu sumbru, căci înţelesesem imediat semnificaţia acelei arătări. Este protejat împotriva gazelor – observi? Nu se vede nici măcar un inci din pielea flăcăului acesta. Iar epoleţii îl apără, pesemne, împotriva săgeţilor şi conţin de asemenea otravă... Mă întreb ce straturi de protecţie o mai avea pe dedesubtul acelei uniforme umflate. Oare ce soi de epocă a socotit necesar să trimită o asemenea brută prin timp, în inocentul an 1873? Moses, acest fort a venit la noi dintr-un viitor foarte întunecat – un Viitor al Războiului!

Soldatul se apropie ceva mai mult de noi. Pe un ton sacadat – care era înăbuşit de mască, însă altminteri absolut caracteristic clasei ofiţereşti – ne adresă o somaţie, într-o limbă pe care la început, n-am izbutit

s-o recunosc.

Moses se aplecă spre mine.

— E în germană! Şi cu un accent teribil de prost. Ce naiba înseamnă toate astea... ei?

Am făcut un pas în faţă, cu mâinile ridicate în aer.

— Suntem englezi. Înţelegi?

Nu puteam să văd chipul soldatului, însă am avut impresia că detectez, în poziţia umerilor săi, dovada unei oarecare uşurări. Glasul lui părea energic. Nu era decât un bărbat tânăr, mi-am dat seama, prins în carapacea războiului.

— Foarte bine, zise el impetuos. Vă rog să veniţi cu mine.

Se părea că nu prea aveam de ales.

Tânărul soldat rămase lângă fortul său, cu mâinile odihnindu-se pe patul pistolului, câtă vreme noi am urcat cele câteva trepte până în interior.

— Spune-mi un singur lucru, îi ceru Moses militarului. Care este scopul acelei drăcovenii cu lanţuri şi tambur din faţa vehiculului?

— Este dispozitiv anti-mină, răspunse individul cu mască.

— *Anti-mină*?

— Când Raglan înaintează, lanţurile mătură pământul. Gesticula cu mâinile înmănuşate, deşi rămăsese cu ochii pe Moses. În mod clar era britanic; crezuse că se putea ca noi să fim germani!

— Înţelegi? Totul este să detonăm minele îngropate înainte să trecem peste ele.

Moses căzu pe gânduri, apoi urcă după mine în fort.

— O încântătoare dovadă de ingeniozitate britanică. Îmi spuse el. Şi priveşte grosimea acestei cuirase.

Gloanţele s-ar sfărâma de blindajul ăsta precum picăturile de ploaie – în mod sigur, doar un tun de câmp ar fi în stare să încetinească o asemenea namilă.

Uşa grea se trânti în spatele nostru, se potrivi în cadrul ei cu o bufnitură zdravănă, iar garniturile de cauciuc se etanşeizară pe carcasă.

Astfel, lumina zilei a fost alungată.

Ne-au escortat până în partea centrală a unei galerii înguste, care străbătea fortul de la un capăt la celălalt. În acel spaţiu închis, zgomotul motoarelor era puternic şi rezonant. Se simţea un miros de ulei mineral şi de petrol, şi duhoarea slabă a corditului; era excesiv de cald, şi am simţit de îndată cum transpiraţia începe să-mi curgă prin jurul gulerului. Singurele surse de lumină erau două becuri electrice – total inadecvate pentru a ilumina acel spaţiu lung, înghesuit.

Interiorul fortului mi se contura în minte, în impresii fugare de clarobscur şi umbră. Am putut să disting contururile celor opt roţi enorme – fiecare având un diametru de zece picioare – ce se aliniau pe părţile laterale ale vehiculului şi care erau protejate în interiorul carcasei. În zona din faţă a fortului, la provă, se găsea un singur soldat, pe un scaun înalt din pânză: era înconjurat de manete, cadrane şi ceea ce părea obiectivul unui periscop; am socotit că acesta era conductorul. În compartimentul din spate se afla sala maşinilor. Acolo puteam să văd formele masive ale echipamentelor; în întunericul acela, motoarele aduceau mai mult cu siluetele ameninţătoare ale unor bestii colosale decât cu ceva creat de mâna omului. Soldaţii umblau printre aparate, cu măşti şi mănuşi

groase, semănând întru totul cu nişte servitori ce slujeau unor idoli de metal.

Nişte cabine micuţe, înghesuite şi aparent inconfortabile, erau agăţate de plafonul înalt, iar în fiecare dintre ele se putea vedea profilul umbrit al unui singur soldat. Fiecare militar dispunea de o mulţime de arme şi instrumente optice, cele mai multe dintre ele de o construcţie necunoscută mie, care ieşeau prin carcasa navei.

Pesemne că erau vreo douăzeci şi cinci de puşcaşi şi mecanici – purtau cu toţii măşti, uniformele caracteristice şi berete – şi, toţi până la unul, se holbau făţiş în jos, la noi. Vă puteţi închipui în ce măsură le-a captat atenţia Morlocul!

Era un loc sumbru, intimidant: un templu mobil, închinat Forţei Brute. Nu m-am putut abţine să nu remarc contrastul cu ingineria subtilă a Morlocilor lui Nebogipfel!

Tânărul nostru soldat urcă până la noi; acum, că fortul fusese din nou etanşeizat, îşi scoase masca şi o lăsă să-i atârne de gât, precum o faţă jupuită – iar eu am văzut că, într-adevăr, era foarte tânăr, cu obrajii scăldaţi de sudoare.

— Vă rog să o luaţi înainte, spuse el. Căpitanul doreşte să vă ureze bun-venit la bord.

Îndrumaţi de el, ne-am aşezat unul în spatele celuilalt şi am început să avansăm prudent – sub privirile aspre şi tăcute ale militarilor – către prova fortului. Podeaua era deschisă şi am fost nevoiţi să mergem pe nişte pasarele înguste, din metal. Picioarele goale ale lui Nebogipfel lipăiră pe tabla striată, aproape fără zgomot.

În apropierea provei acestui cuirasat terestru, puţin

în spatele conductorului, se găsea o cupolă din alamă şi fier care se înălţa dincolo de plafon. Dedesubtul acestei cupole se afla o persoană – purta mască şi îşi ţinânea mâinile la spate – cu o atitudine de stăpân al acestui fort. Căpitanul era echipat cu o beretă şi o salopetă de acelaşi tip ca soldatul care ne întâmpinase, cu acei epoleţi metalici şi cu o armă de mână la centură; însă acest ofiţer superior avea o bandulieră dublă din piele, o chingă încrucişată şi un centiron de sabie, precum şi alte însemne ale gradului, inclusiv ecusoane de armă pe haină şi galoane pe umeri. Tresele de campanie, groase de mai mulţi inci, îi decorau pieptul uniformei.

Moses se uită în jur cu o curiozitate avidă. Arătă către un soi de scară situată deasupra Căpitanului.

— Priveşte acolo, zise el. Fac pariu că poate să comande coborârea scării cu ajutorul acelor manete din şina de lângă el – vezi – iar apoi să urce până în cupola de sus. Astfel, are posibilitatea să vadă pretutindeni în jurul acestei fortăreţe, pentru a-i îndruma mai bine pe mecanici şi pe puşcaşi.

Părea impresionat de ingeniozitatea înmagazinată în acest monstru al Războiului.

Căpitanul făcu un pas înainte, şchiopătând însă vizibil. Acum îşi scoase masca şi am putut să-i vedem chipul. Am remarcat că această persoană era foarte tânără, evident destul de sănătoasă – deşi extraordinar de lividă – şi aparţinea genului asociat îndeobşte cu Marina Militară: alertă, calmă, inteligentă deosebit de competentă. Îşi scoase mănuşa şi îmi întinse mâna. Am luat mâna oferită – era mică, iar propria mea palmă o cuprinse ca pe aceea a unui copil – şi am rămas cu ochii

aţintiţi, cu o uimire pe care nu am putut-o masca, spre acel chip senin.

— Nu mă aşteptam, spuse Căpitanul, la aşa de mulţi pasageri – am impresia că nu ştiam la ce să ne aşteptăm – însă sunteţi cu toţii bine veniţi aici şi vă asigur că veţi fi trataţi cum se cuvine.

Glasul îi era delicat, dar trebuia să-l ridice un pic deasupra duduitului motoarelor. Ochii de un albastru-deschis trecură peste Moses şi Nebogipfel, cu o urmă de voie bună.

— Bine aţi sosit pe *Lord Raglan*. Mă numesc Hilary Bond şi sunt căpitan în Batalionul Nouă al Regimentului Regal de Leviathani.

Era adevărat! Acest Căpitan – un ostaş rănit şi cu experienţă, şi comandant al unei maşini de luptă mai cumplite decât mi-aş fi putut imagina eu vreodată – era *femeie*!

8. Reîntâlnire cu vechi cunoştinţe

Ea surâse, scoţând la iveală o cicatrice de pe bărbie, iar eu mi-am dat seama că nu putea să aibă mai mult de douăzeci şi cinci de ani.

— Ascultă, Căpitane, am spus, cer să aflu cu ce drept ne-ai reţinut.

Ea rămase netulburată.

— Misiunea mea reprezintă o prioritate pentru Apărarea Naţională. Îmi pare rău dacă...

Acum însă Moses făcu un pas în faţă; cu veşmintele sale fistichii de crai părea complet nepotrivit în acest interior cazon, cenuşiu.

— Doamnă Căpitan, în anul 1873 nu este nevoie de Apărarea Naţională!

— Dar este nevoie în anul 1938. Era extraordinar de intransigentă şi radia o atitudine de comandă de neclintit. Misiunea mea a fost aceea de asigura securitatea, cercetării ştiinţifice care se desfăşoară în casa de pe Petersham Road – în mod special, de a descuraja imixtiunile anacronice în desfăşurarea sa stabilită.

— „Imixtiune anacronică”, se strâmbă Moses. Am impresia că vă referiţi la Exploratorii Timpului.

— Un cuvânt adorabil, care *descurajează*! Am zâmbit eu. Aţi venit cu suficiente arme, credeţi, pentru a *descuraja* efectiv?

Acum, Nebogipfel făcu un pas înainte.

— Căpitane Bond, zise Morlocul încet, în mod sigur

poţi să îţi dai seama că misiunea dumitale este o aberaţie logică. Ştii cine sunt aceşti bărbaţi? Cum poţi asigura securitatea cercetării când părintele ei – arătă cu o mână păroasă către Moses – este răpit din vremea unde trebuie să se afle?

Bond se holbă la Morloc vreo câteva secunde prelungi; apoi îşi îndreptă atenţia către Moses – şi către mine – şi am avut impresia că remarcase, pentru prima oară, asemănarea dintre noi! Ne puse nişte întrebări tuturor, menite să confirme adevărul afirmaţiei lui Nebogipfel şi identitatea lui Moses. Nu am negat, căci nu întrezăream nici un avantaj, pentru noi, indiferent ce am fi spus – poate, am socotit eu, urma să fim trataţi cu mai mult respect dacă eram consideraţi de importanţă istorică; însă n-am dezvăluit identitatea comună pe care o împărţeam cu Moses.

În cele din urmă, Hilary Bond îi şopti soldatului nişte instrucţiuni scurte, iar el plecă spre o altă zonă a aparatului.

— Voi informa Ministerul Aerului despre aceasta când ne vom întoarce. Sunt sigur că ei vor fi mai mult decât interesaţi de dumneavoastră – şi veţi avea o puzderie de ocazii de a discuta această problemă cu autorităţile, după revenirea noastră.

— *Revenirea*? Am făcut eu. *Revenirea* – în anul 1938 al dumitale, adică?

Ea părea încordată.

— Paradoxurile călătoriei în timp mă cam depăşesc, mă tem. Fără îndoială că tipii deştepţi de la Minister o să le descurce pe toate.

Eram conştient că Moses râdea lângă mine – zgomotos, şi cu o tentă de isterie.

— Oh, asta-i bună! Spuse el. Ah, asta-i bună de tot – acum nu mai e nevoie să mă chinuiesc, nici un pic, pentru a construi această afurisită de Maşină a Timpului!

Nebogipfel se uită la mine posomorât.

— Mi-e teamă că aceste multiple lovituri date cauzalităţii ne îndepărtează din ce în ce mai mult de versiunea primordială a Istoriei – adică aceea care a existat înainte de cea dintâi punere în funcţiune a Maşinii Timpului...

Acum, Căpitanul Bond ne întrerupse.

— Pot înţelege consternarea dumneavoastră. Însă vă asigur că nu veţi păţi absolut nimic rău – dimpotrivă, misiunea mea este să vă protejez. De asemenea, rosti ea cu un farmec natural, m-am căznit să aduc pe cineva care să vă ajute să vă acomodaţi cu noi. Un nativ din această perioadă, s-ar putea spune.

Din capătul întunecat al coridorului se îndreptă agale spre grupul nostru o altă siluetă. Veni la noi purtând omniprezenţii epoleţi, o arma de mână şi o mască ce-i atârna la brâu; însă uniforma – o piesă neagră, mohorâtă – nu avea nici un însemn militar. Această nouă persoană mergea lent, destul de dureros, pe pasarelele dificile, trădându-şi din plin etatea; am remarcat că materialul uniformei plesnea peste un burdihan lăsat.

Glasul îi era slab şi de-abia se auzea prin larma motoarelor.

— Doamne sfinte, tu eşti! Îmi strigă el. Sunt înarmat până în dinţi pentru germani – dar, ştii, nu prea mă aşteptam să apari din nou, după acea ultimă cină de joi, şi în nici un caz în circumstanţe ca aceasta!

Când pătrunse în lumină, veni rândul meu să am un

alt şoc. Deşi ochii îi erau înceţoşaţi, atitudinea gârbovită, iar în claia aceea de păr cărunt nu mai rămăsese nici măcar un fir roşcat -şi cu toate că fruntea bărbatului era sluţită de o cicatrice urâtă, ca şi cum ar fi suferit o arsură – era, mai presus de orice îndoială. *Filby*[31]!

— Blestemat să fiu! I-am spus.

Filby chicoti în vreme ce se apropia de mine. I-am apucat mâna fragilă şi cu pete de bătrâneţe şi am apreciat că nu putea să aibă mai puţin de şaptezeci şi cinci de ani.

— Oi fi blestemat! Suntem blestemaţi cu toţii, poate! Dar, oricum, mă bucur să te văd.

Îi aruncă lui Moses o privire bizară. „Deloc surprinzător”, mi-am zis în gând.

— Filby, Sfinte Sisoe, am o groază de întrebări de pus.

— Sunt sigur că aşa este. D-asta m-au scos din căminul de bătrâni din Domul Bournemouth[32]. Mă ocup de aclimatizare, aşa zic ei, şi trebuie să vă ajut pe voi, nativii din perioada aceasta, să vă adaptaţi – înţelegi?

— Dar, Filby – parcă a fost ieri – cum ai ajuns...

— Aşa? Arătă către constituţia sa împovărată de vreme cu un gest cinic, de dispreţ. Cum am ajuns aşa? *Timpul*, prietene. Acest minunat Fluviu pe întinderea căruia, ne-ai făcut tu să credem, poţi să

31 Personaj din *Maşina Timpului* de H.G. Wells, unul dintre acei prieteni ai Exploratorului Timpului în faţa cărora acesta îşi povesteşte aventurile în viitor (n. trad.).

32 Bournemouth este un oraş şi o Autoritate Unitară în regiunea South West England. Este o staţiune turistică foarte mare pe coasta de sud a Marii Britanii.

aluneci precum un păianjen de apă. Ei bine, timpul nu-i prieten cu omul de rând, iar eu am călătorit prin timp în modalitatea cea mai dificilă, şi iată ce mi-a făcut această călătorie. Pentru mine, au trecut patruzeci şi şapte de ani de la acea ultimă întâlnire din Richmond, de la acel truc magic cu macheta Maşinii Timpului – mai ţii minte? – Şi de la ulterioara ta dispariţie în Ziua de Dincolo de Mâine.

— Ai rămas încă acelaşi Filby, am spus eu cu afecţiune şi i-am strâns braţul. Chiar dacă trebuie să recunoşti – în cele din urmă – că am avut dreptate în legătură cu călătoria în timp!

— Şi mult bine ne-a mai făcut asta, bodogăni el.

— Iar acum, domnilor, zise Căpitanul, dacă mă veţi scuza, am un Leviathan de comandat. Vom fi gata de plecare în câteva minute.

Încuviinţând din cap înspre Filby, se întoarse la echipajul ei. Filby scoase un oftat.

— Haide! Rosti apoi. În spate există un loc unde putem să stăm, cu mai puţină hărmălaie şi mizerie decât aici.

Am pornit către partea dindărăt a fortului.

În timp ce ne deplasam pe coridorul median, am izbutit să observ mai îndeaproape mijloacele de locomoţie ale fortului. Sub pasarelele centrale am văzut un set de osii lungi, ce se puteau roti libere în jurul unei axe comune, având dedesubt o punte de metal: osiile se terminau cu nişte roţi imense. Acele picioare elefantine, pe care le remarcasem mai devreme, atârnau de roţi. Roţile împroşcau ţărână şi bucăţi din carosabilul stricat în interiorul artificial. Prin intermediul osiilor, roţile puteau fi înălţate ori

coborâte faţă de scheletul principal al fortului, şi se părea, de asemenea, că şi picioarele puteau fi ridicate, pe pistoane pneumatice. Cu ajutorul acestui ansamblu se asigura înclinaţia variabilă a fortului, dându-i posibilitatea să străbată terenurile cele mai accidentate, sau să rămână în poziţie verticală pe dealurile cele mai abrupte.

Moses arătă înspre scheletul solid din oţel, de formă paralelipipedică, ce susţinea construcţia fortului.

— Priveşte, îmi zise el în şoaptă, nu vezi ceva bizar la această secţiune? Şi aceea, acolo! Barele care seamănă cu cuarţul. Este dificil de înţeles cărui scop structural servesc.

M-am uitat mai atent; îmi venea greu să fiu sigur în lumina becurilor electrice îndepărtate, însă am avut impresia că disting o stranie transluciditate verzuie în secţiunile de cuarţ şi nichel – o transluciditate care îmi părea mai mult decât familiară!

— Este *Plattnerită*, i-am spus printre dinţi lui Moses. Barele au fost saturate... Moses, sunt convins – nu pot să mă înşel. În ciuda iluminării slabe – acelea sunt componente luate din propriul meu laborator; piese de rezervă, prototipuri şi rebuturi pe care le-am realizat în timpul construcţiei Maşinii Timpului.

Moses încuviinţă din cap.

— Ştim măcar că aceşti oameni n-au descoperit încă procedeul de a fabrica Plattnerită.

Morlocul veni lângă mine şi arătă cu degetul spre ceva depozitat în adâncurile întunecate ale compartimentului motoarelor. A fost nevoie să mă chiorăsc, însă am reuşit să desluşesc că acea formă masivă era propria mea Maşină a Timpului – întreagă şi intactă. În mod evident, luată de pe Dealul

Richmond şi adusă în acest fort, cu şinele încă murdare de iarbă! Maşina era înfăşurată în frânghii, ca şi cum ar fi fost prinsă într-o pânză de păianjen.

Am simţit un năvalnic imbold, la vederea acelui simbol puternic al siguranţei, să scap de acei soldaţi – dacă eram capabil – şi să mă îndrept spre maşina mea. Poate izbuteam să ajung acasă, chiar şi acum...

Însă ştiam că ar fi fost o tentativă zadarnică şi m-am calmat. Chiar dacă ajungeam la maşină – şi nu eram în stare să fac acest lucru, căci soldaţii m-ar fi doborât într-o clipită cu armele lor – n-aş fi reuşit să-mi găsesc iarăşi drumul spre casă. După acest ultim incident, nici o variantă a anului 1891 în care era posibil să ajung nu putea să semene cu liniştitul şi îmbelşugatul an pe care îl abandonasem atât de nebuneşte. Naufragiasem în timp!

Filby veni lângă mine.

— Ei, ce părere ai de maşinăria asta?

Mă izbi cu pumnul în umăr. Însă lovitura lui avea slăbiciunea vlăguită a unui moşneag.

— Întregul vehicul a fost proiectat de Sir Albert Stern[33], care a fost o figură proeminentă în domeniul ăsta încă din primele zile ale Războiului. M-au pasionat foarte mult aceste dihănii, pe măsură ce au evoluat de-a lungul anilor... Ştii bine că întotdeauna m-au fascinat creaţiile mecanice. Priveşte într-acolo! Arătă către străfundurile compartimentului maşinilor.

---

33 Sir Albert Gerard Stern (1878-1966), bancher englez şi supervizor al producţiei celor dintâi vehicule blindate: în 1916. Împreună cu Sir Ernest Swinton a organizat fabricarea primelor tancuri, devenind preşedinte Comitetului pentru Aprovizionarea cu Tancuri din Ministerul Muniţiei, iar în timpul celui de-al doilea război mondial a condus Comitelui de Dezvoltare a Vehiculelor Speciale din Ministerul Aprovizionării (1939-1945) (n. trad.).

Motoare „Meteor” de la Rolls Royce – un rând întreg! Şi o cutie de viteze Merrit-Brown – vezi, acolo? Avem suspensii Horstmann, cu alea trei boghiuri pe fiecare parte...

— Da, l-am întrerupt eu, însă – scumpul meu Filby – *pentru ce* sunt toate astea?

— Pentru ce? Sunt pentru desfăşurarea Războiului, fireşte Filby făcu un gest larg cu mâna. Acesta este un Leviathan, clasa Kitchener[34], unul dintre cele mai recente modele. Principala menire a Leviathanilor este să străpungă Asediul Europei. Înţelegi. Pot negocia cu râvnă chiar şi cele mai groaznice tranşee – deşi sunt costisitoare, predispuse la defecţiuni şi vulnerabile la bombardamente. Raglan este un nume potrivit, nu crezi? Căci Lordul Fitzroy Raglan a fost diavolul acela bătrân care a făcut mare balamuc la asediul Sevastopolului, în Crimeea. Poate bietul Raglan ar fi...

— *Asediul Europei*?

Filby se uită trist la mine.

— Îmi cer scuze, zise el. Poate, la urma urmei, n-ar fi trebuit să mă trimită pe mine – tot timpul uit cât de puţine trebuie că ştiu. Mă tem că am devenit cel mai cumplit nătâng ramolit. Ascultă, trebuie să-ţi spun că suntem în Război, din 1914.

— *Război*? Cu cine?

— Cu germanii, fireşte. Cu cine altcineva? Şi zău că este o harababură teribilă...

Aceste vorbe, această imagine fugară a unei viitoare

---

34 Horatio Herbert Kitchener (1850-1916), mareşal si om politic englez, celebru pentru cucerirea Sudanului (1898) şi considerat un simbol al spiritului britanic de luptă în primul război mondial, când a servit ca secretar de stat la Apărare, reuşind să aducă sub arme sute de mii de voluntari, până la moartea sa, în iunie 1916 (n. tard.).

Europe cufundate în beznă de cei douăzeci şi patru de ani de Război, m-au înmărmurit!

9. În timp

Am ajuns la o încăpere ce avea poate zece picioare pătrate; părea, mai degrabă, o cutie de metal montată pe carcasa interioară a Leviathanului. În tavan ardea un singur bec electric, iar pereţii erau capitonaţi cu piele, îndulcind pustietatea metalică a fortului şi înăbuşind zgomotele motoarelor – deşi o vibraţie mai profundă putea fi percepută prin materialul vehiculului. Înăuntru se găseau şase scaune: nişte piese simple, cu spătarul drept, care erau fixate de podea cu şuruburi, unul în faţa altuia, şi echipate cu nişte hamuri din piele. Mai exista şi un dulap jos.

Filby ne pofti să luăm loc pe scaune şi începu să se foiască în jurul dulapului.

— Ar fi bine să vă puneţi hamurile, spuse el. Aberaţia asta de salt prin timp dă nişte ameţeli tare urâte.

Moses şi cu mine ne-am aşezat faţă în faţă. Mi-am prins lejer frâurile în jurul meu; Nebogipfel întâmpină ceva probleme cu cataramele, iar chingile îi atârnară până ce Moses îl ajută să le strângă cât trebuia.

Acum, Filby veni la mine trăncănind, cu ceva în mână; era o ceaşcă de ceai pe o farfuriuţă de porţelan ciobită, cu un mic biscuit într-o parte. Nu m-am putut abţine să nu râd.

— Filby, întorsăturile destinului nu încetează niciodată să mă uimească. Iată-ne pe amândoi aici, în acest ameninţător fort mobil, pe cale să pornim într-o

călătorie în timp, iar tu ne serveşti cu ceai şi biscuiţi!

— Ei bine, chestia asta este a naibii de dificilă fără micile plăceri ale vieţii. Tu, probabil, ştii!

Am sorbit din ceai; era călduţ şi fusese fiert un pic cam mult. Astfel întremat, am devenit, în mod absurd, destul de răutăcios – acum, că stau să mă gândesc, cred că starea mea mentală era puţin fragilă şi nu doream să mă confrunt cu propriul meu viitor sau cu perspectiva lugubră a acestui Război din 1938.

— Filby, l-am sâcâit eu, chiar nu observi nimic... ăă... *ciudat* la însoţitorii mei?

— Ciudat?

I-am făcut cunoştinţă cu Moses – iar bietul Filby a început să se uite când la unul, când la altul, reuşind să îşi verse ceaiul pe bărbie.

— Aceasta este adevărata lovitură a călătoriei în timp, i-am spus cu ardoare lui Filby. Scoate-ţi din minte toate chestiile despre Originea Speciilor sau despre Destinul Umanităţii – abia când ajungi faţă în faţă cu tine însuţi ca bărbat tânăr, îţi dai seama ce vrea să zică cuvântul „lovitură”!

Filby ne mai puse câteva întrebări pe această temă a identităţii noastre – bunul şi bătrânul Filby, sceptic până în ultima clipă!

— Am avut senzaţia că am văzut destule schimbări şi minuni la viaţa mea, chiar şi fără drăcovenia asta cu timpul. Dar acum – ei bine!

Scoase un oftat, iar eu am avut impresia că, de fapt, văzuse un pic *prea multe* în decursul îndelungatei sale vieţi: întotdeauna fusese predispus către o anumită epuizare psihică, chiar şi la tinereţe.

M-am aplecat în faţă, cât de mult îmi permiteau hamurile.

— Filby, nici nu-mi vine să cred că oamenii au decăzut atât de jalnic – că au devenit aşa de orbi. Din punctul meu de vedere, blestematul vostru de Război al Viitorului aduce mult cu sfârşitul civilizaţiei.
— Pentru cei din vremurile noastre, rosti el solemn, poate că aşa este. Însă generaţiile mai tinere, care au crescut astfel încât nu ştiu altceva decât Războiul, care n-au simţit niciodată soarele pe chipurile lor fără frica de torpilele aeriene, ei bine, cred că ele s-au deprins cu situaţia – este ca şi cum ne-am transforma într-o specie subterană.
Nu m-am putut abţine să nu-i arunc o privire Morlocului.
— Filby, de ce această misiune prin timp?
— Nu atât pentru *tine*, cât pentru *Maşină*. Era vital să se garanteze construirea Maşinii Timpului. Tehnologia temporală este absolut vitală pentru Efortul de Război. Ori aşa au impresia unii dintre ei.
Ei ştiu destul de multe despre modul în care ţi-ai desfăşurat cercetarea, din crâmpeiele de însemnări pe care le-ai lăsat în urmă – deşi n-ai publicat niciodată ceva legat de acest subiect; a existat numai acea relatare bizară despre prima ta călătorie în viitorul îndepărtat, pe care ne-ai spus-o după scurta ta reîntoarcere. Astfel, *Raglan* a fost trimis să-ţi apere casa împotriva oricărei intruziuni a vreunui Explorator al Timpului – ca tine...
Nebogipfel îşi înălţă capul.
— Alte exemple de confuzie în ceea ce priveşte cauzalitatea, rosti el. Este evident că savanţii din 1938 încă n-au început să stăpânească conceptul de Multiplicitate. Ideea că nu se poate garanta nimic atunci când vine vorba de trecut: Istoria nu se poate

modifica, este posibil numai să se genereze versiuni noi ale...

Filby se holbă la el – la arătarea aceea flecară, în uniformă de şcoală, cu părul ivindu-i-se de pe fiecare membru!

— Nu acum, i-am zis lui Nebogipfel. Spui întotdeauna ei. Cine sunt ei?

El păru surprins de întrebare.

— Guvernul, normal.

— Al cărui partid? Sări Moses.

— Partid? Of. Toate acestea sunt lucruri de mult apuse. Ne dădu această înfiorătoare veste – moartea Democraţiei în Marea Britanie – doar cu acele câteva cuvinte aruncate în treacăt!

— Am impresia, continuă el, că ne aşteptam cu toţii să dăm aici peste *Die Zeitmaschine*[35], învârtindu-se în jurul parcului Richmond şi căutând să asasineze pe cineva... Părea îndurerat. E vorba de germani, ştii. Afurisiţii de germani! Fac cea mai cumplită harababură din orice... Exact aşa cum au fost dintotdeauna!

Şi cu asta, singurul bec electric îşi pierdu din strălucire, iar eu am auzit torsul motoarelor; am simţit familiara senzaţie de prăbuşire implacabilă care îmi spuse că acest *Raglan* mă proiectase din nou în timp.

35 Maşina Timpului (în lb. germană, în text) (n. trad.).

CARTEA A TREIA

RĂZBOIUL CU GERMANII

1. O nouă viziune a Richmondului

Cea mai recentă dintre expediţiile mele prin timp se dovedi plină de hopuri şi chiar mai debusolantă decât de obicei; am considerat că asta se datora distribuţiei inegale a acelor resturi de Plattnerită în Leviathan. Însă călătoria dură puţin, iar în cele din urmă, senzaţia de prăbuşire se atenua.

Filby stătea acolo, cu braţele încrucişate şi bărbia lipită de piept – o întruchipare perfectă a suferinţei. Aruncă o privire în sus, spre ceea ce eu socotisem că reprezenta un ceas de perete, şi îşi lovi palmele de genunchii osoşi.

— Ha! Iată c-am ajuns! Încă o dată este 16 iunie 1938 e.n. Se apucă să-şi dezlege chingile.

M-am ridicat de pe scaunul meu şi am studiat mai atent acel „orologiu”. Am descoperit că – deşi limbile dădeau impresia că era ceas convenţional – dispozitivul conţinea de asemenea şi câteva cadrane cronometrice micuţe. Am pufăit şi am lovit cu degetul în suprafaţa de sticlă a aparatului.

— Ia uită-te aici! I-am zis lui Moses. Este un cronometru, însă arată *lunile* şi *anii* – exces de

tehnologie, Moses. O trăsătură caracteristică proiectelor guvernamentale. Mă mir că nu cuprinde şi nişte păpuşele cu pelerine şi pălării de soare, pentru a arăta succesiunea anotimpurilor.

După câteva minute, ni se alăturară Căpitanul Hilary Bond şi tânărul soldat care ne luase de pe Dealul Richmondului (al cărui nume, ne spuse Bond, era Harry Oldfield). Micuţa cabină deveni destul de neîncăpătoare.

— Am primit instrucţiuni în legătură cu dumneavoastră, rosti Căpitanul. Misiunea mea este să vă escortez până la Colegiul Imperial, unde se desfăşoară cercetările asupra Războiului prin Transfer Temporal.

— N-am auzit de acest colegiu, însă nu voi mai pune alte întrebări.

Oldfield ducea o cutie cu măşti de gaze şi epoleţi metalici.

— Uitaţi, ar fi bine să vă puneţi astea. Moses ridică masca de gaze în silă.

— Doar nu vă aşteptaţi să-mi bag capul într-o asemenea drăcovenie.

— Of, dar trebuie, zise Filby neliniştit şi am văzut că deja îşi închidea propria sa mască peste figura cu fălci proeminente. Ştiţi, avem de străbătut o mică bucată de drum prin aer liber. Şi nu este sigură. Nu-i sigură deloc!

— Haide! I-am zis lui Moses, luând posomorât un set de măşti şi epoleţi pentru mine însumi. Nu mai suntem acasă. Mi-este teamă, prietene.

Epoleţii erau grei, dar se ataşară cu uşurinţă la haina mea. Însă masca pe care mi-o dădu Oldfield, deşi era mare şi îmi venea bine, era extrem de incomodă. Am

descoperit că cele două geamuri pentru ochi se aburiră aproape imediat, iar proeminenţele de cauciuc sau piele din construcţia sa se umplură în curând de sudoare.

— N-o să mă obişnuiesc niciodată cu aşa ceva

— Sper că nu vom rămâne pe aici suficient timp pentru a fi nevoiţi să ne obişnuim, şuieră Moses pătimaş, cu vocea înăbuşită de propria lui mască.

M-am întors către Nebogipfel. Bietul Morloc – deja încorsetat în uniforma lui de şcolar – era acum ascuns sub o mască ridicolă, de câteva ori mai mare decât i-ar fi trebuit lui; când îşi mişca ţeasta, filtrul insectil din faţa aparatului chiar se bălăbănea

L-am bătut uşor pe creştet.

— Cel puţin acum te vei topi în mulţime, Nebogipfel!

El se abţinu să răspundă.

Am ieşit din pântecele mecanic al lui Raglan, la lumina strălucitoare a unei zile de vară. Era în jur de două după-amiaza, iar soarele se reflecta pe culorile mohorâte ale Leviathanului. Masca mea se umplu de îndată cu transpiraţie şi aburi, şi tânjeam să-mi dau jos de pe cap chestia aceea grea şi strânsă.

Văzduhul de deasupra era imens, de un albastru-intens şi fără pic de nor – deşi ici-colo puteam să văd dâre şi fuioare albe. Subţiri, urme de vapori ori de cristale de gheaţă încrustate pe întinderea bolţii. La capătul unei asemenea dâre am zărit o sclipire – poate era lumina soarelui oglindindu-se pe vreo Maşină Zburătoare din metal.

Leviathanul era cocoţat pe o variantă a şoselei Petersham, ce se schimbase mult din 1873, ba chiar şi faţă de 1891. Am recunoscut cea mai mare parte a

caselor din zilele mele. Până şi locuinţa mea încă exista dincolo de un gard ce fusese corodat şi acoperit de cocleală. Acum, grădinile şi peluzele păreau toate să fie săpate şi cultivate cu o plantă pe care nu o cunoşteam. Am observat că multe dintre clădiri suferiseră pagube serioase. Din unele nu mai rămăsese decât faţada – acoperişul şi zidurile interioare fiind spulberate; ici-colo, construcţiile erau înnegrite şi pustiite de incendii, iar altele fuseseră reduse la mormane de moloz. Până şi propria mea casă era devastată, iar laboratorul de-a dreptul năruit. Şi distrugerea nu era recentă: viaţa renăscută, verde şi viguroasă, pusese stăpânire pe interiorul multora dintre case; ruinele camerelor de zi şi ale holurilor erau acoperite cu covoare de muşchi şi plante tinere, iar iedera atârna în nişte draperii bizare deasupra ferestrelor larg căscate.

Am izbutit să văd că arborii coborau încă pe aceeaşi pantă împădurită până la Tamisa, însă până şi copacii prezentau semne de dezastru: am văzut grămezi de ramuri frânte, trunchiuri carbonizate şi alte asemenea lucruri. Era ca şi cum pe-acolo ar fi trecut o vijelie sau un incendiu năprasnic. Debarcaderul era intact. Însă din podul Richmond nu mai rămăseseră decât pilonii, înnegriţi şi retezaţi, suprastructura fiind complet nimicită. O mare parte din pajiştile de pe malul Tamisei, dinspre Petersham, fuseseră cultivate cu aceeaşi plantă bizară care popula grădinile, am observat eu, iar pe râu plutea la vale o murdărie cafenie.

Nu se zărea nici ţipenie de om. Circulaţia era inexistentă, buruienile îşi făceau loc prin pavajul sfărâmat al drumului. N-am auzit nici un glas – nici un

râs sau strigăt, nici un copil jucându-se – nici un animal, nici un cal, nici un tril de pasăre.

Din atmosfera veselă care, din această perspectivă, caracterizase pe vremuri o după-amiază de iunie – scânteierile vâslelor, chicotele căutătorilor de plăceri venind dinspre râu – nu mai rămăsese nimic.

Acum, toate dispăruseră, în acest an cenuşiu, poate pentru vecie. Aveam în faţa ochilor un Richmond părăsit, un loc mort. Mi-am adus aminte de splendidele ruine din lumea ca o grădină a anului de graţie 802701. Socotisem că toate acele privelişti erau atât de îndepărtate de mine: niciodată nu-mi închipuisem că aveam să văd Anglia mea familiară într-o asemenea stare!

— Doamne Dumnezeule! Zise Moses. Ce catastrofă – ce dezastru! Anglia a fost abandonată?

— Oh, nu! Interveni senin soldatul Oldfield. Însă locurile ca acesta nu mai sunt sigure. Din pricina gazelor şi a torpilelor aeriene. Cea mai mare parte a populaţiei s-a refugiat, în Domuri, pricepeţi?

— Însă totul este atât de nimicit, Filby, am protestat eu. Ce s-a întâmplat cu spiritul naţiunii noastre? Unde-i voinţa de a pune mâna la lucru şi de a reclădi toate acestea? S-ar putea face, ştii bine…

Filby îşi aşeză mâna înmănuşată pe braţul meu.

— Într-o bună zi – când treaba asta ticăloasă se va termina – o să readucem totul la viaţă. Ei? Va fi exact ca înainte. Însă acum… Glasul său se curmă, şi mi-am dorit să-i pot vedea expresia. Haide, spuse el. Ar fi bine să scăpăm de sub cerul liber.

L-am lăsat pe Raglan în urmă şi am pornit grăbiţi pe şosea, către centrul oraşului: eu, Moses şi Nebogipfel, împreună cu Filby şi doi militari. Tovarăşii noştri din

1938 mergeau cam ghemuiţi aruncând spre cer nesfârşite priviri nervoase. Am observat cum Bond înainta şontâcăind pronunţat cu piciorul stâng.

M-am uitat cu dor în spate, către Leviathan, căci înăuntru, ştiam eu, se afla Maşina Timpului – unica mea posibilitate de a mă întoarce acasă, de a scăpa din acest coşmar tot mai încâlcit al Istoriilor Multiple – dar eram conştient că nu exista nici o speranţă de a ajunge acum la maşină; nu puteam decât să aştept desfăşurarea evenimentelor.

Am mers de-a lungul lui Hill Street, apoi am cotit pe George Street. Din freamătul şi eleganţa care caracterizaseră această stradă comercială în Anul meu nu mai rămăsese nimic. Faţadele magazinelor, cum ar fi *Gosling's*, şi *Wright's*, erau bătute în cuie, şi până şi scândurile care acopereau vitrinele erau albite de anii de stat în soare. Am văzut cum un colţ al vitrinei de la *Gosling's* fusese dat la o parte, în mod cert de către tâlhari; gaura făcută arăta ca şi cum locul fusese ros de un şobolan mare cât un om. Am trecut de un adăpost scund, cu o copertină ce atârna mult în afară, lângă care se aflau un stâlp cu semne în carouri şi o suprafaţă de sticlă, acum crăpată. Şi acesta părea lăsat în paragină, iar lucitoarea vopsea galbenă şi neagră de pe pilon era plesnită şi scorojită.

— Este un refugiu împotriva raidurilor aeriene, îmi zise Filby, ca răspuns la nedumerirea mea. Unul dintre modelele de început. Foarte inadecvat – dacă ar suferi vreodată un impact direct... Ei, bine! Semnele de pe stâlp desemnează un post de prim-ajutor, echipat cu aparate de respiraţie şi măşti. Rareori utilizat, înainte să înceapă marea retragere în Domuri.

— *Raiduri aeriene*... Asta nu-i o lume fericită, Filby,

dacă s-au născocit asemenea termeni[36].

El oftă.

— Dispun de torpile aeriene, pricepi. Germanii, adică. Aparate zburătoare, care pot să ajungă într-un punct situat la două sute de mile depărtare, să lanseze o bombă şi să se întoarcă totul mecanizat, fără intervenţia omului. Este o lume a miracolelor, căci Războiul constituie o motivaţie teribilă pentru spiritul de invenţie, ştii bine. O să-ţi placă la nebunie să fi aici!

— Germanii..., zise Moses. De la ascensiunea lui Bismarck[37], n-am avut decât necazuri cu germanii. Ticălosul ăla bătrân mai trăieşte?

— Nu, însă are succesori abili, rosti Filby, posomorât. N-am avut nici un comentariu de făcut. Din punctul meu de vedere, acum atât de detaşat de cel al lui Moses, până şi o brută ca Bismarck nu părea să justifice pierderea unei singure vieţi omeneşti.

Filby îmi vorbea, în fragmente debitate pe nerăsuflate, despre mai mulţi dintre minunaţii gargantua ai Războiului din acest ev tenebros: despre submarinele de asalt, proiectate să ducă lupte cu gaze, care aveau o rază de manevră practic

---

36 În limba engleză, cuvântul *raid* (raid, asalt ori atac fulgerător), provine din *to ride* (a călări) şi *ride* (expediţie călare), fiind în acelaşi timp, în limba veche, un dublet pentru *road* (drum, cale); din acest motiv şi reţinerile Exploratorului Timpului faţă de sintagma *air-raid* (raid aerian), care a intrat în uz abia în 1910-1915 (n. trad.).

37 Otto Eduard Leopold von Bismarck - Graf von Bismarck (conte), apoi Fürst von Bismarck-Schönhausen (principe) - (n. 1 aprilie 1815, d. 30 iulie 1898) a fost un om de stat al Prusiei/Germaniei de la sfârșitul secolului al XIX-lea, precum și o figură dominantă în afacerile mondiale. Ca prim-ministru (în germană: Ministerpräsident) al Prusiei între 1862 și 1890, el a supervizat unificarea Germaniei de la 1871. În 1867 devenise cancelar al Confederației Germane de Nord. A proiectat Imperiul German de la 1871, devenind primul său cancelar („Cancelar al Imperiului”) și dominând afacerile acestuia până la demiterea sa în 1890.

nelimitată şi care erau dotate, fiecare, cu câte şase proiectile aeriene, ce conţineau o formidabilă cantitate de bombe cu gaz, despre torentul de fierătanii care, mi-am închipuit eu, sfâşiau câmpiile bătucite ale Europei, despre alţi „Leviathani" ce puteau să se deplaseze pe sub apă, să plutească sau să sape prin pământ; iar tuturor acestora opunându-li-se o panoplie la fel de extraordinară, alcătuită din mine şi din arme de foc de toate soiurile.

Am evitat privirea lui Nebogipfel; nu puteam să înfrunt judecata sa! Căci aceasta nu era o regiune de pe Sfera din ceruri, populată cu post-umani, descendenţi îndepărtaţi ai mei: aceasta era lumea *mea*, rasa *mea*, lovită de isteria Războiului! În ceea ce mă priveşte, încă păstram ceva din acea perspectivă mai amplă pe care o dobândisem în interiorul acelei măreţe construcţii. Nu puteam suporta să-mi văd propria naţiune ajunsă la o asemenea nebunie şi m-a durut să aud contribuţiile lui Moses, tributare cum erau meschinelor idei preconcepute ale perioadei sale. Nu puteam să-l acuz pe el. Însă m-am simţit stingherit când mi-am dat seama că propria mea imaginaţie fusese cândva atât de mărginită, atât de *maleabilă*.

2. Un drum cu trenul

Am ajuns la o gară rudimentară. Însă nu era aceea de unde obişnuisem, în 1891, să călătoresc între Richmond şi Waterloo, prin Barnes; această construcţie recentă se găsea la distanţă de centrul oraşului, fiind amplasată exact lângă Kew Road. Şi era un soi bizar de gară: n-am observat nimic care să aducă cu o casă de bilete sau cu nişte panouri de informaţii, iar peronul era o simplă fâşie de beton. O nouă linie fusese instalată grosolan. Ne aştepta un tren: locomotiva era o namilă sumbră şi întunecată, care pufăia tristă aburi pe deasupra cazanului murdar de funingine şi care avea un singur vagon. Locomotiva nu poseda nici faruri, nici însemne ale companiei de căi ferate aparţinătoare.

Soldatul Oldfield deschise portiera vagonului; era grea, cu o garnitură de cauciuc pe cant. Ochii acestuia, vizibili prin sticlele măştii, clipiră. Richmondul, într-o după-amiază senină din 1938, nu reprezenta un loc lipsit de primejdii!

Vagonul era simplu: existau nişte şiruri de bănci din lemn de esenţă tare – atâta tot – nimic de genul capitonărilor sau ornamentelor. Totul era vopsit într-un maroniu uniform şi şters, fără personalitate. Ferestrele erau închise etanş şi aveau nişte storuri ce puteau fi trase peste ele.

Ne-am aşezat la locurile noastre, uitându-ne unii la alţii destul de încordaţi. Zăpuşeala din interiorul

vagonului, în acea zi însorită, era înăbuşitoare.

De îndată ce Oldfield închise portiera, trenul se urni, cu o hurducătură.

— Este limpede că noi suntem singurii pasageri, murmură Moses.

— Ei bine, curios soi de tren mai este şi ăsta, am remarcat eu. Cam puţine facilităţi, Filby.

— Nu prea se poate spune că trăim într-un ev al huzurului, bătrâne.

Am traversat mile întregi de ţinut dezolant, precum acela pe care îl văzusem în jurul Richmondului. Pământul fusese atribuit aproape în întregime agriculturii, aveam eu impresia, şi era în cea mai mare parte depopulat, deşi ici şi colo am văzut câte un om sau doi scurmând prin ţărână. Ar fi putut să fie o imagine din secolul al XV-lea şi nu din secolul XX, dacă n-ar fi fost casele dărăpănate şi bombardate, ce năpădeau peisajul rural, şi din loc în loc, impozanta centură de adăposturi antiaeriene: acestea erau nişte enorme carapace din beton, pe jumătate îngropate în pământ. În jurul lor patrulau soldaţi cu puşti, care priveau lumea prin măştile de gaze cu aspect de cap de insectă, în căutarea vreunui refugiat curajos care să se apropie.

Lângă Mortlake am remarcat patru bărbaţi spânzuraţi de stâlpii de telegraf de pe marginea drumului. Trupurile lor erau puhave şi înnegrite, şi în mod clar ciugulite de păsări. I-am atras atenţia asupra acestei privelişti oribile lui Filby – el şi militarii, nici măcar nu observaseră prezenţa cadavrelor – iar Filby îşi întoarse ochii apoşi în acea direcţie şi murmură cum că, fără îndoială, fuseseră prinşi furând napi, ori aşa ceva.

Mi se dădu de înţeles că asemenea imagini erau ceva firesc, în Anglia anului 1938.

Tocmai atunci – fără vreun avertisment – trenul coborî pe o pantă abruptă într-un tunel. Două becuri electrice slabe, montate în plafon, intrară în funcţiune, şi noi am rămas jos, în lucoarea lor galbenă, aplecându-ne unii către ceilalţi.

— Ăsta-i un tren subteran? L-am întrebat pe Filby. Ne aflăm pe o prelungire a Liniei Metropolitane, îmi închipui.

Filby păru nedumerit.

— Ah, îmi imaginez că linia poartă un număr sau altul…

Moses începu să se joace cu masca sa.

— Cel puţin acum putem să ne scoatem chestiile astea cumplite.

Bond îi puse mâna pe braţ.

— Nu, spuse femeia. Nu suntem în siguranţă. Filby dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Gazul ajunge pretutindeni. (Am avut impresia că tremura, însă, dat fiind acel costum mohorât şi larg pe care îl purta, îmi venea greu să fiu sigur.) Până n-aţi trecut prin aşa ceva…

Apoi zugrăvi sumar, în cuvinte vii, imaginea unui atac cu gaze la care asistase în prima etapă a Războiului, în Knightsbridge, când bombele încă se mai aruncau manual din baloane, iar populaţia nu era deloc obişnuită.

Asemenea scene înfiorătoare deveniseră locuri comune, se deducea din spusele lui Filby, în această lume a Războiului fără de sfârşit!

— Mă mir că moralul populaţiei n-a cedat complet, Filby.

— Oamenii nu sunt aşa, aparent. Oamenii le îndură pe toate. Fireşte că au existat perioade de deznădejde, continuă el. Îmi amintesc de august 1918, bunăoară... Era un moment în care se părea că Aliaţii Vestici aveau să-i dea gata pe blestemaţii de germani, după atâta amar de vreme, şi să pună capăt Războiului, însă apoi a urmat Bătălia Kaiserului – *Kaiserschlacht* – marea victorie a lui Ludendorff[38], care a spart liniile franceze şi britanice... După patru ani de război de tranşee, a constituit o grandioasă izbândă pentru ei. Bineînţeles, bombardarea Parisului, în care au murit atâţia din comandamentul general francez, nu ne-a fost de prea mare ajutor...

Căpitanul Bond aprobă din cap.

— Această victorie rapidă în Vest le-a dat posibilitatea germanilor să-şi îndrepte atenţia către ruşii din Est. Apoi, prin 1925...

— Prin 1925, reluă Filby, afurisiţii de germani şi-au realizat visul de veacuri. *Mitteleuropa*[39].

El şi Bond îmi prezentară, pe scurt, situaţia. *Mitteleuropa*: o piaţă unică ce mergea de la coasta Atlanticului până dincolo de Urali. Prin 1925, puterea Kaiserului se întindea de la Atlantic până la Marea Baltică, iar prin Polonia Rusească, până în Crimeea. Franţa ajunsese o ruină secătuită, spoliată de o mare

---

38 Erich Ludendorff (1865-1937). general german, unul dintre cei mai buni strategi din primul război mondial: după ce a capturat, în 1914, Oraşul Liège, Belgia, a fost numit şef de stat-major pe frontul rusesc, unde a obţinut o importantă victorie în bătălia de la Tannenburg; din 1916, prim-locţiitor al lui Paul von Hindenburg, comandantul general al armatelor germane: a condus ofensiva germană din primăvara anului 1918 de pe frontul de Vest, reuşind să împingă trupele franco-britanice până în poziţiile pe care le aveau în 1914; după război a intrat în Partidul Naţional Socialist, din partea căruia a candidat, în 1925, la preşedinţia Republicii Germane (n. trad.).

39 Europa Centrală (în lb. germană, în text) (n. trad.).

parte din resursele sale. Luxemburgul fusese făcut, cu forţa, un stat în federaţia germană. Belgia şi Olanda fuseseră constrânse să-şi pună porturile la dispoziţia Germaniei. Zăcămintele Franţei, Belgiei şi României erau exploatate pentru a alimenta cu carburant expansiunea continuă a Reichului spre Est, slavii erau împinşi înapoi, iar milioane de ne-ruşi erau „eliberaţi” de sub dominaţia Moscovei...

Şi aşa mai departe, cu toate amănuntele fără sens.

— Apoi, în 1926, zise Bond, Aliaţii – Marea Britanie cu imperiul ei şi America – au deschis iarăşi un front în Vest. A fost Invazia Europei: cea mai mare deplasare de trupe şi de materiale pe apă şi prin aer din câte s-au văzut vreodată. La început, totul a decurs bine. Populaţia Franţei şi a Belgiei s-a răsculat, iar germanii au fost alungaţi...

— Dar nu prea departe, rosti Filby. În curând ne-am trezit din nou ca în 1915, cu cele două armate uriaşe înţepenite în mocirlele Franţei şi ale Belgiei.

Şi astfel începuse Asediul. Acum, resursele disponibile pentru purtarea Războiului erau mult mai mari: tot sângele Imperiului Britanic şi al continentului american, pe de-o parte, şi cel al *Mitteleuropei*, de cealaltă, era turnat în haznaua oribilă a acestui Război.

Iar pe urmă. Războiul i-a ajuns şi pe civili, fără cruţare: torpilele aeriene, atacurile cu gaze...

— „*Războaiele seminţiilor vor fi mai năprasnice decât acelea ale regilor*”, cită sumbru, Moses. Dar seminţiile, Filby – ce seminţii!

Vocea sa, înăbuşită de mască, îmi era deopotrivă familiară, şi în acelaşi timp atât de îndepărtată.

— Au existat proteste populare – mai ales către

sfârşitul anilor douăzeci, ţin minte. Însă apoi s-a emis Ordinul 1305, care a scos în afara legii grevele, închiderea fabricilor şi toate celelalte. Şi cu aceasta s-a pus capăt! De-atunci... ei bine, pur şi simplu, ne-am împăcat toţi cu situaţia, am impresia.

Mi-am dat seama că pereţii tunelului se îndepărtaseră de fereastră, ca şi cum tunelul s-ar fi lărgit. Se părea că intram într-o enormă cameră subterană.

Bond şi Oldfield îşi desfăcură măştile, cu o expresie de uşurare deplină; Filby scăpă de curelele sale, iar când bietul lui craniu bătrân ieşi din temniţa jilavă, am putut să văd nişte semne albe pe bărbia sa, acolo unde cauciucul măştii se înfipsese în ea

— Aşa-i mai bine, rosti el.

— Acum suntem în siguranţă?

— Aşa ar trebui. La fel de în siguranţă ca oriunde altundeva! Mi-am desfăcut masca şi am scos-o; Moses scăpă iute de a lui şi îl ajută pe Morloc. Când faţa micuţă a lui Nebogipfel ieşi la lumină, Oldfield, Bond şi Filby se holbară la el făţiş – nu-i puteam învinui – până ce Moses îl ajută să-şi pună la loc ochelarii şi şapca.

— Unde ne aflăm? L-am întrebat pe, Filby.

— Nu recunoşti locul?

Filby îşi îndreptă mâna către întunericul de dincolo de fereastră.

— Ăă...

— Este Hammersmith, amice. Tocmai am traversat râul.

— Este Poarta Hammersmith, îmi explică Hilary Bond. Am ajuns în Domul Londrei.

3. Londra la război

Domul londonez!

Nimic din propria mea vreme nu mă pregătise pentru acest uluitor edificiu. *Închipuiţi-vă*: o colosală cupolă din beton şi oţel, cu diametrul de aproape două mile, întinzându-se peste oraş de la Hammersmith la Stepney şi de la Islington la Clap-ham... Străzile erau întrerupte pretutindeni de piloni, proptele şi contraforturi care se înfigeau în solul argilos al Londrei, dominând şi încorsetând populaţia precum picioarele unei mulţimi de uriaşi.

Trenul îşi continuă înaintarea, dincolo de Hammersmith şi Fulham, pătrunzând mai adânc în Dom. Când ochii mi se obişnuim cu semiobscuritatea, am început să desluşesc felul în care felinarele de pe străzi schiţau imaginea unei Londre pe care încă o puteam recunoaşte: „Aici este Kensington High Street, dincolo de grilajul acesta! Iar acela este parcul Holland?” şi aşa mai departe. Dar, în afară de numele străzilor şi de reperele familiare, aceasta era o Londră noua, o Londră a nopţii perpetue, un oraş care nu se putea bucura niciodată de seninătatea văzduhului de iunie de afară – însă o Londră ce acceptase toate acestea ca preţ al supravieţuirii, îmi spuse Filby: căci bombele şi torpilele s-ar fi scurs pe acel Acoperiş sau ar fi explodat fără nici un pericol, lăsând nevătămată „Marea Cloacă” a lui Cobbett[40] de dedesubt.

---

40 William Cobbett (1763-1835), scriitor englez de eseuri politice şi ziarist

Pretutindeni, zise Filby, oraşele oamenilor – care odinioară străluceau de atâta lumină, transformând partea întunecată a lumii noastre rotitoare într-un giuvaer scânteietor – fuseseră acoperite cu asemenea carapace deprimante şi tenebroase; acum, oamenii arareori se mai deplasau între marile domuri-oraşe, preferând să se înghesuie în Bezna creată de om.

Linia noastră de tren părea să fi fost tăiată pe vechea reţea de străzi. Drumurile pe care le străbăteam erau foarte aglomerate, însă cu oamenii care mergeau pe jos ori pe biciclete; n-am văzut trăsuri, acţionate de cai ori de motoare, aşa cum mă aşteptasem. Existau până şi ricşe! Un fel de şarete uşoare, trase de cockney[41] asudaţi şi costelivi, care şerpuiau printre obstacolele ridicate de pilonii Domului.

Urmărind mulţimea de la fereastra trenului, care îşi reducea viteza, am avut senzaţia, în ciuda larmei şi a vânzolelii generale, de disperare, amărăciune şi deziluzie... Am văzut capete plecate, umeri gârboviţi, chipuri zbârcite, îngrijorate; exista o anumită înverşunare, aveam eu impresia, în modul în care oamenii îşi trăiau viaţa; însă, mi se păru mie – şi nu era defel surprinzător – rămăsese prea puţină bucurie.

M-am mirat că nu se zărea nici un copil, nicăieri. Bond mă informă că cele mai multe dintre şcoli se aflau acum în subteran, pentru a se asigura o protecţie sporita împotriva pericolului de bombardament, în vreme ce părinţii munceau în fabricile de muniţie sau în imensele aerodromuri care se ridicaseră în jurul Londrei – la Balham, Hackney şi

(n. trad.).

41 Cetăţeni ai Londrei de condiţie umilă, locuind în general în East End.

Wembley. Ei bine, poate că aceasta era o rânduială mai sigură, însă ce loc posomorât devenise oraşul fără râsetele copiilor ce alergau! Dacă până şi eu, un burlac convins, eram pregătit să recunosc. Şi oare ce fel de pregătire pentru viaţă primeau aceste sărmane gâze subpământene?

Iarăşi, am cugetat eu, peregrinările mele mă aduseseră într-o lume a tenebrelor, fără soare, o lume prielnică pentru un Morloc. Însă cei care zidiseră acest măreţ edificiu nu erau Morloci: era propria mea rasă, silită de Război să renege Lumina pe care o dobândea de drept prin naştere. Mă cuprinse o jale adâncă şi stăruitoare – simţământ ce avea să persiste o mare parte din şederea mea în 1938.

Din loc în loc, am observat dovezi mai directe ale ororilor Războiului. Pe Kensington High Street am văzut un cetăţean mergând de-a lungul străzii – ajutat de o femeie tânără şi zveltă, care îl sprijinea. Buzele lui erau subţiri şi întinse, iar ochii păreau nişte mărgele în orbitele zbârcite. Pielea feţei sale era un vălmăşag de semne purpurii şi albe pe un fond cenuşiu.

Filby trase aer în piept când i l-am arătat.

— *Arsuri de luptă*, rosti el. Întotdeauna arată la fel... Un războinic aerian, probabil – un tânăr gladiator, ale cărui fapte de vitejie le aclamăm cu toţii când Trăncănitoarele strigă despre ele! Totuşi, după aceea, unde se mai găseşte loc pentru ei? Se uită la mine şi îşi aşeză o mână uscăţivă pe braţul meu. Nu vreau să par nesimţitor, scumpul meu prieten. Am rămas încă acelaşi Filby pe care îl cunoşteai. Doar că – Dumnezeule – aici e nevoie să te oţeleşti!

Cea mai mare parte dintre vechile edificii ale Londrei

părea să fi rămas în picioare, deşi, am văzut eu, unele dintre construcţiile mai înalte fuseseră retezate pentru a permite ridicarea carapacei de beton. M-am întrebat dacă Columna lui Nelson[42] mai exista! Noile clădiri erau mici, gheboşate şi sumbre, şi încă se vedeau nişte cicatrice lăsate de primele zile ale Războiului, înainte de finalizarea Domului: enorme cratere de bombe, aidoma unor găvane goale, şi coline de moloz pe care nimeni nu avusese până acum voinţa sau energia de a le îndepărta.

Domul atingea cea mai mare înălţime, de circa două sute de picioare, exact deasupra Westminsterului. În inima Londrei: apropiindu-ne de zona mediană a oraşului, am remarcat fasciculele strălucitoare ce porneau din străzile centrale, iluminând acel Plafon universal. Şi pretutindeni, ieşind din pavajul Londrei sau din fundaţiile gigantice ale canalului Tamisei, se vedeau aceiaşi piloni: grosolani. Îngrămădiţi, cu bazele consolidate şi susţinute cu proptele – zece mii de Atlaşi din beton meniţi să ţină pe umeri acel acoperiş, piloni care transformaseră Londra într-un imens templu maur.

M-am întrebat dacă bazinul de cretă şi argilă moale pe care era situată Londra putea să suporte această greutate colosală! Dacă întreg ansamblul se cufunda în sol, trăgând în adâncuri, o dată cu el, preţiosul său conţinut, de milioane de suflete? M-am gândit cu oarece nostalgie la acea Eră a Clădirilor ce avea să vină, când, din imaginile fugare pe care le văzusem, îmblânzirea gravitaţiei urma să facă dintr-o structură precum acest Dom o chestiune trivială…

42 Monument ridicat în Trafalgar Square, în onoarea amiralului Horatio Nelson (1758-1805), învingătorul lui Napoleon în celebra lupta navală de la Capul Trafalgar (1805), unde a şi murit (n. trad.).

Totuşi, în pofida nefinisării şi a grabei evidente cu care fusese ridicat, ca şi a destinaţiei sale dezolante, Domul mă impresiona. Deoarece era în întregime tăiat din piatră obişnuită şi amplasat pe terenul lutos al Londrei, fără mult mai multe cunoştinţe tehnologice decât acelea ale propriului meu secol, acest edificiu sumbru îmi păru mai remarcabil decât toate minunăţiile pe care le văzusem în anul de graţie 657208!

Ne-am continuat drumul, însă ne apropiam, evident, de capătul călătoriei, căci trenul se deplasa doar un pic mai repede decât un om pe jos. Am remarcat magazine deschise, însă vitrinele lor nu luceau în lumină: am văzut manechine îmbrăcate în hainele cenuşii ale vremii şi cumpărători uitându-se prin geamurile cârpite. Nu prea mai rămăsese loc pentru lux, se părea, în acest Război îndelungat şi crâncen. Trenul se opri.

— Am ajuns, spuse Bond. Aici este Poarta Canning, o să facem doar câteva minute pe jos până la Colegiul Imperial.

Soldatul Oldfield împinse portiera vagonului – care se deschise cu un pocnet distinct, ca şi cum presiunea din interiorul acestui Dom ar fi fost mai mare – iar peste noi năvăli un potop de zgomote. Am văzut alţi militari, îmbrăcaţi în mohorâtele uniforme măslinii ale infanteriştilor, aşteptându-ne pe peron.

Astfel, mi-am apucat masca de gaze luată cu împrumut şi am păşit în Domul Londrei.

Zarva era uluitoare – aceasta a fost prima mea impresie. Parcă mă găseam într-o criptă imensă, pe care o împărţeam cu milioane de alte suflete. O

babilonie de glasuri, scârţâitul roţilor de tren şi troncănitul tramvaielor: toate păreau să huruie sub acest Plafon imens şi întunecat, şi să se năpustească asupra mea. Era extrem de cald – mai cald decât fusese în *Raglan*. Se simţea un amestec încins de mirosuri, nu toate plăcute: de hrană gătită, de ozon provenit de la cine ştie ce maşinărie, de abur şi ulei de la tren – iar mai presus de toate, de oameni, izul milioanelor de oameni ce răsuflau şi asudau în acest gigantic rezervor închis de aer.

Din loc în loc se puteau observa surse de lumină plasate în structura Domului însuşi: nu destule pentru a ilumina străzile de dedesubt, însă suficiente pentru a fi posibil să se distingă silueta construcţiei. Am văzut nişte forme minuscule acolo, fâlfâind printre becuri: porumbeii Londrei, îmi zise Filby, care încă supravieţuiesc, deşi etiolaţi acum de anii de beznă, iar printre aceştia erau răspândite câteva colonii de lilieci, care ajunseseră să fie detestaţi în unele cartiere.

Într-o parte a Plafonului, spre Nord, se proiecta un spectacol de lumini. Am auzit din acea direcţie ecoul unei voci amplificate. Filby o numea „Trăncănitoare” – era un soi de cinematograf public, mi-am închipuit eu – dar se găsea prea departe ca să se distingă vreun detaliu.

Am remarcat că recenta linie de tren urban fusese suprapusă, destul de grosolan, pe vechiul terasament al drumului, iar această „gară” nu era altceva decât o fâşie de ciment aruncată în mijlocul pieţei Canning. Toate schimbările survenite în această lume nouă trădau repezeală şi panica.

Soldaţii se grupară în jurul nostru într-o formaţiune

romboidală, şi ne-am îndepărtat de staţie, străbătând Canning Place către Gloucester Road. Moses avea pumnii încleştaţi. În costumaţia sa de crai, în culori fistichii, arăta speriat şi vulnerabil, şi am simţit o undă de vinovăţie la gândul că îl adusesem în această lume crudă a epoleţilor din metal şi a măştilor de gaze.

Am privit în lungul Grădinilor De Vere spre Kensington Park Hotel, unde, în vremurile mai fericite, obişnuisem să iau masa; porticurile cu colonade ale acelei clădiri rămăseseră încă în picioare, dar faţada era dărăpănată şi multe dintre ferestre fuseseră acoperite cu scânduri, iar hotelul părea să fi devenit o parte integrantă a noului punct terminus al căii ferate.

Am virat pe Gloucester Road. Pe-acolo mergeau mulţi oameni, pe trotuar ori pe şosea, iar sunetul claxoanelor de bicicletă reprezenta un voios contrapunct la atmosfera generală de decepţie. Micul nostru grup compact – şi îndeosebi Moses, cu costumaţia sa ţipătoare – atrase multe priviri lungi, însă nimeni nu se apropie prea mult, nimeni nu vorbi cu noi. Prin preajmă se afla o puzderie de militari, în uniforme mohorâte, similare acelora purtate de echipajul Leviathanului, dar cea mai mare parte a oamenilor avea veşminte care – dacă n-ar fi fost cam banale şi prost croite – n-ar fi părut nelalocul lor în 1891 Femeile purtau fuste delicate şi bluze extrem de simple şi lejere, iar singurul aspect care mă năuci era acela că majoritatea fustelor erau foarte scurte, până la trei-patru inci de genunchi. Aşadar, existau mai multe glezne şi gambe feminine expuse la câţiva iarzi depărtare, mi-am zis eu, decât văzusem în toată viaţa mea! (Acest ultim aspect nu prezenta mare interes pentru mine, pe fundalul acestei Schimbări atât de

însemnate. Iar, aparent, îl fascină destul de mult pe Moses şi am găsit cam necuviincioasă maniera în care se holba.)

Toţi trecătorii purtau însă acei bizari epoleţi metalici şi cărau după ei, chiar şi pe această vreme toridă a verii, plase grele în care îşi duceau măştile de gaze.

Mi-am dat seama că soldaţii noştri aveau tocurile armelor deschise, toţi până la unul, şi am înţeles că armele nu erau menite pentru noi, căci puteam să observ privirile cu care militarii supravegheau aglomeraţia de oameni din jurul nostru.

Am luat-o către Est, pe Queen's Gate Terrace – o zonă a Londrei care îmi fusese cunoscută. Era o stradă largă şi elegantă, mărginită de grupuri de case înalte, şi am putut să remarc că, îndeobşte, locuinţele nu fuseseră prea afectate de trecerea timpului. Faţadele clădirilor prezentau încă acele ornamente ce pastişau stilul greco-roman, de care îmi aduceam eu aminte – coloane sculptate cu modele florale şi alte asemenea elemente arhitectonice – iar trotuarul era delimitat de aceleaşi gărduleţe de metal vopsite în negru.

Bond ne opri în faţa uneia dintre aceste case, la jumătatea străzii. Urcă treptele până la uşa din faţă şi bătu în ea cu mâna înmănuşată; ne deschise un soldat, în uniformă de luptă.

— Toate clădirile de-aici, ne spuse Bond, au fost rechiziţionate de Ministerul Aerului, cu ceva vreme în urmă. O să găsiţi tot ce vă trebuie – doar să-l întrebaţi pe soldat – iar Filby va rămâne cu voi.

Am schimbat nişte priviri cu Moses.

— Şi ce avem de *făcut* acum? Am întrebat eu.

— Doar să aşteptaţi, zise Căpitanul. Revigoraţi-

vă – trageţi un pui de somn. Numai Dumnezeu ştie ce oră cred trupurile voastre că este!… Am primit ordine de la Ministerul Aerului – sunt foarte interesaţi să te întâlnească, îmi spuse mie. Un savant de la Minister are să se ocupe de problema voastră. O să vină să vă vadă mâine de dimineaţă. Bine. Baftă – poate ne vom întâlni din nou.

Şi cu aceasta, dădu mâna cu mine şi cu Moses, apoi, într-un mod masculin, îl chemă pe soldatul Oldfield la ea şi porniră din nou către Mews, ca doi tineri războinici falnici şi viteji – şi la fel de fragili precum acel amărât cu arsuri de luptă pe care îl văzusem mai devreme, pe Kensington High Street.

4. Casa din Queen's Gate Terrace

Filby ne arătă interiorul casei. Încăperile erau spaţioase, curate şi luminoase, deşi draperiile erau lăsate. Locuinţa fusese mobilată confortabil, însă simplu, într-un stil care n-ar fi părut nelalocul lui în 1891; diferenţa esenţială o constituia proliferarea noilor aparate electrice, în special a unei varietăţi de corpuri de iluminat şi a altor dispozitive, cum ar fi o plită mare, lăzi frigorifice, ventilatoare şi calorifere.

M-am dus la fereastra sufrageriei şi am dat la o parte draperiile grele. Fereastra era alcătuită din două geamuri şi etanşeizată pe cant cu piele şi cauciuc – asemenea izolaţii existau şi la tocurile uşilor – iar dincolo de ea, în această seară englezească de iunie, se vedea numai întunecimea Domului, întreruptă de licărul depărtat al fasciculelor de lumină pe acoperiş. Sub fereastră am descoperit o nişă, ascunsă în spatele unor lambriuri, care conţinea un set de măşti de gaze.

Totuşi, cu draperiile trase şi luminile strălucitoare, era posibil să dai uitării, pentru un timp, negura lumii aflată dincolo de aceşti pereţi!

Exista un fumoar garnisit cu ziare şi cărţi; Nebogipfel le cercetă, în mod evident nesigur de funcţionalitatea lor. Am remarcat un dulap mare, a cărui parte din faţă avea multiple grătare; Moses îl desfăcu şi descoperi o privelişte uluitoare, cu lămpi, bobine şi conuri din hârtie înnegrită. Am aflat că acest dispozitiv se

numea fonograf. Avea forma şi mărimea unei pendule olandeze, iar în partea din faţă, jos, se găseau nişte indicatoare barometrice electrice, un ceas electric, un calendar şi diferite memoratoare pentru întâlniri; era capabil să capteze cuvintele vorbite, chiar şi muzica, ce erau transmise cu mare fidelitate prin intermediul unei perfecţionări sofisticate a telegrafului fără fir din zilele mele. Moses şi cu mine ne-am petrecut ceva timp cu acest aparat, încercând instrumentele de control. Putea fi potrivit pentru a recepţiona undele radio cu diferite frecvenţe, cu ajutorul unui condensator variabil – acest montaj ingenios dădea posibilitatea ca frecvenţa rezonantă a circuitelor de acordare să fie aleasă de ascultător – şi se dovedi că exista un număr remarcabil de posturi de transmisie: trei sau patru, pe puţin?

Filby îşi prepară un whisky cu apă şi ne urmări cum experimentam, indulgent.

— Fonograful e un aparat miraculos, spuse el. Ne transformă pe toţi în acelaşi tip de om – nu credeţi? Chiar dacă sunt, de la primul până la ultimul, posturi ale M.I., fireşte.

— M.I.?

— Ministerul Informaţiilor.

Apoi, Filby încercă să ne capteze interesul vorbindu-ne despre dezvoltarea unui nou tip de fonograf, care putea să transporte imagini.

— Era în mare vogă înainte de Război, însă n-a prins niciodată din cauza distorsiunilor pe care le provoacă Domurile. Dacă ai chef de imagini, există întotdeauna Trăncănitoarea, la urma urmei. Iarăşi o chestie a M.I., normal, dar, în caz vă pasionează discursurile mobilizatoare ale politicienilor şi militarilor, şi predicile

încurajatoare despre Bine şi Măreţie, atunci, acolo trebuie să mergeţi! Dădu whisky-ul pe gât şi se strâmbă. Dar la ce vă puteţi aştepta? Este război, în definitiv.

În curând, Moses şi cu mine ne-am plictisit de noianul de ştiri serbede ale fonografului şi de sunetele ce pluteau prin aer, ale unor orchestre mediocre, aşa că am închis aparatul.

Ni se repartiza fiecăruia câte un dormitor. Existau schimburi de rufărie de corp pentru toţi – chiar şi pentru Morloc – deşi articolele erau în mod clar făcute în pripă şi nu ne veneau aşa cum trebuia. Un soldat – un băiat cu faţa îngustă pe nume Puttick – fusese pus să stea cu noi în casă; deşi purta uniforma de luptă ori de câte ori îl vedeam, acest Puttick era destul de bun pe post de valet şi de bucătar. Totuşi, în exteriorul clădirii se aflau alţi militari, ca şi în curtea de vizavi. Era foarte limpede că eram apăraţi – sau ţinuţi prizonieri!

În jurul orei şapte, Puttick ne invită în sufragerie să luăm cina. Nebogipfel nu ni se alătură. Solicită doar nişte apă şi o farfurie cu legume crude, şi rămase în fumoar, cu ochelarii încă traşi pe figura sa păroasă, pentru a asculta fonograful şi a studia revistele.

Cina se dovedi a fi simplă, însă apetisantă, cu felul principal alcătuit dintr-o porţie din ceea ce părea a fi friptură de vită, cu cartofi, varză şi morcovi. Am luat din bucata de carne; aceasta se destramă cam uşor, având fibrele scurte şi moi.

— Ce-i asta? L-am întrebat pe Filby.

— Soia.

— Ce?

— *Boabe de soia*. Sunt cultivate pe tot întinsul ţării,

în exteriorul Domurilor – până şi Terenul Oval de cricket a fost atribuit culturii lor – căci nu este atât de uşor să se obţină carne, în vremurile noastre. E greu să convingi oile şi vacile să rămână cu măştile de gaze pe cap, pricepeţi!

El tăie o felie din această vegetală prelucrată şi o introduse în gură.

— Încearc-o! Este destul de bună. Specialiştii în industria alimentară din zilele noastre sunt extrem de ingenioşi.

Chestia avea o consistenţă uscată, fărâmicioasă pe limba mea. Iar gustul mă făcu să mă gândesc la cartonul umed.

— Nu-i chiar aşa de rea, spuse curajos Filby. O să te obişnuieşti.

N-am putut să găsesc un răspuns. Am dat materia aceea pe gât cu nişte vin – avea savoarea unui Bordeaux decent, cu toate că am evitat să întreb de provenienţa sa – şi în continuare, masa se desfăşură în tăcere.

Mi-am făcut iute o baie – apa fierbinte curgea de la robinete, la discreţie – iar apoi, după un rând rapid de coniac şi ţigări, ne-am retras. Numai Nebogipfel rămase treaz, căci Morlocii nu dorm aşa cum facem noi şi solicită un top de hârtie şi nişte creioane (a fost nevoie să i se arate cum să folosească ascuţitoarea şi radiera).

M-am întins, năduşit, pe acel pat îngust, cu ferestrele camerei închise etanş şi aerul devenind tot mai înăbuşitor. Dincolo de pereţi, zgomotele acestei Londre pervertite de război reverberau în cavoul Domului, iar prin crăpăturile draperiilor puteam să zăresc pâlpâirile proiectoarelor de ştiri ale

Ministerului, în străfundurile nopţii.

L-am auzit pe Nebogipfel umblând de colo până colo prin fumoar; straniu, cum poate părea, am găsit ceva liniştitor în sunetele paşilor mărunţi ai Morlocului, în vreme ce lipăiau, şi în scârţâitul neîndemânatic al creioanelor sale pe hârtie.

În cele din urmă, am adormit.

Pe o măsuţă de lângă patul meu se afla un mic ceas, care îmi indică faptul că mă trezisem la şapte dimineaţa; deşi, fireşte, afară încă era mai întuneric decât în cea mai neagră noapte.

M-am smuls din pat, am îmbrăcat acel costum de vară ponosit – care deja trecuse prin atât de multe aventuri – şi am luat un set nou de rufărie de corp, o cămaşă şi o cravată. Aerul era jilav, în ciuda orei matinale; m-am simţit ameţit şi cu membrele greoaie.

Am dat la o parte draperia şi am remarcat că Trăncănitoarea lui Filby încă licărea pe plafon; am avut impresia că aud nişte frânturi de muzică energică, ca un marş, menită fără îndoială să-i grăbească pe muncitorii îndărătnici către o altă zi de trudă în slujba Efortului de Război.

Am coborât în sufragerie şi am descoperit că eram singur, cu excepţia lui Puttick, soldatul-servitor, care îmi oferi un mic-dejun alcătuit din pâine prăjită, cârnaţi (umpluţi cu un substitut pentru carne pe care nu l-am putut-identifica) şi – o trataţie rară, îmi dădu de înţeles Puttick – un ou, prăjit moale.

După ce am terminat, m-am îndreptat spre fumoar, continuând să mestec ultima bucăţică de pâine prăjită. Acolo i-am găsit pe Moses şi pe Nebogipfel, aplecaţi deasupra cărţilor şi vrafurilor de coli de pe

biroul cel mare, a cărui suprafaţă era înţesată de ceşti cu ceai rece.

— Filby n-a dat nici un semn de viaţă? Am întrebat eu.

— Deocamdată nu, îmi zise Moses.

Alter ego-ul meu mai tânăr purta un halat; era nebărbierit şi avea părul răvăşit.

M-am aşezat la birou.

— Ce naiba, Moses, arăţi de parcă n-ai fi dormit!

El rânji şi îşi trecu o mână prin claia de păr de pe fruntea sa lată.

— Aşa-i, n-am dormit. N-am putut să stau locului – cred că am trecut prin prea multe, înţelegi, şi capul îmi vuieşte... Ştiam că Nebogipfel rămăsese treaz, aşa că am coborât aici. Mă privi cu nişte ochi cu cearcăne roşii şi negre. Am avut o noapte fascinantă – fascinantă! Nebogipfel m-a iniţiat în misterele *Mecanicii Cuantice*.

— Ce *mistere*?

— Într-adevăr, spuse Nebogipfel. Iar Moses, la rândul său, m-a învăţat cum să citesc în engleză.

— Şi este un elev care prinde al naibii de iute, rosti Moses. A avut nevoie doar de un alfabet şi de o expunere concisă a principiilor fonetice, şi şi-a dat drumul.

Am frunzărit prin grămada de pe pupitru. Erau câteva coli de hârtie acoperite cu nişte simboluri bizare, criptice: scrierea lui Nebogipfel, am presupus. Când am ridicat o foaie, am văzut cât de neîndemânatic folosise creioanele; în câteva locuri, hârtia fusese de-a dreptul sfâşiată. Ei bine, bietul de el nu mai avuse niciodată de a face cu instrumente atât de primitive precum condeiele ori creioanele; m-

am întrebat cum m-aş fi descurcat eu cu mânuirea uneltelor de cremene ale străbunilor mei, care erau mai puţin îndepărtaţi în timp de mine decât era Nebogipfel de anul 1938!

— Mă miră faptul că nu ai ascultat fonograful, i-am spus lui Moses. Chiar nu te interesează detaliile acestei lumi în care ne găsim?

— Cele mai multe dintre programe sunt ori muzică, ori ficţiune, replică Moses, iar acestea din urmă aparţin genului moralizator şi înălţător, care n-a fost niciodată pe gustul meu – după cum tu ştii bine – şi m-am simţit de-a dreptul copleşit de noianul de banalităţi prezentate drept ştiri. Am nevoie să mă documentez în privinţa marilor Probleme ale Zilei – *Unde ne aflăm? Cum am ajuns aici? Încotro ne îndreptăm?* – Dar sunt sufocat cu tot soiul de aberaţii despre întârzierile trenurilor, alimentele raţionalizate şi amănuntele obscure ale campaniilor militare îndepărtate, al căror context general se consideră deja cunoscut.

L-am bătut pe umăr.

— La ce te aşteptai? Uite ce-i, noi ne cufundăm în Istorie ca nişte turişti temporali. De regulă, oamenii sunt obsedaţi de suprafaţa lucrurilor – şi pe bună dreptate! Cât de des ai găsit ziarele din propriul tău an gemând de analize profunde asupra Cauzelor Istoriei? În ce măsură era propria ta conversaţie dedicată explicaţiilor privitoare la caracteristicile universale ale vieţii în 1873?...

— Îmi însuşesc critica ta, rosti el. Arătă un slab interes pentru dialog; părea că nu doreşte să-şi irosească prea mult atenţia pentru lumea din jurul său. În schimb, spuse: Ascultă! Trebuie să-ţi

povestesc o parte din ceea ce mi-a relatat prietenul tău Morloc despre această nouă teorie.

Ochii îi deveniră mai sclipitori, iar vocea mai limpede, şi am înţeles că acesta era un subiect mult mai atrăgător pentru el – constituia o modalitate de evadare, am socotit eu, din complexitatea stării noastre neplăcute în misterele pure ale ştiinţei.

Am decis să-l tratez cu ironie; avea timp suficient să dea piept cu situaţia lui în zilele următoare.

— Bănuiesc că are ceva legătură cu condiţia noastră actuală...

— Într-adevăr are, afirmă Nebogipfel. Îşi trecu degetele butucănoase pe la tâmplă, cu un gest vădit, şi foarte uman, de îngrijorare. Mecanica Cuantică reprezintă scheletul pe care trebuie să elaborez explicaţiile referitoare la Multiplicitatea Istoriilor pe care le trăim.

— E un progres teoretic remarcabil, se entuziasmă Moses. De-a dreptul neprevăzut în vremea mea – chiar de neimaginat! E uluitor cum ordinea lucrurilor poate fi răsturnată cu o asemenea viteză!

Am pus jos bucata de hârtie a lui Nebogipfel.

— Spune-mi! Am zis eu.

5. Interpretarea Lumilor Multiple

Nebogipfel dădu să vorbească, însă Moses ridică mâna.

— Nu, lasă-mă pe mine. Vreau să văd dacă am priceput corect. Uite, tu îţi închipui că lumea este alcătuită, în mare, din *atomi*, aşa-i? Nu cunoşti structura acestor entităţi, căci sunt de departe mult prea mici pentru a putea fi văzute, dar cam asta sunt ele: o puzderie de Particule minuscule şi dure care se ciocnesc aidoma bilelor de biliard.

La auzul acestei simplificări excesive, m-am încruntat.

— Cred că ar trebui să ţii seama cu cine discuţi.

— Of, lasă-mă să procedez aşa cum vreau eu, amice! Acum, fii atent la mine, întrucât trebuie să-ţi spun că această viziune este greşită, sub toate aspectele.

M-am încruntat din nou.

— Cum aşa?

— Pentru început, poţi să-ţi scoţi din minte Particula ta – *căci nu există un asemenea animal*. Se pare că – în ciuda încrederii lui Newton – nimeni nu este în stare să spună, cu *exactitate*, unde se găseşte o Particulă ori încotro se îndreaptă.

— Însă dacă ar exista microscoape suficient de precise, în mod cert, pentru a studia o Particulă cu orice grad de acurateţe se doreşte…

— Mută-ţi gândul de la asta! Ordonă el. Există o limitare fundamentală a măsurării – numită Principiul

de Incertitudine, am impresia – care stabileşte un fel de palier inferior pentru asemenea exerciţii. Trebuie să dai uitării orice definire în ceea ce priveşte lumea, înţelegi. Trebuie să gândeşti în termeni de *Probabilitate* – şansa de a găsi un obiect fizic într-un loc de genul ăsta-şi-ăsta, cu viteza de atât-şi-atât – etc. Există un fel de nebulozitate a lucrurilor, care...

— Dar ascultă, am spus eu fără menajamente, să presupunem că efectuez un experiment simplu. O să măsor, la un moment dat, poziţia unei Particule cu un microscop, a cărui precizie o pot stabili eu. N-ai să negi plauzibilitatea unui asemenea experiment, sper. Ei bine, atunci am determinarea mea! Unde e incertitudinea?

— Ideea este că, interveni Nebogipfel, există o şansă măsurabilă, dacă ai avea posibilitatea să te întorci în timp şi să repeţi experimentul – aceea de a găsi particula în alt loc, poate foarte departe de prima poziţie...

Cei doi continuară o vreme cu argumentele pe linia aceasta.

— Ajunge, am spus eu. Accept această teorie, de dragul discuţiei. Dar care este relevanţa pentru noi?

— Există, sau va exista, o nouă filozofie a Mecanicii Cuantice, denumită „Interpretarea Lumilor Multiple”, zise Nebogipfel (iar sunetul vocii sale lichide şi bizare rostind o asemenea frază izbitoare îmi trimise fiori pe şira spinării). Mai trebuie să treacă încă zece sau douăzeci de ani până să fie publicate articolele cruciale – îmi aduc aminte de numele lui Everett[43]...

---

43 Hugh Everett III, primul fizician care, în articolul *„«Relative State» formulation of quantum mechanics*“ din 1957, a prezentat public acea variantă de interpretare a rezultatelor mecanicii cuantice - cunoscută

— Vine cam aşa, spuse Moses. Să presupunem că ai o Particulă care nu se poate afla decât în două locuri – aici ori acolo, vom spune – cu o anumită probabilitate asociată fiecărei poziţii. În regulă? Acum te uiţi la microscop şi o găseşti aici...

— Conform teoriei Lumilor Multiple, rosti Nebogipfel, *Istoria s-a dedublat* în momentul în care ai efectuat un asemenea experiment. În cealaltă Istorie, există *un alt tu* – care a descoperit obiectul *acolo*, iar nu *aici*.

— Având întreaga substanţialitate şi consistenţă a acesteia, zise Moses. Există un alt tu – există un număr infinit de „tu” care se înmulţeşte precum iepurii în fiecare moment.

— Ce gând înspăimântător, am spus eu. Aveam impresia că doi sunt mai mult decât suficienţi. Însă ascultă, Nebogipfel, am putea să *determinăm* dacă am fi dedublaţi în acest fel?

— Nu, răspunse el, deoarece toate operaţiile de măsurare, în oricare dintre Istorii, ar surveni abia după *dedublare*. Ar fi cu neputinţă să se determine consecinţele dedublării înseşi.

— Ar fi posibil să detectăm dacă celelalte Istorii există? Sau să pot călători acolo, pentru a mă întâlni cu altul din mănunchiul ăsta de alter ego-uri gemene pe care susţii că le am?

— Nu, zise Nebogipfel. Absolut imposibil. Numai dacă... Da?

— Numai dacă unele dintre premisele Mecanicii Cuantice se dovedesc a fi false.

— Acum înţelegi, rosti Moses, de ce aceste idei ne-ar putea ajuta să dăm de capăt paradoxurilor pe care le-

---

popular ca Interpretarea Lumilor Multiple sau a Multiversului; pentru informaţie suplimentară vezi *Filosofia mecanicii cuantice*, de Richard Healey, Editura Tehnică, Bucureşti, 1995, pp 217-231 (n. trad.).

am scos la lumină. Dacă, într-adevăr, poate exista mai mult decât o Istorie...

— Atunci, violările cauzalităţii sunt foarte uşor de explicat, zise Nebogipfel. Uite, să presupunem că te-ai întors în timp cu un pistol şi-l împuşti pe Moses fără multe discuţii. (Auzind acestea, Moses se albi un pic, însă Nebogipfel continuă.) Avem, aşadar, clasicul Paradox al Cauzalităţii în termenii săi cei mai simpli. Dacă Moses este *mort*, atunci el *nu* va putea să continue construirea Maşinii Timpului şi să devină persoana ta – iar astfel nu va putea călători înapoi prin timp pentru a comite crima. Dacă însă crima nu are loc, Moses trăieşte şi construieşte maşina, călătoreşte în trecut şi îşi ucide alter ego-ul mai tânăr. Iar *apoi* nu poate să construiască maşina, crima nu se poate comite şi...

— Suficient, am spus eu. Cred că înţeleg.

— Este o defecţiune patologică a cauzalităţii, afirmă Nebogipfel – o buclă fără final. Însă dacă teoria Lumilor Multiple este corectă, *atunci nu există nici un paradox*. Istoria se dedublează: într-o versiune, Moses trăieşte, în cealaltă, moare. Tu, în calitate de Explorator al Timpului, pur şi simplu ai sărit dintr-o Istorie în cealaltă.

— Pricep, am spus eu cu uimire. Şi, în mod cert, tu şi cu mine am fost martori la acest fenomen al Lumilor Multiple – deja am urmărit cum s-a desfăşurat nu numai o singură versiune a Istoriei...

Toate acestea mă făcură să mă simt extrem de încrezător – căci, pentru întâia oară, am văzut că era posibil să existe o scânteie de logică în vijelia de Istorii contradictorii care se abătuse asupra mea de la cea de-a doua lansare în timp! Nevoia de a găsi o

anumită structură teoretică ce putea să explice lucrurile era la fel de însemnată pentru mine, ca şi descoperirea unei bucăţi de pământ solid pentru un om care se îneacă; totuşi, încă nu eram în stare să îmi închipui ce aplicaţie practică ar putea să decurgă din toate acestea.

Şi – îmi trecu mie prin cap – dacă Nebogipfel avea dreptate, poate că, la urma urmei, nu eu eram responsabil de întreaga distrugere a Istoriei Weenei. Poate că, într-un anume sens, făcea Istorie încă exista! Gândindu-mă la aceasta, am simţit cum o mică parte din vinovăţia şi durerea mea dispare.

Acum, uşa fumoarului se deschise cu un zăngănit, şi Filby dădu buzna înăuntru. Încă nu se făcuse nouă dimineaţa; Filby era nespălat şi nebărbierit, într-un halat uzat, care i se lipea de trup.

— Aveţi un musafir, îmi spuse el. Acel savant de la Ministerul Aerului despre care a pomenit Bond...

Mi-am împins scaunul în spate şi m-am sculat în picioare. Nebogipfel se întoarse la studiile sale, iar Moses ridică privirea spre mine, cu părul încă vâlvoi. L-am privit cu oarece îngrijorare; începeam să-mi dau seama că suportase această strămutare prin timp destul de greu.

— Uite ce este, i-am spus eu, se pare că trebuie să mă duc la muncă. De ce nu vii cu mine? Aş aprecia sclipirile tale intelectuale.

El zâmbi fără umor.

— Sclipirile *mele* sunt sclipirile *tale*, rosti Moses. Nu ai nevoie de mine.

— Însă mi-ar face plăcere compania ta... În definitiv, s-ar putea ca acesta să fie viitorul tău. Nu crezi că o

să-ţi fie mai bine dacă te-ai agita un pic?

În ochii săi adânci am avut senzaţia că pot să desluşesc acel dor de casă care pe mine mă apăsa atât de puternic.

— Nu astăzi. E timp... poate mâine, zise Moses, dând din cap înspre mine. Ai grijă!

În acel moment, nu mă mai puteam gândi la ce să mai spun.

L-am lăsat pe Filby să mă conducă în hol. Bărbatul ce mă aştepta în faţa uşii deschise era înalt şi mătăhălos, cu o claie de păr aspru şi încărunţit. Un soldat stătea în stradă, în spatele lui.

Când individul cel înalt mă observă, făcu un pas înainte cu o sfială de puştan, nepotrivită la un asemenea om impozant. Mi se adresă pe nume şi îmi strânse mâna cu tărie. Avea palme puternice, destul de muncite, şi mi-am dat seama că era un specialist în experimente practice – poate un bărbat pe calapodul meu!

— Sunt atât de încântat să vă întâlnesc! Spuse el. Lucrez într-un proiect la DRTemp – adică Direcţia pentru Războiul prin Transfer Temporal, din Ministerul Aerului.

Avea un nas drept, trăsături delicate, iar privirea sa metalică, din spatele ochelarilor cu ramă subţire, părea sinceră. Era, în mod clar, civil, căci, lăsând la o parte epoleţii omniprezenţi şi geanta pentru masca de gaze, purta un costum simplu, destul de neîngrijit, cu o cravată în dungi şi o cămaşă gălbuie pe dedesubt. La rever ţinea un ecuson numerotat. Avea probabil, vreo cincizeci de ani.

— Mă bucur, am rostit eu. Deşi mă tem că chipul dumitale nu îmi este cunoscut...

— Şi de ce ar trebui să fie? Aveam numai opt ani când VTT-ul prototip pe care l-aţi elaborat a plecat în viitor... Îmi cer scuze – asta înseamnă Vehicul pentru Transfer Temporal! E posibil să ţineţi pasul cu toate aceste acronime ale noastre – ori poate nu! Eu unul nu izbutesc niciodată, şi se zvoneşte că până şi Lordul Beaverbrook[44] are probleme când e vorba să-şi aducă aminte de toate direcţiile din subordinea ministerului său.

Nu sunt faimos – nici pe departe atât de celebru ca dumneavoastră! Până acum o bucată de vreme, n-am îndeplinit altă funcţie mai însemnată decât aceea de ajutor de proiectant-şef la Compania Vickers-Armstrong, în buncărul Weybridge. Când sugestiile mele în privinţa Războiului Temporal au început să fie luate în seamă, am fost numit adjunct la cartierele generale ale DRTemp, aici la Colegiul Imperial. Ascultaţi, zise el cu seriozitate, sunt realmente fericit că vă aflaţi în acest loc – mare noroc am avut că aţi ajuns aici. Am impresia că noi – dumneavoastră şi cu mine – am putea pune bazele unui parteneriat care să schimbe Istoria, care să încheie acest Război blestemat odată pentru totdeauna!

N-am putut să-mi stăpânesc un fior, căci deja mă săturasem de schimbatul Istoriei. Iar discuţia asta despre Războiul Temporal – gândul la maşina mea, care deja pricinuise atâtea pagube, trimisă să semene prăpăd în mod deliberat – mă umplu de o groază adâncă şi nu eram sigur cum să continui.

---

44 William Maxwell Aitken, Lord Beaverbrook (1879-1964), în realitate, magnat al presei britanice şi influent om politic din Partidul conservator în perioada interbelică, în timpul celui de-al doilea război mondial, ministru al Industriei Aeriene (1940-1941), ministru al Resurselor (1941-1942) şi Lord al Sigiliului (1943-1945) (n. trad.).

— Acum, unde să discutăm? Întrebă el. V-ar conveni să ne retragem în camera mea de la Imperial? Am nişte hârtii care...

— Mai târziu. Ascultă – poate ţi se va părea bizar – dar eu sunt încă nou-sosit aici şi aş aprecia dacă aş vedea ceva mai mult din lumea dumitale. Este posibil?

Bărbatul cel înalt se lumină la faţă.

— Fireşte! Putem să vorbim pe drum.

Aruncă o privire peste umăr către militar, care dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Mulţumesc, am spus eu, domnule...

— De fapt, sunt *Doctor* Wallis, rosti el. Barnes Wallis[45].

---

45 Sir Barnes Neville Wallis (1887-1979), reputat specialist britanic în domeniul industriei aeronautice, care a proiectat avionul R-100 şi bombardierele Wellesley şi Wellington şi care a convins conducerea militară a Imperiului Britanic să distrugă barajele Mochne şi Eder din zona Ruhrului (1943), acţiune la care s-au folosit „bombele săltăreţe” (*bouncing bombs*), create tot de el. După război a participat la realizarea supersonicului Concorde şi a aripilor cu geometrie variabilă, precum şi a unor mari radiotelescoape şi la perfecţionarea submarinelor şi a podurilor din duraluminiu (n. trad.).

6. Hyde Park

Colegiul Imperial, după cum se dovedi, era situat în South Kensington – la câteva minute de mers pe jos de Queen's Gate Terrace. Instituţia fusese înfiinţată cu puţin după vremea mea, în 1907, din trei colegii componente principale, care îmi erau cunoscute: Colegiul Regal de Chimie, Şcoala Regală de Mine şi Colegiul Tehnico-Administrativ. Se întâmplase ca, în zilele tinereţii mele, să predau puţin la Şcoala Normală de Ştiinţe, care fusese şi ea încorporată în Imperial; iar acum, intrând în South Kensington, mi-am adus aminte de felul în care îmi petrecusem cea mai mare parte a timpului în Londra, cu multe escapade de plăcere la stabilimente precum *Empire*[46], din Leicester Square. În orice caz, ajunsesem să cunosc bine zona – însă peste ce prefaceri am dat acum!

Am luat-o pe jos înspre Colegiu pe Queen's Gate Terrace, apoi am cotit pe Kensington Gore, la marginea de sud a lui Hyde Park. Eram escortaţi de vreo şase soldaţi – foarte discret, căci ne înconjurau de la o distanţă respectabilă – dar m-am gândit la dimensiunile forţei care se putea abate asupra noastră, dacă ceva mergea anapoda. Nu trecu mult până ce arşiţa jilavă să înceapă să-mi sleiască puterile – era ca şi cum m-aş fi aflat într-o clădire

46 Cunoscut cabaret londonez de la sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului XX (n. trad.).

imensă, încinsă – aşa că mi-am dat jos haina şi mi-am lărgit nodul cravatei. La sfatul lui Wallis, mi-am agăţat epoleţii cei grei de cămaşă şi mi-am reataşat geanta cu masca de gaze la cureaua pantalonilor.

Străzile erau mult schimbate şi mă frapă faptul că nu toate transformările survenite din zilele mele până acum fuseseră în rău. Interzicerea cailor insalubri, a fumului de la focurile casnice şi a vaporilor de la vehiculele cu motor – toate acestea în vederea păstrării calităţii aerului sub Dom – conferiseră locului o anume prospeţime. Pe arterele principale, carosabilul fusese acoperit cu un material nou, mai elastic şi cu un aspect sticlos, şi era menţinut curat de echipele de lucrători care împingeau nişte cărucioare dotate cu perii şi aspersoare. Străzile erau înţesate de biciclete, ricşe şi tramvaie electrice, călăuzite de fire ce şuierau şi scoteau scântei albastre în semiobscuritate, însă existau şi noi căi pietonale, numite pasarele, care mergeau de-a lungul faţadelor caselor, la înălţimea primului etaj – iar în unele locuri, la etajul al doilea ori chiar al treilea. O serie de punţi, uşoare şi graţioase, treceau pe deasupra drumurilor pentru a uni aceste pasarele la intervale apropiate, dând Londrei – chiar şi în această întunecime stigiană – o anumită înfăţişare italiană.

Mai târziu, Moses văzu ceva mai mult din viaţa oraşului decât mine şi îmi vorbi despre magazinele aglomerate din West End – în pofida privaţiunilor Războiului – şi de noile teatre din jurul Pieţei Leicester, cu frontispicii din porţelan întărit şi licărind de reflecţii şi reclame luminoase. Însă piesele jucate erau plicticoase, educative sau adaptări, se plânse Moses, două dintre teatre fiind desemnate să pună în

scenă doar un ciclu perpetuu din operele lui Shakespeare.

Eu şi Wallis am trecut pe lângă Royal Albert Hall[47], o clădire pe care întotdeauna o socotisem drept o monstruozitate – o cutie de pălării vopsită în roz! În obscuritatea Domului, edificiul era scos în evidenţă de un şir de fascicule luminoase puternice (generate de proiectoarele Aldis, spuse Wallis), care făceau ca această namilă memorabilă să pară chiar şi mai grotească, stând acolo gheboşată şi strălucind potolită. Apoi am intrat în parc prin Poarta Alexandra, ne-am întors până la Albert Memorial şi am pornit pe Lancaster Walk către Nord. În faţa noastră se puteau vedea pâlpâirile razelor Trăncănitoarei pe Plafon şi se putea auzi vuietul îndepărtat al vocilor amplificate.

Wallis continuă să sporovăiască în vreme ce mergeam, pe post de ghid. Constituia o companie destul de agreabilă şi am început să-mi dau seama că era, într-adevăr, genul de bărbat pe care – într-o Istorie diferită – poate l-aş fi numit prieten.

Îmi aminteam de Hyde Park ca de un loc civilizat: plăcut şi liniştit, cu aleile sale largi şi pâlcurile de copaci. Unele dintre elementele pe care le ştiam rămăseseră încă acolo – am recunoscut cupola din cupru verzui a Chioşcului Fanfarei, de unde se auzea un cor de mineri din Ţara Galilor intonând la unison imnuri furtunoase -. Dar această variantă a parcului era un sălaş al umbrelor, întrerupte de insulele de lumină din jurul felinarelor. Iarba dispăruse – veştejindu-se, fără nici un dubiu, de

47 Celebru edificiu cultural londonez ridicat între 1867 şi 1871, în memoria prinţului Albert, soţul reginei Victoria, având o formă de dom ovoidal şi fiind realizat din cărămidă decorată cu basoreliefuri din teracotă, ce înfăţişează evoluţia artelor şi a ştiinţelor de-a lungul epocilor (n. trad.).

îndată ce soarele fusese blocat – iar o mare parte a pământului gol era acoperită cu plăci de cherestea. L-am întrebat pe Wallis de ce nu se turnase ciment, pur şi simplu; el îmi dădu de înţeles că londonezilor le plăcea să creadă că o să vină o zi în care Domul urât de deasupra oraşului lor să poată fi demolat fără pericol, iar frumuseţea pe care căminul lor o cunoscuse odinioară să fie readusă la viaţă – cu parcuri şi toate celelalte.

O parte a parcului, în apropiere de Chioşcul Fanfarei, fusese luată în stăpânire de un soi de orăşel de cocioabe, alcătuit din sute de corturi. Îngrămădite în jurul unor clădiri grosolane din beton, care se dovediră a fi băi şi bucătării comune. Adulţii, copiii şi câinii umblau de colo până colo pe pământul uscat şi bătucit dintre corturi, purtându-şi crucea prin nesfârşitele procese monotone ale vieţii.

— Biata Londră a absorbit o mulţime de refugiaţi în anii din urmă, explică Wallis. Densitatea populaţiei este mult mai mare decât înainte... şi totuşi există ceva de muncă pentru fiecare dintre ei. Într-adevăr, se chinuiesc în acele corturi, dar alt loc unde să-i ţinem nu avem.

Acum am traversat aleea Lancaster şi ne-am apropiat de Bazinul Rotund, din inima parcului. Cândva, acesta fusese un punct atractiv şi neaglomerat, ce oferea o vedere frumoasă asupra Palatului Kensington. Bazinul încă se afla acolo, dar era împrejmuit cu grilaje; Wallis îmi spuse că servea drept rezervor, pentru a face faţă nevoilor populaţiei ce sporise mult. Iar din palat nu mai rămăsese decât o ruină, evident bombardată şi lăsată în paragină.

Ne-am oprit la o tarabă şi am servit o limonada cam

caldă. Mulţimile de oameni se învârteau prin parc, unii dintre ei pe biciclete. Într-un colţ, se juca o partidă de fotbal, cu măştile de gaze îngrămădite pe post de bare. Am auzit chiar şi câteva râsete răzleţe. Wallis îmi povesti că oamenii încă se mai adunau la Colţul Oratorilor, pentru a asculta Armata Salvării[48], Societatea Laică Naţională, Asociaţia Mărturiei Catolice. Liga împotriva Coloanei a Cincea (care ducea o campanie împotriva spionilor, trădătorilor şi a tuturor acelora care ar putea furniza avantaje inamicului) şi aşa mai departe.

Acesta a fost cel mai fericit moment în care i-am văzut pe oamenii din aceste vremuri tenebroase; dacă nu se ţinea cont de epoleţii omniprezenţi şi de măşti – precum şi de uscăciunea solului şi de acel Plafon îngrozitor, care se ridica ameninţător deasupra tuturor capetelor – aceasta ar fi putut să fie o mulţime dintr-o zi de Sărbătoare Bancară[49], din orice epocă, şi am fost din nou uimit de flexibilitatea spiritului uman.

---

48 Armata Salvării este o mișcare internațională protestantă de binefaceri care a fost înființată în Anglia de William Booth și soția sa, Catherine, în 1865.

49 Sărbătoare legală ce cade în zilele de lucru,când băncile sunt închise; în Anglia, în Lunea Paştilor, de Sfânta Treime, în prima luni din august, şi de 26 decembrie (n. trad.).

7. Trăncănitoarea

La nord de Bazinul Rotund fuseseră aranjate nişte rânduri de şezlonguri din pânză, pentru aceia care doreau să vizioneze ştirile ce erau proiectate pe Plafonul de deasupra. Cea mai mare parte a şezlongurilor erau ocupate; Wallis plăti unui funcţionar – monedele erau însemne din metal obişnuit, mult mai mici decât acelea din vremurile mele – şi ne-am aşezat pe două locuri, cu capetele lăsate pe spate.

Tăcuţii noştri însoţitori militari se plasară în jur, cu ochii aţintiţi pe noi şi pe mulţime.

Nişte degete prăfoase de lumină se întindeau de la proiectoarele Aldis, amplasate (îmi spuse Wallis) în Portland Place, împrăştiind tonuri albe şi cenuşii pe Plafon. Muzica şi vocile amplificate cădeau asupra gloatei pasive. În acea zonă, Plafonul fusese vopsit în alb, aşa că imaginile cinematografice erau foarte clare. Prima secvenţă prezentă un bărbat deşirat, cu un aspect cam neglijent, dând mâna cu altul, apoi postându-se lângă ceea ce părea a fi o stivă de cărămizi; vocile nu erau perfect sincronizate cu mişcarea gurii, însă muzica era vibrantă, iar efectul general uşor de înţeles.

Wallis se apleacă peste mine.

— Avem noroc! Este un reportaj despre Colegiul Imperial. Acela este Kurt Gödel – un tânăr om de ştiinţă din Austria, pe care am izbutit să-l recuperăm

de curând din Reich. Aparent a vrut să fugă, deoarece avea o teorie aiurită conform căreia Kaiserul murise şi fusese înlocuit de un impostor... Un ins cam ciudat, între noi doi fie vorba, însă o minte strălucită!

— Gödel? Am simţit o licărire de interes. Individul din spatele Incompletitudinii Matematicii şi a tuturor celorlalte?

— Păi, da. Se uită la mine curios. Cum de ştiaţi despre asta? S-a descoperit după vremea dumneavoastră. Ei bine, rosti apoi, nu pentru realizările sale în filozofia matematicii îl dorim. L-am pus în legătură cu Einstein de la Princeton – am evitat să-l întreb cine era acest *Einstein* – şi va demara o direcţie de cercetare pe care o urmărea în Reich. Va reprezenta o altă modalitate prin care să călătorim în timp, sperăm noi. A fost o lovitură pe cinste – îmi închipui că băieţii Kaiserului sunt înfuriaţi unii pe ceilalţi...

— Dar structura de cărămizi de lângă el? Ce este aceea?

— Oh, un experiment. Aruncă o privire în jur cu atenţie. N-ar trebui să spun mai multe – Trăncănitoarea o arată doar pentru câteva clipe. Este vorba de *fisiune atomică*... Pot să vă explic mai târziu, dacă vă interesează. Gödel este deosebit de nerăbdător, se pare, să facă experimentele cu ea. De fapt, am impresia că deja am început câteva teste pentru el.

Acum ne era prezentată imaginea unui detaşament de bărbaţi care arătau destul de în vârstă, îmbrăcaţi în uniforme de luptă prost croite şi rânjind spre cameră. Cadrul se centră pe unul dintre ei, un individ slăbănog şi cu privirea arzătoare.

— Este Garda Civilă... bărbaţi şi-femei care au depăşit vârsta de mobilizare, dar care, cu toate acestea, fac un pic de pregătire militară, în caz că va surveni vreodată Invazia Angliei. Acela este Orwell – George Orwell[50]. Un scriitoraş – bănuiesc că nu îl cunoaşteţi.

Ştirile păreau să se fi terminat pentru moment, iar deasupra capetelor noastre prinse viaţă un nou tip de spectacol. Se dovedi a fi un desen animat – un fel de schiţe în mişcare, pe un fond muzical antrenant. Prezenta un personaj numit Dan-cel-Disperat, am impresia, care trăia într-un Texas făcut de mântuială. După ce mâncă o enormă plăcintă cu carne de vită, Dan încercă să îşi tricoteze un pulover din cabluri, folosind stâlpii de telegraf pe post de andrele. Din neatenţie, făcu un laţ, iar când îl aruncă în mare, acesta se scufundă. Dan scoase afară laţul – şi descoperi că pescuise nici mai mult nici mai puţin decât trei Leviathani submarini germani. Un domn de la Marină, observând această ispravă, îi oferi lui Dan o răsplată de cincizeci de lire... şi aşa mai departe.

Îmi închipuisem că o asemenea formă de divertisment era adecvată numai pentru copii, însă am observat că şi adulţii râdeau destul de bine dispuşi. Am socotit că toate acestea reprezentau o propagandă cam grosieră şi lipsită de imaginaţie şi am decis că porecla populară de „Trăncănitoare” se potrivea binişor spectacolului cinematografic.

---

50 George Orwell (pseudonimul literar şi jurnalistic al lui Eric Arthur Blair) (n. 25 iunie 1903, India - d. 21 ianuarie 1950, Londra) a fost un scriitor englez, comentator al radio BBC, editorialist şi reporter. El a luptat ca voluntar în Războiul Civil din Spania de partea comuniştilor. A scris romane, eseuri şi critică literară, dintre care amintim romanul *1984* şi *Ferma animalelor*, zguduitoare avertismente împotriva totalitarismului (n. trad.).

După acest film ne-au fost oferite alte fragmente de ştiri. Am văzut un oraş arzând – ar fi putut să fie Glasgow ori Liverpool – cu o strălucire ce cuprindea cerul nopţii şi vâlvătăi gigantice. Apoi am urmărit imagini ale copiilor, care erau evacuaţi dintr-un dom prăbuşit în Midlands. Mie îmi păreau nişte copii de oraş tipici, rânjind înspre cameră, cu ghetele prea mari şi pielea murdară – nişte făpturi urgisite, de-a dreptul neajutorate în torentul acestui Război.

Acum, am ajuns la o secţiune a spectacolului intitulată, potrivit unui generic. „Post-scriptum”. Mai întâi se prezentă portretul Regelui; acesta era – fapt deconcertant pentru mine – un individ sfrijit, numit Egbert, despre care am aflat că era o rudă îndepărtată a acelei bătrâne Regine de care îmi aduceam eu aminte. Acest Egbert rămăsese unul dintre puţinii membri ai familiei regale care supravieţuiseră îndrăzneţelor raiduri germane din perioada de început a Războiului. Între timp, un actor cu glasul plin ne citi un poem:

... *Totul fi-va bine şi/Toată făptura firii bine va fi/Când limbile văpăii vor fi zăgăzuite/într-un noian încununat de foc/Iar flacăra şi roza fi-vor una*...

Şi aşa mai departe! Din ceea ce am putut să-mi dau eu seama, lucrarea prezenta efectele acestui Război ca pe un soi de Purgatoriu, care, în cele din urmă, avea să primenească sufletul Umanităţii. Cândva, poate că aş fi fost de acord cu această idee.

Am reflectat eu, însă după perioada pe care o petrecusem în Interiorul Sferei, cred că ajunsesem să privesc Războiul nici mai mult nici mai puţin decât ca pe o excrescenţă neagră, o slăbiciune a spiritului uman, iar orice justificare a sa fiind exact asta – o

justificare, născocită ulterior.

Am tras concluzia că Wallis nu dădea prea mulţi bani pe asemenea chestii.

— Eliot[51], ridică el din umeri, ca şi cum asta ai fi explicat totul. Acum am văzut imaginea unui bărbat: o persoană bătrână şi destul de roasă de griji, cu fălci proeminente, o mustaţă neîngrijită, ochi obosiţi, urechi urâte şi o atitudine aprigă şi dezamăgită. Stătea cu o pipă în mână, lângă un şemineu – se observa limpede că pipa nu era aprinsă – şi începu să declame cu un glas bolnăvicios un soi de comentariu asupra evenimentelor zilei. Am avut senzaţia că acest om îmi părea cunoscut, însă la început n-am ştiut de unde să-l iau. Nu era impresionat prea mult de strădaniile Reichului, se părea…

— Acea maşinărie enormă a lor nu poate să plăsmuiască nici măcar o fărâmă din poezia acţiunii ce deosebeşte Războiul de Măcel. Este numai o maşinărie – şi prin urmare nu are suflet.

Ne îndemnă pe toţi la eforturi şi mai susţinute. Bătu moneda pe miturile plaiului englezesc – „colinele verzi şi rotunde, ce se pierd în albastrul înnourat al bolţii" – şi ne ceru să ne imaginăm acest peisaj sfâşiat al Angliei „pentru a scoate la iveală acel vechi front din Flandra, tranşeele şi craterele de bombe, oraşele în ruină, pământul răscolit şi chipurile copiilor ucişi" – toate acestea din urmă pronunţate cu un fel de patos apocaliptic, am avut eu impresia.

Înţelegând dintr-o dată, mi-am amintit de el. Era bunul meu prieten. Scriitorul, atins de toamna bătrâneţii!

---

51 Thomas Stearns Eliot (1888-1965), poet şi critic britanic, născut în SUA, laureat al premiului Nobel pentru literatură în 1948 (n. trad.).

— Păi, ăsta nu e domnul...? Am întrebat eu, rostindu-i numele.

— Ba da, răspunse Wallis. L-aţi cunoscut? Bănuiesc că e posibil... Fireşte că da! Căci el a scris acea relatare popularizată a călătoriilor dumneavoastră în timp. A fost serializată în *The New Review*, dacă mai ţin bine minte, iar apoi publicată în volum. Pentru mine a reprezentat un punct de cotitură, ştiţi, când am dat peste ea... Sărmanul de el de-abia se mai ţine acum, fireşte – nu cred că a fost vreodată prea sănătos – iar operele sale literare nu mai sunt ce-au fost, după părerea mea.

— Nu?

— Prea multă dăscăleală şi acţiune insuficientă – cunoaşteţi genul! Totuşi, lucrările sale de istorie şi ştiinţă popularizată au avut parte de o primire bună. Este prieten apropiat cu Churchill – cu prim-lordul Amiralităţii, adică – şi am bănuiala că amicul dumitale a avut un rol deosebit în influenţarea gândirii oficiale asupra formei lucrurilor ce au să vină, după ce Războiul o să ia sfârşit. Ştiţi, când vom ajunge „Pe Culmile Viitorului”, zise Wallis, citând din altă prelegere a fostului meu prieten. Acum lucrează la o Declaraţie a Drepturilor Omului, sau cam aşa ceva, la care va trebui să aderăm cu toţii după Război – cunoaşteţi soiul acesta de treburi idealiste. Însă nu este un orator atât de convingător. La această categorie, Priestley[52] este preferatul meu.

Am ascultat peroraţiile Scriitorului încă vreo câteva minute, în ceea ce mă privea, eram bucuros că vechiul meu amic supravieţuise în confruntarea cu

52 John Boynton Priestley (1894-1984), cunoscut scriitor englez, care şi-a manifestat în mai multe eseuri poziţia împotriva materialismului şi industrializării excesive a societăţii (a trad.).

vicisitudinile acestei istorii cumplite, şi chiar îşi găsise un rost însemnat – însă eram întristat peste măsură văzând ce făcuse timpul din acel tânăr cutezător pe care îl cunoscusem odinioară! Ca şi atunci când îl întâlnisem pe Filby, m-am simţit cuprins de milă faţă de masele anonime din jurul meu, înglobate în timpul vâscos şi sortite unei inexorabile decăderi. Şi totuşi era o ironie oribilă, mi-am spus, faptul că cineva cu o asemenea credinţă puternică în perfectibilitatea omului îşi trăise cea mai mare parte a vieţii dominat de cel mai îngrozitor Război din Istorie.

— Haide, rosti energic Wallis. Să mai facem câţiva paşi. Oricum, spectacolele astea se repetă destul de des...

Wallis îmi povesti mai multe despre trecutul său. În buncărul Weybridge, ca angajat la Compania Vickers-Armstrong, devenise proiectantul unor dispozitive aeronautice de oarece renume – era cunoscut ca un „conţopist meseriaş”, cum spunea el.

Pe măsură ce Războiul îşi urmase cursul. Wallis îşi îndreptase inteligenţa lui vădit fertilă către planurile care ar fi putut să-i accelereze sfârşitul. Se gândise, bunăoară, prin ce modalitate să fie distruse sursele de energie ale inamicului – rezervoare, baraje, zăcăminte şi altele – cu ajutorul unor explozibile ce aveau să fie lansate din stratosfera de nişte Maşini Zburătoare – „Bombardierele-Coloşi”. În acel moment se apucase să studieze variaţia vitezei vântului cu înălţimea, vizibilitatea obiectelor de la altitudini mari, efectul undelor telurice asupra puţurilor de mină şi aşa mai departe.

— *Dumneavoastră* puteţi să vă daţi seama de avantajele pe care le oferă asemenea aparate, nu? E

nevoie doar de tipul potrivii de imaginaţie. Cu zece tone de explozibil se poate devia cursul Rinului.

— Şi care a fost reacţia la aceste propuneri? El oftă.

— Resursele sunt întotdeauna limitate în vreme de război – chiar şi pentru planurile prioritare – iar pentru aventuri nedovedite ca această... „Cai verzi pe pereţi”, i-au zis ei. „Aiureli de cea mai nebunească speţă”, iar printre militari au existat o groază de discuţii despre „inventatori” ca mine care „îşi bat joc” de vieţile „băieţilor lor”. (Am putut să observ că suferea din pricina acestei amintiri.) *Dumneavoastră* ştiţi că aceia ca noi trebuie să se aştepte la o primire sceptică... dar, totuşi!

Însă Wallis perseverase în cercetările sale şi în cele din urmă obţinuse permisiunea de a-şi construi „Bombardierul-Colos”.

— Se numeşte *Victory*, zise el. Cu o încărcătură de bombe de douăzeci de mii de livre şi operând la o altitudine patruzeci de mii de picioare, poate zbura cu peste trei sute de mile pe oră şi are o rază de acţiune de patru mii de mile. Este o privelişte magnifică la decolare – cu şase motoare Hercules încinse, dihania are nevoie de mai puţin de două treimi de milă pentru a se avânta în aer, iar bombele Earthquake pe care le poate lansa deja au început să semene prăpăd, adânc în inima Reichului!

Ochii săi profunzi şi frumoşi luceau în spatele ochelarilor prăfuiţi.

Wallis se ocupase cu îmbunătăţirea aeronavelor *Victory* câţiva ani buni. Apoi, soarta lui se schimbase radical, căci dăduse peste relatarea popularizată a călătoriilor mele în timp şi înţelesese numaidecât posibilitatea de a adapta maşina mea pentru Război.

Da data aceasta, ideile sale beneficiaseră de o audiere adecvată – acţiunile îi erau bine cotate şi nu era nevoie de prea multă imaginaţie pentru a percepe potenţialul militar nelimitat al unei Maşini a Timpului – iar Direcţia pentru Războiul prin Transfer Temporal fusese creată, cu Wallis în postul de coordonator civil al cercetării. Prima acţiune a DRTemp a fost să pună sechestru pe vechea mea locuinţă, care rămăsese abandonată în Richmond după plecarea mea în timp, şi să scoată la lumină rămăşiţele experimentelor mele.

— Însă ce doriţi de la mine? Deja deţineţi o Maşină a Timpului – Leviathanul care m-a adus aici.

El şi duse mâinile la spate, cu o figură serioasă.

— *Raglan*. Fireşte – însă aţi văzut cu propriii ochi, fiara în ceea ce priveşte capacităţile de deplasare temporală, a fost construită numai din resturile descoperite în ruinele laboratorului dumneavoastră. Fragmente de cuarţ şi alamă, saturate cu Plattnerită – imposibil de echilibrat ori calibrat – şi de aceea Raglan este o namilă şleampătă, care de-abia se poate depărta la jumătate de secol de prezent. Am îndrăznit să riscăm Leviathanul numai pentru a încerca să ne asigurăm că nu există vreo interferenţă anacronică a inamicilor noştri cu realizarea maşinii dumneavoastră originale. Însă acum – din întâmplare – v-a adus la noi! Fireşte, deja putem face mai multe: am recuperat Plattnerita de la vechea maşină a dumneavoastră şi am adăpostit carcasa la Muzeul Imperial al Războiului. Aţi dori s-o vedeţi? Va reprezenta un exponat de preţ.

Gândul la un asemenea sfârşit al caleştii mele credincioase mă duru, şi am fost tulburat de

distrugerea singurei mele modalităţi de a pleca din 1938! Am scuturat ţeapăn din cap.

— Am dori să produceţi, continuă Wallis, o cantitate mai mare din substanţa căreia i-aţi spus Plattnerită – tone întregi. Arătaţi-ne cum să facem!

Aşadar, Wallis credea că eu fabricasem Plattnerita?... Am păstrat acest gând doar pentru mine.

— Dorim să luăm tehnologia pe care aţi aplicat-o la Maşina Timpului, continuă el, şi să o extindem – să o folosim în scopuri dincolo, poate, de cele mai extraordinare vise ale dumneavoastră... Cu un VTT ar fi posibil să bombardăm Istoria şi să-i schimbăm cursul – exact ca în planul meu de a modifica curgerea Rinului. De ce nu? Dacă se poate imagina, ar trebui să se poată pune în practică. Constituie cea mai mare provocare tehnică pe care sunteţi în stare să v-o închipuiţi – şi este pe de-a întregul în slujba Efortului de Război.

— *Bombardarea* Istoriei?

— Gândiţi-vă, am putea să ne întoarcem în timp şi să intervenim în faza incipientă a Războiului. Sau să-l asasinăm pe Bismarck, de ce nu? Ce poantă bună ar fi asta – şi astfel am stăvili unificarea Germaniei de la bun început! Vă daţi seama, domnule? *O Maşină a Timpului reprezintă o armă împotriva căreia nu exista posibilitate de apărare*. Cine dezvoltă primul o tehnologie de Transfer Temporal fiabilă va fi Stăpânul Lumii – şi acest Stăpân trebuie să fie Britania!

Ochii îi prinseră să strălucească, iar eu am început să găsesc entuziasmul său debordant faţă de toată această distrugere şi putere cam supărător.

8. Culmile Viitorului

Am ajuns pe Lancaster Walk şi ne-am pornit agale pe drumul de întoarcere spre marginea sudică a parcului. Încă eram flancaţi discret de militarii noştri.

— Spune-mi mai multe despre ce se va întâmpla după ce Britania şi aliaţii săi vor câştiga acest Război al Timpului, am zis eu. Spune-mi mai multe despre „Culmile Viitorului”.

El îşi frecă nasul şi păru să ezite.

— Domnule, eu nu sunt politician. Nu pot...

— Nu, nu. Relatează-mi propria dumitale viziune.

— Foarte bine, rosti el, privind în sus, către Dom. Pentru început, acest Război a înlăturat o puzderie dintre iluziile noastre deşarte, ştiţi.

— Chiar aşa?

Am avut impresia că era un preambul de rău augur şi, în curând, temerile mele se dovediră întemeiate!

— Eroarea Democraţiei, bunăoară. Vedeţi, acum a devenit limpede că nu este bine să *întrebi* poporul ce îşi doreşte. Mai întâi, trebuie să te gândeşti ce *s-ar cădea* să-şi dorească pentru ca societatea să fie menţinută. Iar apoi, trebuie să le *spui* oamenilor ce să-şi dorească şi să vezi dacă au priceput.

Ştiu că poate părea bizar pentru o persoană din secolul dumneavoastră, rosti el, însă aceasta este gândirea contemporană – şi am auzit că faimosul dumneavoastră prieten a exprimat vederi similare, la fonograf, pe vremuri, iar el e din aceeaşi perioadă,

nu?,

Eu cunosc puţină Istorie. Însă am impresia că statul modern pe care îl clădim noi în Britania şi America – forma de guvernământ pe care intenţionăm să o transmitem în tot restul lumii – se aseamănă în multe privinţe cu republicile Antichităţii, Cartagina, Atena şi Roma, care erau esenţialmente aristocratice. Încă avem membri al Parlamentului, însă aceştia nu mai sunt desemnaţi printr-o metodă atât de primitivă cum este sufragiul popular.

Iar chestia aia veche cu opoziţia... Ei bine, am scăpat complet de ea Uite cum vine treaba: oamenii ca mine sau ca dumneavoastră ştiu că, în cele mai multe probleme, nu pot să existe două opinii respectabile şi contradictorii., Avem o singură cale *bună* şi nenumărate căi *greşite* de a făptui lucrurile. Un guvern încearcă să aplice calea cea bună, altminteri ar fi criminal. Asta-i totul! De cele mai multe ori, opoziţia de pe vremuri era pusă doar pe stricat pentru avansare. Şi sabotajul trebuie să înceteze.

Iar unele dintre persoanele mai tinere merg mult mai departe, în viziunile lor cu privire la viitor. Familia, bunăoară, se destramă – aşa zic ei. A constituit celula socială obişnuită, dacă doriţi, pe parcursul întregului nostru trecut agricol. Însă acum, în lumea noastră modernă, familia îşi pierde trăsăturile distincte şi se dizolvă în sistemele de relaţii mai cuprinzătoare. Activitatea casnică a tuturor persoanelor tinere, inclusiv a femeilor, se diminuează serios.

Auzind aceasta, m-am gândit la Căpitanul Hilary Bond.

— Dar cu ce va fi *înlocuită* familia?

— Ei bine, detaliile încă nu-s clare, însă cei tineri

vorbesc despre o *renuclearizare* a societăţii în jurul unor poli diferiţi: profesori, scriitori, oratori, care ne vor conduce pe o nouă cale de gândire – şi ne vor scăpa de acest vechi tribalism – într-o orânduire mai bună.

— „Culmi”, într-adevăr.

Eu unul mă îndoiam că o mare parte – sau poate chiar vreo fărâmă – din această filozofie îşi avea izvorul în Wallis! Pur şi simplu, el se comporta precum o oglindă a timpurilor sale, modelat de flecarii lideri de opinie din Guvern şi din celelalte părţi.

— Dar *dumneata* ce simţi în legătură cu toate acestea?

— Eu? El râse, persiflându-se. Oh, eu sunt prea bătrân ca să mă schimb şi – vocea îi era inegală – mi-ar displăcea să-mi pierd fiicele... Însă, pe de altă parte, n-aş dori să le văd crescând într-o lume precum – gesticula cu mâna spre Dom, spre parcul mort şi spre militari – precum aceasta! Iar dacă asta înseamnă transformarea inimii omului, atunci aşa să fie. Acum, întrebă Wallis, puteţi înţelege de ce avem nevoie de cooperarea dumneavoastră? Cu o astfel de armă ca un VTT – o Maşină a Timpului – edificarea acestui stat modern devine, nu uşoară, însă mai realizabilă. Iar dacă dăm greş...

— Da?

Wallis se opri din mers; acum ne apropiam de zidul sudic al parcului, şi prin preajmă erau puţine persoane.

— Avem zvonuri, rosti el pe un ton scăzut, că germanii îşi construiesc propria Maşină a Timpului. Şi dacă termină *primii* – dacă Reichul aduce în stare de funcţionare nişte capacităţi de Război prin Transfer

Temporal...
— Da?
El prezentă, pentru informarea mea, o descriere succintă, însă înfiorătoare, în mod cert insuflată de anii de propagandă, a Războiului temporal ce urma să vină. Crâncenii ofiţeri de comandă ai bătrânului Kaiser aveau să urzească cum să-i proiecteze în nobila noastră Istorie pe flăcăii lor dementi, seminarcotizaţi – pe *Războinicii Timpului*. Wallis îi descrise pe aceşti luptători de parcă ar fi fost bombe ambulante; aveau să dea năvală în sute din străvechile noastre bătălii ca şi cum ar fi fost nişte păpuşi aducătoare de moarte.
— Ar distruge Anglia – ar sugruma-o din faşă. Iar acestui lucru trebuie să-i punem noi capăt, mi se adresă. Pricepeţi asta, nu? Pricepeţi?
I-am privit expresia adâncă şi convinsă, absolut incapabil să răspund.

Wallis mă aduse înapoi la casa din Queen's Gate Terrace.
— Nu vreau să vă forţez mâna în a lua decizia de a lucra cu mine, bătrâne domn – ştiu cât de complicate trebuie să fie toate astea pentru dumneavoastră. La urma urmei, nu este războiul dumneavoastră – însă timpul ne presează. Şi totuşi, oare ce mai înseamnă „timpul” în asemenea circumstanţe? Ei?
Mi-am reîntâlnit tovarăşii în fumoar. Am acceptat un whisky cu apă de la Filby şi m-am tolănit într-un fotoliu.
— E cumplit de înăbuşitor afară, am spus eu. Seamănă mai mult cu Burma, ticălosul acela de Dom! Nu-i ciudat? Afară-i întuneric, cu toate că este doar

vremea prânzului.

Moses îşi ridică în treacăt privirea dintr-un volum pe care îl citea.

— „Experienţa ţine de intensitate, iar nu de durată”, cită el. Rânjind înspre mine. N-ar fi un epitaf perfect pentru un Explorator al Timpului? *Intensitatea* – asta contează!

— Cine este autorul?

— Thomas Hardy[53]. Aproximativ contemporan cu tine, nu?

— Nu l-am citit.

Moses studie prefaţa.

— Ei bine, e mort acum... în 1928. Închise cartea. Ce-ai aflat de la Wallis?

Le-am făcut un rezumat al conversaţiilor mele.

— Am fost bucuros să scap de el, am încheiat eu. Ce amestecătură de propagandă şi politică nedospită, ca să nu mai pomenesc de talmeş-balmeşul desăvârşit în ceea ce priveşte cauzalitatea şi aşa mai departe.

Vorbele lui Wallis îmi adânciseră acel sentiment de depresie care mă măcina de la sosirea mea aici, în 1938. Am impresia că există un conflict fundamental în sufletul omului. Este purtat de forţele propriei sale firi – eu, mai presus decât oricare altă persoană, asistasem la acţiunea neîndurătoare a curenţilor evolutivi ce pulsează în Umanitate, care îşi au obârşia chiar în mările primordiale – şi totuşi, iată-i pe aceşti ageri tineri britanici şi americani, căliţi de Război, hotărâţi să planifice, să controleze, să lupte împotriva

---

53 Thomas Hardy, (n. 2 iunie 1840 - d. 11 ianuarie 1928) a fost un scriitor şi poet naturalist britanic, cunoscut pentru romanele sale „*Tess*” şi „*Departe de lumea dezlănţuită*”. Evenimentele din majoritatea operelor sale se desfăşoară în comitatul semi-imaginar Wessex şi sunt marcate de descrieri poetice şi fatalism.

naturii şi să se instaleze, ei însuşi şi semenii lor, într-un fel de stază, într-o Utopie îngheţată!

Dacă aş fi fost cetăţean al acestui nou Stat Modern pe care intenţionau să-l clădească, ştiam prea bine că aş fi devenit repede unul dintre spiritele răzvrătite care s-ar fi zvârcolit în pumnul său binevoitor, dar nemilos.

Însă, chiar în clipa în care meditam la acestea, m-am întrebat, în străfundurile inimii mele, în ce măsură n-aş fi căzut în canoanele de gândire ale lui Wallis – în privinţa acestui Stat Modem, cu controlul şi planurile sale – înainte ca explorarea timpului să-mi deschidă ochii asupra limitărilor Umanităţii.

— Apropo, Nebogipfel, am spus eu. Am dat peste un vechi prieten de-al nostru, Kurt Gödel...

Iar Morlocul rosti un cuvânt bizar, gângurit, în propria sa limbă; se răsuci cu scaunul lui şi se ridică în picioare cu o mişcare rapidă şi fluidă, ce îl făcu sa pară mai mult animal decât om. Filby se albi la faţă şi am observat cum degetele lui Moses se strânseră pe cartea pe care o ţinea în mână

— Gödel – este aici?

— Este în Dom, într-adevăr. De fapt, se găseşte la nici un sfert de milă de locul acesta – în Colegiul Imperial.

Am descris reportajul Trăncănitoarei în care îl văzusem.

— *O pilă de fisiune*. Asta este! Şuieră Nebogipfel. Acum înţeleg. El reprezintă cheia – Gödel este cheia tuturor lucrurilor. Probabil că el a fost, cu intuiţiile sale asupra universurilor în rotaţie...

— Nu pricep despre ce vorbeşti.

— Ascultă, vrei să scapi din această istorie

abominabilă? Dintr-o mie de motive diferite, voiam – fireşte că voiam – să fug de acest conflict oribil, să încerc să ajung acasă, să pun capăt călătoriei în timp înainte de începerea acestei nebunii a Războiului Timpului!

— Dar pentru asta trebuie să găsim o Maşină a Timpului.

— Da Aşadar, trebuie să ne duci la Gödel. *Trebuie*! Acum desluşesc adevărul.

— Care adevăr?

— Barnes Wallis s-a înşelat asupra germanilor. Maşina Timpului germană este mai mult decât o ameninţare. *Deja a fost construită*!

Acum eram cu toţii în picioare şi vorbeam de-a valma.

— Ce?

— Ce spui?

— Cum…

— Deja, zise Morlocul, ne găsim într-o fundătură a Istoriei care a fost produsă de germani.

— Cum de ştii asta? Am dorit eu să aflu.

— Adu-ţi aminte că am studiat epoca voastră în propria mea Istorie, răspunse el. Iar în Istoria mea nu a existat un război european precum acesta, care deja s-a întins pe mai multe decenii. În Istoria mea, a existat, într-adevăr, un război în 1914 – însă a luat sfârşit în 1918, cu victoria Aliaţilor asupra germanilor. Un nou război a izbucnit în 1939, dar sub o nouă formă de guvernământ, în Germania şi…

Mă simţeam ciudat – năuc – şi am bâjbâit, în spatele meu, după un scaun, pe care m-am aşezat. Filby părea îngrozit.

— Arză-i-ar focul de nemţi – v-am zis eu! V-am zis că

o să ne facă necazuri!
— Mă întreb, spuse Moses, dacă acea Bătălie Finală pe care a descris-o Filby – *die Kaiserschlacht* – n-a fost cumva modificată în favoarea germanilor. Este posibil să se fi obţinut asta prin asasinarea vreunui comandant aliat...
— Bombardarea Parisului, rosti Filby, tulburat şi dus pe gânduri. Oare asta să fi fost?
Mi-am adus aminte de descrierile cumplite ale lui Wallis, de militarii germani ca nişte roboţi, prăbuşindu-se în Istoria britanică.
— Ce avem de făcut? Trebuie să punem capăt acestui cumplit Război al Timpului!
— *Du-ne la Gödel*, zise Morlocul.
— Dar de ce?
— Deoarece numai Gödel putea să producă Plattnerita germanilor!

9. Colegiul Imperial

După prânz, Wallis veni iarăşi după mine. Începu de îndată să mă îmboldească să hotărăsc dacă aveam să-mi dau concursul la proiectul lui cu privire la Războiul Timpului.

Am solicitat să fiu dus la Colegiul Imperial, pentru a-i face o vizită acestui Kurt Gödel. La început, Wallis şovăi:

— Gödel este o persoană dificilă – nu sunt sigur că aveţi ceva de câştigat din această întâlnire – iar măsurile de securitate sunt extrem de complicate…

Eu însă am rămas ferm pe poziţii, iar în curând Wallis cedă.

— Daţi-mi o jumătate de oră, rosti el, şi am să fac aranjamentele necesare.

Structura Colegiului Imperial părea aproape neatinsă de curgerea anilor sau de reorganizarea colegiilor componente de care îmi aduceam eu aminte. Am remarcat Queen's Tower, monumentul central din piatră albă străjuit de lei şi împrejmuit de nişte construcţii din cărămidă roşie destul de neîngrijite, care adăposteau acest centru educativ funcţional. Însă am observat că unele dintre clădirile din preajmă fuseseră rechiziţionate pentru nevoile de război sporite ale Colegiului, mai exact. Muzeul Ştiinţei fusese cedat Direcţiei pentru Războiul prin Transfer Temporal a lui Wallis, şi existau câteva edificii mai

recente în campus – în cea mai mare parte gheboşate, simple şi evident ridicate în grabă, şi fără a se ţine prea mult seama de decoraţiunile arhitectonice. Toate aceste clădiri erau legate printr-un labirint nou de culoare acoperite, care străbăteau campusul precum nişte imense galerii de viermi.

Wallis aruncă o privire la ceasul său.

— Mai trebuie să aşteptăm un pic până ce Gödel va putea să ne primească, spuse el. Pe aici – am obţinut permisiunea să vă arătăm şi altceva. Rânji cu o atitudine copilăroasă şi entuziastă. Mândria şi bucuria noastră!

Mă conduse în labirintul de galerii de viermi. În interior, acestea se vădiră a fi căptuşite cu beton neprelucrat şi luminate la intervale mari de nişte becuri electrice izolate. Îmi aduc aminte cum lumina inegală descria contururilor umerilor stingheri ai lui Wallis şi silueta sa stângace; în vreme ce mă călăuzea tot mai în adâncurile acestui labirint. Am trecut de câteva porţi, şi la fiecare dintre ele, lui Wallis îi fu controlat ecusonul, i se cerură diferite acte, i se verificară amprentele digitale, i se compară chipul cu cel din fotografii şi aşa mai departe. Şi eu a trebuit să fiu comparat cu cel din fotografii, iar amândurora ni se făcură percheziţii corporale, de două ori.

Am schimbat de câteva ori direcţia drumului nostru, dar eu am luat seama cu atenţie la elementele înconjurătoare şi mi-am alcătuit în minte o hartă a diferitelor anexe ale Colegiului.

— Colegiul a fost extins mult, rosti Wallis. Mi-e teamă că am pierdut Colegiul Regal de Muzică şi Colegiul de Arte, până şi Muzeul de Istorie Naturală – blestemat război, nu? Şi puteţi observa că a trebuit să eliberăm

mult teren pentru acest nou proiect. Există încă destule amenajări ştiinţifice împrăştiate în teritoriu, printre care fabricile Artileriei Regale de la Chorley şi Woolwich, facilităţile Vickers-Armstrong de la Newcastle, Barrow. Weybridge, Burhill şi Crawford, Întreprinderile Aviaţiei Regale de la Farnborough, Stabilimentele Experimentale pentru Armament şi Aeronautică de la Boscombe Down... şi altele. Cele mai multe dintre ele au fost relocate în buncăre şi domuri. Cu toate acestea, Imperialul – după ce a fost îmbunătăţit – a devenit centrul de frunte al Britaniei în ceea ce priveşte cercetarea ştiinţifică în domeniul tehnologiilor militare.

După alte controale de securitate, am pătruns într-un soi de hangar, puternic luminat, în care se simţea un miros sănătos de vaselină, cauciuc şi metal ars. Pe podeaua de ciment murdară se găseau nişte vehicule cu motor, în diferite stadii de dezasamblare; câţiva bărbaţi îmbrăcaţi în salopete umblau printre ele, unii dintre ei fluierând. Am simţit cum moralul îmi creşte, scăpând un pic de opresiunea obişnuită, provocată de Dom. Am observat adesea că nimic nu izbuteşte să tulbure prea tare un om care are posibilitatea de a lucra cu propriile sale mâini.

— Acesta, anunţă Wallis, este Compartimentul de Dezvoltare a VTT-urilor.

— VTT-uri? Aha, îmi aduc aminte! *Vehiculele de Transfer Temporal*.

În hangar, aceşti muncitori bine dispuşi trudeau de zor la construirea Maşinilor Timpului – şi pe scară industrială, se părea!

Wallis mă conduse la unul dintre vehicule, care părea aproape finalizat. Acest Cronomobil, după cum

l-am botezat în gând, avea cam cinci picioare înălţime şi o formă de paralelipiped; cabina părea suficient de încăpătoare pentru a transporta patru-cinci oameni, şi era fixată pe trei perechi de roţi, în jurul cărora erau plasate şenile. Din loc în loc, pe carcasă erau montate faruri, belciuge şi alte accesorii. În fiecare colţ al caroseriei era prins cu buloane câte un tub de câţiva inci; aceste tuburi erau în mod evident goale pe dinăuntru, deoarece aveau capace înşurubabile. Totul era nevopsit, iar luciul oţelului cenuşiu reflecta lumina

— Diferă un pic de proiectul dumitale iniţial, nu? Rosti Wallis. De fapt, este adaptat dintr-un vehicul militar standard – transportorul universal – şi poate funcţiona şi ca automobil, fireşte. Priviţi aici: acest motor Ford cu opt cilindri în V acţionează şenilele prin intermediul acestor foi dinţate – vedeţi? Iar direcţia se schimbă prin deplasarea acestui boghiu din faţă – mimă el – în felul ăsta. Ori, dacă trebuie să faceţi un viraj mai strâns, se poate încerca prin blocarea şenilelor. Toată hardughia este dotată cu o armură serioasă...

M-am apucat de bărbie. Mă întrebam cât de mult aş fi văzut din lumile pe care le vizitasem, dacă m-aş fi uitat la ele înspăimântat, din interiorul unui asemenea Cronomobil blindat!

— Plattnerita este esenţială, fireşte, continuă Wallis, însă nu credem că e necesar să saturăm componentele maşinii cu această substanţă, cum aţi făcut dumneavoastră. În schimb, ar trebui să fie suficient să umplem aceste tuburi cu materie primă Deşurubă un capac de la una dintre unităţile situate pe colţuri pentru a-mi arăta. Vedeţi? Apoi, maşina poate fi condusă prin timp din cabină, dacă condus

este cuvântul potrivit.

— Şi aţi încercat-o?

Îşi trecu degetele prin păr, răvăşindu-i vârfurile.

— Bineînţeles că nu! Nu avem Plattnerită, rosti el, după care mă bătu pe umăr. Iar aici interveniţi dumneavoastră.

Wallis mă conduse în altă zonă a complexului. După alte controale de siguranţă, am pătruns într-o încăpere lungă şi îngustă, ce aducea cu un coridor. Încăperea aceasta avea un perete făcut în întregime din sticlă, iar dincolo de geam am putut să privesc într-o cameră mai mare, de dimensiunea unui teren de tenis. În încăperea noastră mai mică se aflau şase-şapte cercetători care şedeau la birouri; fiecare purta clasicul halat alb şi murdar cu care părea că se născuse fiecare experimentator, şi cu toţii erau aplecaţi asupra unor cadrane şi comutatoare. Când am intrat, cercetătorii se uitară la mine – trei dintre ei erau femei – şi am fost şocat de feţele lor trase; pe ele se citea un soi de epuizare nervoasă, în ciuda tinereţii aparente. Un soi de instrument scoase încontinuu un păcănit slab, tot timpul cât ne-am aflat acolo; era sunetul „contoarelor de radiaţie”, îmi spuse Wallis.

Camera mai mare de dincolo de fereastră era o simplă cutie de beton, cu pereţii nevopsiţi. Era complet goală, cu excepţia unui monolit din cărămizi, cu înălţimea de zece picioare şi latura de şase, care stătea, pătrat şi tăcut, în centrul încăperii. Cărămizile erau de două feluri, unele de un cenuşiu-închis, iar altele de un cenuşiu-deschis, alternând într-un model regulat. Acest monolit era ridicat de la nivelul podelei

pe un strat de dale mai înguste, iar firele ce porneau de la el se terminau în nişte orificii din pereţii încăperii.

Wallis privi atent prin geam.

— E remarcabil, nu-i aşa, faptul că ceva atât de urât, atât de *simplu*, are implicaţii atât de profunde. Ar trebui să fim în afara pericolului aici – sticla este impregnată cu plumb – şi în plus. În prezent, reacţia este sub parametrii de funcţionare normală.

Am recunoscut grămada din reportajul Trăncănitorii.

— Aceasta este maşina voastră de fisiune?

— E cel de-al *doilea* Reactor cu Grafit din lume, spuse Wallis. Este în mare măsură o copie a celui dintâi, pe care l-a realizat Fermi, la Universitatea din Chicago. El zâmbi. Înţeleg că el l-a ridicat pe un teren de squash. Este o istorie remarcabilă.

— Da, am rostit, cuprins de iritare. Însă ce reacţionează cu ce?

— Ah, spuse Wallis, apoi îşi dădu jos ochelarii şi îşi şterse lentilele cu capătul cravatei. Voi încerca să-ţi explic...

E inutil să mai pomenesc, dar a avut nevoie de ceva timp pentru aceasta, şi eu am izbutit să extrag esenţa explicaţiilor pentru a pricepe.

Deja ştiam de la Nebogipfel că în interiorul atomului există o substructură şi că Thomson avea să facă primul pas în înţelegerea ei. Acum am aflat că această substructură poate fi *modificată*. Acest lucru este posibil să se realizeze prin ciocnirea unui nucleu atomic cu altul, sau spontan, prin spargerea unui atom masiv, iar această dezintegrare poartă numele de „fisiune atomică”.

Şi de vreme ce substructura determină natura

atomului, rezultatul unor asemenea schimbări nu reprezintă nimic altceva, bineînţeles, decât transmutarea unui element în altul – străvechiul vis al alchimiştilor!

— Acum, spuse Wallis, nu vei fi surprins că afli că la fiecare dezintegrare atomică este eliberată o cantitate de energie – căci atomii caută întotdeauna un nivel energetic mai scăzut, mai stabil. Mă înţelegi?

— Fireşte.

— Aşadar, în grămada asta avem şase tone de carolinum. Cincizeci de tone de oxid de uraniu şi patru sute de tone de blocuri de grafit... şi se produce un şuvoi de energie invizibilă, chiar în clipa în care noi ne uităm la ea.

— *Carolinum*? N-am auzit niciodată de substanţa asta

— Este un element nou, artificial, produs prin bombardare. Are perioada de înjumătăţire de şaptesprezece zile – adică îşi pierde în acest interval jumătate din cantitatea de energie stocată.

M-am uitat din nou la acea grămadă de cărămizi greu de definit; părea atât de banală, atât de neatrăgătoare! Şi totuşi, mi-am zis eu, dacă ceea ce spunea Wallis despre energia nucleului atomic era adevărat...

— Care sunt aplicaţiile pentru această energie? El îşi puse din nou ochelarii pe nas.

— Întrezărim trei domenii mari. Primul: o rezervă energetică dintr-o sursă compactă; cu o asemenea pilă la bord, am putea realiza Leviathani submarini care să petreacă luni în şir sub apă, fără nevoie de realimentare, sau am putea construi bombardiere de mare altitudine, care să dea ocol Pământului de zeci

de ori înainte de a fi nevoie să aterizeze... şi aşa mai departe.

Cel de-al doilea: folosim pila pentru a iradia materiale. Este posibil să utilizăm produşii secundari ai fisiunii uraniului pentru a transmuta alte elemente – de fapt, un număr de probe sunt testate chiar în momentul de faţă pentru profesorul Gödel, pentru a sprijini un experiment obscur al său. Nu le puteţi vedea, fireşte – recipientele cu mostre se găsesc chiar în interiorul pilei...

— Iar cea de-a treia aplicaţie?

— Ah, zise el, iar în ochi îi apăru din nou acea privire îndepărtată, calculată.

— Deja o văd, am rostit sumbru. Energia atomică ar constitui o bombă pe cinste.

— Bineînţeles, avem de soluţionat nişte probleme practice serioase, rosti el. Producerea de izotopi corespunzători în cantităţi îndestulătoare... sincronizarea exploziilor preliminare... Însă, aşa este! Se pare că se poate realiza o bombă suficient de puternică pentru a nimici un oraş – cu tot cu Dom – *o bombă destul de mică pentru a încăpea într-o valiză*.

10. Profesorul Gödel

Am mai străbătut alte culoare înguste de beton, ieşind, în cele din urmă, în principala clădire de birouri a Colegiului. Am ajuns pe un coridor cu un covor de pluş gros şi cu portretele bărbaţilor eminenţi ai trecutului atârnate pe pereţi – cunoaşteţi acest gen de interior: un Mausoleu închinat Savanţilor Morţi! Acolo se găseau militari, însă prezenţa lor era discretă.

Acesta era locul în care Kurt Gödel fusese răsplătit cu un birou.

Cu tuşe rapide şi eficiente, Wallis îmi creiona viaţa lui Gödel. S-a născut în Austria şi a obţinut licenţa în matematică la Viena. Influenţat de cleveteala gânditorilor Pozitivismului Logic[54] pe care i-a găsit acolo (eu nu avusem niciodată prea mult timp pentru a filozofa), interesul lui Gödel a alunecat către logică şi fundamentele matematicii.

În 1931 – pe când avea numai douăzeci şi cinci de ani – Gödel publicase năucitoarea sa teză asupra eternei Incompletitudini a Matematicii.

Mai târziu, a manifestat interes pentru recent apărutele studii ale fizicienilor asupra spaţiului şi timpului, şi a produs nişte eseuri speculative asupra posibilităţii călătoriei în timp. (Pesemne, acestea erau

54 Orientare filozofică din prima jumătate a secolului XX, promovată de Şcoala de la Viena (R. Camap, O. Neurath, H. Reichenberg, Moritz Schlick, Friedrich Waismann etc.) a cărei teză principală era aceea că obiectul filozofiei este analiza logică a ştiinţei (n. trad.).

studiile publicate la care se referise Nebogipfel, m-am gândit eu.) în curând, sub presiunea Reichului, a fost mutat la Berlin, unde a început să lucreze la aplicaţiile militare ale călătoriei în timp.

Am ajuns la o uşă pe care fusese montată o plăcuţă de alamă cu numele lui Gödel – atât de recent, de fapt, încât am remarcat pe covorul de dedesubt aşchii de lemn rămase de la găuri.

Wallis îmi atrase atenţia că nu puteam sta mai mult de câteva minute în această vizită, apoi ciocăni în uşă.

— Intră! Strigă dinăuntru o voce ascuţită, subţire.

Am pătruns într-o cameră spaţioasă, cu un tavan înalt, un covor frumos şi un birou capitonat în piele verde. Odinioară, pesemne că această încăpere fusese însorită, mi-am dat eu seama, căci ferestrele mari – acum acoperite cu draperii – dădeau către Vest, de fapt, în direcţia grupului de case unde eram găzduit.

După ce am intrat noi bărbatul de la birou continuă să scrie; acoperea pagina cu braţul, astfel că, fireşte, nu vedeam mare lucru. Era o persoană scundă şi uscăţivă, cu un aspect bolnăvicios şi cu fruntea înaltă şi fragilă; costumul său din lână era foarte şifonat. Trecuse de treizeci de ani, am judecat eu.

Wallis ridică o sprânceană spre mine.

— Este un ipochimen aiurit, şopti el. Însă o minte *remarcabilă*.

De jur-împrejurul încăperii se aflau corpuri de bibliotecă, în prezent goale; covorul era înţesat de lăzi, iar multe cărţi şi publicaţii – majoritatea în germană – erau risipite în teancuri inegale, în interiorul uneia dintre lăzi am zărit, în treacăt, nişte

echipament ştiinţific şi diferite sticle cu eşantioane – iar într-una din acestea, am remarcat ceva care îmi făcu inima să bată înflăcărată!

Hotărât, mi-am întors privirea dinspre ladă şi am încercat să nu-mi trădez agitaţia. În cele din urmă, cu un icnit de exasperare, bărbatul de la birou azvârli condeiul din mână – acesta zăngăni de un perete – şi făcu ghemotoc paginile scrise, înainte să le arunce – absolut tot ce scrisese – într-un coş de gunoi!

Acum îşi ridică ochii, de parcă ar fi observat pentru prima dată că ne aflam acolo.

— Ah! Făcu el. Wallis.

Îşi băgă mâinile sub birou şi păru să se micşoreze.

— Domnule profesor Gödel, cât de amabil din partea dumneavoastră că ne-aţi îngăduit să vă facem o vizită. Dânsul este...

Mă prezentă.

— Ah, spuse iarăşi Gödel, apoi zâmbi larg, scoţând la iveală nişte dinţi neregulaţi. Fireşte.

Acum se ridică în picioare, cu mişcări sacadate, dădu ocol biroului şi întinse mâna. Eu i-am strâns-o; era rece, osoasă şi subţire.

— Plăcerea este de partea mea, rosti el. Îmi închipui că vom avea multe dialoguri captivante.

Engleza lui era bună, doar cu un uşor accent.

— Sper că-ţi vei găsi un loc în această Eră Nouă, îmi zise cu sinceritate Gödel. S-ar putea să fie ceva mai sălbatică decât lumea pe care ţi-o aminteşti dumneata însă poate că, la fel ca şi mine, vei fi tolerat pe post de excentric util. Da?

— Oh, hai acuma, profesore!... vocifera Wallis.

— Excentric, rosti el. *Ekkentros* – lipsit de centru. Ochii săi se rotiră către mine. Asta suntem amândoi,

am impresia – un pic lipsiţi de centrul lucrurilor. Hai, Wallis, ştiu că voi britanicii potoliţi mă consideraţi puţin bizar.

— Păi...

— Bietul Wallis nu se poate acomoda cu obiceiul meu de a face ciorne peste ciorne de corespondenţă, îmi zise Gödel. Uneori, scriu o duzină de ciorne sau mai multe, şi tot sfârşesc prin a lăsa baltă scrisoarea – după cum ai văzut! Este straniu? Bine. Aşa să fie!

— Trebuie că ai ceva regrete pentru că ţi-ai părăsit căminul, profesore, am rostit eu.

— Nici unul. *Nici unul*! A trebuit să fug din Europa, îmi spuse, cu vocea şoptită, de conspirator.

— De ce?

— *Din pricina Kaiserului*, normal.

Barnes Wallis îmi aruncă nişte priviri de avertisment.

— Deţin dovezi, pricepi! Continuă Gödel absorbit. Luaţi două fotografii ale omului care *se pretinde* a fi Kaiserul Wilhelm – una din 1915, să spunem, iar alta de anul acesta Dacă măsuraţi lungimea nasului şi o raportaţi la distanţa dintre vârful nasului şi vârful bărbiei – veţi găsi că diferă!

— Eu... ah... Sfinte Sisoe!

— Într-adevăr. Şi, cu un asemenea simulacru la cârmă – *cine ştie* încotro se îndreaptă Germania? Ei?

— Exact, rosti Wallis zorit. Oricum, indiferent care ar fi motivele dumneavoastră, suntem încântaţi că aţi acceptat oferta unei catedre aici – că aţi ales să faceţi din Britania casa dumneavoastră..

— Da, am zis eu, n-ai fi putut să găseşti un loc în America? La Princeton, poate, sau...

El păru şocat.

— Sunt sigur că aş fi fost în stare. Însă ar fi fost de-a dreptul imposibil. *De-a dreptul* imposibil!

— De ce?

— Din pricina Constituţiei, normal!

Iar acum, acest ins extraordinar se lansă într-un discurs lung şi întortocheat despre cum descoperise el o fisură logică în Constituţia Americană, care permitea instaurarea, pe cale legală, a unei dictaturi!

Wallis şi cu mine ne-am aşezat jos şi am îndurat cu stoicism toată povestea.

— Ei bine, rosti Gödel când ajunse la capăt, ce părere aveţi de asta?

Am primit încă o serie de priviri încruntate din partea lui Wallis, însă am hotărât să fiu cinstit.

— Nu pot să contrazic logica dumitale, am spus eu, însă aplicarea ei mă frapează ca fiind extrem de fantastică.

El pufăi.

— Ei bine – aşa o fi – dar logica e totul! Nu crezi asta? Metoda axiomatică este foarte puternică, zâmbi el. Am, de asemenea, o dovadă ontologică pentru existenţa lui Dumnezeu – absolut ireproşabilă, după părerea mea – şi cu predecesori onorabili, mergând înapoi opt sute de ani, până la arhiepiscopul Anselm[55]. Iată cum vine...

— Poate altădată, profesore, zise Wallis.

— Ah, da. Foarte bine. Ne cercetă pe rând, cu privirea sa pătrunzătoare, de-a dreptul descurajantă. Aşadar, Călătoria în timp. Sunt realmente invidios pe dumneata, ştii?

— Pentru aventurile mele?

---

55 St Anselm (1033-1109), arhiepiscop de Canterhury, teolog şi filozof scolastic de primă mărime (n. trad.).

— Da însă nici un pic pentru aceste salturi anoste prin Istorie.
Ochii îi erau apoşi şi licăreau în lumina electrică intensă.
— Atunci, pentru ce?
— Cum? Pentru privirile aruncate în fugă altor lumi decât aceasta – altor Posibilităţi – nu pricepi?
M-am simţit împietrit; intuiţia sa era uimitoare – aproape telepatică.
— Explicaţi-mi ce vreţi să spuneţi?
— Realitatea celorlalte Lumi, conţinând un sens ce trece dincolo de acela al scurtei noastre existenţe, îmi pare evidentă. Probabil, orice persoană care a trăit miracolul descoperirii matematice ştie că Adevărurile matematice au o existenţă independentă de minţile în care sălăşluiesc, că aceste Adevăruri sunt frânturi din gândurile unei Minţi mai înalte...
Vieţile noastre, aici pe Pământ, nu au decât un rost îndoielnic. De aceea, adevărata lor semnificaţie *trebuie* să rezide în afara acestei lumi. Pricepi? Până acum este vorba numai de logică pură. Iar ideea că totul în lumea aceasta are un Scop ultim este un analog exact al principiului după care totul are o Cauză – un principiu ce stă la baza întregii ştiinţe.
Rezultă, numaidecât, că undeva, dincolo de Istoria noastră, există Lumea Finală – Lumea în care plenitudinea Sensului a fost soluţionată.
Călătoria în timp, prin însăşi natura ei, conduce la perturbarea Istoriei, şi de aici la generarea, ori descoperirea, altor Lumi decât aceasta. Astfel, misiunea călătorului temporal este să caute, să caute necontenit, până ce este găsită sau construită Lumea Finală!

În clipa în care l-am părăsit pe Gödel, gândurile îmi goneau nebuneşte prin minte. Am hotărât să nu-i mai iau niciodată în derâdere pe Filozofii matematicii, căci acest omuleţ ciudat pătrunsese mai în adâncurile Timpului, Spaţiului şi ale înţelegerii, fără a-şi părăsi biroul, decât reuşisem eu vreodată în Maşina Timpului! Şi am ştiut că trebuia, într-adevăr, să-i fac încă o vizită lui Gödel. Cât de curând... căci eram convins că văzusem un flacon de Plattnerită brută, îndesat în lada lui!

11. Noua ordine mondială

M-am întors la reşedinţa noastră în jurul orei şase după-amiază. Am intrat strigând salutări şi i-am găsit pe cei din grupul meu în fumoar. Morlocul încă era absorbit de însemnărilor sale – părea că încearcă să reclădească întregul ansamblu al acestei ştiinţe viitoare a Mecanicii Cuantice din propria lui memorie imperfectă – dar sări în sus când am intrat.

— L-ai găsit? Pe Gödel?

— Da, i-am zâmbit eu. Şi – într-adevăr – ai avut dreptate! I-am aruncat o privire lui Filby, însă sărmanul bătrânel moţăia cu capul pe o revistă şi nu ne putea auzi.

— *Cred că Gödel are nişte Plattnerită*.

— Ah! Făcu Nebogipfel.

Faţa Morlocului rămase la fel de inexpresivă ca de obicei, dar lovi cu un pumn în cealaltă palmă, într-un gest vădit uman. Atunci există o speranţă.

Moses se îndreptă către mine şi îmi oferi un pahar cu ceea ce se dovedi a fi whisky cu apă. Am sorbit recunoscător din băutură, căci ziua rămăsese la fel de toridă precum fusese dimineaţa.

Acum, Moses veni ceva mai aproape; ne-am aplecat toţi trei capetele unul lângă altul şi am discutat în şoaptă.

— Şi eu am ajuns la o concluzie, rosti Moses.

— Care?

— Că realmente trebuie să scăpăm de-aici – prin

orice mijloace posibile!

Moses îmi relată cum decursese ziua sa. Plictisit de izolare, îi atrăsese în discuţii pe tinerii militari care ne păzeau. Unii dintre ei erau soldaţi, alţii însă erau ofiţeri; şi toţi aceia care aveau sarcina de a ne proteja, precum şi alte îndatoriri în acest campus ştiinţific, erau destul de inteligenţi şi de bine educaţi. Se părea că îl plăcuseră pe Moses şi îl invitaseră la un han din preajmă – *Queen 's Arms*, din Queen's Gate Mews – iar mai târziu făcuseră o plimbare cu ricşele până în West End. Pe parcursul a câtorva pahare, aceşti oameni tineri se simţiseră în mod evident în largul lor, dezbătându-şi ideile – şi vorbind cu acest străin din trecut despre concepţiile lor referitoare la noul Stat Modern.

În ceea ce mă privea, eram încântat că Moses părea să lase deoparte timiditatea şi că manifesta interes faţă de lumea în care ne aflam. Am ascultat cu fascinaţie ceea ce avea de spus.

— Tinerii ăştia sunt extraordinar de agreabili, rosti Moses. Competenţi, practici. În mod clar curajoşi! Însă viziunile lor...

Marele concept al viitorului – aflase Moses – avea să fie *Planificarea*. Când Statul Modern avea să fie clădit, după cum stabilea Britania victorioasă şi aliaţii săi, o Autoritate de Control al Mării şi Aerului urma să intre în posesia efectivă a tuturor porturilor, minelor de cărbune, sondelor de petrol, centralelor electrice şi zăcămintelor. În mod similar, o Autoritate de Control al Transportului avea să preia şantierele navale ale lumii şi să le orienteze de la fabricarea vaselor de război la realizarea cu duiumul a cargoboturilor de oţel. O Autoritate Aliată de Control al Materiilor Prime

urma să organizeze producţia de fier, oţel, cauciuc, metale neferoase, bumbac, lână şi alte substanţe vegetale. Iar Autoritatea de Control al Hrănii...

— Ei bine! Rosti Moses. Ai prins ideea. Reprezintă sfârşitul proprietăţii, pricepi. Toate resursele vor fi stăpânite de noul Stat Aliat Mondial. Resursele lumii vor fi puse să conlucreze. În cele din urmă, pentru refacerea zonelor afectate de război, iar mai târziu, pentru progresul Umanităţii. Totul planificat, înţelegi, de un Consiliu atotînţelept şi atotştiutor – care, fiindcă tot veni vorba, se va alege singur!

— În afară de acest ultim aspect, nu sună chiar atît de rău am cugetat eu.

— Poate – însă această Planificare n-are de gând să se oprească la resursele materiale ale planetei. Include şi resursele umane. Abia aici încep problemele. În primul rând e vorba de comportament. Se uită la mine. Aceşti tineri nu privesc înapoi, către vremurile noastre, cu prea multă îngăduinţă. Suferim de o „profundă laxietate a conduitei private” – aşa am fost informat! Aceşti oameni noi s-au întors pe cealaltă cale: către o austeritate severă, mai ales în privinţa dorinţelor sexuale. Îndeletnicirile decente – aceasta este la ordinea zilei!

Am simţit o săgeată de nostalgie.

— Îmi închipui că ăsta-i un semn de rău augur pentru viitorul lui Empire din Leicester Square.

— L-au închis deja! L-au demolat! Ca să facă loc pentru Biroul de Planificare al Căilor Ferate.

Şi se merge şi mai departe. În etapa următoare, măsurile vor deveni ceva mai active. Vom asista la eliminarea nedureroasă a „celor mai jalnice soiuri de handicapaţi” – acestea nu-s vorbele mele – şi, de

asemenea, la sterilizarea unor persoane ce altminteri ar transmite tendinţe care sunt, citez, „clar indezirabile”.

În unele regiuni ale Britaniei, se pare, acest proces de purificare a început de pe acum. Există un tip de gaz numit kinetogenul lui Pabst...

Ei bine, poţi să-ţi dai seama că demarează controlarea eredităţii rasiale a Umanităţii.

— Hmm, am făcut eu. Nutresc o neîncredere profundă faţă de o asemenea *normalizare*. Oare este de dorit, realmente, ca viitorul speciei umane să fie filtrat prin „toleranţa” englezului din 1938? Oare umbra sa lungă trebuie să se întindă prin milioanele de ani ce au să vină?

— Totul este *Planificare*, pricepi, rosti Moses. Şi zic ei, singura alternativă este o recădere în barbarismul haotic, către dispariţia finală.

— Dar oamenii – oamenii moderni – chiar sunt capabili de asemenea fapte epocale?

— În mod neîndoios, spuse Moses, vor exista vărsări de sânge şi conflicte de dimensiuni încă nebănuite – chiar şi după criteriile acestui război stupid şi atroce – când majoritatea lumii se va împotrivi impunerii de către aceşti tehnocraţi aliaţi a unui plan eronat.

Am întâlnit privirea lui Moses şi am recunoscut acolo o anumită furie justificată, o mânie faţă de nebunia omenirii, de care era cuprins propriul meu alter ego mai tânăr. Întotdeauna mă arătasem sceptic faţă de progresul, cu voie sau fără voie, al civilizaţiei, deoarece îmi dădea impresia unui edificiu instabil care, într-o zi, trebuia să se năruiască peste capetele smintite ale creatorilor săi; iar această poveste despre

Statul Modern pe care o auzisem de o bucată bună de vreme îmi părea cea mai cumplită nerozie, în afară de războiul actual! Era ca şi cum aş fi putut să-i citesc gândurile lui Moses în ochii lui cenuşii – se eliberase de spaimele sale şi devenise o versiune mai tânără şi mai îndârjită a mea – iar în acel moment m-am simţit mai aproape de el decât în oricare altă clipă de când ne întâlniserăm.

— Ei bine, atunci, am rostit eu, problema este hotărâtă. Nu cred că vreunul dintre noi poate tolera un asemenea viitor.

Moses scutură din cap, Nebogipfel părea să fie de acord, iar în ceea ce mă privea, mi-am reînnoit decizia de a pune capăt acestei chestiuni a călătoriei în timp odată pentru totdeauna

— Trebuie să scăpăm. Dar cum…

Şi exact atunci, chiar înainte să pot termina propoziţia, casa se zgudui.

Am fost trântit la pământ, aproape lovindu-mă cu capul de birou. În străfundurile pământului răsună un tunet – o bubuitură surdă, ca atunci când trânteşti o uşă. Lămpile pâlpâiră, însă nu se stinseră. Pretutindeni în jurul meu se înălţau ţipete – sărmanul Filby gemu – şi am auzit ţiuitul de sticlă şi trosnetele mobilelor ce se prăbuşeau.

Clădirea păru să se aşeze. Tuşind, fiindcă în aer se ridicase o cantitate neobişnuită de praf, m-am căznit să mă ridic în picioare.

— Toată lumea e teafără? Moses? Morlocule?

Moses deja se întorsese pentru a-l ajuta pe Nebogipfel. Morlocul nu părea să fie rănit, însă fusese prins sub un corp de bibliotecă ce căzuse.

I-am lăsat pe ei şi m-am uitat după Filby. Bătrânelul

avusese noroc; nici măcar nu fusese aruncat din fotoliul său. Acum era în picioare şi se îndrepta către fereastră, care fusese crăpată dintr-o parte în cealaltă.

Am ajuns la el şi i-am cuprins cu braţele umerii gârboviţi.

— Filby, scumpul meu prieten – haide!

El însă mă ignoră. Ochii săi urduroşi şiroiau de lacrimi, iar chipul îi era mânjit cu o pojghiţă de colb. Ridica un deget încovoiat înspre fereastră

— *Priveşte*!

M-am aplecat mai aproape de geam. Blocând cu mâna reflecţiile de la lămpile electrice. Proiectoarele Aldis ale Trăncănitoarei muriseră. Ia fel ca multe dintre felinarele stradale. Am văzut oameni fugind, zăpăciţi – o bicicletă abandonată, un soldat cu masca pe faţă trăgând focuri în aer... iar acolo, ceva mai la distanţă, se putea observa un puţ de lumină intensă – o lance verticală de pulbere purtată de aer; cuprindea o intersecţie a străzilor, nişte case şi un colţ din Hyde Park. Oamenii stăteau în strălucirea sa orbitoare, clipind ca bufniţele şi acoperindu-şi chipurile cu mâinile.

Lancea scânteietoare era lumina zilei. Domul fusese spart.

12. Asaltul german asupra Londrei

Uşa ce dădea în stradă atârna de balamalele sale, în mod cert deschisă de zguduitură. Nu rămăsese nici ţipenie din soldaţii care fuseseră puşi să ne păzească – nici măcar credinciosul Puttick. De dincolo de ansamblul de clădiri, am auzit tropăitul oamenilor care fugeau, ţipete şi strigăte furioase, ţiuitul unor fluierături şi am putut să simţim mirosul prafului, al fumului şi al corditei. Crâmpeiul de lumină de iunie, strălucitoare şi tăioasă, atârna deasupra tuturor; locuitorii acestei Londre închistate clipeau ca nişte cucuvele deranjate, năuciţi şi înspăimântaţi. Moses mă bătu pe umăr.

— Haosul ăsta n-o să dureze mult. Acum este şansa noastră.

— Foarte bine. O să mă duc după Nebogipfel şi Filby. Tu adună nişte provizii din casă…

— Provizii? Ce fel de provizii?

Mă cuprinse nerăbdarea şi iritarea: oare ce neghiob ar pleca în timp echipat numai cu un halat de casă şi o pereche de papuci?

— Oh – lumânări. Şi chibrituri! Cât de multe găseşti. Orice poate servi ca armă – un cuţit de bucătărie, dacă ceva mai bun nu există.

— Ce altceva – ce altceva?

— Camfor, dacă avem, am reluat după o clipă. Rufărie de corp! Umpleţi buzunarele cu chestii d-astea…

El încuviinţă din cap.

— Am înţeles. O să fac o boccea...

Se întoarse din faţa uşii şi se îndreptă spre bucătărie.

Eu am dat fuga înapoi în fumoar. Nebogipfel îşi pusese şapca lui de şcolar. Îşi adunase însemnările, iar acum le băga într-un dosar din carton. Filby – bietul diavol bătrân – era pe jos. În genunchi, sub tocul ferestrei! Îşi ţinea genunchii osoşi lipiţi de pieptul costeliv, iar mâinile în dreptul feţei, precum garda unui boxer.

M-am aplecat lângă el.

— Filby! Filby, dragă amice...

M-am întins în direcţia sa, însă el se feri de mine.

— Trebuie să vii cu noi. Aici nu eşti în siguranţă.

— În siguranţă? Şi cu tine voi fi mai în siguranţă? Ei? Tu... *scamatorule, şnapanule*! Ochii lui, năpădiţi de lacrimi din pricina colbului, erau lucitori, ca nişte ferestre, şi îmi aruncă acele cuvinte de parcă ar fi fost cele mai cumplite ocări ce puteau fi închipuite: Te ţin eu minte – ne-ai speriat de moarte pe toţi cu acea glumă afurisită cu fantoma, de Crăciun. Ei bine. Acum nu mă mai las păcălit!

M-am abţinut să nu-l scutur.

— Vino-ţi în fire, omule! Călătoria în Timp nu este un truc – şi, în mod cert, nici acest război disperat al vostru!

Am simţit o atingere pe umăr. Era Nebogipfel; degetele sale palide păreau să licărească în crâmpeiele de lumină solară ce pătrundeau prin geam.

— Nu avem cum să-l ajutăm; spuse el blând.

Acum, Filby îşi lăsase capul în mâinile sale tremurânde, cu pete de bătrâneţe, şi eram convins că

nu mai era în stare să mă audă.

— Dar nu putem să-l lăsăm aşa!

— Ce vrei să faci – să-l readuci în 1891? Acel 1891 de care îţi aminteşti tu nu mai există – decât dincolo de o dimensiune intangibilă.

În acel moment, Moses dădu buzna în fumoar, ţinând în mână o raniţă mică şi burduşită; îşi pusese epoleţii, iar la brâu îi atârna masca de gaze.

— Sunt gata, zise el printre dinţi.

Nebogipfel şi cu mine n-am reacţionat imediat, iar Moses se uită la noi, de la unul la celălalt.

— Ce este? Ce mai aşteptaţi?

Am întins mâna şi am strâns umărul lui Filby. Cel puţin el nu se opuse, şi am considerat asta drept o ultimă fărâmă de contact prietenesc dintre noi.

A fost cea din urmă oară când l-am văzut.

Ne-am uitat pe stradă. În amintirile mele, aceasta fusese o zonă relativ liniştită a Londrei, însă astăzi oamenii năvăleau pe Queen's Gate Terrace, alergând, împiedicându-se, lovindu-se unii de alţii. Bărbaţii şi femeile se scurgeau pur şi simplu în valuri de la casele şi locurile lor de muncă. Cei mai mulţi dintre ei aveau capetele ascunse sub măşti de gaze. Însă acolo unde puteam vedea chipuri, citeam durere, amărăciune şi spaimă.

Copiii păreau să fie pretutindeni, cei mai mulţi în uniforme mohorâte, cu măşti de gaze mici, făcute pe mărimea lor; era limpede că şcolile fuseseră închise. Copiii rătăceau pe străzi, plângând după părinţii lor; m-am gândit la jalea unei mame care îşi căuta odrasla în acest nesfârşit furnicar clocotitor, aşa cum devenise Londra, iar imaginea îmi stârni oroare.

Unii dintre oameni purtau accesoriile unei zile de lucru – serviete şi genţi de mână, obişnuite şi inutile – iar alţii deja adunaseră sarcini cu obiecte din casă şi le ţineau în valize pântecoase sau înfăşurate în draperii şi cearşafuri. Am văzut un bărbat uscăţiv şi nervos care se poticnea cu un enorm şifonier, plin, fără îndoială, cu lucruri de preţ, echilibrat între ghidonul şi şaua unei biciclete. Roata bicicletei se izbea de spinările şi picioarele oamenilor.

— Haide! Haide! Răcnea bărbatul spre cei din faţa lui.

Nu rămăsese nici urmă de autoritate sau supraveghere. Dacă existaseră poliţişti sau soldaţi, pesemne că fuseseră copleşiţi – ori îşi rupseseră însemnele şi se alăturaseră exodului. Am văzut un bărbat în uniforma Armatei Salvării, care stătea pe o scară şi zbiera:

— Eternitate! Eternitate! Moses indică într-o direcţie.

— Priveşte! Domul este spart spre răsărit, către Stepney. S-a zis cu impenetrabilitatea acestui miraculos Plafon!

Am observat că avea dreptate. Se părea că o bombă gigantică perforase o imensă gaură în cochilia de beton, în apropierea orizontului estic. Deasupra acelei răni principale. Domul plesnise precum carapacea unui ou, iar o uriaşă fâşie neregulată de văzduh albastru era vizibilă, aproape până la zenitul Domului. Puteam să văd că pagubele încă nu încetaseră, căci de sus ploua cu bucăţi de zidărie – unele de mărimea unor case – peste toată această parte a oraşului, şi am ştiut că stricăciunile şi pierderile de vieţi de pe pământ trebuie că erau însemnate.

La mare distanţă – către Nord, am avut

impresia – am auzit o serie de bubuituri înfundate, precum paşii unui gigant. Pretutindeni în jur, aerul era înţesat de urletele sirenelor – „*ulla, ulla, ulla*” – şi de cumplitele vaiere ale Domului spart de deasupra noastră.

M-am închipuit privind în jos de la nivelul Domului, spre o Londră transformată, în câteva momente, dintr-un oraş înspăimântat, dar funcţional, într-un cazan de haos şi teroare. Toate drumurile ce se îndreptau spre Vest, Sud, ori Nord, la depărtare de breşa Domului, aveau să fie acoperite de puhoaiele de refugiaţi, fiecare punct din acest vălmăşag reprezentând o făptură umană – un copil rătăcit, un părinte sau un soţ neconsolat – o fărâmă de suferinţă fizică şi de mizerie.

Moses trebui să ţipe pentru a acoperi cacofonia străzii:

— Domul ăsta blestemat o să se prăbuşească peste noi toţi, dintr-un minut în altul!

— Ştiu, trebuie să ajungem la Colegiul Imperial. Hai – foloseşte-ţi umerii! Nebogipfel, ajută-ne, dacă poţi.

Am păşit în mijlocul drumului aglomerat. Noi trebuia să mergem către Est, împotriva şuvoiului gloatei. Nebogipfel, în mod limpede năucit de lumina zilei, aproape că se trezi trântit la pământ de un bărbat care alerga – având o faţă rotundă şi purtând un costum cu epoleţii pe deasupra – şi care agită pumnul spre Morloc. După acest incident, Moses şi cu mine l-am ţinut pe Morloc între noi, fiecare strângând într-un pumn câte un braţ slăbănog. Ne-am ciocnit cu un biciclist, aproape răsturnându-l de pe vehiculul său: el ţipă la mine, incoerent, şi dădu să mă lovească cu

pumnul osos, de care eu m-am eschivat: apoi se împletici în menghina oamenilor din spatele meu, cu cravata aruncată peste umăr. Apoi apăru o femeie grasă, care ne împinse în spate pe stradă, trăgând după ea un covor făcut sul; fusta i se ridicase dincolo de genunchi, iar gambele îi erau mânjite de praf. La fiecare câţiva iarzi, se aşeza cu picioarele pe covorul ei un alt refugiat, sau trecea peste el roata unei biciclete, iar femeia se poticnea; purta masca de gaze, şi am putut să desluşesc cum lacrimile i se adunau în spatele sticlelor, în vreme ce se lupta cu acel morman nerezonabil şi dificil, care era atât de important pentru ea.

Unde vedeam câte un chip uman, nu mi se părea chiar atât de rău, căci puteam să nutresc un pic de sentiment de camaraderie pentru acest funcţionar cu ochii roşii sau pentru acea vânzătoare obosită. Însă cu măştile de gaze şi acea iluminaţie fărâmiţată şi adumbrită, gloata devenise anonimă şi insectilă; era ca şi cum aş fi fost transportat iarăşi de pe Pământ pe vreo îndepărtată planetă a coşmarurilor.

Acum se auzi din nou un sunet – un ţiuit subţire şi monoton care străpunse aerul. Am avut impresia că venea prin breşa de la Est. Mulţimea din jurul meu păru să se oprească din acea vânzoleală, de parcă ar fi ascultat. Moses şi cu mine ne-am uitat unul la celălalt, nedumeriţi de semnificaţia acestei ameninţătoare desfăşurări a lucrurilor.

Şuieratul încetă.

În tăcerea care urmă, un singur glas rosti un strigăt:

— Proiectil! Este un proiectil de fragmentaţie...

Acum ştiam ce reprezentau paşii îndepărtaţi ai gigantului de la Nord: era aterizarea unui baraj de

artilerie.

Răgazul de linişte luă sfârşit. În preajma noastră erupse panica, mai turbată decât oricând. M-am aplecat peste Nebogipfel şi l-am apucat de umeri pe Moses: fără alte preparative, i-am trântit pe amândoi la pământ, iar un şir de oameni se împiedicară împrejurul nostru, acoperindu-ne cu trupurile lor calde, palpitânde. În acea ultimă clipă, în vreme ce membrele se loveau de faţa mea, am putut să aud glasul ascuţit al acelui bărbat din Armata Salvării, încă ţipându-şi chemarea:

— Ee-ternitate! Ee-ternitate!

Iar apoi se produse o străfulgerare, strălucitoare chiar şi sub movila de carne, şi un tresăltat al solului. Am fost azvârlit în sus, m-am pocnit cap în cap cu cineva, apoi m-am prăvălit la pământ, rămânând o clipă fără cunoştinţă.

13. Bombardamentul

Când mi-am revenit în simţiri, l-am găsit pe Moses ţinându-mă de subsuori, scoţându-mă de sub corpurile căzute. Piciorul mi se agăţă de ceva – cred că era cadrul unei biciclete – şi am ţipat: Moses îmi dădu drumul o clipă pentru a mi-l elibera de obstacol, apoi mă trase afară.

— Eşti teafăr?

Îmi atinse fruntea cu vârfurile degetelor, iar când le dădu la o parte, avea sânge pe ele. Îşi pierduse raniţa, am remarcat eu.

Mă simţeam ameţit, şi în jurul capului meu părea să dea târcoale o durere cumplită, aşteptând să coboare; ştiam că atunci când voi scăpa de această amorţeală trecătoare, aveam să sufăr cu adevărat. Însă nu era timp pentru aşa ceva.

— Unde-i Nebogipfel?

— Aici.

Morlocul stătea pe stradă, nevătămat: îşi pierduse şapca, totuşi, iar ochelarii săi fuseseră zgâriaţi de un fragment zburător, însemnările lui erau risipite, dosarul fiind desfăcut. Nebogipfel urmări cum foile îi erau purtate de vânt.

Oamenii fuseseră împrăştiaţi precum nişte popice de explozie şi zguduituri. Pretutindeni în jurul nostru, trupuri peste trupuri, zăceau în poziţii nefireşti, cu braţele atârnate, cu picioarele răsucite, cu gurile deschise şi ochii holbaţi, bărbaţi în vârstă peste femei

tinere, un copil aşezat pe spinarea unui soldat. Era mare zarvă şi se auzeau o groază de gemete. În vreme ce oamenii se căzneau să se ridice – cel mai mult mă duceau cu gândul la o grămadă de insecte, colcăind unele peste altele – iar din loc în loc am zărit pete de sânge, întunecate, pe cărnuri şi veşminte.

— Dumnezeule! Rosti Moses, tulburat. Trebuie să-i ajutăm pe oamenii ăştia înţelegi?...

— Nu! Am sărit la el. *Nu putem* – sunt prea mulţi. Nu putem face nimic. Avem noroc că suntem în viaţă, pricepi? Iar acum, tunurile şi-au calibrat tirul... Haide! Trebuie să ne urmăm planul, trebuie să scăpăm de-aici, la timp.

— Nu pot să suport, rosti Moses. N-am văzut niciodată asemenea privelişti.

Morlocul veni la noi acum.

— Mă tem că vor exista scene şi mai oribile înainte să scăpăm de acest secol al vostru, spuse el sumbru.

Aşadar, ne-am continuat drumul. Ne poticneam pe un carosabil ce devenise alunecos din pricina sângelui şi a excrementelor. Am trecut pe lângă un băiat care suspina neajutorat, cu un picior zdrobit; în ciuda admonestărilor mele dinainte, Moses şi cu mine n-am putut să rezistăm plânsului său tânguitor şi ţipetelor de ajutor, aşa că ne-am abătut pentru a-l ridica din locul unde zăcea, lângă trupul unui lăptar, şi l-am sprijinit de un zid. O femeie ieşi din mulţime, văzu starea copilului şi veni la el; începu să-i şteargă faţa cu o batistă.

— O fi mama lui? Mă întrebă Moses.

— Nu ştiu. Eu...

Acea voce ciudată şi lichidă se auzi în spatele meu, ca o chemare din altă lume:

— *Haideţi*!

Ne-am reluat înaintarea şi în cele din urmă, am ajuns la colţul dintre Queen's Gate şi Terrace; am observat că acolo fusese epicentrul exploziei.

— Măcar nu e gaz, am spus eu.

— Nu, rosti Moses, cu glasul încordat însă – vai, Doamne – şi aşa e de ajuns!

Se vedea un crater, căscat în suprafaţa drumului, cu diametrul de câteva picioare. Uşile erau înfundate înăuntru şi, cât zăream cu ochii, nu mai rămăsese nici o fereastră intactă; draperiile se legănau inutile. În pavaj şi pe ziduri mai existau nişte cratere secundare, provocate de schijele de la explozia obuzului.

Iar oamenii...

Uneori, limba este neputincioasă în a zugrăvi pe de-a întregul atrocitatea unor scene; uneori, comunicarea unor evenimente trăite altor oameni, fapt care reprezintă temelia societăţii noastre mutuale, dă greş. Aceasta era una dintre situaţiile cu pricina Nu aş putea comunica oroarea acelei străzi din Londra nimănui care nu a fost martor la ea.

Fuseseră retezate capetele. Unul zăcea pe pavaj, tăiat curat, lângă o valijoară. Braţe şi picioare năpădeau totul, cele mai multe dintre ele încă îmbrăcate; am văzut un membru întins, cu un ceas la încheietură – m-am întrebat dacă încă funcţiona – iar în altă parte, la o mână micuţă, despicată, ce se afla în preajma craterului, am zărit nişte degete arcuite în sus, ca petalele unei flori. Această comparaţie sună absurd – comic! Chiar şi în acel moment a trebuit să mă forţez să pricep că acele *componente* disparate alcătuiseră, cu doar câteva minute în urmă, făpturi

umane conştiente, fiecare cu o viaţă şi cu speranţe. Însă aceste hălci de carne ce se răceau nu-mi păreau mai umane decât piesele unei biciclete distruse, pe care le-am văzut împrăştiate pe şosea

Nu mai văzusem niciodată asemenea privelişti; mă simţeam detaşat de toate, de parcă aş fi umblat pe tărâmul unui vis – însă ştiam că, în sufletul meu, voi rememora pentru vecie acest măcel. M-am gândit la Interiorul Sferei Morlocilor şi mi l-am închipuit ca pe o căldare umplută cu un milion de puncte de oroare şi suferinţă, fiecare la fel de abject ca şi acesta. Iar ideea că o astfel de nebunie putea să se pogoare asupra Londrei – asupra Londrei mele – mă umplu de o angoasă ce îmi provocă în beregată o senzaţie de durere fizică acută.

Moses era livid şi pielea i se acoperise de o peliculă lucitoare de sudoare fină şi de colb: ochii lui deveniseră uriaşi şi scânteietori, holbându-se. I-am aruncat o privire lui Nebogipfel. În spatele ochelarilor, ochii săi mari nu clipeau, ca şi cum ar fi cuprins cu privirea acel masacru îngrozitor; m-am întrebat dacă nu cumva începuse să creadă că îl adusesem, nu în trecut, ci într-unul din Cercurile interioare ale Infernului.

14. Rota-mina

Ne-am căznit să parcurgem ultimii zeci de iarzi până la zidurile Colegiului Imperial, iar acolo am descoperit, spre exasperarea mea, că accesul ne era blocat de un soldat, cu mască şi puşcă. Acest individ – neînfricat, dar, de bună seamă, cu desăvârşire lipsit de imaginaţie – rămăsese la postul său, în vreme ce rigolele străzii din faţa lui deveniseră roşii de atâta sânge. Făcu ochii mari, în spatele discurilor protectoare din sticlă, la vederea lui Nebogipfel.

Nu mă recunoscu şi, cu o fermitate de neclintit, refuză să ne permită să trecem fără autorizaţia cuvenită.

Prin aer se auzi alt ţiuit; ne-am ghemuit cu toţii – până şi soldatul îşi strânse la piept arma ca o pavăză totemică – dar, de data aceasta, obuzul căzu la ceva depărtare de noi; am perceput o străfulgerare, un pocnet de sticlă şi un tremur al pământului.

Moses se apropie de soldat cu pumnii încleştaţi. Suferinţa sa pricinuită de bombardament părea să se fi metamorfozat în furie.

— Ai auzit asta, lacheu afurisit în uniformă? Zbieră el. Totul este un haos, oricum! Tu ce mai păzeşti? Ce sens mai are? Chiar nu poţi să *pricepi* ce se întâmplă?

Garda îşi îndreptă puşca spre pieptul lui Moses.

— Ai grijă, băieţică...

— Nu, nu pricepe, am rostit eu, interpunându-mă între Moses şi soldat.

Eram dezamăgit de vădita lipsă de stăpânire a lui Moses, indiferent de nefericirea lui.

— Am putea să intrăm prin altă parte. Dacă zidurile Colegiului sunt sparte..., zise Nebogipfel.

— Nu, am spus eu cu hotărâre. Acesta este drumul pe care îl ştiu. Am făcut câţiva paşi până la militar. Ascultă, soldatule, nu am autorizaţia să trec de tine – însă te asigur că sunt important pentru Efortul de Război.

În spatele măştii, ochii ostaşului se îngustară.

— Dă un telefon, am insistat eu. Trimite după Doctor Wallis. Sau după profesorul Gödel. Ei vor garanta pentru mine, sunt sigur de asta! Măcar verifică, te rog!

În cele din urmă – cu arma îndreptată spre noi – soldatul merse cu spatele până la poartă şi ridică un receptor de telefon de pe perete.

Avu nevoie de câteva minute pentru a termina apelul. Am aşteptat cu o angoasă sporită; nu era posibil să am soarta de a fi împiedicat să evadez în timp de un asemenea lucru de nimic – nu, după ce trecusem de atâtea! În cele din urmă, el spuse, în silă:

— Duceţi-vă la biroul Doctorului Wallis.

Apoi, acest ostaş simplu şi brav se dădu la o parte, iar noi am păşit din hărmălaia străzii în calmul relativ al Colegiului Imperial.

— Ne vom prezenta la Wallis, i-am zis eu. Nu-ţi face griji. Mulţumesc!...

Am pătruns în labirintul de tuneluri pe care l-am descris mai înainte.

Moses scoase un mormăit de uşurare.

— Asta-i bafta noastră! Spuse el. Să dăm peste singurul militar din toată Londra asta blestemată care

încă se află la postul său! Bietul nătâng irecuperabil...

— Cum de poţi fi atât de dispreţuitor? Am sărit eu. Este un bărbat obişnuit, care îşi îndeplineşte sarcina ce i s-a dat cât poate de bine, în mijlocul acestei situaţii – o nebunie de care nu el este vinovat! Ce vrei mai mult de la un om? Ei?

— Hââ! Ce zici de imaginaţie? De fler, de inteligenţă, de iniţiativă...

Ne-am oprit amândoi, rămânând nas în nas.

— Domnilor, rosti Nebogipfel. Chiar este momentul potrivit să vă zgâiţi unul în buricul altuia?

Amândoi ne-am holbat la Morloc, apoi unul la celălalt. Pe chipul lui Moses am citit un soi de spaimă vulnerabilă pe care şi-o ascundea sub furia aceea – când am privit în ochii săi, parcă m-aş fi uitat în cuşca unui animal îngrozit – aşa că am dat din cap spre el, străduindu-mă să-i transmit încredere.

Momentul trecu, iar noi ne-am reluat drumul.

— Bineînţeles, am spus eu, într-o încercare de a rupe tensiunea, tu nu te zgâieşti niciodată la burice, nu-i aşa, Nebogipfel?

— Nu, rosti Morlocul degajat. În primul rând, pentru că nu am buric.

Am iuţit ritmul. Am ajuns la principala clădire de birouri şi am pornit în căutarea camerei lui Wallis. Am trecut pe nişte coridoare acoperite cu covoare, pe lângă rândurile de uşi cu plăci de bronz. Luminile erau încă aprinse – mi-am închipuit că Colegiul avea asigurată propria sa sursă de electricitate – şi covoarele ne înăbuşeau zgomotul paşilor. Nu am văzut nici o persoană. Unele dintre uşile birourilor erau date în lături, iar înăuntru se vedeau semnele plecării zorite: o ceaşcă de ceai răsturnată, o ţigară

care tot mai ardea într-o scrumieră, hârtii împrăştiate pe parchet.

Era greu de crezut că numai la câţiva zeci de iarzi domnea măcelul!

Am ajuns la o uşă deschisă; din interior emana o licărire albăstruie. Când ne-am oprit în cadrul uşii, singurul ocupant – era Wallis – stătea cocoţat pe colţul biroului. Purta ochelarii săi cu rame metalice subţiri, o haină de tweed şi o cravată din lână: avea ataşat un singur epolet, iar masca de gaze se găsea pe birou, lângă el; se afla, de bună seamă, în mijlocul preparativelor de a evacua clădirea, împreună cu restul oamenilor, însă se lăsase distras.

— Disperată situaţie, rosti ei. Disperată! Apoi se uită la noi mai atent – parcă ne-ar fi văzut pentru întâia oară. Doamne Dumnezeule, sunteţi într-un hal!

Am pătruns în încăpere şi am putut să remarc faptul că acel licăr albastru provenea de la ecranul unei cutii mici, cu faţa din sticlă. Ecranul prezenta o panoramă în avalul unei porţiuni de râu – probabil Tamisa – cu detalii destul de granulate.

Moses se aplecă înainte, cu palmele pe genunchi, pentru a observa mai bine micuţul aparat.

— Focalizarea pare destul de slabă, zise el, însă este o noutate extraordinară.

În ciuda caracterului presant al momentului, şi eu eram contrariat de acest dispozitiv. În mod evident era acel fonograf îmbunătăţit, ce transmitea imagini, de care pomenise Filby.

Wallis apăsă un comutator de la biroul său, iar imaginea se modifică; în linii generale rămăsese la fel – râul, ce şerpuia prin peisajul urban – dar luminozitatea devenise ceva mai puternică.

— Priviţi aici, zise el. Urmăresc filmul ăsta la nesfârşit, de când s-a întâmplat. Pur şi simplu nu-mi vine să-mi cred ochilor... Ei bine, dacă noi suntem în stare să ne închipuim asemenea lucruri, presupun că şi ei sunt!

— Cine?

— Germanii, bineînţeles. Afurisiţii de germani! Imaginea aceasta provine de la o cameră montată în vârful Domului. Ne uităm înspre Est, dincolo de Stepney – puteţi să vedeţi cotul râului. Acum priviţi aici – iată cum apare...

Am observat o maşină zburătoare, un aparat negru, în formă de cruce, care gonea la joasă altitudine pe deasupra râului sclipitor. Venea dinspre Est.

— Vă daţi seama, nu e deloc uşor să bombardezi un Dom, zise Wallis. Ăsta-i şi scopul, bineînţeles. Structura este realizată în cea mai mare parte din zidărie rezistentă, iar gravitaţia o ţine la fel de bine ca un schelet de oţel; orice breşă neînsemnată tinde să se astupe...

Acum, maşina de zbor aruncă o mică încărcătură spre pânza apei. Imaginea era granulată, însă încărcătura părea cilindrică şi scânteia în lumina soarelui, ca şi cum s-ar fi rotit în timp ce cădea.

— De regulă, schijele de la o explozie aeriană pur şi simplu se preling pe beton, continuă Wallis. Şi chiar dacă se plasează o bombă, prin cine ştie ce mijloace, exact pe suprafaţa Domului, nu se produc stricăciuni, în circumstanţe obişnuite, întrucât cea mai mare parte a exploziei se disipează în aer – înţelegeţi?

Însă exista o modalitate. Eu o ştiam! Rota-mina – sau torpila de suprafaţă... Am scris o propunere cu mâna mea, dar n-a făcut niciodată progrese, iar eu n-am

avut energia – nu cu acest DRTemp pe cap... În locul în care Domul întâlneşte râul. Pricepeţi, carapacea se extinde dincolo de suprafaţa apei. Obiectivul este să respingă atacurile submersibilelor şi aşa mai departe. Din punct de vedere structural, toată construcţia seamănă cu un stăvilar.

Ei bine – dacă poţi să plasezi bomba pe acea parte a Domului, de *sub* apă... Wallis îşi întinse mâinile sale mari, distinse, pentru a mima. Atunci, apa îţi va veni în ajutor, pricepeţi. Cuprinde explozia şi canalizează energia către interior. În structura Domului.

Pe ecran, încărcătura – bomba germană – atinse pânza apei. Iar de-acolo *ricoşă*, într-o ceaţă de vapori argintii, şi făcu o serie de salturi, peste suprafaţa râului, înspre Dom. Maşina zburătoare execută un viraj spre dreapta şi se depărta, foarte graţioasă, lăsând rota-mina, să se deplaseze repede către Dom, într-o succesiune de arcuri parabolice.

— Însă cum să bagi o bombă, cu mare precizie, într-un asemenea loc inaccesibil? Se întrebă Wallis. Nu poţi să-i dai drumul, aşa, de-a dreptul. Ar ajunge unde şi-a înţărcat dracul copiii. Dacă lansezi o mină chiar şi de la o altitudine moderată, să spunem, de cincisprezece mii de picioare, un vânt schimbător ce suflă cu doar zece mile la oră va crea o marjă de eroare de două sute de iarzi.

Însă apoi m-a fulgerat ideea, zise el. Doar dă-i puţină rotaţie în sens invers, şi bomba ta o să facă salturi pe apă – cu un pic de practică, e posibil să deduci legile ricoşării şi s-o faci extrem de precisă... V-am povestit despre experimentele de acasă, cu bilele fiicei mele?

Mina sare până la piciorul Domului, apoi alunecă pe suprafaţa sa, sub apă, până ce atinge adâncimea

necesară... Şi asta-i tot. O poziţionare perfectă!
Wallis radia, iar cu claia sa de păr alb şi cu acei ochelari puşi strâmb, semăna leit cu un cămătar.
Moses se uită cu atenţie la imaginile neclare.
— Dar eu am senzaţia că bomba asta urmează să dea greş. În mod sigur, salturile îi vor epuiza... ah!
Acum, o dâră de fum, de un alb-strălucitor chiar şi pe imaginea slabă, ţâşni din spatele Rota-minei. Bomba sări pe apă de parcă ar fi fost revigorată.
— Germanii ăştia, zâmbi Wallis, trebuie să-i admiri. Nici măcar *mie* nu mi-a trecui prin minte şmecheria asta...
Rota-mina, cu motorul său de rachetă încă funcţionând, dispăru după curbura Domului şi nu se mai putea vedea Apoi, imaginea tresaltă şi ecranul se umplu cu o lumină albastră, difuză. Barnes Wallis oftă.
— Ne-au făcut-o, s-ar părea!
— Cum e cu bombardamentele germane? Întrebă Moses.
— Artileria? Wallis nu părea deloc interesat. Probabil, tunuri uşoare de 105 mm, lansate cu unităţi de paraşutişti. Totul în avangarda invaziei marine şi aeriene care va urma, nu mă îndoiesc. Îşi scoase ochelarii şi începu să-i lustruiască cu capătul cravatei. Încă nu suntem distruşi. Dar este o situaţie disperată. Foarte urâtă, într-adevăr...
— Doctore Wallis, am spus eu, ce s-a întâmplat cu Gödel?
— Hâm? Cu cine? Mă privi cu ochii mari, încercănaţi. Oh, cu Gödel. Ce-i cu el?
— Este aici?
— Da Aşa cred. În biroul lui.
Moses şi Nebogipfel se îndreptară către uşă; Moses

îmi făcu semn, insistent, că trebuia să-i urmez. Eu mi-am ridicat mâna. Oprindu-l.

— Doctore Wallis, nu vrei să vii cu noi?

— Pentru ce anume?

— S-ar putea să fim opriţi înainte de a ajunge la Gödel. Trebuie să-l găsim.

El râse şi îşi potrivi la loc ochelarii pe nas.

— Oh, nu cred că paza sau alte lucruri mai contează mult acum. Dumneata nu eşti de aceeaşi părere? Oricum, uite! Duse mâna la rever şi îşi scoase ecusonul numerotat ce era prins acolo. Ia asta – spune-le că te-am autorizat eu – dacă dai peste cineva suficient de nebun pentru a rămâne la postul său.

— Aţi fi surprins, am spus eu cu emoţie.

— Hâm?

Se întoarse din nou către televizorul său. Acum, acesta prezenta un grup de imagini la întâmplare, luate evident cu o serie de camere de deasupra Domului: am văzut nişte maşini zburătoare avântându-se în văzduh ca nişte ţânţari negri, şi nişte prelate din sol au fost trase la o parte pentru a scoate la iveală o oştire de Leviathani ce se târa la suprafaţă, scuipând aburi, pentru a trasa o linie care se întindea, aveam eu impresia, de la Leytonstone până la Bromley; iar toată această hoardă enormă avansa ferm, sfărâmând pământul, pentru a da piept cu invadatorii germani. Apoi însă, Wallis apăsă un buton, iar acele fragmente de Armaghedon dispărură, când el rulă încă o dată înregistrarea cu Rota-mina.

— O situaţie disperată, spuse el. Şi ar fi fost posibil să o avem primii! Însă ce realizare minunată... nici măcar eu nu eram sigur că se poate *înfăptui*.

Stătea cu privirea aţintită înspre ecran, iar ochii îi erau ascunşi de reflecţiile pâlpâitoare şi fără noimă ale imaginilor.

Şi aşa l-am lăsat; cu o stranie pornire de milă, am închis încet uşa biroului după mine.

15. Cronomobilul

Kurt Gödel stătea la fereastra biroului său cu draperia trasă, ţinându-şi braţele încrucişate.

— Bine măcar că gazul n-a sosit încă, spuse el, fără vreo introducere. Ştiţi, cândva am fost martor la efectele unui atac cu gaze, lansat de bombardierele engleze asupra Berlinului. Am mers pe Unter den Linden şi de-a lungul lui Sieges Allee, iar acolo am dat peste prăpăd. Cât de nedemn! Trupul se degradează atât de rapid, ştiţi. Se întoarse şi îmi zâmbi amărât. Gazul este foarte *democratic*, nu credeţi?

Am mers lângă el.

— Profesore Gödel. Te rog… Ştim că ai nişte Plattnerită. Am văzut-o.

În loc de răspuns, el se apropie sprinten de o vitrină. Ajungând la numai trei picioare de Nebogipfel, Gödel nu făcu decât să-i arunce o privire; dintre toţi oamenii pe care îi întâlnisem în 1938, el avu cea mai cumpătată reacţie faţă de Morloc. Apoi scoase un borcan de sticlă din vitrină; acesta conţinea o substanţă cu scânteieri verzui, care părea să reţină lumina.

— Plattnerită, murmură Moses.

— Exact. Remarcabil de uşor de sintetizat din carolinum – dacă cunoşti reţeta şi ai acces la o pilă de fisiune pentru iradiere. Părea răutăcios. Am vrut să o remarci, îmi zise mie. Am sperat că o vei recunoaşte. A fost încântător de simplu să-i trag pe sfoară pe

aceşti englezi înfumuraţi, cu Directoratele lor de toate soiurile, care n-au putut să vadă comoara de sub nas! Iar acum va reprezenta scăparea voastră din această înspăimântătoare Vale a Plângerii – da?

— Aşa sper, am sus eu înflăcărat. Of, aşa sper!

— Atunci veniţi! Strigă el. Spre atelierul de VTT-uri.

Ridică Plattnerita în aer precum un far şi ne călăuzi în afara biroului.

Am pătruns din nou în labirintul de tuneluri din beton. Wallis avusese dreptate; pretutindeni, gărzile îşi abandonaseră posturile şi, cu toate că ne-am intersectat cu unu-doi savanţi sau tehnicieni în halate albe, care se grăbeau să iasă, aceştia nu schiţară nici o încercare de a ne împiedica, nici măcar nu se interesară încotro mergeam.

Iar apoi – *vuumm*! – Căzu un alt obuz.

Luminile electrice muriră, iar tunelul se zgudui, aruncându-mă la pământ M-am izbit cu faţa de podeaua prăfuită. Mi-am dat seama că începea să-mi curgă sânge cald din nas – pesemne că acum chipul meu reprezenta o privelişte pe cinste – şi am simţit un trup uşor, cred că al lui Nebogipfel, împleticindu-mi-se de picior.

După câteva secunde, trepidaţiile fundaţiei încetară, dar luminile nu se mai aprinseră.

Mă apucă un acces de strănut, din pricina pulberii de ciment care satura aerul, şi îmi reînvie o rămăşiţă din vechea mea spaimă de întuneric. Apoi am auzit scăpăratul unui chibrit – am zărit o clipită faţa lată a lui Moses şi l-am văzut îndreptând flacăra către fitilul unei lumânări. Ridică lumânarea, protejând flacăra cu palmele, iar lumina sa gălbuie se răspândi într-un glob

în tunel. Moses îmi zâmbi.

— Am pierdut raniţa, dar am avut grijă să-mi bag în buzunare o parte dintre proviziile pe care mi le-ai recomandat, spuse el.

Gödel se ridică în picioare, uşor ţeapăn; adăpostise (am observat eu cu recunoştinţă) Plattnerita la piept, iar borcanul nu se spărsese.

— Pesemne că obuzul a căzut pe terenurile Colegiului. Trebuie să fim mulţumiţi că am scăpat cu viaţă, căci zidurile acestea ar fi putut să se surpe peste noi cu uşurinţă.

Astfel am străbătut tunelurile întunecoase. Am fost împiedicaţi de două ori de dărâmăturile căzute, însă cu puţin efort am izbutit să ne strecurăm. În momentul acela eram dezorientat şi complet pierdut, însă Gödel – pe care puteam să-l observ în faţa mea, cu borcanul de Plattnerită strălucind sub un braţ – îşi croia drum foarte încrezător.

După alte câteva minute am ajuns la anexa pe care Wallis o denumise Compartimentul de Dezvoltare a VTT-urilor. Moses ridică lumânarea, iar flacăra ei licări în hala imensă. În afară de absenţa luminii şi de o fisură lungă şi complicată ce străbătea plafonul pe diagonală, atelierul rămăsese aşa cum îl ţineam minte. Pe podea erau răspândite componente de motoare, roţi libere şi şenile, bidoane de ulei şi benzină, cârpe şi salopete – toate accesoriile unui hale de lucru. De scripeţii fixaţi în plafon cu nişte furci atârnau nişte lanţuri, aruncând umbre alungite şi complexe. În centrul podelei am văzut o cană de ceai pe jumătate goală, aparent aşezată pe duşumea cu oarecare grijă, cu o pojghiţă subţire de pulbere de ciment înspumând suprafaţa lichidului.

Acel cronomobil aproape terminat se afla în mijlocul halei, cu tabla sa nevopsită, din oţel cenuşiu, strălucind în lumina lumânării lui Moses. Moses se apropie de vehicul şi trecu uşor cu mâna pe marginea voluminosului compartiment de pasageri.

— Ăsta este?

— Vârful tehnologiei anilor 1930, am rânjit eu. Un „Transportor Universal”, parcă aşa i-a zis Wallis.

— Ei bine, observă Moses, nu se poate afirma că are o linie elegantă.

— Nu cred că eleganţa a fost criterul ce s-a avut în vedere, am rostit. Aceasta este o armă de război: nu-i pentru plăcere, explorare sau ştiinţă.

Gödel se deplasă până la cronomobil, aşeză borcanul cu Plattnerită pe pardoseală şi se apucă să deschidă unul dintre tuburile de oţel sudate pe carcasa vehiculului. Cuprinse cu mâinile capacul deşurubabil şi icni din pricina efortului, însă nu izbuti să-l clintească. Se dădu în spate, răsuflând greu.

— Trebuie să umplem scheletul cu Plattnerită, rosti el. Altminteri...

Moses aşeză lumânarea pe un raft şi scormoni prin mormanele de scule, de unde scoase o cheie universală mare.

— Uite, spuse el. Lasă-mă să încerc cu asta.

Strânse fălcile uneltei în jurul buzei capacului şi, cu un pic de efort, reuşi să-l deşţepenească.

Gödel luă borcanul cu Plattnerită şi vărsă substanţa în tub. Moses dădu un ocol cronomobilului, desfăcând şi celelalte capace.

Eu am ajuns în partea din spate a vehiculului, unde am găsit o portieră, închisă cu un bolţ de metal. L-am scos, am lăsat portiera în jos şi am urcat în cabină.

Înăuntru se aflau două bănci de lemn, fiecare suficient de mare pentru a încăpea pe ea două sau trei persoane, şi un singur scaun rabatabil, în faţă, care dădea spre un vizor îngust. M-am aşezat pe locul şoferului.

Înaintea mea se găseau un volan simplu, pe care mi-am aşezat mâinile, şi un mic panou de comandă, dotat cu cadrane, comutatoare, manete şi butoane: În apropierea podelei existau alte manete, evident pentru a fi acţionate cu ajutorul picioarelor. Dispozitivele de control aveau un aspect grosier, nefinisat; cadranele şi comutatoarele nu aveau etichete, iar din spatele bordului ieşeau nişte cabluri şi pârghii pentru transmisia mecanică.

Nebogipfel mi se alătură în cabină şi rămase în picioare, lângă umărul meu; izul puternic şi dulceag de Morloc aproape că era copleşitor în acel spaţiu închis. Prin vizorul îngust puteam să-i observ pe Gödel şi pe Moses, umplând tuburile.

— Înţelegi principiul de funcţionare al VTT-ului? Strigă Gödel. Este în întregime proiectul lui Wallis, bineînţeles... Eu n-am participat prea mult la realizarea sa...

Mi-am lipit chipul de vizor.

— Mă aflu în faţa instrumentelor de comandă, am spus eu. Însă nu au etichete. Şi nu observ nimic care să aducă cu un dispozitiv cronometric.

Gödel nu-şi ridică privirea, ci continuă să toarne cu atenţie.

— Am bănuiala că asemenea articole de lux precum cadranele cronometrice n-au fost încă montate. Acesta este un vehicul experimental, incomplet, la urma urmei. Asta îţi provoacă probleme?

— Trebuie să mărturisesc că perspectiva de a-mi pierde orientarea în timp nu mă atrage prea mult, am rostit eu, dar nu, n-are cine ştie ce însemnătate... Întotdeauna pot fi întrebaţi băştinaşii!

— Principiul de funcţionare al VTT-ului e destul de simplu, zise Gödel. Plattnerita irigă osatura vehiculului printr-o reţea de capilare ce formează un fel de circuit... Când îl închizi, călătoreşti în timp. Înţelegi? Majoritatea comenzilor sunt legate de motorul cu ardere internă, de transmisie şi aşa mai departe, căci vehiculul funcţionează şi ca automobil. Însă pentru a închide circuitul temporal există un comutator albastru, pe panoul de control. Poţi să-l reperezi?

— Gata.

Acum, Moses potrivise la loc ultimul dintre capacele tuburilor şi înconjură vehiculul către portiera din spate. Sui înăuntru şi îşi puse cheia universală pe podea, apoi lovi cu pumnii în pereţii interiori ai cabinei.

— O construcţie bună, robustă, observă el.

— Cred că suntem gata de plecare, am spus ea

— Dar unde – *când* – vom merge?

— Contează? *La depărtare de-aici* – asta-i tot ce contează în trecut, pentru a încerca să remediem situaţia... Moses, am isprăvit cu secolul XX. Acum trebuie să facem un alt salt în întuneric. Aventura noastră încă nu s-a sfârşit!

Confuzia din privirea sa se dizolvă, şi am remarcat o hotărâre înflăcărată luându-i locul; muşchii maxilarului i se încordară

— Atunci să-i dăm drumul sau să ne ia naiba!

— Cred că este foarte posibil să ne ia, zise Nebogipfel.

— Profesore Gödel, am strigat eu, urcă în vehicul!

— Oh, nu, rosti el şi îşi ridică mâinile în faţă. Locul meu este aici în spate, Moses împinse în tabla cabinei..

— Dar zidurile Londrei se prăbuşesc în jurul nostru – tunurile germane se găsesc la numai câteva mile depărtare – nu-i un loc sigur, profesore!

— Bineînţeles, vă invidiez, spuse Gödel. Că părăsiţi această lume... cu acest război ticălos.

— Atunci, hai cu noi, am rostit. Să cauţi acea Lume Finală de care vorbeai...

— Am o soţie, zise el.

În flăcăruia lumânării, chipul lui devenise o dungă palidă.

— Şi unde se află?

— Am pierdut legătura cu ea. Nu am izbutit să fugim împreună. Cred că e în Viena... Nu-mi pot închipui că i-au făcut rău, ca pedeapsă pentru dezertarea mea. În glasul său se simţea un ton întrebător şi mi-am dat seama că acest bărbat perfect logic aştepta din partea mea, în acest moment de cumpănă, cea mai ilogică liniştire!

— Nu, am rostit, sunt sigur că ea...

Însă n-am terminat propoziţia, căci – fără vreun alt avertisment decât un ţiuit în aer – căzu încă un obuz, iar acesta cel mai aproape dintre toate!

Ultimul licăr al lumânării noastre îmi arătă, într-o străfulgerare de timp îngheţat, cum peretele vestic al halei explodă în interior – pur şi simplu; în mai puţin de o clipită, se prefăcu dintr-un panou neted şi uniform într-un nor turbat de schije şi pulbere

Apoi ne-am cufundat în beznă.

Vehiculul se zgudui şi – „Jos!” strigă Moses – m-am lăsat la podea, iar o grindină de bucăţi de zidărie, de-a dreptul ucigătoare, răpăi pe capota cronomobilului.

Nebogipfel se târî în faţă; puteam să-i simt miasma dulceagă. Mâna sa îmi apucă umărul.

— Închide comutatorul, spuse el.

M-am uitat prin vizorul îngust – în bezna absolută, fireşte.

— Cum rămâne cu Gödel? Am strigat. Profesore!

Nu veni nici un răspuns. Am auzit un trosnet, foarte ameninţător şi puternic, iar pe vehicul căzură alte dărâmături.

— *Închide comutatorul*! Zise, insistent, Nebogipfel. N-auzi? Acoperişul se surpă şi vom fi zdrobiţi!

— Îl aduc eu, spuse Moses. În bezna deplină, ghetele sale zăngăniră pe tabla cronomobilului. În vreme ce se îndrepta către partea din spate a cabinei. O să fie bine – mai am lumânări...

Vocea lui se estompă când ajunse în celălalt capăt, după care i-am perceput paşii pe molozul risipit pe podea...

... apoi izbucni un geamăt cumplit, ca un gâfâit grotesc, şi un şuierat de deasupra. L-am auzit pe Moses urlând.

M-am răsucit, intenţionând să sar din cabină după el, dar am simţit o muşcătură de dinţi mărunţi în partea moale a mâinii – dinţi de Morloc!

În acea clipă, cu moartea strângându-şi mrejele în jurul meu, m-am prăvălit din nou în tenebrele ancestrale; prezenţa Morlocului, dinţii săi ce îmi pătrundeau în carne, părul lui care îmi atingea pielea – totul era insuportabil! Am răcnit şi am izbit cu pumnul în faţa delicată a lui Nebogipfel.

... El însă nu ţipă; exact în clipa în care l-am lovit, mi-am dat seama că se apleacă peste mine, către panoul de comandă.

Bezna mi se topi din ochi, gemetele betonului ce se surpa slăbiră până la tăcere şi m-am trezit iarăşi prăbuşindu-mă în lumina cenuşie a călătoriei în timp.

16. Cădere în timp

Cronomobilul se zdruncină. M-am întins după scaunul rabatabil, însă am fost trântit la podea, lovindu-mi capul şi umerii de o bancă din lemn. Mâna mă durea, neglijabil, de la muşcătura Morlocului.

O strălucire albă inundă cabina, năpustindu-se asupra noastră într-o explozie mută. L-am auzit pe Morloc urlând. Vederea îmi era înceţoşată, stânjenită de cheagurile de sânge care îmi atârnau de obraji şi de sprâncene. Prin portiera din spate şi prin diferitele vizoare înguste, se strecura în cabina ce trepida o lucoare palidă şi uniformă; la început pâlpâi, dar în curând se stabiliza într-o lumină cenuşie, spălăcită. M-am întrebat dacă avusese loc vreo catastrofa recentă: poate că această hală fusese mistuită de flăcări…

Însă apoi mi-am dat seama că aspectul luminii era prea constant, prea neutru pentru aceasta. Am înţeles că ne îndepărtaserăm mult de atelierul de război.

Strălucirea era, fireşte, lumina soarelui, făcută informă şi blândă de suprapunerea zilelor şi a nopţilor, prea rapidă pentru a fi distinsă de ochii umani. Într-adevăr, ne prăbuşiserăm în timp; acest vehicul – deşi rudimentar şi echilibrat necorespunzător – funcţiona corect. Nu puteam să-mi dau seama dacă ne prăbuşeam în trecut ori în viitor, dar cronomobilul ne dusese deja într-o perioadă de dincolo de existenţa Domului Londrei.

Mi-am pus mâinile sub mine şi am încercat să mă

ridic, însă pe palme aveam sânge – al meu ori al Morlocului – şi am alunecat. M-am prăvălit înapoi pe podeaua dură, izbindu-mă încă o dată cu capul de bancă.

Mă cuprinse o sfârşeală cumplită, ce îmi înţepenea oasele. Durerile caznelor din timpul bombardamentului, amânate de vălmăşagul prin care trecusem, mă copleşiră acum din plin. Mi-am lăsat capul să se odihnească pe nervurile de metal ale podelei şi am închis ochii. „Şi, mă rog, pentru ce toate astea?” am întrebat eu, fără a mă adresa cuiva anume. *Moses era mort*... pierdut, împreună cu profesorul Gödel, sub tonele de dărâmături ale laboratorului nimicit. N-aveam nici cea mai vagă idee dacă Morlocul trăia ori murise; nici nu mă interesa. Să mă ducă cronomobilul în viitor sau în trecut, cum îi era voia; să străbată o veşnicie, până ce urma să se sfărâme de zidurile Infinitului şi ale Eternităţii! Să fie un sfârşit pentru toate... Altceva nu mai doream. „Nu merită lumânarea”, am murmurat „Nu merită lumânarea...”

Am avut senzaţia că simt nişte palme delicate pe trup, o atingere de păr pe chip, însă m-am opus şi – cu o ultimă sforţare – am dat mâinile la o parte.

M-am cufundat într-o beznă adâncă, fără vise şi mângâiere.

Mă trezi o izbitură puternică.

Mă hurducam pe podeaua cabinei. Sub capul meu se găsea ceva moale, care alunecă, iar ţeasta mi se ciocni iarăşi de colţul dur al unei bănci. Acest nou potop de lovituri mă readuse în fire şi, cu oarece ezitare, m-am ridicat în capul oaselor.

Ţeasta mă durea peste tot, iar trupul mi-l simţeam ca şi cum aş fi făcut faţă unei partide de box istovitoare. Însă, în mod paradoxal, starea mea sufletească părea că se îmbunătăţise. Moartea lui Moses încă îmi stăruia în minte – dar, după acel răgaz de inconştienţă binecuvântată, eram în stare să-mi întorc privirile de la ea, aşa cum se poate întoarce cineva din lumina orbitoare a Soarelui, şi să mă gândesc la alte lucruri.

Amestecul pal, sidefiu, al zilei şi nopţii încă umplea interiorul vehiculului. Era groaznic de frig; mi-am dat seama că tremur şi scot aburi. Nebogipfel stătea pe locul pilotului, cu spatele întors spre mine. Degetele sale albe cercetau dispozitivele de pe panoul rudimentar şi urmăreau firele care atârnau din arborele de direcţie.

M-am ridicat în picioare. Hurducatul cronomobilului. Împreună cu caznele pe care le îndurasem în 1938 mă făceau nesigur pe picioare; pentru a mă echilibra, m-am agăţat de scheletul striat al cabinei şi am descoperit că metalul era rece ca gheaţa sub mâinile mele. Articolul moale care îmi sprijinise capul, am descoperit eu, era sacoul Morlocului. L-am împăturit şi l-am aşezat pe o bancă. Am văzut, de asemenea, aruncată pe podea, cheia masivă de care se folosise Moses ca să deschidă tuburile de Plattnerită. Am ridicat-o cu vârful degetelor; era mânjită cu sânge.

Încă purtam epoleţii grei; dezgustat de aceste piese de armură, le-am smuls de pe hainele mele şi le-am azvârlit jos cu un zdrăngănit.

Auzind zgomotul, Nebogipfel aruncă o privire în direcţia mea şi am văzut că ochelarii lui albaştri fuseseră crăpaţi în două, iar unul dintre ochii enormi îi

ajunsese o masă de carne stâlcită şi de sânge.
— Pregăteşte-te, spuse el cu voce groasă.
— Pentru ce? Eu...
Şi cabina se cufundă în întuneric.
M-am împleticit în spate, cât pe ce să cad din nou. Un frig intens absorbi din aerul cabinei şi din sângele meu căldura rămasă, şi capul începu iarăşi să-mi vuiască. Mi-am încrucişat braţele pe trunchi.
— Ce s-a întâmplat cu lumina zilei?
Glasul Morlocului părea aproape aspru în acea beznă hurducată.
— O să dureze doar câteva secunde. Trebuie să răbdăm... Şi, la fel de rapid precum se lăsase, întunecimea încetă, iar lumina cenuşie pătrunse din nou în cabină O parte din ascuţimea acelui frig cumplit se estompă, însă eu tot tremuram violent. Am îngenuncheat pe podea, lângă scaunul lui Nebogipfel.
— Ce se petrece? Ce-a fost asta?
— *Gheaţă*, rosti el. Străbatem era glaciaţiunilor periodice; banchizele şi gheţarii coboară din Nord şi cuprind Pământul – acoperindu-ne pe parcursul acestui proces – după care se topesc. Din vreme în vreme, există circa o sută de picioare de gheaţă deasupra noastră, aş estima eu.
M-am uitat prin vizoarele înguste din panoul frontal al vehiculului. Am văzut o vale a Tamisei transformată într-o tundră monotonă, populată numai de ierburi rezistente, de crâmpeie sfidătoare de buruieni purpurii şi de copaci răzleţi; aceştia din urmă tremurau prin ciclurile lor anuale prea repede pentru a-i putea urmări, însă aveam senzaţia că erau de esenţă tare: stejar, răchită, plop, ulm, păducel. Nu se zărea nici urmă de Londra; n-am putut să desluşesc

nici măcar nălucile clădirilor evanescente, iar în tot acel peisaj cenuşiu nu exista nici ţipenie de om, nici măcar de animal. Până şi formele de relief ale ţinutului, dealurile şi văile, îmi păreau necunoscute, aşa cum fuseseră remodelate în repetate rânduri de gheţari.

Iar acum – am observat-o cum se apropie într-un fulgerător potop de strălucire albă, înainte de a ne acoperi – sosi din nou Marea Gheaţă. Am blestemat în întuneric şi mi-am băgat palmele la subsuoară; degetele de la mâini şi de la picioare îmi amorţiră şi am început să mă tem de degerături. Când gheţarii se retraseră încă o dată, lăsară în urmă un peisaj populat în cea mai mare parte de aceleaşi soiuri de plante tenace, cât puteam vedea cu ochii, însă cu contururile modificate. În mod evident, erele de Gheaţă replăsmuiau terenul, deşi nu-mi puteam da seama dacă ne îndreptam înspre viitor sau înspre trecut. În vreme ce mă uitam, nişte bolovani mai mari cât oamenii părură să migreze prin peisaj, alunecând sau rostogolindu-se agale; fără doar şi poate, acesta era un efect bizar al eroziunii pământului.

— Cât timp mi-am pierdut cunoştinţa?

— Nu mult. Vreo treizeci de minute, poate.

— Iar cronomobilul ne duce în viitor?

— Străpungem trecutul, spuse Morlocul.

Se întoarse cu faţa spre mine, şi am văzut că mişcările lui graţioase fuseseră reduse la nişte zvâcniri ţepene din pricina pumnilor pe care îi cărasem.

— Sunt sigur de asta. Am văzut fulgerător dispariţia Londrei – descreşterea ei, către originile istorice. După intervalele dintre glaciaţiuni, aş zice că

parcurgem câteva zeci de mii de ani în fiecare minut.

— Poate ar trebui să ne dăm seama cum să oprim înaintarea prin timp a acestui vehicul. Dacă găsim o epocă liniştită...

— Nu cred că dispunem de vreo modalitate de a pune capăt zborului cronomobilului.

— *Ce*?

Morlocul îşi depărta palmele – am remarcat că părul de pe dosul lor era presărat cu o promoroacă fină – după care ne-am cufundat din nou în sepulcrul întunecat al Gheţii, iar vocea lui pluti din obscuritate:

— Acesta este un vehicul de teste rudimentar, nefinisat, adu-ţi aminte. Multe comenzi şi indicatoare nu sunt conectate, iar majoritatea acelora care au conexiuni nu par funcţionale. Chiar dacă am şti cum să modificăm mecanismele fără a strica aparatul, eu nu văd vreo posibilitate de a ne da jos din cabină şi de a ajunge la resorturile interne.

Am ieşit de sub Gheaţa ce remodelase tundra încă o dată. Nebogipfel urmărea peisajul cu relativă fascinaţie:

— Gândeşte-te la asta! Fiordurile Scandinaviei încă n-au fost tăiate, iar lacurile Europei şi Americii de Nord – umplute cu gheaţă ce se topeşte – sunt fantasme ale viitorului.

Am trecut deja dincolo de zorii Istoriei umane. În Africa s-ar putea să găsim rase de australopiteci – unele dintre ele neîndemânatice, altele mlădioase, o parte carnivore, însă toate având poziţie bipedă şi aspect de maimuţă: o cutie craniană mică, dinţi şi talie dezvoltate...

O singurătate enormă, rece, pogorî asupra mea. Mă rătăcisem în timp şi înainte, însă niciodată, m-am

gândit eu, nu suferisem de o asemenea intensitate a izolării! Oare chiar era adevărat – *putea* fi adevărat – că Nebogipfel şi cu mine, în cronomobilul nostru avariat, reprezentam singurul licăr de inteligenţă pe tot întinsul planetei?

— Aşadar, n-avem nici o posibilitate de control, am zis eu. E posibil să nu ne oprim până ce vom atinge începutul timpului...

— Mă îndoiesc că se va ajunge la asta, rosti Nebogipfel. Plattnerita trebuie că are o capacitate finita. Nu ne poate propulsa tot mai adânc prin timp, *pentru eternitate* – trebuie să se epuizeze. Să ne rugăm ca acest lucru să se producă înainte să trecem de Ordovician[56] şi Cambrian[57]. Înainte să ajungem într-o eră în care nu există oxigen pentru a ne întreţine.

— Îmbucurătoare perspectivă, am zis eu. Iar lucrurile se pot înrăutăţi şi mai mult, am impresia.

— Cum?

Mi-am ridicat picioarele amorţite de sub mine şi m-am lăsat cu fundul pe podeaua rece, din metal striat.

— Nu avem provizii de nici un fel. Nici apă, nici hrană. Şi suntem amândoi răniţi. Nici măcar haine călduroase n-avem! Oare cât timp putem supravieţui în această gondolă îngheţată a timpului? Câteva zile? Mai puţin?

---

56 A doua epocă a Erei Paleozoicului, începând acum 510 milioane de ani şi luând sfârşit acum 439 de milioane de ani; denumirea provine de la un vechi trib din Ţara Galilor, unde au fost studiate pentru prima dată roci din această perioadă (n. trad).

57 Prima epocă a Erei Paleozoicului, cuprinzând un interval de circa 60 de milioane de ani, care a început acum 570 milioane de am şi a luat sfârşit în urmă cu 510 milioane de ani; a fost denumită astfel în 1835 de către geologul englez Adam Sedwick, după rocile sedimentare din Ţara Galilor, căruia romanii îi spuneau „Cambria” (n. trad.).

Nebogipfel nu-mi răspunse.
De felul meu, nu sunt o persoană care capitulează uşor în faţa Sorţii, aşa că am investit ceva strădanii în studierea firelor şi a dispozitivelor de comandă ale lui Nebogipfel. Am descoperit repede că avea dreptate – nu întrevedeam nici o modalitate de a face din acest hăţiş de componente un vehicul ce putea fi dirijat – iar forţele mele, aşa istovite cum erau, se epuizară curând: am revenit la un soi de apatie nesimţitoare.
Am străbătut o altă glaciaţiune scurtă şi brutală, după care am pătruns într-o iarnă îndelungată şi mohorâtă. Anotimpurile încă aduceau zăpadă şi gheaţă, ce scânteiau pe deasupra peisajului, însă Epoca Gheţii Permanente se afla de-acum în viitor.
Am remarcat puţine schimbări în natura peisajului, mileniu după mileniu: poate o treptată intensificare a tonului pâclei vegetale ce acoperea dealurile. La mică depărtare de cronomobil, se ivi pe pământ un craniu enorm – îmi amintea de cel al unui elefant – înălbit, gol şi fărâmiţat. Persistă suficient de mult pentru a-i desluşi contururile – o secundă sau cam aşa ceva, înainte să dispară la fel de iute cum apăruse.
— Nebogipfel, în legătură cu faţa ta. Eu… trebuie să înţelegi…
Se uită la mine cu singurul său ochi sănătos. Am observat că revenise la manierele sale Morloce, pierzându-şi coloraţia umană pe care o adoptase.
— *Ce*? Ce trebuie să înţeleg?
— N-am vrut să te rănesc.
— *Acum* nu vrei, rosti el cu precizie de chirurg. Dar *atunci* ai vrut. Scuzele sunt inutile, absurde. Eşti ceea ce eşti… suntem specii diferite, la fel de deosebiţi

unul de celălalt cum suntem faţă de australopiteci.

Mă simţeam ca un animal nătâng, cu pumnii mei imenşi mânjiţi încă o dată de sângele unui Morloc.

— Mă faci să-mi fie ruşine, am zis.

Nebogipfel scutură din cap, cu un gest scurt şi categoric.

— Ruşine? Conceptul nu are sens, în acest context.

Nu trebuia să simt mai multă *ruşine* – am înţeles că voia să spună – decât un animal sălbatic din junglă Dacă eu aş fi fost atacat de o asemenea creatură, aş fi discutat probleme de morală cu ea? Nu, căci, fiind lipsită de inteligenţă, discuţia nu i-ar fi îndreptat comportamentul. Pur şi simplu ar fi trebuit să fac faţă acţiunilor ei.

Pentru Nebogipfel, mă dovedisem – iarăşi – doar cu puţin mai bun decât acele brute primitive ale savanelor africane, precursorii oamenilor din această perioadă dezolantă.

M-am retras la băncile de lemn. M-am aşezat acolo, sprijinindu-mi capul, care mă durea, cu braţul şi am urmărit licărul epocilor de dincolo de portiera încă deschisă a vehiculului.

SFÂRŞIT

CUPRINS

Stephen Baxter

PIERDUT ÎN TIMP

